NEWROZ

Aylık Siyasal-Kültürel Dergi
Sayı:5 Şubat 1992 Fiatı: 8000TL (KDV Dahil)

Bo Sedîqeyîya Çînî û Komî Pêjde!

www.arsivakurd.org

NEWROZ

AYLIK SİYASAL-KÜLTÜREL DERGİ

Newroz Yayıncılık
Sahibi:
Hüseyin ALATAŞ
Genel Yayın Yönetmeni:
Remzi BİLGET
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Fatma KARABACAK

Yönetim Yeri:
Kemalpaşa Mah. Defteremini Sk.
No: 2/4 Akkoyun Apt. Kat: 4 D:10
Aksaray /İSTANBUL
Tel: 511 96 56

Diyarbakır İrtibat Bürosu:
Mehmet KEŞLİ
Nusrettin MAÇİN
İnönü Cad. Kahraman İşhanı
Kat: 2/15 DİYARBAKIR
Tel: 47374

Adıyaman İrtibat Bürosu:
Ali GÖKKAYA
Ulucami Mah. Gölbaşı Cad.
Korunanlar Pasajı No: P/25
ADIYAMAN

Malatya İrtibat Bürosu
Ali TEMEL
Hamidiye Mah. Nasuhi Cad.
İnan İşhanı Kat: 2 No: 69
MALATYA

İsviçre Temsilciliği
Abuzer KILIÇ
Fribourg Str. 180
3008 Bern SCHWEİZ

Almanya Temsilciliği
Mehmet DURMUŞ
Luisen Str. 26 4150 KRFELD
Tel: 2150-312448 ALMANYA

Baskı: Uygun Basım LTD. ŞTİ.
Dağıtım: Birleşik Basın Dağıtım A. Ş.

Banka Hesap No:
Hüseyin ALATAŞ
Türkiye İş Bankası Aksaray Şubesi
Yurtiçi: 10100-300-955165
Yurtdışı Döviz Hesabı: 30100-9159

Abone Koşulları ve Birim Fiatları:
Yurtiçi: Aylık Birim Fiatı: 8000 TL
6 Aylık Abone: 40.000 TL
Yıllık Abone Bedeli: 80.000 TL
Yurtdışı:
Almanya: 7 DM
Fransa: 20 FF
İsviçre: 7 SF
Yıllık Abone Bedeli:
Almanya: 80 DM
Fransa: 200 FF
İsviçre: 80 SF

İÇİNDEKİLER

Sunu 1
Bûyeran û Bertirsan 2
Ayın İçinden 5
KÖYTEKS Direnişi 7
Sendikalar Üzerine 9
Toplusözleşmeler, Sendika Kongreleri ve Görevlerimiz 13
Politika ve Güncellik Üzerine Notlar 15
"Kürt Realitesi" mi? 18
İnkarcı Eğitime Hayır 20
Bölgemizden Haberler 21
Güneşi Öpmek Zamanıdır 23
İşçi Sınıfının Sendikal ve Politik Mücadelesi-3- 24
Şeyh Sait İsyanı 32
Kürt Burjuvasizisinin Hiç mi Günahı Yok? 35
Direnmek Yaşamaktır 37
Ulusal Sorun, Ulusal Bağımsızlık Ve Örgütlenme -4- 42
Gençlik Mücadelesine Bir Bakış 49
Sesli Düşünceler 54
D.H. Tiyatrosu 55
Dersên Zmanê Kurdî -V- 57
Gotinên Pêşîyan 61
Okurlardan 62
Şiir 64

www.arsivakurdi.org

SUNU

Bu sayımız, yoğun gelişmelerin yaşandığı bir kesitte elinize ulaşıyor. Bir yandan K.Kürdistan'a askeri yoğunak artırılıyor, Cizre'ye günlerce bomba yağdırılıyor ve umut taciri koalisyon hükümetinin gerçek yüzü, yaygın bir katliam söylentisi ve hazırlığıyla ortaya çıkıyor; diğer yandan da uluslararası arenada TC kendine yol açmaya çalışıyor .

"Türki Cumhuriyetler" TC'nin yeni ve büyük ilgi alanı durumuna geliyor. ancak bu "ilgi"nin kapitalizmin mantığı gereği pürüzsüz gelişmesi için, TC, içte ve dışta yeni manevralara ihtiyaç duyuyor. Herşeyden önce, "içerde" başını ağrıtacak ve İran'la rekabet halinde yöneldiği "Türki Cumhuriyetler"de rahatça at koşturmasına engel teşkil edecek "Kürt Sorunu" ile bir köklü hesaplaşma isteği duyuyor. Bu, yalnızca İran karşısında rahatlamak için değil; "Türki" yönelimde rahatlamasını sağlayacak Türk şovenizmi dalgasını kabartmak için de isteniyor. Hükümet, toplumun koalisyona yönelik (temelsiz) beklentilerinin yolaçtığı kısmi hayırhah tutum kalkmadan halkımıza köklü bir biçinde saldırabilir: TC bunun için fırsat kollamaktadır. Hazır olmak ve burjwaziye güven atefeden tüm yaklaşımları halkımızın bilincinden (vakit geç olmadan) silip atmak gerekmektedir.

"Türki Cumhuriyetler"e yönelişte madalyonun diğer yüzü, TC'nin emperyalist odaklarla flörtüdür. Eski sosyalist sistemin bu toprakları üzerindeki emperyalist hegemonya kavgasına, TC, şimdilik, ABD lehine omuz vermiş görünmektedir. Demirel'in son ABD gezisinin esasını bu oluşturuyor. "Türki Cumhuriyetler"e ABD emperyalizminin tüm iğrençliğiyle el atmasını kolaylaştıracak rampa, TC olmuştur. TC, bu hizmeti karşılığında oraların kırıntılarından pay kapma beklentisindedir ve şimdilik kaydıyla, iran'ı bu kırıntılar rekabetinde ekarte etmiş görünmektedir. Ancak gelişmelerin ne getireceği henüz tam olarak da belli değildir. Görünen, emperyalistler ve bölge devletleri arasındaki dalaşın çeşitli biçimler altında yoğunlaştığı ve yoğunlaşacağıdır.

Bölgedeki it dalaşının çiğneyeceği toprakların başında ülkemiz gelmektedir. Bu tespit, bölge devletlerinden bağımsız ve anti-emperyalist bir tutumu olmazsa olmaz kılmaktadır. Demirel'in son ABD gezisinde emperyalizmin ikiyüzlülüğü yeniden su yüzüne çıkmıştır. Kendisince ve kendisine bel bağlayanlarca neredeyse "Kürt dostu" ilan edilen ABD, TC'ye, "Türki Cumhuriyetler"e rampa olması karşılığında, "Kürt sorunu"nda yeniden tam destek vermiştir.Gazeteler ,"Saddam'da tereddüt, Güneydoğu'da anlaşma" manşetleriyle bu durumu anlattılar. ABD, Irak Kürdistanı'ndaki gelişmeleri Saddam'a karşı yedekte tutmaya devam etmeye niyetli ; ancak Kuzey Kürdistan güçlerini TC'nin pis savaşına havale etmekte şimdilik bir sakınca görmüyor. Dahası, son görüşmede, bu konuda her türlü desteği TC'ye sunuyor.Bu destek içerisinde, açıklanan kadarıyla, CIA'nın istihbarat yardımından... cobra helikopterlere kadar bir dizi donanım bulunuyor...

"İçerde" ise gözaltılar, tutuklamalar, dergi ve kitap toplatmalarla "olağan" TC uygulamaları devam ediyor. Ancak önümüzdeki günler, koalisyon hükümetini sarsacak gelişmelere gebe: Bir yandan başlayacak olan toplu sözleşme görüşmeleri ve buradan hareketlenerek 1 Mayıs'a kadar yüyüyerek artacak olan işçi hareketliliği ve diğer yandan Newroz kutlamalarının halkımız için koalisyon hükümetine yönelik umutları silecek bir potansiyelle gerçekleşeceği gerçeği...Burjwaların hiç hoşuna gitmeyecek günler kapıda!...

Bu sayımızın çıktığı sürecin bir kesiti olan 21 Şubat, Irkçılıkla Mücadel Günü..Tahmin edilebileceği gibi, devlet yöneticileri bu gün için demeçler verecek ve TC'nin ırkçılığa ne kadar karşı olduğunu ilan edecekler... Bu yapılırken, ırkçılık denilince sadece "Siyah-beyaz ırk" ayrımcılığı dile getirilecek elbette ve TC'nin Kürt halkına yönelik sinsi ırkçılığı gözlerden ırak tutulacak. Diğer yandan ise, 70 yıllık ırkçılık, Kürt halkına yönelik olarak devam ettirilecek...Gazetelere de yansıdığı gibi devlet destekli "Türkiye'yi Savunma Cemiyetleri " türünden ırkçı oluşumlar boy verecek... "Ha bir Kürt ölmüş; ha bir köpek" diyebilen özel tim görevlilerinin bayağı ırkçılığı devam edecek... Ve tüm bunların ırkçılık olmadığı görüşü, sözlüklerin klasik tanımıyla geçiştirilecek. Hayır: 21 Şubat tüm ezilen halkların ulusal haklarının teslim ve kabul edillme günü olabilmelidir.

Halkımızın yarattığı değişik değerlerin yayın alanında da boy vermesi, özgürlük yolunda bir zenginliktir. Bu düşünce ve bilinçle , yayın hayatına yeniden başlamış bulunan VATAN GÜNEŞİ ve MEDYA GÜNEŞİ dergileriyle; yayın hayatına yeni olarak başlayan NEWROZ ATEŞİ, REWŞEN ve WELAT dergilerine başarılar diliyoruz.

Okuyucularımıza önemli bir duyurumuz ile sözümüzü noktalamak istiyoruz: Güçlü bir abone kampanyasıyla tüm okuyucularımızın dergimize abone olmasını istiyoruz. Tekellerin dağıtım şirketlerinin yeni güçlükler çıkarttığı, devrimci yayınları dağıtmama kararını aldıkları şu günlerde, sağlıklı ve yaygın bir dağıtımı, tekelleri devreden çıkararak yapmanın en güçlü yolu, abone zincirini arttırmaktır; yada her okurun Newroz'u en geniş biçimde dağıtma çabasına girmesi gerekmektedir. Bu konuda sorumlu bir uğraş bizleri beklemektedir...Newroz'un abone ve dağıtım kampanyası için el ele diyoruz...

Yeni sayılarımızda buluşmak üzere...

BÛYERAN Û BERTİRSAN

Jİ "PAKÊT" Ê BÊŞ Û BUHAYÎ DERKET...

Hukûmeta pevgihanî (qoalisyon), ji damazrandina xwe ta îro, ji gel re, ji derî hêvîyên vala tu tiştek bi cî neanî. Çend hefte berê hukûmetê "Pêşbînên Pakêta Aborî" diyar kir. Hukûmet, berî diyarkirina "pakêt"ê jî, danûstendinên xwe, bi sermiyandarên herî mezin re, pêşde dibir. Berpirsiyarên hukûmetê, bi diyarkirina vê pakêtê carek din jî, eşkere kirin ku di rêça sermiyandarên herî mezin de ne. Pakêt ne ji bo rêncvanan, lê belê bo sermiyandarên yekdest çaran têkvedixwe. Di pakêtê de, ji gel, derî beş û buhayîyê tiştek nîne. Paket, bo enflasyonê, gehîneka herî mezin jî ji % 50 di de nişandan. Û bi vê yekê jî di pesine. Ev bendeman jî, ji alî aborîvanên rastikênî nayê dîtin. Tê gotin ku enflasyon dê ne keve. Tê zanîn ku bo fêda gel, hukûmet, di aborîyê de dê tu guhertinên bingehîn çê ne ke. Taku ev avayîya yekdesta sermiyandarî bi dome, dê di rewşa gel de tu tiştek neyê guhartin. Kominîstên ku ji salan ve vê dîtine di parêzin, li ber dîrokê carek din jî xwedî maf dertên. Di pakêtê de, tê diyar kirin ku "ji zoma rojava û rojavaî başûr" dê heqdesta herî hindik derî bêşê bi mîne. Ev bi xwe. bê cî jî, ne tiştekî ewqas girînge. Ji ber ku li Kurdistanê pirayîna karker û rêncvanan derî mafên sosyalî ne û bêtir jî, bêşa heqdesta herî hindik ra be jî eva han, bi navinî din bêşên ku têne stendin ra nake. Ku li Kurdistanê ta ku piranîyan rêncvanan derî sendîqa û sîgorta bin, behsa rakirina bêşa heqdesta herî hindik, tu tiştekî girîng na de diyar kirin.

"Jİ GEL RE DİLOVANÎ ", Jİ CÛDİ RE BİMBE!...

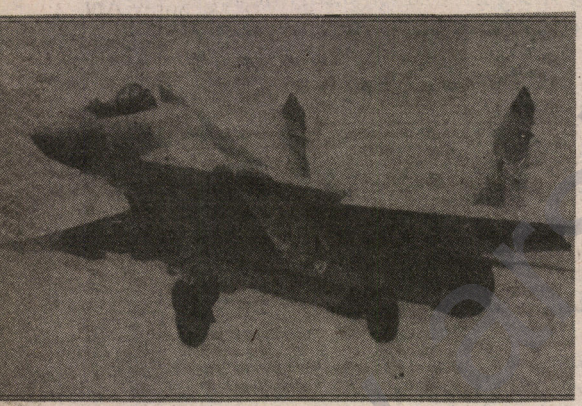

Hukûmet digel gotinên demoqrasî, mafên kesa, li Kurdistanê siyaseta zorkerîyê di domîne. Çiyayê Cûdî bi rojan hat bimbe kirin.

Ji kesên ku hêvîya xwe bi hukûmeta qoalîsyonê ve girêdabe, zorkerîya hukûmetê teştekî şaş mayînê ye. Ji ber ku, bo zulm û zorkerîyên xwe ji ber çava veşêre, derew û minawrên nedîtî di domîne. Ev derew û minawrên hukûmetê cî cîna akama xwe dide nîşandan û ev akam li ser hin dorhêlên çep jî dixwîye.

Jixwe gehîneka qoalîsyonê jî ev e: Pêlên hêvîyê yên çavşûştinê bê sererast kirin û siyaseta dewletê ya ne guhertî le ser vê pêlê bê domandin. Di warê civakî û aborî de hemû êrîşê siyaseta yekdestan pêk ne hatîye . Tenê serê wan dixwîye. Wer dixwîye ku êrîş di warê aborî de dijî gel "pakêta aborî" ye; di warê siyasî de jî zêdebûna "wenda" yan û "operasyona Cûdî"ye.

Burjûvazî ji hêl kê de dê parastvanîya "demoqrasî" yê bike û ji hêla din ve jî dê êrîşê xwe zêdetir bike li dijî rêxistinên Kurdan û Tirkan yên jîndar. Siyaseta "ji gel re dilovanî" eve!..

HERBÎ ARMAN HATE KUŞTİN

Di roja 21 Çeleyê Paşîn 1992 de li ser rêya Erxenî, li gundê yaytaş, li binê Pira Tutiş Cesedê Herbî Arman hate dîtîn lı gor danezana birayê wî, du meh berê Herbi ji alî polîsan ve dihate acizkirin. Şevekê cendirman ifade wî stendine. Endamê HEP ê bû. Ji alî herkesî ve dihate hezkirin û tu dijiminê wî jî tunebuye.

Herbî Arman li bajarê MÛŞ'e li navça Milazgirê rûdinişt.

"NAMA JÎ DOSTÊN KÛBA-I"

KÛBA DOSTLARI
DOSTÊN KÛBA
LOS AMIGOS DE CUBA
THE FRIENDS OF CUBA
LES AMIS DES CUBA
DIE FREUNDE KUBAS

Kûba, ji sala 1959 gava ku ji xwe re rêyek serbixwe xêzkir, di binê zordestîya Dewlêtên Emerîka î Yekbûyî (DEY) de ma ye...

DEY, bi cî anîna embargo û zordestîyên din, di xwaze vêna Gelê Kûba radest bigre. Tiştê ku tê xwestin, Gelê Kûba ji rêya ku bi azayî hilbirjartîye vegere. Li hemberî her tiştî Gelê Kûba bo xwedî derketina mafê xwe û bo neşikandina vêna xwe têkoşîn dide. Bo gihîştina armanca sazûmana nîvekarî rik dike. Digel sosyalîzmê bo parastina şeref û serxwebûna gel têkoşîn dide...

Di vê zaninê de, Zihnî Anadol, Demirtaş Ceyhûn, Bîlgesû Eranûs, Müştak Erenûs, Ercan Kanar, Emîn Karaca, Yaşar Kaya, Yalçin Kuçûk, Mizefer Olca, Rasuh Nûrî İlerî, Orhan Iyîler, Şewkî Omeroxlû, Munzur Pekguleç, Naîl Satligan, Sungur Savran, Mehmed Emîn Sert, Sedat Tûncer, Levent Tozel û Eşber Yagmûrderelî digel rojnameger, nivîskar, sendîqevan, kesên zana û hunermend di roja 20 Çileyê Pêşin 1991 de li Stenbûlê gihîştine hev û Pêveberîya Piştgirîya Gelê Kûba dan destpêkirin. Bo Gelê Kûba Piştgirîyên Gerokî pêk bê biryar da û bo vê yekê Avayîya Pêkanîn daxwuyakirin.

Îro Piştgirîya Gelê Kûba stûbarê hemû mirovîyê ye û gazîya Kûba "li hember DEY me tenê nehêlin, embargoyê rakin" li nav mirovayîyê belav di be...

Embergoya di jî Kûba li gelek welatan bi gerokîyên cure tê ricimandin û bo piştgirîyên daring gelek qempanya tê domandin.

Avayîvya Pêkanîn a dostên Kûba, biryar da ku gerokîyên xwe bi navê "Nama ji dostên Kûba" bi gihîjîne we. Wekî din jî tê daxwaz kirin ku 'naman" bo şikestina embargoya dazanînê ku li hemberî Kûba pêktê jî xizmet bike.

Li Kûba îro kêmasîya van malan tê kişandın: Tiştên xwarinê, nift û derman. Dostên Kûba biryar da ku dermana bicivîne û bi gihîjîne Kûba. KESÊ KU BİXWAZİN TÊKEVİN QEMPANYA CİVÎNA DERMAN BO KÛBA, li Stenbûl bi nemra 143 21 12 ve bi telefonê têkilîya xwe bi Bîlgesû Erenûs ve deynin.

AVAYÎYA PÊKANÎN
Bîlgesû Erenûs
Emin Karaca
Eşber Yagmurderelî
M.Emin Sert
Mizafer Olca
Yalçin Kuçûk

HEVNİVÎS
BÎLGESÛ ERENÛS
Ayazpaşa Cami Sokak. Saray Apt
No:10/12 Taksim/İSTANBUL

Lİ KURDİSTAN'A BAŞÛR AMBARGOYA ÎRAQ'Ê BERDEWAME

Rejima Sedam'ê devbixwîn, bo radestkirina Kurdistan'a başûr, ambargoya aborî di domîne. Hukûmeta Iraq'ê ji alîkî ve "hevdîtinên otonomî"di domîne ne, ji alîkî din ve jî bo stûxwarkirina Gelê Kurd, têketinên malê aborî î herî bingehîn li Kurdistan'ê qedexe dike. Û eblûpa aborî betir dike. Bûyinên ji serhildana Adarê ta îro û eblûqa niha, dide xwiyakirin ku ji rejima Îraq'ê û ji emperyalîstan nayê bawer kirin. Bi qanda Sedam, berpirsiyarê êşa ku Gelê Kurd niha dikşîne emperyalîstin ji. Sedam bo desthelata xwe li nav Ereban sererast bike, êrîşî Kurdan dike û hebûna Kurda "serêşa" Ereban dibîne. Berêpêşîn Dewletên Emerîka î Yekbûyî, emperyalîstan jî bo serdestîya zomê dijî Sedam, di xwaze Gelê Kurd bikêrbîne. Divê, di vê niqtê de mirov bi "dostanîya wan î Kurd" ve ne xape. Hemû emperyalîstan dijiminê gelane. Serokê gelê me î Kurdistan'a başûr vê rewşê wiha nebînin, gazincên wan î eblûqa aborîyê, tiştekî vala ye.

Li hemberî êşa ku gelê me niha dikşîne, ciyê gazincan navendên emperyalîst bê hilbijartin, dê mandîya gelê me jî bikeve tal û kê . Dewleta Brîtanya goya bo şikestina eblûqa aborî lî Kurdistan'a başûr, di xwaze li London Konferanseke Kurd bi civîne. Bi vî awayî jî di xweze "dostanîya " xwe nîşan bide û têkoşîna Gelê Kurd a rizgarîya netewî ji niha de bixe rêça xwe. Dîrok jî gelek cara nîşan daye ku dostên gelê me ne emperyalîstin, çîna karker û gelên bidestin.

RÊXİSTİNEK NÎJADPEREST

Tofa Tekoşîna Leşker û Polîsên Kemalî di gerokîyê de ye. Hebûna vê rêxistinê li Îzmîrê bi belavokekê derket meydanê. Navekî wê î din jî "Tîma Hemberdanî"ye. Rêxistin, ji alî leşker û polîsan ve hatîye damezrandin. Armanca wê di jî Kurdan hemberdanî kirin e.. Di belavokê de wiha di bêjin: "Dest û piyê me dirêjin, em bi xwazin kî likîderê be di karin bi kujin" Ev "tîma Kuştinê" bi sazûmanî belavokan belav di ke. Rêxistina şoven û nîjadperest wer dixwuye ku dijî Kurdên li metropolên Tirkiyê dijîn tirs û tehdîda di weşîne û ewqas jî bîhna berdestîya dewletê jê tê

"XWÎN Bİ XWÎN TOL"

Di kombûnîya cenazê serozxwazê Dadgeha Ewleyî a Dewletê (DED) ê Stenbûl de polîsên resmî û neferma danîşanek bi îbret pêkanîn.

Ji ber DED a Stenbûl ta Sîrkecî rêveçûn û sloganên: "Bimrin Kominîstan", "Wezîrê Kominîst", "Destûrê bidin em PKK bi pelçîqinin" û yên mîna wan bang kirin. Polîsan sê rojnameger girtin û rojekê ew dan rawestan. Wekî din jî belavokek belav kirin û bi vê belavokê jî nîjadperesî û şovenîya xwe nîşandan. Di belavokê de hin hevokên wiha hebûn: "Em di pirsin, li meclîsê daleqandine ala rîtol têr ne kir?... Hîn çi qas dê dank bê dan... Dagerîyên welat guh bidin vî dengî... Em ê li hemberî veneqetandina welat û netewe xwemertal kirinê bi domînin".

Li Edenê jî di vî rengî de danîşanek hate pêkanîn. Polîsên danîşanvan, sloganên "Xwîn bi xwîn tol", "Bimrin Kominîstan", bang kirin. "Hezên ewleyî" yê ku esayîş û ewleyîyê pek tûnin bi vî awayî da nişan dan ku, bi rûyê xwe î nîjadperest û şoven ew bi xwe gerîneka zorbazîyê ne. Li Edenê polîsên danîşanvan êrîşî rojnamegeran kirin û nehiştin ku stûbarên xwe pêk bînin. Û a paşîn şovenî-nîjadperestî pêl bi pêl geş bûna xwe di domîne.

LENÎN Lİ KUÇÊN MOSKOVA...

Di salvagera mirina xwe, di 21 Çileyê navîn de, kuçên Moskova'yê ji nûve Lenîn jîya... Sedhezar kes bi postrên Lenîn ve danîşanek bîranîn pêkanîn. Ramanên Lenîn bang kirin û daxwaza yekîtîyê bi zman xistin.

Danîşan, di pêşenga Partîyên Kominîst yên piştî belavbûna Yekîtîya Komarên Sosyalîst yên Sovyet (YKSS) hatine damezrandin de pêkhat û tê de dijî çûyîna îroyîn slogan hatin bang kirin.

Li alî din, li YKSS ku belavbûye, li hember buhayîyê, dijî berveçûna kapîtalîzmê protesto jî zêde dibin. Vê paşîyê di 9'ê Çileyê paşîn de danîşanek pêk hat. Sed hezar kes tevî danîşane bu. Bitoma jîndar wênên pêşevanên Kominîst bilind kirin. Di nav danîşana li Moskava'yê sed karkerên Tirkiyê jî hebûn. Di danîşanê de bo sosyalîzmê û dijî kapîtalîzmê slogan hatin avêtin. Ev danîşan ta niha ya herî mezin û jîndar bû.

DİSK ESİL NİHA TÊ GİRTİN!

Generalên faşîst yên 12 Îlonê DİSK bi zordestî girtibûn. DİSK bi parastina rûmeta xwe î şoreşgerî ji heqî van zordestîya derket. DİSK ta ku dev ji prensîbên sendîqa çînî û komî ber nede dê di haya karkeran de tum bi jîya. Lê belê îro ev rewşên DİSK î han, ji alî karbidestên wê tenê tune kirin. Bi rastî DİSK esil îro tê girtin.

–Di roja ku îro DİSK vekirîye de, karbidestên DİSK ev vekirina han li ser berisandina hemberî 12 Îlonê pêjda nabin.

–DİSK berî her tiştî "hebûna malê DİSK"xistîye bernama xwe. Ji berisandina pêkînî di reve. Pirsê, di rêveçûna dadgeh û parlamentoyê de di bîne.

–Karbidestên DİSK, di xwazin "vebûneke" ne şoreşger pêkbînin. Ne li hemberî rejimê, lê belê di jî qedroyên şoreşger ketîye nava berisandinê. Karbidestên Konfederasyonên Sendîqên Karkerên Şoreşger (KSKŞ), ji sendîqayîya çînî di revin. Li şûna vê behsa "sendîqa hemdemî" dikin.

–Karbidestên KSKŞ, karkerên şoreşger pîneyî burjûvazî dikin û bo vê yekê rastarast di xebitin. Hîn berî damezrînê bawerîya xwe ji qoalîsyona îro re diyarkir.

A dawîn, tiştê ku rejima 12 Îlonê nikaribû bi anîna cî, karbitestên KSKŞ î îro li ber çavan pêk tînin. Îro KSKŞ, bi navînî vedibe, lê belê bi têkvexwarînî tê girtin!...

Divê karker û pêşevanên sendîqan, vê rewşa han bînin berçav. Tevgera Çîna karkerên Kurdistan hîn gelek teze ye û ji niha ve li hemberî van bûyinan hişyar be, dê kari be mandîya xwe bi awakî milîtanî bi hone.

AYIN İÇİNDEN

–TES-İŞ Sendikası Diyarbakır 1 Nolu Şube Başkanlığı, insan hakları haftası dolayısıyla yaptığı açıklamada "...insan hak ve özgürlüklerinin gerçek muftevası itimarıyla sömürgeci burjuva partilerinden Kürtler adına birşeyler beklemek, çölde serabı su sanmaktır. Bu beklentilerle burjuva partilerini yeniden halkımıza lanse etmek veya böyle bir izlenimi halkımızda bırakmanın sorumluluğu ağırdır." dedi.

–Mardin'in Midyat ilçesi Kerşefe (Budaklı) köyünde oturan **Süleyman Atalan**, Hazro ilçesinden İbrahim Gündem askerler ve korucular tarafından götürülmüş ve bu kişilerden 4 aydır haber alınamıyor.

–Artan Kontrgerilla eylemleri yüzünden Dargeçit, Derik, Batman gibi şehirlerde esnaf protesto amaçlı kepenk kapatma eylemleri yaptı.

–Mardin'in İdil ilçesinde 5 bin kişinin katıldığı bir miting yapıldı. Newroz meydanında mitinge katılanlardan biri, gösterinin amacını **"Bölgeyi ziyaret eden Başbakan ve yardımcısını protesto ediyoruz. Zulme karşı sabrımız taşmıştır."** diyerek özetledi.

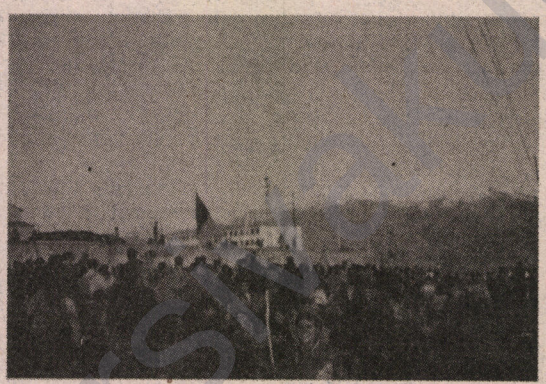

–Gaziantep Üniversitesi öğrencileri **Murat Özsat**'ın katledilmesini yürüyüşle protesto ettiler. Ayrıca Diyarbakır Üniversitesinde boykot yapıldı.

–Silvan'da dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle özel oto tarandı. ÖHT tarafından tarandığı bildirilen otoda üç kişi ağır yaralandı.

–Kontra eylemlerini protesto için Silvan, Şırnak, Cizre, Silopi'de kepenkler indi.

–Lice'de kayıp muhtar için izinsiz gösteri yapıldı.

–Kuzey Irak'ta binlerce Kürt açlık ve sefalet yaşıyor. Yurtsuz, yuvasız durumda sığındıkları çadırlarda bir insanlık dramı yaşayan bu halk, kışı geçirmeleri için Batı'dan insani yardım bekliyor.

–Silvan'da oto tarama olayında Kozluk Belediyesi müstahdemi **Üzeyir Candaş** öldü.

–Silvan'daki kepenk kapatmaya müdahale eden askerler ile halk arasında küçük çaplı çatışmalar meydana geldi, 4 işyeri kundaklandı. 4 er ve iki vatandaş yaralandı.

–Şırnak'ın İdil ilçesine 4 koldan gerilla baskını düzenlendi. Polis lojmanları, Piyade Hudut Taburu, Emniyet Müdürlüğü binası, İlçeJandarma Komutanlığı ve Kaymakamlık binalarının hasar gördüğü belirtiliyor.

–Kozluk'ta, Silvan'daki oto tarama ve işyeri kundaklama olaylarını protesto için izinsiz gösteri yapıldı.

–Nusaybin'de **Hayrettin Çetin**'in ölümünü protesto için kepenkler kapatıldı.

–İdil'de Muhtar **Agit Akibe** ile **İbrahim Demir** gözaltına alındıktan sonra cesetleri yol üstünde bulundu. Cenazeleri millitvekillerinin de katıldığı 10 bin kişilik bir kitle katılımıyla toprağa verildi.

–Nusaybin'de daha önce evinin önünde 18 aralıkta kontrgerilla tarafından kurşunlanarak öldürülen **Hayrettin Çetin**'in cenaze töreni serhıldana dönüştü. 30 bin kişinin katıldığı gösteride "Şehiden me namiren", "Kontrgerilla'dan hesap soracağız" sloganları atıldı.

–Şırnak'ta esnaf, Muhtar **Agit Akibe** ve **İbrahim Demir**'in öldürülmesini protesto etmek için kepenk kapattı.

–Lice'ye bağlı Zêrê köyünde 15 Aralık geceyarısı gözaltına alındıktan sonra kendilerinden haber alınamayan **Mehmet Üçdağ** ve **Sıddık Dalbudak**'ın ortaya çıkarılması için Lice'de 3 bir kişinin katıldığı bir yürüyüş düzenlendi. Kaymakamlığın önünde kitle **"Kahrolsun kontrgerilla, Kürdistan faşizme mezar olacak"** sloganlarını attı.

–Mardin'in Daline köyü sakinleri kendi elleriyle yakaladıkları kontra elemanının, Yüzbaşı tarafından kurtarıldığını bildirdiler.

–Muş'a bağlı Kızılağaç nahiyesinde bazı kişilerin köylüleri geceyarısı evlerinden aldıktan sonra köy dışında işkence ederek serbest bıraktıklarını bildirdiler.

–Bir askerin kendi gözlemlerini, yaşadıklarını anlatan **"Kürt Halkına Karşı Nasıl Savaştık"** adlı kitap toplatıldı. Pelésor yayınlarınca çıkarılan kitap "bölücülük ve silahlı kuvvetleri tahrik" gerekçesiyle toplatıldı.

–Mazıdağı'nda 10 Ekim günü gözaltına alınan ve serbest bırakılan **İbrahim Tekçe, Mahmut Aksoy, Hüsnü Yani** ve **Ömer Demirkol** polisçe tekrar gözaltına alındılar.

–Palu'da köylüler jandarma ile çatıştı. Ziver köyünde yapılar aramada küfürlü saldırıya köylüler taşlı sopalı karşılık verdiler. 20 köylü gözaltına alındı.

–Bingöl'de PKK kampına baskın düzenlendi. Uçakların da katıldığı baskında ölü ve yaralılar hakkında haber alınamıyor. Askeri yetkililer 11 kişinin öldüğünü iddia ediyor.

–Kulp'ta kepenk kapatma eylemi yapıldı. Bingöl'de öldürülen gerillalardan 3'ünün Kulplu olması gerginliği tırmandırdı.

–Silvan'da ortaokul ve lise öğrencileri bölgedeki son

olayları protesto etmek amacıyla yürüyüş yaptı.

–Nusaybin'de izinsiz gösteri yaptıkları gerekçesiyle 18 kişi tutuklandı.

–Elazığ Alacakaya'da çatışma sonucu 2 gerilla ölü ele geçirildi.

–Batman ve bazı şehirlerde kontrgerilla eylemlerini protesto amaçlı iki günlük kepenk kapatma eylemleri yapıldı.

–Batman'da kepenk indiren HEP'li bir esnafın dükkanları bombalandı. "Hizbullah" süsü altında kontraların bu eylemi yaptıkları tahmin ediliyor.

–Şırnak'taki sınır karakoluna PKK tarafından baskın düzenlendi. 10 asker, 2 asteğmen ve 1 astsubay öldü.

–Kulp'ta gerilla cenazelerini almak isteyen halka ateş açıldı. Asker, özel tim ve polisin açtığı ateş sonucu 16 vatandaş öldürüldü. Lice ve Kulp'ta iki ayrı yerde katliam provası yapıldı.

–Lice ve Kulp olaylarını protesto için Diyarbakır kent merkezi dahil bir çok il ve ilçede kepenkler indirildi.. Esnaf eyleme geniş katılım gösterdi.

–Diyarbakır Cezaevini anlatan edip Polat'ın yazdığı **Newrozladık Şafakları** kitabı Ankara DGM tarafından toplatıldı. Gerekçe hep aynı :**"Bölücülük"**

–Hizbullahla PKK çatışması. Son 7 ayda 13 kişinin öldüğü bildiriliyor.

–Siirt'in Eruh ilçesinde PKK ile korucular arasında meydana gelen çatışmada 1 PKK'lı ve bir köy korucusu öldü.

–Diyarbakır'da kontra eylemleri tırmanışa geçti. Son bir ay içinde 5 kişi esrarengiz, ama aynı biçimde öldürüldüler. Öldürülenlerin hepsi siyasi kimlikli. Geçen ay gözaltına alındıktan sonra ölü bulunan **İ. Hakkı Kocakaya**'yı alan otomobilin plakasının **Diyarbakır Emniyet Müdürlüğüne** ait olduğu bildirildi.

–**Mizbah Doğru,** Diyarbakır Tek Kapı'da arabasının içinde iki kişinin yaylım ateş açmasıyla öldürüldü.

–İlk Kürtçe gazete **Rojname** yayın hayatına başladı.

–Diyarbakır'da **dur** ihtarına uymadıkları gerekçesiyle oto tarandı. Olayda bir tuğla fabrikasının iki görevlisi öldürüldü.

–Bölgede korucular giderek daha çok sayıda silah bırakıyorlar. Bazı sınır karakolları da iç bölgelere taşınıyor.

–Mezopotamya Kültür Merkezi , Kürt Enstitüsü için girişim komisyonu kurdu.

–Diyarbakır il merkezinde **Abdulsamet Çetin** aldı Nusaybinli, D.Ü.Eğitim Fakültesi öğrencesi bir genç kontrgerilanın saldırısı sonucu öldürüldü.

–Muş'un Malazgirt ilçesinden olan ve HEP üyesi **Harbi Arman** adlı bir vatandaş kontrgerilla eylemi diye şüphelenilen bir cinayete kurban gitti. Cesedi Diyarbakır Ergani yolunda bulunan **Arman**'ın Diyarbakır'da mahkemesi olduğu gerekçesiyle getirildiği ve gözleri bağlanarak kafasına iki kurşun sıkıldığı belirtildi.

–Nusaybin'de **Abdurrahman Söğüt** isimli bir esnaf üç kişilik kontrgerilla timinin saldırısı sonucunda yaşamını kaybetti. HEP ilçe yönetim kurulu üyesi Söğüt 7 çocuk babasıydı.

–Gerilla kamplarına ABD helikopterlerinin yardım malzemesi attığı iddiası ortaya atıldı.

–Nusaybin'de çıkan çatışmada bir gerilla öldürüldü.

–İdil ilçesinde Süryani asıllı **Mikhail Bayru** dükkanında kurşunlanarak öldürüldü. 6 çocuk babası **Bayru**'nun ölümüyle meçhul cinayetlere bir yenisi eklendi.

–Nusaybir Tapu Sicil Müdürü **Adil Bayık** evine giderken kurşunlanarak öldürüldü.

–Diyarbakır'da 47 kişi siyasi nedenlerle gözaltına alındı.

–Eruh'ta meydana gelen çatışmada 44 gerilla ölü, biri sağ olarak ele geçirildi.

–Mardin Mazıdağı'nda yüzleri maskeli kişilerin sopalı saldırısı sonucu 1 kişi öldü, 2 kişi yaralandı.

–Silopi'de Hüseyin Tayşu 'nun cenazesinde gösteri yapıldı. Şırnak, Silopi ve Nusaybin'de kepenkler yine indi.

–Diyarbakır'da demokratik kitle örgütleri son günlerde artış gösteren kontrgerilla eylemlerine karşı önlem alınmasını istediler. Partiler ve kitle örgütleri ayrıca imza kampanyası açtılar.

–Bölgede ruhsatlı silahların toplatılacağı haber veriliyor. Bu konuda bakanlığın bir hazırlık içinde olduğu bildirildi.

–On kişilik kontra grubunun Dargetiç'te gerçekleştirmek istediği üç cinayet halkın müdahalesi ile önlendi. Kovalanan tim tabura sığınmak zorunda kaldı.

–Newoz Dergisi Genel Yayın Yönetmeni **Remzi Bilget** tutuklandı.

–Nusaybin'de **Seyithan Aktan** adlı bir kişi kontrgerilla saldırısı sonucu öldürüldü.

–Bingöl'de kontra saldırısında **Ahmet Bayram** adlı bir kişi ölürken bir kişi de ağır yaralandı.

–Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı **Züver, Gelan,** Hatiyek ve Getman köyleri ve çevredeki mezraların giriş çıkışları kontrol altında tutuluyor. Askerler köylülerin erzak stoku yapmalarına izin vermiyorlar.

–Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Girefşe köyünde Muhtar **Hasan Engin** ve oğluna işkence yapıldı. Filistin askısına alınan yaşlı muhtarın çeşitli yerlerinde yara izi bulunuyor.

–Ankara DGM, 22 HEP kökenli Milletvekili hakkında meclisin yemin töreni sırasındaki tavırlarından dolayı idam istemiyle dava açtı.

–Kürt Hak ve Özgürlükler Girişim Komitesi'nce geniş katılımlı bir **Kürt Konferansının** 23 Şubat tarihinde İstanbul'da yapılacağı açıklandı.

–Malatya'da Emniyet Sarayı eylemi "operasyon"u gerekçesiyle 5 öğrenci tutuklandı.

–Adıyaman'da aralarında HEP il yöneticilerinin de bulunduğu 12 yurtsever ve devrimci tutuklandı.

www.dialogkurdi.org

Özelleştirme politikasının yansıması KÖYTEKS'de kendini gösterdi. KÖYTEKS, zarar ettiği gerekçesiyle 3 ay önce kapatılmış 115 işçi sokağa atılmıştı. Yeniden işe dönebilmek, sosyal ve sendikal haklarıyla dönebilmek amacıyla üç aydır direnişlerini sürdürüyorlar. 3 kez Ankara'ya giden işçilerden, en son 45'i Ankara'da açlık grevine devam ediyor. Milletvekilleri, Başbakan ve valiliğe çeşitli kereler başvurup vaadlerle dönen işçilere şu ana kadar olumlu bir yanıt , çözüm verilmiş değil. Devam eden direnişten işçilerin yaşadıklarını kendi kalemlerinden sunuyoruz.

UZUN BİR YÜRÜYÜŞ
KÖYTEKS DİRENİŞİ

Diyarbakır'da uzun yıllardan sonra bir fabrikanın kurulması, Diyarbakır halkı için güzel bir olaydı. Fabrikanın asıl konumu Tekstil Hazır Giyimdi. Fabrika, Başbakanlık Toplu Konut Kamu Ortaklığı A.Ş'ne (%15 hissesi Sümer Holdinge ait) bağlıdır. Fabrikanın resmi olarak açılışı yapılmadı. 1989 yılında faaliyete başlandı. Buraya alınan işçiler de bazı şartlarla işe alınıyorlardı. Bu şartlar, meslek lisesi ve düz lise mezunları olmaktı. Bir tür sınava tabi tutularak ve de iki ay ücretsiz bir kurs döneminden sonra, girişleri yapılacağı sözüyle işçiler işe başlıyorlardı.

İşçiler gruplar halinde işe giriyorlardı. Grupların sayısı 5 idi. Fabrika müdürü 2 aylık kurstan sonra girişlerinin ve sigortalarının yapılacağını söyleyerek işçileri işe alıyordu. Oysa umulduğu gibi olmadı, 2 aylık denilen süre 5 ay olmuştu ve bu ücretsiz ve sigortasız 5 aylık bir sömürüydü. Dördüncü gruptaki işçilerin kaderleri diğerlerinkinden biraz farklıydı. Gerçi onlar da 5 ay ücretsiz ve sigortasız çalışmışlardı. Ama bunlardan bir kaç işçinin yaptığı şikayetler , maliyeye ve basına ulaştı.

Fabrika müdürü bu olay karşısında sigortasız olan işçileri toplayıp arka bahçeden, tel örgüler arasından komşu fabrika, olan iplik fabrikasına geçirmişti. Bu arada gelen yetkililer, fabrikada sigortasız işçileri görmeden gitmişlerdi. İşveren işçilerin hepsini kendisi çağırmadığı sürece kimsenin gelmemesini ve kendisinin onları çağıracağını söyleyerek işçileri evlerine yolladı. Bu süreç içersinde işveren boş durmayıp İş v e işçi Bulma Kurumuna giderek bir anlaşmaya vardı. Amaç çalışan işçilerin İşçi Bulma Kurumu tarafından gönderildiği gibi bir görünüm vermekti.

İşçilerin girişleri, 4 ay boyunca İşçi Bulma Kurumunun karşıladığı 60 bin liralık kursiyer ücreti ödeniyor gibi gösteriliyordu. Kursiyer süresi sonunda İşçi Bulma Kurumu müdürü, fabrikada yapılan küçük bir törenle işçilere kursiyer belgelerini dağıttı. İşçilerin sessiz kalışları ve işverenin entrikalarına maruz kalışlarının sebebi sendikasız oluşları idi. Sendikaya işveren karşı çıkıyordu. Bunun için bir kaç arkadaş gizliden (60 kişilik bir grupla)sendikaya üye oldu.

Bu işkoluna uygun tek sendika Türk-İş'i bağlı TEKSİF sendikası idi. Daha sonra geriye kalan işçiler de üye oldu. Fabrika üretimi son derece iyiydi. Örnek olarak, 200.000 adet Adıyaman'dan askeri fanila alındı. Hollanda'da (keten türü) pantolon siparişi vs. gibi fabrika üretimdeyken, tüm işçiler fultaym çalışıyorlardı. Hatta, sabaha kadar mesaiye tabi tutuluyorlardı.

Daha sonra siparişlerde bir duraklama oldu, sipariş gelmiyor, işçiler boş oturuyorlardı. Ya işverenin pasifliği ya da fabrika kapatmaya yol veriliyordu. 9 ay böyle devam edildi. İş yoktu ama işçiler ücretlerini alıyorlardı. Bu durum işçileri korkutuyordu ve sonuçta korkulan an geldi.

Fabrikanın ilk kapanışı ve tüm işçilerin iş aktinin fes

edildiği tarih, Ağustos 1991. Bu durum karşısında, sendika başkanı ve üç işçi arkadaş Ankara'ya gitti ve burada TEKSİF genel merkezinin devreye girmesiyle ancak bir ay ücretli izin alındı. İzin istemedeki amaç Kasım ayında işçilere verilecek %60 zamdan yararlanmak ve seçimlerde iktidarın değişmesini beklemekti.

Bunun üzerine 115 işçi zorunlu olarak 1.10.1991 den itibaren 1 aylık ücretli izine çıkarıldı. Fakat bu izin işçileri tatmin etmemişti. Sendika işe kesin gözüyle bakarak, izin bitiminden sonra olumlu sonuç alınmadığı taktirde işçilerle birlikte mücadele edeceklerini söyleyerek işçileri oyaladı. Fabrika müdürlüğünce 1.10.1991 tarihinden 31.10.1991 tarihine kadar verilmiş olan 1 aylık ücretli izin iptal edilmiş ve bu sebeple 14.10.1991 tarihinde tüm içşilerin işe başlamasına ilişkin kağıtlar evlere postalanarak , herkesin işe başlaması, aksi halde , iş haklarının fes olunacağına dair bir ihbar yapıldı.

22.10.1991 . Fabrika tekrar kapalı ve bunun üzerine tazminatlarımız 22 günlük maaşımız üzerinden hesaplanmıştı. Tüm işçiler bu durum karşısında, fabrikayı boş bırakmıyorlardı. 2 aya yakın bu böyle devam etti. Tek umut tüm işçilerin toplanarak Ankara'ya gidip yeni hükümetten çare beklemekti. Tüm işçiler Ankara'ya gitme kararı veriyorlardı. Bu esnada tüm sendikaların yardımıyla ilk Ankara yolculuğu başlıyor.

28.11. 1991 tarihinde 40 kişilik işçi grubu Ankara'daydı. Burada beş sözcü meclise giderek milletvekillerini makamında ziyaret etti. Daha sonra Fehmi Işıklar'a gidildi. DYP Milletvekili Ensarioğlu Başbakanla görüşme imkanını sağladı, burada herkesin huzurunda fabrikanın açılacağı sözü verilince tüm işçiler gönül rahatlığıyla Ankara'dan döndü.

Açılacağı umuduyla fabrikayı boş bırakmıyor, kendi imkanlarımızla gidip geliyorduk. 7.12. 1991 tarihinde Başbakan ve ortağı Erdal İnönü'nün Güneydoğu gezisi sırasında, tüm işçiler pankartlarıyla mitingdeydiler. Bu arada Başbakan, Köyteks işçilerini anons yaptırarak , bir kaç

işçiyi Kültür Sarayın'da kabul etti. Ankara'da vermiş olduğu sözü orada bir kez daha tekrarlamıştı.

12 Kasım 1991 tarihinde ihalesi çıkarılan fabrikamız 6 Ocak 1992 tarihinde özel sektöre devredildi. İşçi için bir güvence maddesinin konulmadığı bir protokolle devir yapıldı. Bu devire karşı çıktığımız için, fabrikayı terk etmedik. Ama işverenin, polis ve adamları vasıtısıyla bizleri fabrika dışına atmasına da engel olamadık. Bunun üzerine işçiler, 13.1.1992 tarihinde Ankara'ya yeniden gelerek, Başbakanlığın önünde "Başbakan verdiği sözü tutmadı, ölmeye geldik" pankartıyla slogan atarak gösteri yapıldı. Bu gelişmeler üzerine Başbakanın Özel Kalem Müdürü heyeti kabul ederek, ertesi gün için randevu verdi. Ancak heyet verilen gün ve saatte oraya vardıklarında kabül edilmediler. Bunun üzerine iki gece boyunca tüm işçiler otobüslerde yattılar. Haklarımızı almadan dönmemek yönünde karar alarak, İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi binasında, 15.1.1992 tarihinde süresiz açlık grevine başlandı.

Kırk kişilik açlık grevi boyunca kimi demokratik kuruluşlar ile demokrat kişilerin yoğun ilgisine rastlamamıza karşın, bu ilgiler, Ankara düzeyinde bir kamuoyu oluşturmak için yetersiz kaldı . Bu yetersizliği bertaraf edebilmek amacıyla demokratik kitle örgütleri, sendikalar, dernekler, basın ile temas edilerek Türk-İş genel merkezine bir ziyaret tertiplendi.

Türk-İş'ten isteğimiz, sendika olarak işçilere sahip çıkılması ve de Başbakanla bir görüşme ayarlamasıydı. Şevket Yılmaz'da işçilere açlık grevine son verilmesini ve sadece 4 temsilci işçinin orda kalmasını ve o kişileri Başbakanla görüştüreceği sözünü verdi. Bu esnada İHD'de kalan işçi arkadaşlar bu sözden sonra grevi bırakarak 24.1.1992 'de Ankara'dan ayrıldılar.

Ankara'ya giden arkadaşların yanısıra, Diyarbakır'da kalan arkadaşlar da çözüm olmasa bile Ankara'dakilere destek vermek için il valisiyle görüştüler. Valinin söyledikleri sadece " yeni patronla anlaşın, sizi işe alsın" oldu. Bu arada Mehmet Kahraman'la bir kaç işçi görüşerek orada durumlarını dile getirdiler. Her ne kadar çözüm getirmeyeceğini bildiğimiz halde burada güdülen amaç bir kamuoyu oluşturmak, tüm işçileri duyarlı kılmaktı. Çünkü bu bir KÖYTEKS sorunu değil, bu bir toplumsal sorundur. Bu tür özelleştirme politikası bizimle kalmayacak, tüm kamu kuruluşlarının başına gelebilecek bir sorundur. Ve o zaman gösterilecek yer kapı önü olacaktır.

Bu ülkenin çalışan; kesimi olarak, sendikalar, milletvekilleri ve Başbakan dahil hiç kimseye güvenmeyen bir duruma getirildiğimiz ve bu durumdan bizzat bu adı geçenlerin sorumlu olduğunu kamuyona duyuruyoruz. Ankara'daki direnişimiz, orada kalmayıp bir çözüm olmadığı taktirde , mücadelemizi Diyarbakır'da sürdüreceğimiz ve yılmayacağımızı bir kez daha belirtiyoruz.

YAŞASIN DİRENİŞİMİZ!
YAŞASIN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ!

DİYARBAKIR KÖYTEKS İŞÇİLERİ

Çok Emek-Çok Sömürü İşleyişinin Sona Ermesi İçin

DİRENİŞTEYİZ!

Newroz: ***İşyerindeki konumunuzu öğrenebilirmiyiz?***
Mucebel Parlak: Şube sorumlusuyum.
Newroz: ***Ne zamandan beri direnişteyiniz?***
M.Parlak: 3.1.1992 tarihinden beri direnişteyiz.
Newroz: ***Direnişinizin amacını genel olarak izah edermisiniz?***
M.Parlak: Sendikal çalışmalarından dolayı işten atılan 800 arkadaşımızın yeniden işe alınması; grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklarımızın verilmesi; 8 aylık birikmiş primlerimizin ve temmuz ayından beri yapılan ücret zammından doğan farklarımızın ödenmesi; eleman eksikliğinden kaynaklananan ve günümüzün 12 saat civarındaki bir zamanını alan, aşırı yorgunluğa neden olan çalışma süremizin azaltılması veya daha doğrusu günlük normal çalışma süresine getirilmesi (örneğin; 10 kişinin yapması gereken işi üç kişiye yaptırıyorlar). Kısacası, çok emek-çok sömürü işleyişinin sona ermesi için dire-nişteyiz.
Newroz: ***Kamuoyundan destek alabiliyormusunuz?***
M.Parlak: Olağanüstü hal bölgesinde bulunmamız nedeniyle büyük bir kamuyou oluşturmada güçlük çekiyoruz. Kamuoyundan gerekli desteği halen alabilmiş değiliz. Türk-İş 7. Bölges temsilciliği ve Yol-İş sendika şubesiyle yaptığımız görüşmede bize destek olacaklarını söylediler. Ama şu ana kadar somut bir katkılarını göremedik. Bundan sonra görmeyi umuyoruz.

Newroz: ***Bağlı bulunduğunuz sendikanın direnişinizdeki fonksiyonu nedir?***
M.Parlak: Sendikamızın direnişimizde büyük payı ve desteği vardır.
Newroz: ***Şu anda gelişmeler ne düzeydedir?***
M.Parlak: Direnişimize katılım %90 civarındadır. Ve buna paralel olarak iş potansiyelinde %90 civarında bir düşüş olmuştur. Bölgemizdeki birçok şube işveren tarafından kasıtlıca kapatılıyor. Gaziantep, Hatay, Osmaniye, Ceyhan şubelirinin kapatıldığına dair haber aldık.Yine aldığımız haberlere göre Diyarbakır şubesinin de kapatılacağı söyleniyor.
Newroz: ***Sizce tüm şubelerin kapatılması sözkonusu olabilir mi?***
M.Parlak: Hayır, tüm şubelerin kapatıllabilmesi için önce mevcut yasal prosüdürün fesh edilmesi gerekiyor, bu çok zor görünüyor. Aksi tartirde de kapatamazlar.
Newroz: Son olarak bize söylemek istediğniz bir şey varmı?
M.Parlak: Bizi sonuna kadar desteklemenizi istiyoruz.
Newroz: ***Dergimiz adına teşekkür ediyorum.***
M.Parlak: Biz de teşekkür ederiz.

"ADİL ÜCRET" ÜCRET SİSTEMİ VE SENDİKALAR ÜZERİNE

*F. ENGELS**

1) Adil Bir İşgünü Karşılığı Adil Bir Ücret

Son elli yıl içerisinde bu söz İngiliz işçi sınıfı hareketinin parolası olmuştur. Bu parola şu malum Birleşme Kanunlarının 1824'de kaldırılmasından sonra gelişen Sendika hareketleri sırasında oldukça işe yaradı. İngiliz işçilerinin Avrupa işçi sınıfının başında yürüdüğü anlı şanlı Chartist hareket döneminde ise(bu parola) daha da yararlıydı. Ne var ki, zaman geçiyor; elli yıl, hatta otuz yıl önce arzulanan, gerekli olan bir sürü şey, bugün eskimiş, geçersiz duruma geliyor. Bu yaşlı, saygın parola da bunlara dahil mi acaba?

Adil bir işgünü karşılığı adil bir ücret? Ancak adil ücret nedir, adil işgünü nedir? Çağdaş toplumun varolduğu ve kendini geliştirdiği kanunlar tarafından nasıl belirlenirler? Bu soruya cevap bulacaksak,ahlak, kanun ve eşitlik, ya da insanlık, adalet, insan sevgisi gibi duyguları işin içine hiç katmamalıyız. Ahlak açısından adil olan, hatta kanunen adil olan, sosyal açıdan hiç de adil olmayabilir. Sosyal açıdan neyin adil olduğu neyin olmadığı birtek bilim tarafından belirlenir: Bu, üretim ve değişimin maddi gerçekleriyle uğraşan bilim, diğer deyişle ekonomi politik bilmidir.

O halde ekonomi politik, adil ücret ve adil işgünü olarak neleri tanımlar? Açık pazarda, işçi ve işveren arasındaki rekabet tarafından belirlenen ücreti ve günlük çalışmanın uzunluk ve yoğunluğunu. Öyleyse,bunlar nedir ve nasıl belirlenirler?

Olağan koşullar altında, **adil ücret** bulunduğu ülkenin ve bölgenin yaşam standardına göre işçiye, yaşamını sürdürebilmesi, kendini çalışır durumda tutabilmesi ve neslini çoğaltabilmesi için gerekli araçları sağlamaya yeterli olan ücrettir. **Gerçek ücret** ise, iş hayatındaki dalgalanmalara göre, bu ücretin kimi zaman üzerinde , kimi zaman da altında olabilir. Ancak olağan koşullarda bütün bu dalgalanmaların ortalaması gerçekleşecektir.

Adil işgünü ise, işçinin günlük emek gücünün tümünü harcatan, ancak bu arada işçinin ertesi gün ve bunu izleyen günlerde aynı oranda çalışabilme yeteneğini zedelemeyen uzunluk ve yoğunluktaki işgünüdür.

Öyleyse bu işlemi şöyle anlatabiliriz: İşçi kapitaliste günlük emek gücünün tümünü verir. Bu, aynı işlemin sürekli olarak tekrarlanabilmesini olanak dışı kılmadan işçinin verebileceği güç miktarıdır. Karşılığında ise, tam tamına, aynı pazarlığın hergün tekrarlabilmesini sağlamak için gerekli yaşam araçlarını karışlayabilecek bir ücret alır, daha çoğunu değil. Pazarlığın niteliğinin sonucu olarak, işçi en çoğunu, kapitalist en azını verir. Garip bir adalet doğrusu.

Biz yine de olaya biraz daha derinden bakalım: Politik ekonomicilere göre; işgünü ve ücretler rekabet tarafından belirlendiğinden, adalet her iki tarafın da eşit koşullar altında, eşit baylaşma noktalarına sahip olmalarını gerektirir. Oysa durum hiç de böyle değil. Eğer işçi ile anlaşamazsa, kapitalistin durumu beklemeye elverişlidir, sermayeden geçinebilir. İşçi işte bunu yapamaz. Ücretler dışında geçineceği birşey yoktur ve bu yüzden nerede, ne zaman ve hangi koşullar altında olursa olsun, işi kabul etmek zorundadır. İşçi adil bir başlangıç noktasına sahip değildir. **Açlık** korkutucu biçimde elini ayağını bağlamaktadır. Ama kapitalist sınıfın ekonomi politiğine göre, bu adaletin ta kendisidir.

Fakat hiç de öyle değildir. Yeni iş kollarına mekanik gücün ve makinelerin uygulanması, bunların zaten uygulanmakta olduğu kollarda ise, uygulamanın genişletilip geliştirilmesi giderek çok sayıda işçiyi işlerinden etmektedir. Ve bu öylesine bir hızla olmaktadır ki, boştaki 'eller' ülkenin diğer üretim dallarınca massedilememekte, iş bulunmamaktadır. Yerinden edilmiş bu 'eller' sermayenin kontrolü altında gerçek bir yedek sanayi ordusu oluşturmaktadır. İş hayatı durgunsa, bunlar açlıktan kıvranır, dilenir ya da çalışma evlerine* giderler. Canlanma dönemlerinde ise üretimi genişletmek üzere elaltında hazır bulunurlar. Bu yedekler ordusunun son erkeği, kadını ya da çocuğu iş bulasıya kadar- bu, yalnızca dizginden kurtulmuş fazla üretim dönemlerinde gerçekleşebilir- bunların rekabeti, ücretleri düşük tutar ve tek başına bu durumun varlığı emeğe karşı mücadelesinde sermayenin gücüne güç katar. Sermaye ile olan mücadelesinde emek yalnızca engellenmiş de değildir; ayrıca ayağına perçinlenmiş bir gülleyi de sürüklemek zorundadır. Yine de kapitalist ekonomi politiğe göre bu adildir.

Şimdi şunu araştıralım: Sermaye, bu pek adil ücretleri hangi fondan karşılamaktadır? Sermayeden elbette. Ancak, sermaye hiçbir değer üretmez, toprağın yanısıra emek zenginliğin tek kaynağıdır. Sermaye ise kendi başına biriktirilmiş emek ürününden başka birşey değildir. Demek ki, emeğin ücreti emekten, işçinin ücreti kendi ürününden ödenmektedir. Bildiğimiz adalet anlayışına göre işçinin ücreti emeğinin ürünü kadar olmalıdır. Oysa ekonomi politiğe göre adil olan bu değildir. Tersine, işçinin ürettiği kapitaliste gider ve işçinin bundan aldığı pay hayatın kıt kanaat gereklerinden öte birşey değildir. Ve bu pek kendine özgü biçimde adil olan rekabetin sonucu, çalışanların emeğinin ürünlerinin kaçınılmaz olarak çalışmayanların elinde birikmesi ve bu ellerde, kendisini üreten insanları köleleştirmede en güçlü araç haline gelmesidir.

Adil bir işgünü karşılığı adil bir ücret! Adilliği tamı tamına ücretlerinkine uyan adil işgünü için de pek çok şey söylenebilir. Ancak bunu başka bir sefere bırakalım. Söylediklerimizden açıkça görülüyor ki, eski parola gününü doldurmuştur ve geçerliliğini yitrmiştir. Toplumu yöneten kanunları belirlerken, ekonomi biliminin adaleti hep bir yanı tutmaktadır: Sermayenin yanını. Öyleyse eski parolayı artı bütünüyle bir kenara gömelim ve yerine şunu benimseyelim:

ÇALIŞMA ARAÇLARI-HAMMADDELER,

FABRİKALAR, MAKİNELER-ÇALIŞAN HALKIN KENDİSİNİN OLMALIDIR.

II)Ücret Sistemi

Bundan önceki makelemizde yıllanmış slogan "adil bir işgünü karşılığında adil bir ücret"i inceleyerek şu sonuca varmıştık: Bugünkü sosyal koşullar altında, en adil ücret zorunlu olarak işçinin ürettiğinin en adaletsiz bölüşümü demektir. Bu ürünün daha büyük bölümü kapitalistin cebine inerken, işçi yalnızca kendini çalışacak durumda tutan ve neslini devam ettirmesini sağlayan bir miktarla yetinmek zorundadır.

Bu bir ekonomi politik kanunudur. Ya da diğer bir deyişle, toplumun bugünkü ekonomik örgütlenişinin, yüce Şansölyelik Mahkemesininkiler de dahil olmak üzere İngiltere'nin tüm kanunlarından daha güçlü bir kanunudur. Bir yanda toprak, ham madde ve makineler olmak üzere tüm üretim araçlarını tekellerine alan kapitalistler, öte yandan, kendi emek güçlerinin dışında hiçbir şeye sahip olmayan, üretim araçları üzerindeki her türlü mülkiyet ellerinden alınan emekçiler olarak toplum iki karşıt sınıfa bölünmüştür. Bu toplumsal düzen varoldukça ücret kanunu gücünü koruyacak, işçinin kapitalist tarafından tekeline alınan kendi emek ürününün kölesi olmasını sağlayan zincirleri hergün yeniden pekiştirecektir.

Ülkenin sendikaları hemen hemen 60 yıldır bu kanuna karşı mücadele ettiler. Sonuç ne? İşçi sınıfını sermayenin - yani kendi emeğinin ürününün- bağlarından kurtarmayı başardılar mı? İşçi sınıfının tek bir kesiminin olsun ücret köleleri durumundan çıkmasını, kendi ham madde, araç ve makinelerine, yani kendi üretim araçlarına sahip olmasını, böylece de kendi emeğinin ürününe kendisinin sahip çıkmasını sağlayabildiler mi? İyice biliniyor ki, bunları yapmadıkları gibi, yapmaya çalışmadılar bile.

Bunları yapamadılar diye, sendikaların yararsız olduklarını söylemek aklımızın ucundan bile geçmez. Tersine, diğer bütün sanayici ülkelerde olduğu gibi İngiltere'de de, sendikalar, sermayeye karşı mücadelelerinde emekçi sınıfların ihtiyaç duyduğu örgütlerdir. Ortalama ücret düzeyi, belirli bir ülkede alışılagelen yaşama standardına göre, o ülkedeki işçilerin nesillerini devam ettirebilmelerine yetecek gerekliliklerin toplamına eşittir. Bu yaşama standardı, değişik işçi kategorilerine göre çok değişik nitelikler alabilir. Ücretleri yüksek tutma ve işgününü kısaltma mücadelesinde sendikaların büyük meziyeti, yaşama standardını da düşürmeyip yükseltmeye çalışmalarıdır. Londra'da East End'de öyle işkolları vardır ki, buralardaki işçilre ve harcadıkları emek duvarcılarınki kadar düz ve hünersizdir. Oysa bunlar duvarcılarını aldıklarının yarısı kadar bile ücret alamamaktadır. Niçin? Sırf şu nedenle: Güçlü bir örgütlenme, bu işçi gruplarından birine nisbeten yüksek yaşama standardı (ki ücretler buna göre ölçülür) sağlarken, örgütsüz ve güçsüz olan diğerleri, işverenlerinin yalnızca kaçınılmaz değil, aynı zamanda keyfi gasplarına baş eğmek zorundadırlar. Bunların yaşam standartları giderek düşer, alçalan ücretlerle yaşamayı ögrenirler ve sonunda ücretler doğal olarak kendilerinin de kıt kanaat yettiğini gördükleri düzeye kadar iner.

Öyleyse, ücret kanunu pek de kesin sınırlar çizen bir kanun değildir. Belirli sınırlar içerisinde esnektir. Büyük bunalım hariç, her zaman ve her işkoşulu için, iki rakip arasındaki mücadelenin sonuçlarına göre ücretlerin oynadığı belirli bir alan vardır. Ücretler her seferinde bir pazarlık sonucu belirlenir. Bu pazarlıkta en uzun ve en iyi dayanan, payına düşenden daha çoğunu kazanmada en büyük olanağa sahiptir. Eğer, tek başına, desteksiz bir işçi kapitalistle pazarlığını sürdürmeye kalkarsa, kolayca yenilip, kayıtsız şartsız teslim olmaya mecbur kalır. Fakat, bütün bir işkolundaki işçiler güçlü bir örgüt oluşturur, kendi aralarında gerektiği an işverenlerine karşı durmalarına yarayacak bir fon toplar ve böylece de işverenlerin karşısına bir güç olarak çıkarlarsa, ancak bu durumda, günümüz toplumunun ekonomik yasalarına göre 'adil bir işgünü karşılığında adil bir ücret' denen o asgari miktarı koparacak güce ulaşabilirler.

Ücret kanunu sendikaların mücadelesiyle sarsılmaz. Tersine, bu mücadele ücret kanununu yürülüğe sokar. Sendikaların mücadele yolları da olmasaydı, işçi, ücret sisteminin kurallarına göre payına düşmesi gerekeni bile alamazdı. Ancak sendikalrın korkusu gözünü bürüdüğünden , kapitalist, işçinin emek gücünün tam pazar değerini veremeye mecbur kalır. İspat ister misiniz? Bir büyük sendikların üyelerine, ödene ücretlere bakın, bir de Londra East End'deki şu sefalet yuvası sayısız küçük işkolunda ödenenlere.

İşçi sınıfının ekonomik olarak düşkünleşmesini meydana getiren ücretlerin yüksekliği ya da düşüklüğü değildir. Bu düşkünleşmenin temelinde, işçi sınıfının , emeği karşılığında bu emeğin tüm ürününün alacak yerde aynı ürünü ücret adı verilen bir bölümüyle yetinmek zorunda kalması yatmaktadır.

Bu yüzden, Sendikalar ücret sistemine saldırmamaktadır. Ancak işçi sınıfının ekonomik olarak düşkünleşmesini meydana getiren ücretlerin yüksekliği ya da düşüklüğü değildir. Bu düşkünleşmenin temelinde, işçi sınıfının , emeği karşılığında bu emeğin tüm ürününün alacak yerde aynı ürünü ücret adı verilen bir bölümüyle yetinmek zorunda kalması yatmaktadır. Kapitalist ürünün tümünün (buradan işçiye ödeme yaparak) üzerinde oturur; çünkü iş araçlarının sahibidir. İşte bu yüzden bütün iş araçlarına -toprak, hammadde, makine- dolayısıyle KENDİ EMEĞİNİN ÜRÜNÜNÜN TÜMÜNE sahip olmadıkça işçi sınıfı için gerçek kurtuluş yoktur.

III)Sendikalar

(...)

Ücretleri mümkün olduğu kadar düşürmek, hem tek tek kapitalistlerin, hem de genel olarak kapitalist sınıfın çıkarınadır. Bugün artık hiçbir İngiliz işçisinin bunu öğrenmemiş olduğunu sanmıyoruz. David Ricardo'nun su götürmez biçimde kanıtladığı gibi, bütün masraflar çıkarıldıktan sonra emeğin (işçinin) ürünü iki paya ayrılır. Bunlardan biri işçinin ücretini, diğeri ise kapitalistin kârını oluşturur. Şimdi, her ayrı durumda, emeğin bu net ürünü kesin belirli bir miktar olduğuna göre, ücret denilen pay azalmadıkça, kâr denilen pay artamaz. Ücretleri düşürmenin kapitalistin çıkarına

olduğunu reddetmek, kârını arttırmanın kapitalistin lehine olmadığını söylemekle aynı şeydir.

Kârların geçici olarak artmasına yol açan başka etkenlerin bulunduğunu biliyoruz. Ancak bunlar genel kanunu değiştirmediğinden burada üzerlerinde durmamıza gerek yok.

O halde, ücretlerin düzeyi sosyal ekonominin başlı başına ve kesin çizgilerle belirlenmiş bir kanunu tarafından belirlendiğine göre, kapitalist, ücretleri nasıl düşürebilir? Ücretlerin ekonomik kanunu ortadadır ve yarsınamaktadır. Buna rağmen gördük ki, bu kanun esnektir. Hemde iki şekilde: Belirli bir işkolundaki ücretler, ya buradaki işçileri yavaş yavaş dah adüşük bir yaşama standardına alıştırarak doğrudan doğruya, ya da günlük çalışma saatlerinie (ya da aynı iş saatlerinde çalışmanın yoğunluğunu) ücretleri yükseltmeden artırarak dolaylı olarak düşürülebilir.

Her kapitalistin, çalıştırdığı işçilerin ücretlerini düşürerek, kârını artırmaktan sağlayacağı çıkar, aynı işkolundaki kapitalistlerin kendi aralarındaki rekabetten de teşvik görür. Her kapitalist rakiplerinden daha avantajlı duruma yükselmeye çalışır. Ve kârlarını gözden çıkarmadıkça, uğraşıp ücretleri düşürmek zorundadır. Böylece, her bir kapitalistin çıkarı yüzünden ücretlere yönelen baskı, bunların tümü arasındaki rekabet dolayısıyle on misli daha artar. Daha önce az kâr, çok kâr meselesi olan, şimdi artık bir zorunluluk meselesi olur.

Bu sürekli, giderek artan baskı karşısında örgütsüz işçi hiçbir etkin direniş aracına sahip değildir. Bu yüzden, işçilerin örgütlenememiş olduğu işkollarında ücretler sürekli olarak düşme, iş saatleri ise yine sürekli olarak artma eğilimindedir. Yavaş, ama sağlam, bu süreç devam eder. Refah dönemleri bu süreci kesintiye uğratabilirse de, bunalım dönemleri bu süreci sonraları da hızlandırır. İşçiler daha düşük yaşama standardına alışırlar yavaş yavaş. İşgününün uzunluğu giderek maksimumuna yaklaşırken ücretler de giderek mutlak minimumuna yaklaşır. Bu minimum düzeyin altında, işçi için yaşaması ve neslini sürdünmesi kesin olarak imkansız olur.

İçinde bulnduğumuz yüzyılın başında, bu süreçte geçici bir istisna görüldü. Buhar ve makine kullanımındaki hızlı artış, bunların ürünlerine olan talebin daha hızlı artışını karşılamaya yetmedi. Çalışma evlerinden imalatçılara satılan çocuklarınkiler dışında, bu işkollarındaki ücretler hep yüksek kaldı. Pekçok gerekli olan hünerli kol emekçilerinin ücretleri oldukça yüksekti. Kumaş boyacılarının, makinistlerin, ipek kesicilerinin, el dokumacılarının aldıkları ücretler bugün masal gibi gelir. Aynı anda yerlerini makinelere kaptıran zanaatlar yavaş yavaş ölüme sürüklendiler. Ancak, yeni bulunan makineler adım adım bu yüksek ücretli işçilerin yerlerini aldı. Makine yapan makineler bulundu ve bu öyle bir hızda gelişti ki, makinelerce üretilen malların arzı, talebe yetişmekle kalmayıp, onu geride bıraktı. 1815 yılındaki genel durulma, iş hayatına düzeni geri getirdiğinde, gelişme, fazla üretim ile panik dönemleri arsındaki (on yıllık) dalgalanmalar başladı. İşçiler eski refah döneminde sağlayabildikleri, hatta dörtnala giden fazla üretim döneminde arttırabildikleri avantajlarını şimdi çöküş ve panik döneminde elleriden kaçırıyorlardı. Hemen sonra, örgütlenmemiş işçilerin ücretlerini sürekli olarak mutlak minimuma iten genel kanuna İngiliz üreticileri teslim oldular.

Fakat, bu arada 1824'de kanunen tanınan sendikalar sahneye girdiler. Zaten geç kalmışlardı. Kapitalistler her zaman örgütlüdürler. Çoğu durumda resmi derneklere, tüzeklere , görevlilere vb. gerek duymazlar. İşçilere kıyasla sayıca az olmaları, ayrı bir sınıf oluşturmaları ve aralarındaki sürekli sosyal ve ticari ilişkiler onları ayakta tutar. Ancak daha sonraları Lancashire pamuklu dokuma işkolunda görüldüğü gibi, kapitalistler bir bölgenin üretimini ellerinde bulundurdukları zaman resmi bir Kapitalisler Sendikası gerekli olabilir. Buna karşılık işçiler ta başından itibaren, sıkı kurallarla biçimlenen ve yetkilerini görevlilere ve komitelere devredebilen güçlü bir örgüte mutlaka gerek duyarlar. 1824 Kanunu bu örgütleri tanıdı. Bu tarihten itibaren emek İngiltere'de bir güç haline geldi Kendi içlerinde kendilerine karşı bölünmüş, çaresiz yığın, bu durumdan kurtuldu. Birlik olmadan ve ortak hareket etmeden doğan güce, hemen arkasından,Fransız arkadaşlarımızın yerinde olarak 'direniş parası' adını verdikleri fonların gücü eklendi. Artık herşey değişmişti. Bundan böyle ücretleri düşürmek ya da iş saatlerini arttırmak kapitalist için riskli bir iş olup çıkmıştı.

İşte, bu dönemde kapitalist sınıfın sendikalara karşı gösterdiği büyük öfkenin nedeni budur. Bu sınıf çoktandır uyguladığı işçi sınıfını ezme işini her zaman kazanılmış bir hak, kanuni bir imtiyaz olarak görmüştür. İşte, şimdi, buna son verilecekti. Bu yüzden, günümüzde İrlandalı toprak sahiplerinin yaptıkları gibi bas bas bağırmalarına ve haklarına, mülklerine saldırdığını söylemelerine şaşmamak gerek.

60 yılın mücadele deneyi onları bir ölçüde kendilerine getirmiştir. İşveren Sendikaları şimdi tanınan, bilinen kurumlar olmuşlardır ve bunların ücretlerin düzenleyicilerinden biri olarak gösterdikleri faaliyet, fabrikaların, işyeri kurallarının, iş saatlerinin düzenleyicileri olarak oynadıkları rol kadar benimsenmiştir. Bundan da öte; son zamanlarda Lancashire'i pamuk kralları, işçilerin kitabından kopya alarak, işlerine geldiğinde nasıl grev yapılacağını her hangi bir işçi sendikası kadar, belki de daha iyi öğrenmişlerdir

İşte böylece işçi sendikaları aracılığıyla ücret kanunu işverenlere karşı olarak uygulanabilmekte, iyi örgütlenmiş herhangi bir işkolundaki işçiler işverenlerine sattıkları emek gücünün tam değerini, hiç olmazsa yaklaşık olarak, alabilmektedirler. Ve devlet kanunları aracılığıyla iş saatleri, hiç olmazsa emek gücünü zamansız tüketecek olan maksimum uzunluğu çok aşmayacak sınırlar içinde tutulabilmektedir. Bugünkü örgütlenmeleriyle sendikaların elde edebileceklerinin en çoğu bunlardır .Buna da yalnızca sürekli mücadele ile , büyük ölçüde güç ve para sarfıyla başarabilirler. Bundan sonra, iş hayatındaki dalgalanmalar, en azından on yılda bir kazanılanları bir anda alıp götürür. Böylece aynı mücadele bir kez daha verilmeye başlanır. Bu içinden çıkışı olmayan bir kısır döngüdür. İşçi sınıfı olduğu yerde, Chartist atalarımızın söylemeye çekinmedikleri gibi, ücret köleleri sınıfı olarak kalır. Bunca emeklerin, fedakarlıkların, acıların sonucu bu mu olacaktır? Bu, daima İngiliz işçilerinin en yüksek amacı olarak mı kalacaktır? Yoksa, ülkenin işçi sınıfı sonunda bu kısır döngüyü kırarak, ÜCRET SİSTEMİNİN BÜTÜNÜYLE KALDIRILMASI hareketinde bir çıkış noktası bulmaya teşebbüs edecek midir?

IV)Sendikalar II

(...)

İşçinin sermayeye karşı mücadelesinden bahsettik. Sermayenin savunucuları tersine ne söylerlerse söylesinler, bu mücadele mevcuttur. Ücretleri düşürme, kârı arttırmanın en emin ve en kolay yolu olarak kaldıkça, hatta ücret sisteminin kendisi varlığını sürürdükçe, bu mücadele de var olacaktır. Sendikaların varlıkları bile tek başına bu gerçeği yeterince kanıtlar; eğer sendikalar sermayenin açgözlülüğüne karşı savaşmak üzere kurulmadılarsa, ne için kurulmuşlardır? Kem küm etmekte yarar yok. Günümüz toplumunun, birbirine düşman iki büyük temel sınıfa ayrılmış olduğu katı gerçeğini hiçbir kibar, yumuşak söz gizliyemez. Bu sınıflar, bir yanda emeğin kullanımının tüm araçlarına sahip olan kapitalisler, öte yanda kendi emek güçlerinden başka hiçbirşeye sahip olmayan emekçilerdir. Bunlardan ikincisinin (emekçilerin) emeğinin ürünü her iki sınıf arasında bölüşülmek zorundadır ve sürüp giden mücadele işte bu bölüşüm üzerinedir. Her sınıf mümkün olan en büyük payı almaya çalışır. Mücadelenin en ilginç yönü de, kendi ürününden pay almak için mücadele etmekten başka birşey yapmayan işçi sınfının sık sık kapitalisti soymakla suçlanmasıdır!

Toplumun iki büyük sınıfı arasındaki mücadele zorunlu olarak politik bir mücadale durumunu alır. Orta (ya da kapitalist) sınıfla toprak sahibi aristokrasi arasındaki savaş nasıl politik mücadele durumunu almışsa, aynı kapitalistlerle işçi sınıfı arasındaki mücadele de bu durumu alacaktır. Sınıfın, sınıfa karşı her mücadelesinde uğruna mücadele edilen bir sonraki hedef siyasi iktidardır. Egemen sınıf siyasi üstünlüğünü, diğer deyişle kanun yapıcı organdaki çoğunluğunu savunur. Egemenlik altındaki sınıf ise, önce iktidardan pay almak, daha sonra da kendi çıkar ve gerekleri doğrultusunda mevcut kanunları değiştirebilmek üzere, bu iktidarın tümünü almak için savaşır. Bu yüzden Büyük Britanya işiç sınıfı bu iktidarı kendisine verecek olan Halkın Bildirisi'ni kazanmak için coşkuyla ve hatta şiddet kullanarak yıllarca savaşmıştır. Yenildiler, ancak mücadele muzaffer orta sınıflar üzerinde öyle bir etki bıraktı ki, o zamandan beri emekçi halka üst üste ödünler verme pahasına uzun süreli bir ateşkesi kabule mecbur oldular.

Sınıfın sınıfa karşı politik mücadelesinde örgüt en önemli silahtır. O ölçüde önemlidir ki, yalnızca politik nitelikteki ya da Chartist örgütler paramparça olurken, sendika örgütleri giderek güçlenmiş, dışarıdaki hiçbir işçi sınıfı örgütünde görülmeyen bir güç düzeyine ulaşmıştır. Bir ila iki milyon arasında insanı içeren ve daha küçük yerel birliklerce desteklenen birkaç büyük sendika, Liberal olsun, Muhafazakar olsun herhangi bir egemen sınıf hükümetince dikkate alınması gereken bir gücü temsil eder.

Kuruluş dönemlerinde yerleşen gelenekler ve bu ülkedeki gelişimleri gereğince bu güçlü örgütler, bugüne kadar, kendilerini hemen hemen yalnızca ücretler ve iş saatlerinin düzenlenmesine katılmak ve işçilere açıkça karşı olan kanunların kaldırılmasını gerçekleştirmek görevleriyle sınırlamışlardır. Daha önce de değendiğimiz gibi bu görevleri umdukları kadar etkin bir biçimde yürütmüşlerdir. Ancak , bu arada daha da öte birşey gercekleştirmişlerdir: Sendika örgütlerinin gücünü bu örgütlerin kendilerinden daha iyi bilen egemen sınıf, onlara umduklarından da öte ödünleri isteye isteye vermiştir. Disraeli'nin Ailelere Oy Hakkı (Household Suffrage) Kanunu örgütlenmiş işçi sınıfının hiç olmazsa daha geniş bir kesimine oy hakkı tanıdı. Eğer Disraeli bu yeni seçmenlerin kendi iradelerini kullanacaklarını -orta sınıf Liberal Politikacılarının peşinden gitmekten vazgeçeceklerini- hesaplamasaydı bu kanunu önerir miydi? Eğer emekçi halk devasa sendikaların yönetiminde, kendilerinin idari ve politik görevler için yeterli olduklarını kanıtlamasaydı, Disraeli bu kanunu meclislerden geçirebilir miydi?

Bu kanun, işçi sınıfına yeni umut kapıları açtı. Bütün sanayi şehirlerinde ve Londra'da çoğunluğu onlara verdi ve kendi sınıflarından kişileri parlementoya yollayarak sermameyeye karşı mücadelelerine yeni silahlarla girmelerini mümkün kıldı. Ancak, burada üzülerek şunu söyleyelim: Sendiklar, işçi sınıfının ileri öncüleri olarak görevlerini unuttular. Yeni silah on yılı aşkın süredir ellerinde, ama daha kılıftan bile çıkarmadılar. İşçi sınıfının önünde gerçekten yürümedikleri sürece şimdiki durumlarını korumaya devam edemeyeceklerini bilmeleri gerekiyor. İngiliz işçi sınıfının parlamentoya 40-50 emekçi gönderme gücüne sahip olduktan sonra, hala kapitalistler ya da avukatlar, editörler gibi onların katipleri tarafından temsil olunmaya rıza göstermeleri hiç de doğal birşey değil.

Üstelik, bu ülkenin işçi sınıfı, bir süredir yanlış yolda yürüdüğünün bilincine varacak kadar uyanmıştır, bunun birçok örneği var. Yalnızca ücret artışını ve iş saatlerinin azaltılmasını hedef alan hareketler işçi sınıfını içinden çıkışı olmayan bir kısır döngüye hapsetmektedir. Asıl kötülüğün temelinde ücretlerin düşüklüğü değil, ücret sisteminin kendisi yatmaktadır. Bu bilinç işçi sınıfı içerisinde bir kez yayıldı mı, sendikaların durumu da önemli ölçüde değişecektir. Artık işçi sınıfının tek örgütü olma ayrıcalığından yaralanamayacaklardır. Çeşitli işkollarındaki sendikaların yanısıra, ya da onların üstünde, bir bütün olarak işçi sınfının politik örgütü olacak genel bir sendika yer almalıdır.

Bu yüzden, işkollarındaki örgütlerin dikkate almaları gereken iki nokta vardır: Birincisi; bu ülkenin işçi sınfının, sarsılmaz bir kararlılıkla parlamentoda temsil olunma hakkının tamını isteyeceği günler hızla yaklaşmaktadır. İkinci olarak, yüksek ücretler ve kısa işgünü için yürütülen mücadelenin, sendikaların bugün yürütülen tüm eylemlerinin kendi başlarına bir amaç olmayıp, daha yüce bir amacın gerekli ve etkin bir aracı (çeşitli araçlar içerinden bir tanesi) olduğunu işçi sınıfının anlayacağı günlerde hızla yaklaşmaktadır. Bu yüce amaç, ücret sisteminin tümüyle kaldırılmasıdır.

Emeğin parlamentoda tam olarak temsili kadar ücret sisteminin kaldırılmasına hazırlanmak açısından ayrı ayrı işkollarının değil, yekpare bir bütün olarak işçi sınıfının örgütleri zorunlu olacaktır. Bu ne kadar çabuk gerçekleştirilirse o kadar iyi olacaktır. Yekvücut örgütlenmiş İngiliz işçi sınıfına, birgün olsun, dayanacak güç yoktur yeryüzünde.

**Labour Standard'tan Makaleler (1881)*

* **Çevirinin notu:** *Çalışma Evleri (work houses) İngiltere'de evsiz barksız, işsiz kimselere bakıldığı yerler. Bunlar Yoksulluk Kanunu (Poor Law) gereğince kurulan kamu kurumlarıdır.*

TOPLU SÖZLEŞMELER SENDİKA KONGRELERİ VE GÖREVLERİMİZ

1992 Yılı, Türkiye ve K.Kürdistan'da toplu sözleşmelerin ve sendika kongrelerinin yoğun olarak yaşanacağı bir yıl olacak. Buna paralel işçi kitlesinin yoğun bir eylemlilik içerisinde bulunacağı beklenmelidir. Şimdiden Kargo işçileri, İzmir Belediye işçileri, Diyarbakır KÖYTESK ve Ceyhan Toros Gübre işçileri eylemleriyle, bunun ilk belirtilerini açığa vurdular. Gerçekleşen bu ilk eylemlerde eylem biçimleri ve işçilerin sergiledikleri kararlılık dikkate alınırsa işçi sınıfıyla sermaye arasındaki kavganın hayli sert geçeceği görülür. İzmir Belediye işçileri günlerce yürüyerek Ankara'ya kadar geldiler. Kargo işçilerinin direnişleri, işveren-polis işbirliği sonucu yapılan saldırılara rağmen günlerdir devam ediyor. Diyarbakır KÖYTEKS işçileri Ankakra'ya gelerek, önce Başbakanlığı, sonra Türk-İş merkezini bastılar. Ceyhan Toros Gübre işçileri SHP ilçe binasını bir süre işgal ettiler.

Bu ilk eylemlerde açığa vuran gerçeklik şudur: 1992 yılı işçi eylemlerinde belirleyici yan, sermaye ve hükümetle uzlaşma değil; sınıflar arası kavganın "hak verilmez alınır" çizgisinin tayin edici olacağıdır.

1992 yılına girerken, işçi sınıfının durumu, gücü ve içinde bulunduğu yaşam koşullarını ve belli rakamlarla belirtelim.

Türkiye ve K.Kürdistan'da günümüzde toplam nüfusun 20 milyonunu çalışan kesim oluşturuyor. Bu çalışan kesimden ancak 3.5 milyonu sigortalı (SSK'ya kayıtlı) işçidir. Bu sigortalı rakamın da ancak 2 milyon civarında olanı sendikalı işçidir.

Türkiye'de işçi ücretleri toplam maliyet içerisinde çok düşük olup tüm Avrupa ülkelerinin gerisindedir. Türkiye (özellikle de) K.Kürdistan hala dünyada ucuz işgücü cenneti olan ülkelerdendirler.

Son 10-15 yıldır işçi ücretlerinde gerileme sistemli olarak devam etti. Öyle ki; 1963'te bir kilo et için 6 saat 31 dakika çalışan bir işçi, 1990'da yine bir kilo et için 2 gün 4 saat çalışmak zorundadır. Bu rakamlar, asgari ücretin ne kadar düşük olduğunu, işçinin kendi emek gücünü yeniden üretmesini yani kendini bir sonraki gün patrona çalışabilecek durumda tutmasını ve neslini (yani patrona yeni işçiler üretmesini) devam ettirmesini bile olanaksız kıldığını göstermektedir.

Türkiye, Avrupa'da işsizlik sigortası bulunmayan tek ülkedir. Ve yoğun bir işsizlik yaşanmaktadır.

Çok kısa olarak rakamlarla işçilerin durumu budur. Bu koşulllar altında 1992 yılında toplam 1 milyona yakın işçi, kamu (KİT'ler) ve özel sektöre ait işletme ve fabrikalarda toplu sözleşmelerini yenileyecekler. Bunun 400.000'i kamu kuruluşlarında, 380.000 civarında olanı ise özel işletmelerde bulunuyor. Toplu sözleşleye oturacak işçilerin 623.000'i Türk-İş'e bağlı sendikalara, 151.000'i ise Hak-İş'e bağlı sendikaların üyesi durumunda.

Ek'te sunulan çizelgede gösterildiği gibi, Ocak, Mart, Temmuz, Eylül, Ekim aylarında, toplu sözleşme görüşmelerinde ve buna paralel işçi eylemlerinde yoğunlaşma olacaktır. Komünistler, bugünden buna hazırlıklı olmaladırlar.

1992 yılının işçi sınıfı yönünde yoğun bir eylemlilikle geçeceğini belirttik. İşçi sınıfı, bu eylemlilik sürecinin temposunun düşürecek, olumsuz etkide bulunabilecek belli dezavantajlarla da yüzyüze.

Amaçlarını netçe kavramış veya hedeflerini belirlemiş bilinçli işçi kesiminin toplam işçi yığınları içerisindeki oranı hayli düşüktür. Yani işçi sınıfının sermaye karşısındaki nicel (sayı) üstünlüğünü sınıf kavgasında başarının bir unsuru haline dönüştürecek bilinç ve örgütlülük düzeyi yönünden durumu hiçte iç açıcı değilidir. İşçi sınıfının üstünlük avantajına kaşılık, bilinç ve örgütlülük yönündeki dezavantjı 1992 yılında da en büyük zaafını oluşturuyor.

İktidarda bulunan hükümet ortağının SHP olması ve SHP'nin, hatta daha zayıfta olsa DYP'nin işçi sendikaları üzerinde belli bir etkinliğe sahip olmaları, bir başka dezavantajı oluşturuyor. Dün Türk-İş'in en büyük en "ilerici" geçinen sendikalarından biri olan Petrol-İş'in Genel Başkanı Cevdet Selvi bugün SHP Genel Sekreteridir. Bu durum: hükümete "sınıflar arası kavga değil toplumsal uzlaşma, makul ve adil olan bir ücret üzerinde anlaşma" kelimeleriyle dile getirilen burjuva politikasında sınırlı da olsa belli bir başarı sağlama olanağını verebilir.

Bu olumsuzluklara rağmen, mevcut düzenin sınırlarını zorlayacak yığınsal bir işçi harekenin boy vermesinin zeminleri de bulunmaktadır. Başta; ekonomik durum kötüye gidiyor. Yakın tarihte, ekonomik yapıda iyileşmenin olabileceğini gösteren veriler yok.İMF ve Dünya Bankası kemer sıkmada ısrar ediyor ve hükümet bu konuda iktidarsız bir politika izliyor. KİT'lerin (ki Kürdistan'da ki işletmelerin belirleyeci olanı KİT'lerdir) özelleştirilmesini hükümet kesin olarak programına almıştır. Bu yüzbinları aşan işçilerin adım adım sokağa atılması demektir. Bu anlamda ilk icraat Diyarbakır KÖYTEKS'te gerçekleştirilmiştir. Ayrıca özelleştirmenin dışında, genel olarak her toplu sözleşme öncesinde daha ucuz iş gücünü kullanma ve teknik yenilenme bahanesiyle işverenlerin toplu işten atmaları şimdiden gündeme gelmiştir.

Belirttiğimiz nedenlerle işten atılmalar, işçilerin korkulu rüyası olmuş ve işçiler arasında şimdiden patlamaya hazır bir kin ve öfke yaratmıştır.

İşçi memur ayrımını kaldıracak ve memurların sendikalaşmasını sağlayacak yasa tasarısı (yani altıncı beş yıllık kalkınma planı uyarınca 1992 yılı programına konulan 87 ve 151 sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü'nün -ILO- sözleşmelerinin onaylanması maddesi) hükümetin pkrogramından çıkarılmıştır. Tabandan gelen işçi-memur kitlesinin eylem dalgası dayatıcı olmazsa, hükület 1992 yılı için bu maddeleri yürürlüğe koymayacaktır. Bu durum, geniş memur kitlesinde hayal kırıklığı ve beraberinde yoğun bir tepki oluşturmuştur. 1992 yılında bir avantaj olarak işçi-memur kitlesinin birleşik eylemlilik sürecini yaratabilmelerinin güçlü bir verisi durumunda.

Belirttiğimiz veriler 1992 yılında işçi sınıfının yoğun kendiliğinden eylemliliğinin birer kaldıraçları olacaktır.

1992 yılında işçi sınıfının içinde yaşadığı ekonomik-sosyal sorunlarla, hükümetin işçi hareketine biçtiği "uzlaşma" politikasının sınırları içerisinde tutulamıyacağı açıktır. Bugünden açığa vuran ilk örnekleriyle işçi sınıfıyla sermaye arasında "uzlaşma" değil, kavganın asıl belirleyici olarak gündeme geldiği ve de geleceği görülüyor. İşçi sınıfı sermayeye ve hükümete karşı nefretle yüklü ve kavga bilinci ile dolu. Komünistler bu kavgayı bilinçli politik kavga düzeyine sıçratmak için tüm güçlerini seferber etmelidirler. Komünistler 1992 yılı boyunca, toplu sözleşmeler ve işçi eylemlerine ilişkin, propaganda-ajitasyon ve örgütlenme faaliyetlerini, hedefleri önceden belirlenmiş ve her adımda amaç güden bir etkinlikle tam bir politik kampanya sürdürmelidirler.

Bilinçli öncü işçiler, komünistler sermayenin ve ücretli köleliğin devamını esas alan "adil bir işgünü"ne karşılık "adil bir ücret" demogojik politikasının yerine Newroz'un bu sayısında yayınlanan Engels'in belittiği şu yaklaşımı esas almalıdırlar: "Çalışma araçları-hammadde, fabrikalar makineler-çalışan halkın kendisinin olmalıdır." Bu şiar mücadelenin odağına konulmalıdır. Çünkü, Dünyadaki tüm zenginliklerin iki kaynağı vardır! Bunlar emek ve topraktır. Sermaye ve sermaye sahipleri olarak patronlar, zenginliğin yaratıcısı değil sadece el koyanıdır. Ve artan bir biçimde üretim faaliyetinde burjuvalar gereksiz ve asalak olmaktadırlar. Yukarıda belirttiğimiz temel hedef doğrultusunda işçi sınıfı arasında sürdürülecek ısrarlı propaganda ile, işçiler içinde durmadan genişleyen bir alan yaratma hedeflenmelidir.

Diğer yandan; "adil bir işgününe karşılık adil bir ücretin köklü çözüm olmadığını bilerek fakat sömürünün sınırlandırılması mücadelesinde, toplu sözleşmelerde daha yüksek ücret için verilen kavga desteklenmeli ve bu kavganın politik kavga düzeyine sıçratılması hedeflenmelidir. Çalışma saatlerinin, özellikle yer altında ve ağır işlerde çalışan işçiler başta olmak üzere, 6 saatlik iş günüyle sınırlandırılması bir diğer acil istem olmalıdır. Bu istemlerin elde edilmesi için, işverenlerin ve hatta sarı-gerici sendika yönetimleri üzerinde, tabandan gelen bir işçi baskısı yaratılmalıdır. Küçük ekonomikbir talep için bile parlomento, yasalar, görüşmeler vb. değil, sınıfın öz gücünün umut olduğu vurgulanmalıdır. Böylece, sınıfın bağımsız tavrı ve mücadeleden eğitimi ortaya çıkarılmalıdır.

K.Kürdistan özgülünde bu temel ve acil istemlerin dışında, toplu sözleşmeler de ulusal istemlerde ileri sürülmelidir. Kürt halkının varlığını kabulü ile dili-kültürü üzerindeki yasağın kaldırılması. Daha somutta, olağanüstü halin kaldırılması ve kapsamına giren illerdeki grev ve gösteri yasağının kaldırılması doğrultusunda talepler ileri sürülmeli ve bu talepler etrafında Kürdistan'daki sendikalar ortak tutum almalıdır. Ayrıca 1 Mayıs'ın yanı sıra Newroz'un da ücretli tatil günü olması talebi savunulmalı, böylece sınıfın ulusumuzun sorunlarına sahipliği duygusu yolu adım adım açılmalıdır.

1992 yılı, sendika kongrelerinin de yoğun yaşanacağı bir yıldır. Mevcut sendikaların niteliği ise geniş ilerici kamuoyunca biliniyor. Belirgin nitelikleri sarı, gangester ve gerici oluşlarıdır. İçlerinde elbette (çok sınırlı olmak kaydıyla) ilerici, demokrat nitelikli sendika vardır. Sendika yöneticileri , yine az sayıdaki komünist, ilerici, yurtsever olanların dışında esas olarak işverenle ve hükümetle işbirliği tutumu içerisindedirler. Kapalı kapılar ardında işverenler ve hükümetle pazarlık mevcut sendikacıların belirgin özelliğidir. İşverenler ve hükümetle yaptıkları pazarlıktan (buna işçileri satmaları demek daha yerinde olur) aldıkları rüşvetten başka, her birisinin aldığı maaş uzman bir işçininkinin 3-4 katıdır. Sendika şube ve merkez organlarının başına çöreklenen bu tayfa, sendikalarda demokratik merkeziyetçi işleyişin ve tabanın gerçekten söz ve karar sahibi olmasının da birer ciddi engeli durumundadırlar. Belirtilen tüm bu özellikleriyle bu sarı ve gerici burjuva sendikacılık çoktandır iflas etmiştir.

Yaklaşan sendika kongrelerinde, sendikaların belirtilen niteliklerinin aşılması; sermaye ile uzlaşma ve işbirliği değil, sınıflar mücadelesinin, ulusal kurtuluşun birer kavga aracı haline getirilmeleri asıl hedef olmalıdır. Bu uzun vadeli bir hedef olup bugünden yarına gerçekleştirilecek bir olgu değildir. Dolayısı ile bu hedefe ulaşmak için ısrarlı ve sabırlı bir mücadele sürdürülmelidir. Komünist politikayı taşımalıyız, propaganda ve ajitasyonu süregen kılmalıyız.

Sendika kongrelerinde şube, merkez ve her kademede sarı, gerici, yobaz sendika yönetecilerinin tasfiyesini, tabanı söz ve karar sahibi kılacak tüzük değişikliklerinin gerçekleştirilmesini hedeflemeliyiz.

1992 yılı boyunca şu şiarları taşımalıyız.

ÜCRETLİ KÖLELİĞE HAYIR!

YAŞASIN İŞÇİLERİN MÜCADELE BİRLİĞİ!

1992 YILINDA YENİLENECEK TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ

SENDİKA	TOPLAM İŞYERİ SAYISI	TOPLAM İŞÇİ SAYISI	KAMU KESİMİ İŞ YERİ SAYISI	KAMU KESİMİ İŞÇİ SAYISI	ÖZEL KESİM İŞYERİ SAYISI	ÖZEL KESİM İŞÇİ SAYISI	GREV YaSAĞINA GİREN İŞÇİ SAYISI
TARİM -İŞ	23	12.647	6	12.047	17	600	-
T. MADEN-İŞ	36	36.104	4	29.798	32	6.306	28.450
GENEL MADEN-İŞ	2	48.000	2	48.000	-	-	-
PETROL -İŞ	94	20.050	7	7.113	87	12.937	7.787
TEKGIDA-İŞ	308	46.385	19	600	289	45.785	-
ŞEKER-İŞ	-	-	-	-	-	-	-
TEKSİF	376	112.471	33	21.183	343	91.288	-
DERİ-İŞ	24	4.697	4	2.851	20	1.846	-
AĞAÇ-İŞ	31	4.524	1	292	30	4.232	-
SELÜLOZ -İŞ	39	13.231	11	10.008	28	3.223	-
BASIN-İŞ	15	1.487	6	988	9	499	-
BASİSEN	15	24.093	-	-	15	24.093	23.057
BASS	1	650	-	-	1	650	650
ÇİMSE-İŞ	104	25.578	2	8.015	102	17.563	-
KRİSTAL-İŞ	3	43	-	-	3	43	-
TÜRK-METAL	275	87.266	1	756	274	86.510	-
DOKGEMİ-İŞ	4	239	-	-	4	239	-
YOL-İŞ	21	14.243	4	179	17	14.064	-
TES-İŞ	8	8.585	1	5.000	7	3.585	5.010
TEZKOOP-İŞ	46	14.296	13	4.303	33	9.993	1.513
KOOP-İŞ	13	14.337	8	1.083	5	13.254	203
TÜMTİS	3	88	-	-	3	88	-
DEMİRYOLU-İŞ	-	-	-	-	-	-	-
T.DENİZCİLER	10	962	1	89	15	873	-
HAVA-İŞ	9	7.706	3	6.441	6	1.265	-
LİKAT-İŞ	2	32	-	-	2	32	-
HABER-İŞ	-	-	-	-	-	-	-
SAĞLIK-İŞ	18	11.244	9	10.244	9	1.000	11.244
TOLEYİS	33	7.545	-	-	33	7.545	-
TÜRK HARB-İŞ	6	4.695	-	-	6	4.695	-
TGS	12	3.399	-	-	12	3.399	-
T.BELEDİYE-İŞ	372	99.161	365	98.948	7	213	(x)
TOPLAM	1.909	623.758	500	267.938	1.409	355.820	77.914

(X) Grev yasağına giren işçi sayısı tesbit edilememiştir.

POLİTİKA VE GÜNCELLİK ÜZERİNE NOTLAR...

ZEYNEL ABİDİN

Politika kavramının sosyo-ekonomik formasyon piramidi içindeki yerini belirlemek gerekirse, şu tanımı yapmak gerekiyor: *Politika, ekonominin yoğunlaşmış ifadesidir; "alt yapı"nın genelleştirilmiş ve sonuçlarına vardırılmış biçimidir...*Bu tanımdaki "genelleştirme" (ki, imbikleme anlamını yükleyerek) ve "sonuçlarına vardırma" eylemlerinin altını çizmek gerek...

Klasik politika tanımının uzantısı şu oluyor: *Politika kavramı hem amaç ve görevleri, hem de araç ve yöntemleri kapsar. Amaç ve görevler toplumsal sınıfların, partilerin, grupların ulaşmak istedikleri yer, çözümlemek istedikleri şeylerdir; güç ve yöntemler ise ulaşılmak istenen yere varmada başvurulacak yollardır...* Bu paragrafta altı çizilecek sözcük değil; bir ilişki var: Amaç/Görev-Araç/Yöntem kesitleri, "Genelleştirme" (siz imbikleme anlayın) ve "Sonuçlarına vardırma" eylemleriyle birbirlerine uzak bir paralellik oluşturmuyor; birbirlerini belirli noktalardan kesen, çakışan ve birbirlerini var eden buluşmalarla büyüyen, karmaşık ilişkiler yumağını oluşturuyorlar. Altı çizilecek olan, bu ilişkilerin kendisidir.

▬ ▬ ▬

"Ağyarını mani, etrafını cem'i..." Osmanlı ulemasının bu "düstur"u, bilimsel soyutlama eyleminin özlü bir ifadesidir; somutlukların, öğelerin atılmasını ve her zaman için adeta bir kabukla örtülmüşcesine derinlerde bulunan öz'ün; somutlukları da çevreleyen "etraf"ın, ele alınmasını istiyor.

Bilimsel normlar, bilim yöntemi, bu ilke ile var oluyor.

"Teorinin griliği"ndeki yöntemde de bu ilke var.

Lenin, *"Gözlemden soyut düşünceye ve oradan da pratiğe. İşte doğrunun, nesnel geçeğin bilinmesinin diyalektik yolu budur."* diyerek, ilkeyi gelişkin bir zeminde ifadelendiriyor. Çok açık: *"Gözlem"*den, somutluklardan, imbiklenmeye gidiliyor; bu noktada, tek tek somutlukların kesinlikle üstünde olunuyor. Ve **oradan** da **"pratiğe"**...

▬ ▬ ▬

Bu, sadece bir bilim yöntemi mi? Ya da sadece teori'nin şekillenme sürecine mi ilişkindir?

Daha çok buna ilişkin olacağına şüphe yok. Bilim, önemli ölçüde bir yöntem problemine oturuyorsa ve teori *"yaşamın yeşilliği"*nin üzerinde kendine has bir tona sahipse, bahsedilen ilke ya da süreç, en çok bunlarla ilişkilidir.

En çok; fakat "sadece" değil...

Politika tanımından, politikanın bu süreçten ya da ilkeden çok uzak kalamayacağını anlamak mümkün ve gereklidir.

▬ ▬ ▬

Politikanın olmazsa-olmaz'ı imbikleme/sonuçlarına vardırma eylemliliği, böyle bir bilim yöntemi ile sıkıca ilişkilidir: **Politika bir bilimdir...**

Ancak, politika, bu noktada durmayan bir özelliğe sahiptir: Amaç-Görev ile Araç-Yöntem kesitlerinin imbikleme eylemleriyle kesişen noktalarını **hissetmek**, başta belirtilen karmaşık ilişkiler yumağını (hiç bir ipi kesmeden ve kolay düğümler atmadan) izlemek bir sanatçı yaklaşımın işe koşulmasını emreder: **Politika bir sanat'tır...**

Aynı zamanda hem bir bilim, hem de bir sanat olan politika, en çok, devrimci politikacı eliyle bu özelliğini korur, geliştirir. Devrimci politikanın sığlaştığı nokta, bilim ve sanat'ın bir bütün olarak politikadan uzaklaştığı ve **"Politika yapmak "** deyiminin argo sözlüklerine taşındığı noktadır. Şaşırtıcı değil: Biz dizi atılım gibi, politikayı kendi özellikleriyle geliştirme atılımının yükü de, her zaman, o zamanın devrimcilerinin omuzunda bulunmak durumundadır.

▬ ▬ ▬

Bir bilim ve sanat olarak devrimci politikayı yürütmek ne anlama gelir sorusunun elbette ki tek bir yanıtı olamaz. Buradan, çok çeşitli yargılar çıkarılabilir. Ancak, "kendi gerçekliğimiz" içinde önemsenmesi gereken şu yargıyı vurgulayacağız: Devrimci politikacı derindekini görebilmelidir; görünen'in altında saklı duranı ortaya çıkarabilmelidir.

Şüphe yok ki, bilimsel soyutlamanın bu ilkesi, politikaya özgül kanallarla yansır; politikada bu iş, en genel soyutlamalarda değil, pratiğin sıcaklığında yapılmak durumunda.

Politik atmosferde ateşleyici olanın ne olduğunu bilmek ya da o atmosferin altında saklı duranın yapısını kavramak da, derindekini görmek eyleminin bir alandaki yansıması olacaktır.

▬ ▬ ▬

Asıl konu bu değil, ancak bir örnek olarak geçen aylarda D. Perincek'in alevlendirmeye çalıştığı bir tartışmaya değinmek gerekecek.

Doğu Perinçek, "Teori" dergisinde, Kürdistan'ın sömürge olduğunu öne süren tez'i tartıştı ve tartışmaya açmaya çalıştı. Bu, görünen'dir; "dert"in başka olduğunu bilmek, tartışmanın kendisinin değil; altındakinin önemsenmesi gerektiğini hissetmek gerekiyordu. Şimdi böyle olduğu açık...

Aynı tartışma, çok daha yoğun biçimde, '70'lerde yapılıyordu.

Ne yapılıyordu?..

"Göründüğü" kadarıyla, K.Kürdistan'ın bağımlılık biçimi tartışılıyordu.

Oysa, tartışmanın ateşleyici yatağında, tartışmanın kendisinden çok daha önemli gerçekler bulunuyordu.

Uzun yıllardan sonra, Kürdistan Devrimci-Demokratik güçleri şovenizmi yaracak bir Huruç Harekatı'na girişiyorlardı ve elbetteki kendilerini sarmalayan nesnelliğin dayatmasını tüm benliklerinde hisseden bu güçler, bir siyasal önsezi ile, "harekatı" Bu, K.Kürdistan sınıf güçlerinin özgül mevzilenmesinde ve dönemin etkili rüzgarı arasında elbette Sosyalist literatür etrafında (ya da ondan ödünç) olacaktı..."Sömürge tezi" gündeme böyle girdi ve ideolojik-politik görevin eksenine, bu tezin kabullendirilmesi oturtuldu; dost-düşman ayrımında politik bir sırat köprüsü neredeyse bu oldu.

Tersinden; Kemalizmle hesaplaşamamanın, Türk şovenizmini politik yaşamın tüm alanlarında söküp atamamanın yansıması ise, Türk solunun bu tezi reddetmeyi temel teorik çalışma sayması oldu... Bu tezin reddiyesi şekli ve zamanı esas olarak, Kürt ulusunun haklarını tam olarak teslim edememe bilinci (veya bilinçsizliği) idi ve

elbette bu da sosyalist argümanlara ihtiyaç duyuyordu.

Bir de "biz'ler vardık: "Biz"i güden herhangi (ciddi ölçüde herhangi) bir kompleks olmaksızın bu tartışmaya bir taraf; hem de savunduklarıyla kendi dışındakilerine bile "yeni veriler taşıyan" bir taraf olarak katıldık.

Bir parantezle, o dönemde ve bu atmosferle ilgili olarak, devrimci politikanın hakkını veremediğimizi; tartışmanın altında bulunanı sezemeyerek, izleri bugüne bile ulaşan sığlıklara ortak olduğumuzu, kendi payıma, belirtmek istiyorum...

▬ ▬ ▬

K.Kürdistan'da, bir çoğumuz lise'nin Sosyoloji dersinden bile geçer not alamaz öğrenciler iken, dergilerimizde yer alan ve sosyoloji dışında ekonomik boyutu da bulunan bir şeyi hararetle tartışıyorduk: K.Kürdistan (çoğunlukla Kuzey de denmezdi; bir bütün olarak Kürdistan) sömürge miydi, ilhak edilmiş ezilen ulus mu?..

Boş gevezelik miydi? Kesinlikle değil: Sosyolojiden çakan öğrencilerin bile yoğun ve samimi olarak ilgi duyduğu bir tartışmanın (kendisi değil!) hangi saiklerle ilgi odağı olabildiği önemliydi; önemliyi hissedemedik...

Yanlış bir tartışmada en doğru olmak bile sonucu değiştirmiyordu ve zaten görüntüyle uğraşmak anlamında yanlış tartışma, en doğruyu hep tırnak içinde doğru yapıyordu. Şimdi böyle olduğu çok açık.

▬ ▬ ▬

Bir bilim ve sanat olarak politika, tam da son cümlenin ters anlamında gizlidir: Devrimci politikacı, "**Şimdi çok açık**" olanı, daha her taraf pusluyken açığa çıkarabilendir ve teorisyenden farkı, açığa çıkarttığı için farklı (çünkü açığa çıkan da farklıdır) araç ve yöntemleri ısrarla ve inatla devreye koyabilendir.

Ne kehanet, ne düşünce jimnastiğiyle (ilerde kuş taşa değince tutacak türden) fantaziler üretme ve ne de mükemmele varan bir performans: Her taraf pusluyken asıl can alıcıyı bulup çıkarmanın bunlarla uzaktan yakından ilişkisi yok. Tüm sorun, "şimdi"nin tüm toplumu ve günlük yaşayan politikacıları büyüleyen ve/fakat büyüsüyle birlikte geçip gidecek olanın üzerinde değil; popülist anlamda belki hiç bir çekiciliği olmayan ama, kalıcı durumda olanın üzerinde ısrar ve inat etmek sorunudur.

▬ ▬ ▬

Bu sadece güzel bir ideal etrafında dimdik olabilmek değildir; asıl yarar, Amaç-Görev ile Araç-Yöntem ilişkisini kurmayı sağlamasındadır. Devrimci politikacı, devrimci olmasının gereği ve nedeninden dolayı, her dönemde ve özellikle işçi sınıfının tarih sahnesine çıktığı dönemde, hem amaç ve görevini ve hem de bunla ilişkilendirmek durumunda olduğu Araç-Yöntemini çok farklı kaynaklardan ortaya koymak "kader"iyle başbaşadır.(Hele şimdi!). Bu, gün'ün rutin gidişinden ve gündeminden de farklı olmak "kader"ini zaten beraberinde getirir. Bu "kader"den kaçış, içi boş kalabalıklardan başka bir şey sağlamaz...

▬ ▬ ▬

Devrimci politikacının ölümü, sıradanlaşmaktır... Gündemiyle, biçimiyle, duruş'uyla vb. sıradanlaşmış, aynı anlama gelmek üzere akıntıya kapılmış devrimci politikacının mevcut'u; yani dönüştürme durumunda olduğu hasmını, yeniden ve yeniden üretmek gibi tersine dönüşmüş bir işten başka yapacak şeyi kalmaz: Ölür...Yaşamın tüm diğer ölümlerinden farkı, ölürken çok daha fazla olarak düşmanını (mevcudu) yaşatmış olmasıdır. Böylesi politika ve ölüm, ne bilim yönteminin sonsuzluğa gözünü dikmiş karakteriyle ve ne de yaşamın estetik tarzda biçimlendirilmesiyle uyuşabilir. Böylece, ölüm, bir bilim ve sanat olarak politikanın da ölümü anlamına gelir ve birbirini tamamlar...

▬ ▬ ▬

Kendisini tarihin ilerletici, değiştirici tek sınıfı proletaryanın yanında ve yakınında gören, bu anlamda devrimci politikanın içinde ya da etrafında dolaşan her Kürt sosyalistinin, ateşleyici yatağı gün ışığına çıkarmaktan uzak, yüzeyde dolaşan politik tartışma atmosferinin hızla derinine inmesi, derinliği sorgulaması gerekiyor ve herhalde en çok bu dönem için, yaşamsal oluyor. Bahsedilen, "şimdi"nin cazip gündemi değildir. Tersine, "şimdi"nin belki de en "pis" işidir...

Üzerimize seve seve almamız gereken bu "pis" iş, ulusal özgürlük, bağımsızlık mücadelemizin emek-sermaye ekseninde gözlemlenmesi ve emek cephesinin ideolojik, politik, örgütsel yönlerden hızla ve sabırla tahkim edilmesidir. Bir başka deyişle ve bu yazının vurgusu bakımından, iş politik tartışma atmosferine bunu taşımaktır. Koşullar ve olanaklar bakımından bu bir temenni, bir misyonu yerine getirme "kahır belası", bir "olursa iyi olur" değildir; bugünden yarına uzanan gelişmelerin pratik zorunluluğudur.

▬ ▬ ▬

"Şimdi"nin derininde, akıntının dışında, ateşleyici yatakta bu görülebilir ve görülmelidir işte şimdiden birkaç örnek:

1- TC burjuvazisinin "K.Kürdistan'ı küçültme" (Ulusal özgürlük bilinci ve aktivitesini Botan ve atrafı gibi dar bir alana hapsetme) taktiği biliniyor; ancak, yeterince bilinmeyen ve/veya bilince çıkarılmayan, bu girişimde asıl güvence olarak, bu dar alan dışında kalan ve kapitalist ilişkinin daha yoğun biriktiği K.Kürdistan topraklarındaki (bu alanlardaki nüfusun da hatırı sayılır bir kesimini oluşturan) Kürt işçi sınıfının mücadeleden kopukluğunu, örgütsüzlüğünü, burjuva düşünüş tarzından kopmamış oluşunu ve donanımsızlığını seçmiş olmasıdır. Dolayısıyla, ulusal kurtuluşun proleter cephesinin tahkimi, Kürt işçi sınıfının "kendi" burjuvazisi de dahil, tüm burjuva katmanlardan bağımsız olarak politika sahnesine girmesi, "Kürdistan'ın küçültülmesi" gibi pratik gündemlerin karşısında bile pratik bir zorunluluktur.

2- TC burjuvazisinin Kürdistan sorununda manevra kabiliyetini henüz yitirmemiş olduğu biliniyor. Ancak, yeterince bilinmeyen ve/veya bilince çıkarılmayan, burjuvaziye bu rahatlığı veren şeyin topyekün ulusal mücadelenin topyekün pratik, fiziki, nicel etki gücünün zayıflığı olmadığıdır. Düzene bugün ve daha çok ilerde manevra kabiliyeti sağlayan rahatlığın altında, kapitalist ilişkilerini bir biçimde devam ettirmesine; bu devamlılık bir peşin veri olduktan sonra devamlılığı (Türk ve Kürt burjuvalarının önemli kaynaşmışlıklarından dolayı) sıkı sıkıya ve devlet örgütlenmesi anlamında da Türkiye'ye (bir şekilde) bağımlılık biçiminde yürüteceği şeklindeki potansiyel konumlanışa **nitelik olarak karşı** tek sınıfın -Kürdistan işçi sınıfının- devreye güçlü olarak girememiş oluşudur. Burjuva ilişkilere sınıf yapısı gereği karşı güçler, "kendi" burjuvalarının etkisinde kaldığı sürece, burjuvazinin manevra kabiliyeti yitip gitmeyecektir. Öyleyse, TC burjuvazisinin manevra kabiliyetini daraltma ve yok etmenin esaslı "önlem"leri, mevcut veriyi kabullenen ve bunlar üzerinden dayanaklar ortaya çıkarmaya çalışan ikincil tartışmalarda değil; emek-sermaye dinamiğini gün ışığına ve mücadelenin eksenine çıkartmakta yatmaktadır.

3- Kürdistan işçileri "örgütlü"dür ve bir "ideolojik-politik donanıma" sahiptir... Politikayı birbirlerine karşı yürütmeye alışmış kimi solcularımız, bunu sol'un "becermemiş" olduğunu bildiklerinden, anlamayabilirler. Ancak,

tersinden, Kürdistan işçileri gerçekten belli bir ideolojik-politik formasyon içerisinde örgütlüdür: TC burjuvazisi örgütlemiştir O'nu ve bu "basit" gerçeği kuvvetli biçimde bilmek hiçte basit değildir... Kürdistan işçileri, sarı sendikaları, burjuva partileri ve burjuva ilişkileri peşin bir veri saymış yaşama ve düşünme biçimiyle örgütlenmiştir. Üzerinde, Türk ve Kürt burjuvalarının ortak paydası durumundaki ideolojik hegemonyası bulnmaktadır ve elbette bu hegemonyanın en bariz özelliği O'nun **'kendinden sınıf'** durumundan **'kendisi için sınıf'** bilincine varması önüne her türlü barikatın örülmüş oluşudur... Tablo buyken ayyuka çıkan **"Kürt-Türk kardeşliği"** ne anlama geliyor?.. TC burjuvazisinin **"Kardeşlik"**ten dem vurmasının iğrenç bir demogoji içerdiği biliniyor. Ancak, yeterince bilinmeyen ve/veya bilince çıkarılmayan, tablo bu iken artan **"kardeşlik"** dileklerinin kuru sloganlarla boşa çıkarılacak demogojiden ibaret olmadığıdır. TC burjuvazisi, proleter sınıf örgüsü yok ya da çok cılız bir ezilen ulusla burjuva tarz "kardeşlik" (ilişki) olanağını da dile getirmiş olmaktadır. O, irili-ufaklı tüm Türk burjuva sınıfdaşlarına **"kardeşlik elini"** uzatmakta ve TC kapitalizminin "nimet"lerinden **"kardeşce"** yararlanmanın kapitalistce mantıklılığını göstermektedir. Arada bir kimilerince **"sosyalizm"** replikleri uçuşturulsa da, TC burjuvazisi sahnedekilerin sınıfsal mayasından çok fazla rahatsız değildir. Her türlü eşitsizliği içeren böyle bir **"kardeşlik"** yerine emekçi halkların gerçek kardeşliğinin ulusumuz açısından taşıyıcısı Kürt işçileri ise, sahnede yok değiller; varlar, ancak ne yazık ki halen **'konuşulan kardeşlik türünü konuşan'** bir burjuva örgütlülük ve düşünüş tarzı içinde varlar... Böylece, **"Kardeşlik"** demogojilerinin altında yatanı gösterme "pratik" zorunluluğu da sınıf'ın devrimci tarzda tahkim edilmesine gelip dayanıyor...

4-Sosyalist sistemin çözülüşüyle, emperyalist merkezler arasındaki çelişki ve rekabetin, su dibinde tutulmuş bir tahta misali hızla suyüzüne çıkacağı ve keskinleşeceği biliniyor. Ancak yeterince bilinmeyen ve/veya bilince çıkarılamayan, artacak it dalaşının çiğneyeceği ilk toprağın Orta-Doğu ve özelde Kürdistan olcağıdır. Almanya-Fransa, İngiltere-ABD, Japonya ve hafife alınması gereken İtalya... Gözleri ve elleri Kürdistan'dadır. ingiltere-ABD ile Almanya-Fransa odakları bölge hegemonyası adına şimdiden stratejiler hazırlıyor...Kürdistan işçi sınıfı dışında, hangi sınıf güçleri ve odakların payandası ve üvertürü olmaz?.. Ya da şöyle: "iyi" ulusal kurtuluş politikaları ve tarihin seyri, bir "niyet" sorunu mudur; yoksa sınıf zeminiyle bire bir ilişkili midir? Büyük ya da "küçük"; hangi ulusal burjuva güç, hangi tarih tarih bilimi normları uyarınca "hata"lardan, uzlaşmacılıktan ve ya da kimi bölgesel devletlere, emperyalist burjuvalara payanda olmaktan muaf olabilirler?..Sorun yine ve şimdiden, "iyi ve güzel" için Kürdistan proletaryasını kuvvetlendirmeye ve öncü bilincine vardırmaya gelip dayanıyor...

▬ ▬ ▬

"Şimdi"nin altında yatanı bulup çıkarmak; tek tek somutlukların ötesinde "etraf"ı bilince ve gündeme içermek; akıntının ötesinde bir tarzı yakalamak anlamında "alt yapı"nın temel dinamiklerinin bugünden yarına uzanan seyirlerini imbiklemek ve sonuçlarına götürücü faaliyetlere asılmak...Herhalde, hiçbir dönem, bunlar bu denli ertelenemez olmadılar.

Herhalde, hiç bir dönem bir bilim ve sanat olarak politikayı bu özelliklerinin gerektirdiği ciddiyet ve özenle ele almak bu denli ertelenemez olmadı...

KÜRDİSTAN'IN SINIF BİLİNÇLİ İŞÇİLERİ
"İSTANBUL İŞÇİ KURULTAYI"NIN GELİŞİMİNİ İZLEMELİ...

Dursun YAPRAK

Belki şu an erkendir ve gerekli tartışma süreci bile açılmış değildir ama, K.Kürdistan işçi hareketinin sorunlarını ve perspektiflerini ele alacak bir "Kürdistan işçi Kurultayı" türünden oluşum çok da uzak sayılmamalıdır. Orta vadeli bir gelecekte, böylesi bir oluşum, Kürdistan sosyalistlerinin ve işçilerinin gündemine girebilir. Bu yüzden, yakınımızdaki benzer bir oluşumdan dersler çıkarmak ve bu oluşumu dikkatle izlemek gereklidir. Bahsettiğimiz oluşum içinde Kürt işçilerinin de yer aldığı "İstanbul İşçi Kurultayı"dır.

Geçen yıl içersinde, çeşitli işyerlerinden bir grup işçi önderinin yaptığı çağrıyla toplanan bu kurultay, yarattığı olumlu birikimleri ve eksiklikleriyle, bugün belli bir noktaya gelmiştir. İstanbul İşçi Kurultayı, şu an, periyodik bir "Bülten," çıkarma hazırlığındadır. (Şu ana kadar iki özel sayısı çıkmıştır.)

Geniş bir tanıtım yazısının konusu olabilecek bu kurultayı, temel özellikleriyle anlatmaya çalışırsak, en değerli ve olumlu yönler olarak şu noktalar göze çarpar:

–Bu kurultay, yasal hiç bir dayanak arama ihtiyacı duymaksızın toplanmıştır. İstanbul prolateryasının önde gelenleri, doğal işçi önderleri, kendi örgütlülükleri için burjuvaziden izin alma zorunluluğunu duymamış, "sınıf nezdinde meşru olma" doğru yolunu seçmiştir. Bu, Kürdistan işçi hareketince gözetilmesi gereken temel bir özelliktir.

–Kurultay, tek tek işyeri veya işkoluna hapsolmadan; sınıfın bütünlüklü yönünü temel almıştır. Hedefi tek tek işyeri sorunlarını aşmaktır. Zaten, sınıf bilinci de bu noktada ortaya çıkmaktadır.

–Kurultay, sendikacılık anlayışını genel olarak aşmıştır. Ücret, vb. sorunlarının ötesinde, sınıfın tüm sorunlarının ele alındığı bir platform olmayı hedeflemiştir.

Bu ve benzeri olumlulukları yanında, süreç içinde ortaya çıkan eksiklik ve zaafları da olmuştur. Önemli bir-kaç eksiklik olarak şunlar sayılabilir:

–Doğal işçi önderlerinin girişimiyle, siyasal görüşü ne olursa olsun, tüm işçileri kapsamayı amaçlayan kurultay, kimi zaman sosyalist işçilerin platformu durumuna gelmiştir. Bunda asıl eksiklik, sosyalist güçlerindir. Bu eksiklik, kurultayın şu günlerdeki tıkanıklığının asıl nedeni durumundadır.

–Devrimci-demokrat siyasal gruplar, kurultayı kendi mecrasında yürütmeyi değil; 'ele geçirmeyi' hedeflemek gibi dar mantıkları yer yer sergilemişlerdir. Bu tutum, kurultayın tüm İstanbul'a yayılmasını ve verimliliğini önemli ölçüde engellemiştir ve engellemektedir.

–Proletarya demokrasisini en somut sergilemesi gereken kurultay, bu alanda eksikli davranmıştır. Yöneten-yönetilen sınıflı toplum ilişkisi, yer yer beklenenden fazla biçimde kendini göstermiştir...

Kürdistan proleterleri ve devrimcileri, bu deneyimler ışığında daha şimdiden kendi cephelerini tahkim etmelidirler... Zaaflardan mümkün olduğunca arınmış bilinçli Kürdistan işçi hareketi yolunda böylesi sıcak ve yakın gelişmelerin gözlemlenmesi şarttır. Yanıbaşımızda yaşanan deneyimler kendi ülke özgülümüz için güçlü birer olanaktırlar...

"KÜRT REALİTESİ" Mİ?..

Y.AREZ

Oldu olası Kürt ve Kürdistan halkı egemen düşman devletlerin oyun ve entrikalarından kurtulmadı. Belki de bu Kürt halkının tarihsel anlamda var olma ile yok edilme realitesinin birleştiği çizgide hemen her başkaldırı rüzgarlarının estiği dönemlere özgü sosyal bir karakterin sonucudur. Tartışılabilir. Ancak, şu bir gerçektir ki, ta Kassit Gutileri'nden bugüne Kürt halkı her zaman kendi dışındaki topluluk ya da devletlerle ilişki ve yaklaşımlarında, iyi niyetli, barışçı, dostluğa önem veren ve bu noktalarda sadakatı doruğa ulaştıran bir halk olarak, ince hesapların yarın ne tür bir külfeti halka, halkın varlığına, varlık realitesine bindireceğinin önceden kestirememesi, onun tarihi konumunda büyük yıkım, sarsıntı, hatta öyle ki, yok olma tehlikesine kadar getirebilmiştir. *Kürt halkı, silahta, aşkta, kahramanlık ve cesarette, sadakatte kuvvetli bir meziyete sahip olsa da, politikada ve yönetme sanatında, özellikle ve belki de, en çok burada saydığımız meziyetlerin etkisiyle, üstün bir özellik ortaya koymaktan uzak kalabilmiştir.* Kürt ve Kürdistan tarihi hakkında az çok bilgiye sahip olanların bu tezi dışlamayacaklarını, büyük ölçüde destekleyeceklerine kanaatim tamdır.

Düşman, biz Kürtleri, ne zaman bizimle ilgili çıkarları tehlikeye girmişse, hep kardeşlik yalanları ve bunun üzerine inşa edilmiş çirkin politikalarıyla aldatmıştır. Bu gerçek, sadece bugünü kapsamıyor; Kürt halkının tüm tarihini kapsamına alıyor. Ve her seferinde de Kürtler bu politikalara kanmış, düşmanın sahte kardeşlik sloganları karşısında esnemiş, kendi kaderini başkalarına bırakabilecek kadar güven duygusuna sahip olmuştur. Nitekim, Kürt halkı hemen her tarihsel dönemeçte bu yaklaşımla kendi kaderini başkalarına teslim etmiş ve ezgisinin zincirlerini daha da kalınlaştırarak mavf olma noktasıyla karşı karşıya kalmıştır. Kürtler, özetle, tarihte çoğunlukla, kendi meziyetlerinin kurbanları olmuştur. Güçlü meziyetin yanına, hatta en başına politika sanatının ince ve keskin araç ve yöntemlerini koymayı ihmal etmiştir.

Sonuç olarak, ezgi duvarları yükselmiştir. Kürt halkının özgürlüğü tamamen zincirlere vurularak sıkıca bağlanmıştır. Yalnız bu kadarla da değil; katliamlar, sürgünler, yıkımlar acılar, sonsuz sancılar tarihin en trajik boyutunu aşarak içinde yaşadığımız güne kadar varlığını koruyagelmiştir. Kürt halkının geleceği ile ilgili olan siyasal güçlerin, dünya konjöktüründe meydana gelen değişimlerin Kürdistan topraklarına sirayet etmesiyle ortaya çıkan yeni durum ve gelişmeler karşısında bugün tam da bir açmaza düşmüş olmaları, Kürt halkının sorunlarını yarın daha da çekilmez hale getireceğe benziyor. İçinde yaşadığımız süreçte, bu sorunlar giderek daha belirgin ve yakıcı bir nitelik alacaktır.

Öyle de olsa, Kürt halkı artık eski Kürt halkı değildir, gerçeğine değer vermeliyiz.Kendinin bilincine ulaşmakta olan bir halk görüyoruz şimdi. Sosyal ve demokratik planda giderek taleplerini tesbit edip dile, eyleme ve söyleme kazandıran Kürt halkı, kendisini ayağa kaldırıp yürütebilecek dinamiklerin kuvvetli zemini üzerinde, geçmişe oranla bugün daha bir cesaretle ve azimle varlığına sahip çıkmaktadır. Dünyaya da bakıyor ve görüyor. Gördükten sonra korkmuyor. Daha da şiddetli ulusal arzularını ruhsal dünyasına katıyor. Kendi konumunu keşfediyor. Konumsal farkını anlıyor; karşı çıkma isteği duyuyor. Bu da en çok düşmanı tedirgin ediyor. Düşman çoğu zaman çaresiz kalıyor. Veya en azından bu karşı çıkışı hemencecik .barajlayacak etkin bir metod bulamıyor.TC panige düşüyor. Ansızın, kuvvetlerini devreye sokuyor. Ara çözümlerle halkın maddi dünyasına girmiş olan, düzene karşı çıkma gerçeğini yumuşatıp bertaraf etmeye yöneliyor. TC' nin temel siyaseti, bu yüzden en çok bu sorun üzerinde biçimleniyor ve yönelimi de aynı amaca hizmet etmek yolunda açığa çıkıyor. Hemen inkar politikasından "vazgeçiyor". İlk defa devlet adına bir açıklama yapılıyor: "Kürt realitesini tanımak zorundayız" deniyor. Böyle bir açıklama zevkten değil zorunluluktan oluyor. Ve hem biçimde hem de içerikte kurnaz bir politika olduğu anlaşılıyor. Ancak böyle bir açıklama bir "doz" olur inancıyla halka yapılıyor. Arkasından, ya da maya-doz tutmadıktan sonra devletçe başka açıklamalar ortaya konulacak. Bir Kürt planı var bugün devletin gizli kasasında. Yapılan açıklama bu planın sadece ilk elementi. Dahası olacak. Planın ortaya konulacak öteki elementlerinin bir kısmını tahmin etsek bile, geniş çerçeveyi ve planın nihai noktasını, daha doğrusu bu nihai noktaya ne tür yöntemlerle gidileceğini bilmek, bugün için güç. Ancak, artık TC'nin fosilleşmiş siyaseti bir gerçeği inkar etmekten vazgeçiyor. "Kürt realitesini" kabül ediyor.

Peki Kürt realitesini kabül etmek Kürt halkına gerçekten bir şey kazandırıyor mu? Ya da soruyu şöyle değiştirelim: Kürt halkının ulusal talepleri açısından, Bay Demirel'in kabül ettiği bu realite nereye konulabilir?

Hiçbir yere...

Çünkü, bu yeni bir şey değil ve zaten bir realite olarak tarihte her zaman ve bütün özellikleriyle vardı. Bay Demirel kabul etmeden önce de vardı. Sonra da olacak. Bu nedenle yapılan böyle bir açıklamanın anlamı üzerinde dururken burada en çok bu açıklamayı yapmanın arkasındaki iki yüzlü ve sahtekar politikaları dikkate almalıyız. Bu açıklama özü itibarıyla ve bizim açımızdan önemsizdir. Fakat TC bunda önemli birşey görüyor. Bu, politikanın bir unsuru. Bunu Bay Demirel'in ağzıyla açıklarken Kürt halkının temel ulusal hakları kapak altı yapılmak isteniyor. Sanki Demirel biz Kürtleri tanıdıktan sonra biz buna itibar vereceğiz! Oysa tanısa ne olacak, tanımasa...Asıl olanın bu olmadığını en az biz Kürtler kadar Demirel de biliyor.

Sanki, Kürt halkının bütün derdi, Demirel'in kendilerini tanımasıdır!

Öyle olmasa da Bay Demirel TC'nin Kürt planına göre hareket ediyor ve elbet burjuva devletin siyasal amacı başkadır. Amaç, Kürt sorununu basit talepler düzeyine getirmek, talepleri sınırlamak, ulusal bir sorun olmaktan çıkarıp halkı temel ulusal taleplerden uzak tutmak, ya da bu taleplerin halkın gündeminden çıkarılmasını sağlamaktır.

Demirel Hükümeti'nin İki Yüzlülüğü

İki önemli noktaya dikkat çekmek gerek. Bu önemli. Bu iki noktanın ilki TC'nin kasasında bulunan Kürt Planı'dır. İkincisi, Kürt sorunudur. Şimdi bu ikisi farklı şeylerdir ve gerici devletin herbiri için ayrı politikaları mevcuttur. Demirel hükümetinin programında Kürt sorunu bulunmuyor. Kürt planı var. Kürt sorununu Demirel de devlet gibi düşünüyor. Devletinse nasıl düşündüğünü dünya alem herkes biliyor. Kürt realitesi derken Demirel sorunu farklı bir tonla telafuz ediyor. Kürt sorunundan ayrı olarak vurgu yapıyor. Çünkü, devlet Kürt sorunu inkar etmeye devam ediyor. Demirel de öyle. Peki, o zaman nedir bu son zamanlarda Demirel'in ağzıyla açıklananların anlamı?

Devlet Demirel'le bir şeyler yapacak. Şu anda işe "Kürt realitesini tanıma" açıklamasıyla başlamış görünüyor. Kürtlere daha sıcak bir yaklaşımın imajını ortaya koyma yolunda tutum içindeler. Halkı devletin yanına çekmek istiyor. SHP ve DYP'nin ortak iktidarı bu amaçla Kürdistan'ın bir çok iline gelip konuşmalar, propagandalar yaptılar. Konuşmalarının hemen her yerinde ana vurgu şu oldu: Devlet halkla beraberdir. Halka şefkat gösterilecek. Sorunları (ekonomik sorunları kastediliyor) halledilecek. Bu yüzden halkın kendilerine destek vermesini, devlete yardımcı olmaları gerektiğini belirtiyor.

Bütün bu vurguların nedeni ne?

"Halka şefkat..." ne demek?

Halka çağrı yapılıyor. "Bize yardımcı olun, devlete arka çıkın!"

Ne için, kime karşı? Bu da açıkça söyleniyor. "Eşkiyayı imha etmek için."Demirel böylece, iktidarın politikasının temel yönelimini ortaya sermiş oluyor. Yardımcısı İnönü de aynı yaklaşımla ona kuvvet veriyor ve halktan bu amaca varmaları için destek istiyor. Gerilla hareketini imha etmek, ancak Kürt halkının desteğiyle, yani devlete verilecek destekle mümkün olacağını belirtiyorlar. *Bütün bu yaklaşımlar önceden hazırlanmış bir planı ifade ediyor. Gerilla hareketini vahşi metodlarla imha için Devlet, DYP ve SHP eliyle "meşru" bir ortam yaratma çabasındadır. O yüzden "halka şefkat göstereceğiz" diye bağırıyorlar. Halka şefkat, ama gerillaya vahşet! Evet öyle olacak. Yarın çok kanlı bir devre başlayacak. Devletin hedefi budur.*

Halbu ki, eğer iki yüzlülük değilse, Kürt realitesi ve bunun yanında Kürt sorunu ve bunun yanında gerilla hareketi nasıl biribirinden ayrı olarak düşünülebilir? Kürt sorununa gerçek anlamda olumlu bir yaklaşım olmuş ya da düşünülmüş olsaydı, bu sorunun bir parçası olan gerilla hareketini imha siyaseti bu plana dahil edilmezdi. Ama hayır, gerillayı yok etmek anlayışından vazgeçilmiyor. Halbuki, Kürt sorunu gerilla hareketinden ayrı bir olgu değil. Tam tersine onun güçlü ve itekleyici bir unsurudur. Halka sözüm ona şefkat, ama Kürt halkının dinamikleriyle , Kürt ulusal sorununun dinamiklerinin bir gerçeği olan gerillalara vahşeti, katliamı, imhayı reva göreceksiniz! Bu yüzden biz Kürtlerin, ilericilerin, yurtsever ve demokrat kesimlerin ve bir bütün olarak tüm ulusal güç ve ittifak kuvvetlerinin çok duyarlı olmaları gerekiyor. Zira, en başta da gerillanın yönlendirici noktalarında bulunan kişiler bu duyarlılığı ve dikkati sergilemek zorundalar.

SHP ve DYP hükümeti, devletin Kürt sorunu için yöneldikleri hedefin doğrudan Kürt halkının sonunu getirmesi için yüklendikleri milli görev çok yönlü oyunlarla ve büyük bir riyakârlıkla bugün pratikte kendisini açıkça göstermiştir. Dünden daha büyük bir şiddetle ve azimle düşmana, düşmanın her türlü hile ve oyunlarına karşı durmalıyız. Dünyada ve özellikle sosyalist blokta bir çok değişiklik olmuş olsa da, ulusal kurtuluş ve özgürlük ihtiyacı hala özünden bir şey yitirmemiştir. Ölçüler geçerlidir. Kürt davasının şerefli neferleri, düşmanın oynayabileceği her türlü oyunun ve geliştireceği sahte tutumun, beslediği niyetin farkında olmalıdırlar. Kürt halkının özgürce dünyada yerini alabilmesi için her zamankinden daha fazla çalışma halinde olmalıyız. Bunun tersine, esneyip geri adım atma yönünde zaaf içine girersek, Kürt halkı büyük felaketlerle karşı karşıya kalacaktır. *Tarih, Kürt halkı için böyle bir sonu her zaman reva görmüş olsa da, tarihin bu hükmüne karşı artık ayağa kalkıp yürümek gerek. Hem de büyük bir haz ve azimle...*

İNKARCI EĞİTİME HAYIR!

Biz Kürt öğrenciler olarak, kimliğimizi inkara çalışan, insanlık dışı bir şoven eğitimle yüzyüzeyiz. TC, kendi ulusuna dahi sağlıklı uluslaşma imkanlarını zaman zaman ortadan kaldırmaya çalışmış; bu yolda yapılan girişimlerden Türk Dil Kurumu, Tarih Kurumu, Halkevleri gibi kuruluşları birçok kereler kapatmış yada faaliyetlerine sınırlamalar koymuştur. Kendi ulusunun gelişimine engeller çıkaran bir TC'nin, hiçbir zaman biz Kürtlerin yada Arap, Laz, Çerkez vb. ulus ve azınlıkların ulusal gelişimine tahammül edemeyeceği bilinir.

Bugün ülkemiz, dört egemen ulus tarafından eritilip yokedilmeye çalışılıyor. Kurumları, ordusu ve eğitim politikasıyla ablukaya alınan ülkemiz insanları Türkleştirme fırtınasıyla karşı karşıya TC'nin okullarındaki eğitim sistemi, TV'de ve yerleşim birimlerinde yürütülen "okuma-yazma seferberliği" ile cop-dipçik politikası, Kürtçeyi yasaklama çabaları vb. girişimlerle Kürtlerin Türkleştirilmeye uğraşılmasına hız veriliyor.

Okullarda "Türkler dünyanın hakimi" mantığı işlenerek gerici, şoven bir eğitim yürütülüyor.

Biz Kürt öğrenciler olarak TC'nin bize dayattığı gerici-şoven bir eğitimi hazmedip, kendimizi inkara nasıl tahammül edebiliriz? Eğitim kurumlarında, idarelerin öğrenciler üzerinde kişiliği yok edici bir baskı düzeni sürüp gidiyor. İşte somutumuzda yaşanan, Doğanşehir Lisesinde karşı karşıya bulunduğumuz sorunlardan birkaç örnek:

–Biz öğrenciler üzerinde yoğun faşizan baskılar südürülüyor.

–İnsanlık onurunu rencide edici küfürler ediliyor.

–Kız öğrencilere yönelik cins ayrımcılığı, aşağılaması yapılıyor.

–Kız-erkek öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahale ediliyor.

–Kızların okul dışı giyimlerine de müdahale yapılıyor.

–Öğrenciler, okul dışında belli saatlerden sonra "görülemez" yasağı uygulanıyor.

–Bazı öğretmenler (T.Sarı gibi) tehditler savurarak istediğini yapabileceğini vb. söylemesi sıradan, normal görülüyor.

–Belli öğrenciler, öğretilmeyen konulardan yazılıya tabi tutularak zor durumda düşürülüyor.

–Okul müdürü çoğu kez derse gelerek müdahale edip, sınıf öğretmenini küçük düşürüyor

–90-91 öğretim yılında bir öğrenci Kürtçe konuştuğu için müdür tarafından dövüldü.

–Kırmızı kravat taktıkları gerekçesiyle 6 öğrenci disiplin kuruluna verildi.

–Şeriatçı popagandalar derslerde işleniyor.

–Öğrenciler arasında alevi-sünni, Kürt -Türk çatışması yaratılmaya çalışılıyor.

–İstiklal marşı okunurken bulunmayan öğrenciler disiplin cezasına çarp-tırılıyor.

–İlerici, demokrat öğretmenlere yönelik senaryolar düzenlenerek okuldan uzaklaştırılıyor.

Bu gerici ve inkarcı eğitime karşı çıkıp, hayır diyelim..

Doğanşehir Lisesi'nden Bir Öğrenci

GAZİANTEP EĞİT-SEN KAPATILDI

Demokrasi söylevleri ile işbaşına geçenlerin lafazanlıkları bir kere daha kendini Gaziantep ilinde gösterdi. Demokrasi mücadelesi veren kitle örgütlerinin karşılaştıkları baskı yine tüm hızıyla devam ediyor.

Gaziantep ilinde açılan Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğit-Sen) valilik kararıyla 2.1.1992 tarihinde mühürlenerek iktidarın ne kadar demokrat ve çağdaş olduğu ortaya kondu.

İnsanların örgütlenmelerine, siyasal, ekonomik, demokratik yapılanmalarına tahammülü olmayanlar gerçek yüzlerini sergilemeye başladılar. Demokrasi güçlerinin karşılaştıkları baskı ve zorlukları yenmeleri için bir kere daha ortak platformların oluşturulmasını gündeme getirdi. Ancak aynı durumla karşı karşıya olan diğer bir sendika yönetimi (Eğitim-İş) ısrarla bu platformdan uzak kalmaya, kendini demokrasi mücadelesinin dışına çekmeye çalıştı. Eğit-Sen yönetim ve tabanının tüm ısrarlarına rağmen, Eğitim-İş birlikte davranmaya neden yanaşmıyor?

Bunun açıklamasının şu olması gerek. Kendilerinin yapısından kaynaklanan sarı sendika anlayışıyla kendilerini mevcut iktidara şirin göstererek onların vereceği bir takım yasal hakların dışına taşmadan hareket etmek ve onların vereceği her karar ve yetkiye saygılı davranmak... Yani büyüklerini üzmemek anlayışı. Tabanın söz ve karar yetkisini kullanmasına izin vermeyen, Eğitim-İş kişiler sendikası olmanın dışına çıkamamaştır. Yönetimin tüm uzlaşmacı tutumuna rağmen; biz Eğit-Sen olarak Tüm eğitim emekçilerini Gaziantep ve diğer illerde birlikte demokrasi mücadelesine davet ediyoruz.

Bizler Eğit-Sen olarak "Hak verilmez alınır" şiarıyla yola çıktık. Ve kendi gücümüz oranında kar-zarar hesabı yapmadan haklarımızın gasp edilmesine sessiz kalmadık. Ülkemizde yaşanan antidemokratik uygulamalar karşısında tüm demokrasi güçleriyle eylem birlikteliğine var olduğumuzu somut, pratik eylemlerle kamuoyuna duyurduk.

Eğitim-İş sendikasının bir kez daha Gaziantep bazında uygulamış olduğu uzlaşmacı anlayışın ülkemizde bulunan diğer demokrasi güçlerinin teşhir etmesini Eğitim-İş tabanının kimler tarafından yönetildiklerinin ayırdına varmalarının sağlanmasını zorunluluğu açıktır.

Eğitim ve Bilim emekçilerinin sırtında taşıdıkları kamburu (Eğitim-İş'i) atmaları bir an önce gerçekleşmelidir. O kambur bizlerin sırtında durdukça mücadele her zaman sekte yiyecektir. Şu anda tüm eğitim emekçilerinin özellikle Eğitim-İş tabanının bu sırtlarındaki kamburu bir an önce atmaları gerekir.

Gaziantep'ten Bir Eğitim Emekçisi

BÖLGEMİZDEN HABERLER

NEWROZ ADIYAMAN İRTİBAT BÜROSU

Son günlerde, devlet destekli güç odaklarınca Kürt olmaktan başka hiçbir suçu olmayan geniş bir kitle üzerine katliam derecesine varan saldırılar başlatılmıştır. Bundaki amaç; özgün ve kendi iç dinamiği ile gelişen kitle muhalefetini kanla boğarak, genel bir yılgınlık ve korku havası yaratarak, doğan ve gün geçtikçe kitleselleşen demokratik açılımın önüne set çekmektir. Ama ne varki, umulanın tersi yaşanıyor ve gerçekleşen demokratik gelişme ve buna özgün demokratik örgütlenmeler bu savı doğrular niteliklerdir.

Kurulan Demirel-İnönü koalisyonu öncesinde vaat edilenler gerçekleşmezken, bunun yerine gerçekleştirilen kitle katliamları, gözaltında kaybolmalarla, hayali gözaltılarla, köprü altlarında gerçekleştirilen infazlarla, eskinin devamı sürdürülüyor. Kurulan ortaklık hükümetine kèrhen de olsa "umut" gözüyle bakan işçi ve emekçi kesim ile ulusal istemlerine çözüm bekleyen halkımız yanılgılarıyla başbaşa kaldı. Kulp ve Lice'deki taramalar sonucunda meydana gelen onlarca ölüme, katliama ve yaşanan kitle katliamını araştırmak için gönderilen DYP'li milletvekilinin hayali raporuyla birlikte ayyuka çıkan insan hakları ihlaline şimdiye kadar ciddi olarak ses çıkarmayan İnsan Hakları Bakanlığı gibi kurumların işlevsizliği de kendini kanıtlamış oldu. İnsan, haklarıyla insansa ve yaşama hakkı en temel kutsal hak ise bakanlığın bu gelişmelere ses çıkarmamasına geniş halk yığınları anlam veremiyor değiller. "Belki" denen cılız umudun, iyimserliğin sürmesidir başlıca neden. Bölgemize gelen İnsan Hakları Bakanını Diyarbakır'dan itibaren yeterli kitlenin karşılamamış olması, duyarsız kalınmasının temelinde bakanlığa duyulan tepki yatıyordu.

İnsan Haklarından sorumlu Devlet Bakanı Sayın Mehmet KAHRAMAN'ın Adıyaman'a gelişiyle birlikte gündeme gelen olumsuzluğa yukardaki gelişmeleri bilen kitle hiçte şaşırmamış, doğal karşılamıştır. İnsan Hakları Derneği Adıyaman Şubesinde gözaltına alınanların yakınları ile diğer ilerici, demokrat çevre İ.H.Bakanını bekliyorlardı. Öyle ya! iHD şubeleri İ.H. Bakanını besleyecek, kaynaklık edecek yaygın yerel alt yapılanmalardır. Bakanlığın, insan hakları ihlalinde koordineli çalışabileceği en yakın başvuru kaynakları olduğuna göre ve de bakan bizzat davet edildiğine göre elbetteki gelmesi beklenecekti. Ama ne yazık ki DYP ile İHD Adıyaman Şubesi arasındaki mesafe 40 adım bile değilken bakanın ziyaret etmemesi tepkiyle karşılanmıştır. Başta İHD olmak üzere diğer demokratik örgütlenmelerin hepsi de bakanı dinlemeye gitmeyerek protesto etmişlerdir. İHD Şube Başkanı Av. A. Murat Bilgiç "Bu kadar kişi buradayken ve davet etmemize rağmen davetimize yanıt bile vermeyen İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanına hoş geldiniz ziyaretine ne şahsım adına ne de dernek adına gitmem" diyerek haklı tepkisini dile getirmiştir. Buna paralel olarak dernek bünyesinde toplanan halkın da "şöyle veya böyle, İnsan Hakları Derneği ve tüm şubeleri vermiş oldukları ödünsüz ve kitlesel mücadelesiyle onurlu bir yere gelmişlerdir. Devlet Bakanının DYP'yi ziyaret etmesi güzel bir olaydır. Ancak İHD kadar çaba sarfetmemiş, ihlallere karşı çıkmamış DYP'nin yanısıra İHD Adıyaman şubesini ziyaret etmemiş olması, bu derneğin kazandığı onurdan, etkin çabasından birşey kaybetmesine neden olamaz. Kendilerini bilmezlerin eline 'önemli bir dernek olsaydınız bakanca dikkate alınırdınız' türünden yersiz malzeme vermiş olmasını ise hiç önemsemiyoruz" diye belirterek şaşırmamışlığını ortaya koyması bir olgunluğun ve kendi gücüne, yaratıcılığına güvenin işaretidir.

XXX

Nitekim Adıyaman bazında gün geçtikçe demokratik örgütlenmeler gerçekleşiyor ve bazıları da tüzel kişiliğine kavuşmanın etkin çabasını sürdürüyor.

Yağışlı ve soğuk bir havanın etkisine rağmen ilin çeşitli yörelerden gelen demokrat ve yurtsever yığınlarca, Adıyaman Kâhta EĞİT-SEN şubesinin davullu-zurnalı açılışını gerçekleştirmiştir. 12 Eylül faşizminin azgın saldırılarından nasibini almış, suskun ve ulusal ve toplumsal kimliğinden soyutlanmaya çalışılmış bir kile yaratılma hedeflenmesine rağmen, davullu-zurnalı Kahta Etiğ-Sen'in açılışında yaşanan anlamlı duygusallıklar, yaratılmaya çalışılan çabanın boşa çıktığının ispatıydı. Soğuğa, yağmura rağmen açılışa gelen 200-300 kişilik coşkun ve kendine olan güvenini yitirmeyen kitle karşısında duygulanıp konuşamayan şube başkanını, gelen davetliler olgun ve düzeyli bir suskunlukla yanıtlayıp coşkuyla alkışlayıp onure ettiler. Newroz Adıyaman bürosunun yanısıra EĞİT-SEN ve İHD Adıyaman temsilciliği ile çeşitli konuşmacıların destek mesajları okunarak halaylar çekildi.

XXX

Adıyaman ilinde mevcut Sağlık Emekçileri'nin sendikal mücadelesi ve örgütlülüğü de hızlı bir biçimde sürmekte. Salt ekonomik temelde değil siyasal ve sosyal alanda da

bir çok açılıma gebe bu sendikal örgütlülüğün tüzel kişilik kazanması da gerçekleşmek üzeredir.

XXX

"Ülke bazında da gerçekleştirilen onurlu sendikal mücadeledeki etkin sürece bizler de adayız. Ankara'daki, İstanbul'daki etkinliğimizi Adıyaman'a da taşıyarak gerek sendikal gerekse demokratik mücadeleye bizlerin de hız vereceğinden kimsenin kuşkusu olmasın" diyen maliye çalışanları da gözle görülür çaba içerisindeler.

XXX

Bölgemizin, özellikle de Adıyamanlıların can alıcı temel ürünlerinden biri olan tütün konusu hep hassas bir konu olmuştur. ABD ve benzeri ülkelerin tütünlerinin pazar alanı bulması amacıyla, bu ülkelerin Türkiye'ye öteden beri dayatmaya çalıştığı ve belli ölçülerde başaralı olduğu politikadan ötürü tüm tütün üreticileri haklı bir endişe taşımaktalar. Özellikle, Ege ve kıyı kesimlerindeki tarıma nazaran, en çok tütün ağırlıklı tarıma dayalı Adıyaman halkı bu endişelerden ötürü örgütlenerek **"Adıyaman Tütün Üreticileri Dayanışma Derneği"** adı altında dernek oluşturdular. Dernek Başkanı **Şükrü TANRIVERDİ** tarafından dergimize yapılan açıklamada "Bilindiği gibi Adıyaman halkının % 90'ının geçim kaynağı tütüncülüktür. Bu gerçek bilinmesine rağmen, geçen ANAP hükümetince sözde tütüne sübvansiyon ödedikleri için üretimi azaltma yoluna gidilecekti. Hatta tamamen kaldırılması için girişimde bulunmaları ihtimali de sürekli gündemdeydi. Umarız şimdiki koalisyon hükümeti sorunlara daha duyarlı davranarak geçmiş hükümetin politikasının takipçisi olmaz. Tüm bunlara rağmen bu ve benzeri oluşabilecek olumsuzluklara karşı koyabilmek için dernekleşip haklarımızı demokratik yollardan, onurumuza yakışacak şekilde arayacağız, aramayı ısrarla sürdüreceğiz. Bunun için "tüm tütün üreticilerini üye olmaya ve dayanışmaya çağırıyorum" diyerek sorunlara parmak basmıştır.

SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN...

TC yönetim politikasının temeli dinsel gericiliğe, asimilasyoncu eğitime ve anti-komünist harektere dayanmaktadır. TC'nin bütün kurum ve kuruluşlarındaki uygulamalar bu temele dayanmaktadır. İçinde bulunduğumuz, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme kurumu (SHÇEK) ve buna bağlı kuruluşlarda (Çocuk Yuvalarında, Yetirştirme Yurtları ve Huzurevlerinde) bu temelden bağımsız düşnülemez. Yuva ve yurtlardaki çocuklarla, huzurevlerindeki yaşlılar faşist kadrolar eliyle, yukarıda belirttiğimiz temelde baskı altında yetiştirilmeye ve yeniden eğitime tabi tutulmaktadırlar.

Kuruluşlarda bulunan insanları sabahtan akşama ve akşamdan sabaha (bu kuruluşlar yapısı itibariyle 24 saat açıktır) Türk ve müslüman oldukları, Türkün Türkten başka dostu olmadığı, kız ve erkeklerin birarada bulunmasının günah olduğu ve Kürtlerin, Alevilerin ve komünistlerin ise nasıl "vatan, millet" düşmanı olduklarıyla ilgili ideolojik eğitime tabi tutuyorlar.

Ailelerinin ekonomik yoksunlukları nedeniyle korunmaya muhtaç olupta, zorunlu nedenlerle yuva ve yurtlarda kalmakta olan çocuk ve gençler, bu kuruluşlardaki faşist ve asimilasyoncu kadrolar eliyle birer "toplumsal düşünce ve davranış özürlüleri" haline getirilme tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadırlar.

Sosyal hizmet kuruluşlarında şimdiye kadar, faşist kadrolar dışındaki çalışanları kapsayan ciddi bir örgütlenmeye gidilememiştir. Bu alanda var olan "Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği" de işin ciddiyetini kavrayamamış ve gerekli görevlerini yerine getirememiştir. Adeta "adı var kendi yok" tanımlanmasına uygun davranmıştır.

Sosyal Hizmetler kuruluşunda çalışan bizler, Sosyal Çalışmacılar, Çocuk Gelişimciler, Öğretmenler Psikologlar ve Hizmetliler olarak bu ve benzeri olaylar karsında sessiz kalıp mücadele etmezsek, genel olarak sosyal hizmet alanı, özel olarakta sosyal hizmet kurluşları faşistlerin, dinsel gericilerin ve asimilasyoncu eğitimcilerin cirit attığı karanlık yerler durumuna gelecektir. Bu nedenle, bu alanda çalışan bütün ilericilere ve demokratlara sesleniyoruz. Eşitlikçi ve sömürüsüz bir dünya için baskılara karşı birlikte mücadele bayrağını yükseltelim

YAŞASIN
ÖRGÜTLÜLÜĞÜMÜZ!
YAŞASINSOSYALİZM!

SHÇEK Çalışanları

Çar Ali Berf

Ji derva
Çar ali berf
Çar ali spi
Ez nızanım ev çı reşiye kû dı
dılê mın da ye
Çar ali berf
Çar ali spi
Teq û reqa mekina
Xûm û xûm berf
xûm
û
xûm
Dûri mın
Lı aliki dın
Zarokeke bırçi dınale
xûm
û
xûm
Pirekek xwe dıfroşe
Ji bo perê naneki
Sê-çar karker
Dı destê wan da
ala yek gûlan
Tê dardakırın
Dıpeqije xwina karkeran
Hitlerek nû tê dinê
Mussoloni carek dın pirtûka,
faşizm dınıvısine
û
Lenin ala sor carek dın bılınd
dıke
Lı ber çarên zê wextê ra
ji bo axaftına proleterya
û
Çar ali ber
Çar ali spi
Mekinek dest bı teq û reqê
kıriye
Xûm
û
xûm

MEHMET SAİT ALPASLAN

HER YERDE GÜNEŞ KARARTILIRKEN GÜNEŞİ ÖPMEK ZAMANIDIR

Beko SÊRÊZER

Dünyada sosyalist ülkelerdeki dağılmayla birlikte, yaşam bütün alanlarında olduğu gibi sanat ve edebiyat alanlarında da geçici, yapay bir umutsuzluk modası başladı. Geleceğe inançsızlık, intihar özlemleri, hüzün, bunalım gibi insanı kendine yabancılaştıran kavramlar ön plana çıkarılmaya başlandı.. Emperyalizmin hazırladığı komplolara doğru adım adım yaklaşılıyor. "Sosyalizm öldü" demogojisi ile inançsızlık ve geleceksizlik, insanların beyinlerine işlenmeye çalışılıyor. Hatta, sosyalizm, devrim, marksiz-leninizm gibi yüce değerlerin karşılığı olan kavramları ağzına alan birine söylenen ilk söz: "sen hala oradamısın?" oluyor. Neymiş? Dünya değişiyormuş(!) Neymiş? Teknolojik ilerlemeler proletaryayı çöpe atıyormuş (!) Sanatta sosyalist gerçekçilik? Geç kardeşim geç, o Zidanov despotizminde kalmış(!) Peki ya gelecek? Gelecek, başta ABD'nin daha sonra diğer dünya emperyalistlerin ellerinde(!) Ya insani değerler? Kapitalin gücünde (!) Kısacası herşey tam bir çürüme içinde. Dünyadaki bu çalkalanma, emperyalizmin bütün iletişim araçlarıyla bir değişme, bir "yenileşme" olarak pompalanıyor. Sanki insanlık, buzul çağındaki dinazorlar gibi yok olmuş da yeni canlı türleri oluşurmuş gibi bir değişim rüzgarı estiriliyor. İnsanlık yok olmadığına göre, bu hava daha ne kadar estirilebilir? Emeği örgütlenenler ile emeği örgütleyenler yok olmadığına göre, "Sosyalizm öldü" yutturmacası daha ne kadar sürebilir?

Sovyetler Birliğindeki çöküş ve dağılma, sosyalizm değil, proletarya diktatörlüğünün değil, marksizm-leninizm biliminin değil; yozlaşmış parti hegomanyasının, yozlaşmış yanlış politikaların, kısır döngü şablonlarının çöküşüdür. Diyalektik materyalist felsefesinin "herşey birbiriyle ilişkilidir" ilkesine bakarsak; sadece tarihsel ihanetin Kruşçev'le başlamayacağı ortaya çıkar. Çözülmenin Gorbi'yle somutlaşmayacağı ortaya çıkar. Bundan hareketle, Lenin döneminde eksik kalan icraatların, Stalin döneminde de yanlış uygulamaların olacağı ortadadır.

Sanat ve edebiyattaki asıl yanılgı ise, sosyalist ülkelerdeki dağılma ile sosyalist gerçekçi sanat anlayışının da çöktüğüne inanmakta yatıyor. Ama görünen gerçek böyle değil, 1934'te Sovyet Yazarlar Kongresi ile kurumlaşan sosyalist gerçekçi akımın verdiği sanat ve edebiyat ürünlerine, SSCB' de olduğu gibi dünyanın hiç bir ülkesinde de dil uzatılmıyor. Ölmüş bir ideolojinin yaşayan bir edebiyatı olmayacağına göre, ortada yaşanan korkunç bir çelişki söz konusudur. Çünkü asıl ölü olan sosyalizm ve sosyalist gerçekçilik değil, tekelci kapitalizmin dünya halklarına sunduğu geleceksizliktir. İnsanlığın geleceği ve kurtuluşu ise, insan ve doğa yasalarını temel alan sosyalizmde yatmaktadır.

Kuzey Kürdistan'daki TC'nin 70 yıllık sömürgeci yönetimi, ulusal-sınıfsal sanat ve kültür değerlerimizi talan etmiştir. Halen de devam etmektedir. TC burjuvazinin tüm bu köhnelikleri devam ederken, ulusumuzun bağrından Çigerxwîn'lar doğmuştur ve doğmaya da devam edecektir.

Türkiye'deki toplumsal sanattaki çürüme, özellikle 12 Eylül 1980 ile başlamıştır. Öncelikle edebiyatta yılgınlık teması inançsızlığa vardırılmış, daha sonra da devrimcilere ve sosyalist gerçekliğe de küfür başlamıştır. Yılgınlık bunalıma, hüzüne, bireyciliğe ve en önemlisi geleceksizliğe dönüşmüştür. Öyle ki, demokrat olduklarını iddia eden çevrelerde bile sosyalist gerçekçi sanatçı, ağlayıp inleyen, yalvaran ya da yaşamı anlamsız bularak intiharda çareler arayan sanatçı konumunda görülmeye başlanmıştır. Mücadele içinde var olan olumlu tipler yerine, "tövbekar ve pişman" tipler roman kahramanı olarak seçilmiştir. 12 Eylül sonrasında yazılan bir çok roman ve senaryoda direnme yerine teslimiyet, ihanet, pişmanlık, mücadeleden kaçış ve inzivaya çekilme konuları işlenmiştir. Diyarbakır zindanları; Çukurova, İzmir Buca, Metris ve Mamak zindanlarının destanları unutulmuştur. Direnmenin edebiyatı ise, yüreği küllenmemiş bir avuç kızıl çiçekler çevresinde yapılmıştır. Şu anda bile ömürünü destan gibi yaşayanların edebiyatı, yaşanmış ama yazılmamış bir edebiyat olarak durmaktadır. Bunların yazılacağı ve çürümüşlüğün suratında patlayacağına inancımız tamdır.

İçinden geçtiğimiz süreç, sanatta 1934 ruhuna sarılmak dönemidir. Çünkü bugün, o ruhu geleceğe taşıma dönemidir. Dahası var, çünkü sosyalist gerçeklikten sonra ortaya çıkan hiç bir sanat anlayışı, bir Maksim Gorki yaratamamıştır. Kalıcı sanatçılar çıkarma bir yana, varlıklarını bile kabul ettirememişlerdir. Yaşamda olduğu gibi sanatta da gelecek yine sosyalizmin ellerinde kalmıştır. Bugün "elveda proletarya" sözünü ağızlarına sakız eden burjuva demogogları bile, yaşamlarının her anında ve her şeylerinde işçi sınıfının alınterini görmeseler bile, sınıfların uzlaşmaz çelişkisini görüp korkuyolar. Dünya, hala işçinin elleri üzerinde duruyor. O elin bir tek parmağının bile oynaması, yeryüzünde yeni depremler için yeterlidir. Bu nedenle önümüzdeki süreçte insanlık yılgınlık ve bunalım yerine direnmenin; ağlamak ve yalvarmak yerine zafer çığlıklarıyla engelleri aşmanın ürünlerini bulacaklar. Çürümenin batağında yok olmanın yerine, çürümenin temellerini araştıran, ortaya koyan ve alternatif oluşturabilen ürünlerle karşılaşacaklardır. Bu nedenle herşeye "hoşçakal" diyenlere inat, herşeye "merhaba" diyoruz. "Herşey bittinin yerine", "Hiçbir şey bitmedi"nin sevgilerini sunuyoruz.

Bugün sevinilmesi gereken bir durumda, bizim "Newrozumuz" gibi bu tür dergilerin, sanatta devrimci bilinçlenmenin gerekliliğine inanmış olmalarıdır. Sanatın da mücadelenin diğer cepheleri kadar önemli olduğunun anlaşılması değerli bir kazanç olsa gerek. Şimdi bu mevziyi genişletmek zamanıdır. Dağları, nehirleri gülerek geçmek zamanıdır.

HER YERDE GÜNEŞ KARARTILIRKEN, GÜNEŞİ DUDAKLARINDAN ÖPMEK ZAMANIDIR...

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL VE POLİTİK MÜCADELESİ-3

S.Çiftyürek

Bu yazıda, Leninist parti, parti kitle örgütleri (sendikalar) ilişkileri ve özel olarak, özgülü- müzde ulusal kurtuluş mücadelesinde prole-taryanın bağımsız sınıf örgütlenmesi olarak, komünist parti, komünist birlik ve önderlik sorunlarını irdele-yeceğiz. Kapitalizmin egemen olduğu her sınıflı toplum gibi, Kürt ulusu da bünyesinde farklı sınıf ve katmanları barındırmaktadır. Bu durum; ideolojik, politik, örgütsel, sanatsal-kültürel vb. bütün sorunlarda net ve kalın çizgilerle açığa çıkmış komünist yaklaşımları gerekli kılmaktadır.

G-ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİNDE İŞÇİ SINIFININ BAĞIMSİZ ÖRGÜTLENMESİ OLARAK; KOMÜNİST PARTİ

K.Kürdistan'da kapitalizmin egemen olduğu tezi, devrimci kamuoyunda genel bir kabül görmüştür. Yazıda, K.Kürdistan 'da tekelci kapitalizmin egemenliği ve onun yarattığı karşıt sınıf ve katmanların varlığı hareket noktamızdır. Kürt ulusu çağdaş bir ulustur. Her çağdaş ulus gibi, Kürt ulusunun da bağrında farklı sınıf ve katmanlar çoktandır netleşmiştir. Kürt işbirlikçi burjuva sınıfı, işçi sınıfı, genel olarak küçük burjuvazi... Köylülük çoktandır bir sınıf olmaktan çıkmış yoksul, küçük, orta ve zengin köylülük olarak parçalanmıştır. Artık köylülük de karşıt çıkarlara sahip katmanlara bölünmüştür. Farklı sınıflar yönünde bire bir olmasa da nesnel hayat er ya da geç politik olgularda ifadesini bulur. Kürdistan'da da bu yasa işlemiştir, önümüzdeki süreçte de işleyecektir.

Kürt burjuvazisi ayrı ve egemen bir sınıf bilinciyle çoktandır diğer sınıf ve katmanlardan ayrı bir örgütlülük içerisindedir. Bu örgütlülüğünü, şu ana kadar, Türk burjuvazisiyle kader birliği içerisinde aynı burjuva partilerinde yer almakla sürdürmüştür. Şu anda içinden geçtiğimiz süreçte ise, kimi milliyetçi Kürt burjuva çevreler de yeni yeni uç veren bir eğilim olarak, kendi partisini yaratma yönelişindedirler. Kürdistan küçük burjuvazisi, farklı siyasi tonlarla (ama özde aynı siyasal hat olarak) çoktandır siyasal sahnede yerini almıştır. Yine "K.Kürdistan işçi sınıfını temsil ediyoruz" iddiasıyla bir çok parti ve grup yıllardır siyasal sahnede yerlerini almışlardır.

Her şey bir yana, siyasal terminolojide yer alan, "Türkiye Kürdistanı Demokrat Partisi", "Kürdistan işçi Partisi", "Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi", "Kürdistan Komünist Partisi", "Kürdistan Ulusal Kurtuluşu" vb. politik adlandırmalar bile, nesnel sınıf ve katmanlar gerçeğinin politik alandaki yansımalarıdır. Bu politik yansımaların gerçek anlamda isimlerine denk, ya da sınıf ve katmanlara denk içerikte olup olmadıkları ayrı bir tartışma konusudur.

İşçi Partisi, Komünist Partisi vb. Bunlar kavram olarak bile, ancak burjuva sınıfının nesnel ve politik olarak varoldukları koşullarda anlam kazanırlar. Burjuvazinin nesnel ve öznel olarak bulunmadığı bir ülkede, işçi sınıfı partisi ne doğar ne de yığınlar içerisinde kavram olarak bile bir anlam ifade edebilir. K.Kürdistan'da nesnel hayattaki farklı sınıf ve katmanların varlığı, öznel (politik) hayatta da yansımasını (en az iddia düzeyinde) çoktandır bulmuştur. Şu anda, etkin veya zayıf, büyük-küçük 10'u aşkın parti ve grup siyasal alanda mücadelelerini sürdürmektedirler. Burada son yıllarda savunulan bir iddia üzerinde durulması gerekiyor.

"İşçi Partisiyim" iddiasıyla kavga veren bir partinin ileri sürdüğü K.Kürdistan'da "tek parti, tek cephe" tezi, nesnel hayatı yansıtmadığı gibi, öznel (politik) gerçekliğimizle de bağdaşmıyor. "Tek cephe" yönelişi ulusal toplumsal mücadelede yer alan tüm parti ve grupların yer aldığı cephe olarak bizim de yönelişimizdir. Fakat, "tek partinin" izdüşümü olarak "tek cephe" hem nesnel gerçeği yansıtmıyor ve hem de bilimsel değildir Kaldı ki, "ben işçi partisiyim" idiasının (iddianın içeriği ayrı bir tartışma konusu) kendi içinde tutarlı olabilmesi için, beraberinde işçi sınıfının dışındaki sınıf ve katmanların nesnel varlığını (ki nesnel varlıkları kabul ediliyor) ve bunların politik alandaki yansımalarını da kabul etmeleri gerekiyor. Öyle ya! K.Kürdistan'da burjuvazi, küçük burjuvazi ve bunların politik örgütlenmeleri yoksa, neden bunlardan "bağımsız" olarak işçi sınıfı partisi örgütlenmesine gidiliyor?

"Tek parti" ve bunun izdüşümü olarak "Tek cephe" tezine nereden bakarsak bakalım gerçeği yansıtmıyor ve çözümsüzdür.

Kürdistan'da "ben marksist-leninistim" diyen her akım iddiasının içeriğine uygun davrandığında, Kürt burjuva ve orta katmanların politik eğilimi olarak en başta milliyetçiliğin valığını ve ayrılığını kabul edecektir. "Ben komünistim" veya "İşçi Partisiyim" demek diğer politik akımlardan ayrımını ortaya koymaktır. Ayrımını ortaya koyduğun güçlerin varlığını da fiilen tanımak gerekir.

Yine, farklı ve hatta karşıt sınıf çıkarlarına sahip sınıf ve katmanlar varsa; komünist parti, işçi partisi vb. iddiada olan politik güçler, diğer sınıf ve katmanların politik temsilcilerinin varlığını inkar etmek bir yana, tersine varlıklarını savunurlar, kendilerinin dışında kendi gerçek politik kimlikleriyle ortaya çıkılmasını bir ileri gelişme olarak değerlendirirler. Kürdistan'da karşıt sınıflar varsa, kaçınılmaz olarak; devrimci-demokrat, sosyalist, komünisit, gerici ve bu akımların farklı yansımaları olarak radikal, reformist, oportünist, revizyonist, milliyetçi, enternasyonalist vb... farklılıklar da olacaktır. Bizde de mevcuttur. Kapitalizm altında (ve hatta reel sosyalizm deneyi netçe gösterdi ki, sosyalizm altında da düşmanlar ekonomik hayatta ortadan kaldırıldıkları halde, belirttiğimiz farklı politik eğilimler varlıklarını uzun süre sürdürebilmektedirler) ve özgülümüzde, ulusal kurtuluş mücadelesi gibi farklı

devrimci eğilimleri tek bir kanalda birleştiren genel bir politik hedefin varlığına rağmen, farklı politik eğilimler ve güçler varlıklarını sürdüreceklerdir. Kimilerinin kendi dışındaki politik güçleri yok sayması, gerçeği değiştirmiyor. Yapılması gereken, bir yandan ulusal kurtuluş mücadelesi gibi genel birleştirici bir politik kanalda (tek cephede) birleşmek diğer taraftan farklı devrimci politik güçlerin birbirlerine karşı ideolojik mücadeleyi kesintisiz sürdürmek.

Burda asıl yapılması gereken yığınlar içerisinde derinlemesine kök salmış ideolojik etkinlik faaliyetiyle diğer politik akımları etkisizleştirmektir. İktidara giden yolda, gerçekten iknaya, gerçekten beyinlerin feth edilmesine dayanan ideolojik hegemonyayı kurabilmektir. *Yığınlar nezdinde gerçek zaferi elde etmenin yolu birincil olarak ideolojik hegemonyayı kurabilmekten geçer. Radikal, aktif, engel tanımaz bir politik mücadele ancak ideolojik hegemonyaya dayandığı oranda hedefine ulaşabilir ve kalıcı kazanımların dayanağı olur.* Oluşmuş bir düşünce, buyrukla veya kimden gelirse gelsin zorla yok edilemez, belki geçici olarak sindirilebilinir O kadar. Bilimsel yaklaşım, düşünceyi yok saymak değil, en başta ideolojik mücadeleyle, yanlışlığını ortaya koymak ve giderek yığınların içerisindeki yanlış düşünceyi değiştirmek-yenilemektir.

K.Kürdistan 1900'lı yılların başlarındaki hatta 1960-70'li yılların her hangi bir geri Afrika sömürgesi değildir. Kapitalizmin ya hiç gelişmediği veya henüz yeni adım attığı; henüz farklı sınıf ve katmanların oluşmadığı; feodalizmin, hatta bazılarında kabile yaşamının egemen olduğu; bizdeki gibi egemen ulus kimliğiyle ve sık sık askeri darbelerle kesintiye uğrayan biçimsel burjuva parlementer sistemin bile hiç ama hiç yaşanmadığı bir toplum yapısında, belki "tek parti, tek cephe" tezi geçerli olabilir. Belki diyoruz çünkü; sözü edilen geçmişin Afrika sömürgelerinde bile gerçekleşen tek cepheler birden fazla politik gücün katılımıyla oluştular. Hatta kimilerinde birden fazla cepheler oluştu.

Ulusal kurtuluş mücadelesi gibi farklı devrimci eğilimleri tek bir kanalda birleştiren genel bir politik hedefin varlığına rağmen, farklı politik eğilimler ve güçler varlıklarını sürdüreceklerdir.

Sonuç olarak, K.Kürdistan sosyo-ekonomik yapısı bunun yolaçtığı karşıt sınıf çıkarlarına sahip sınıflar, katmanlar ve bunların politik temsilcileri, yıllardır oluşmuş bulunan ve son yıllarda hızla çoğalan sendikalar, kitle örgütleri...vb. tüm bunlar "tek parti" tezinin dar çerçevesine sığdırılamaz.

K.Kürdistan'da TC'ye ve tekelci kapitalizme karşı ulusal özgürlüğü ve sosyalizmi hedefleyen, proletaryanın bağımsız politik örgütü olarak komünist partinin nesnel zemini çoktandır oluşmuş ve her geçen gün de güçlenmektedir. Bu zemin üzerinde, komünist parti yıllar öncesinde siyasal sahnede yerini almış ve 12 Eylül faşist yönetimi karşısında ülke topraklarında en kararlı direniş çizgisini tutturmuştur. Artık (ve çoktandır) K.Kürdistan'da diğer politik akımların yanısıra komünizm de politik gerçekliktir.Şu an ve önümüzdeki süreçte, Kürdistanlı komünistlerin görevi; komünizmi temel bir politik akım olarak güçlendirmek, ulusal kurtuluş kavgasında daha etkin konuma yükseltmektir. Bu hedefte, en yakın görev, örgütlü-örgütsüz, büyük-küçük tüm komünist güçleri tek bir parti yapısı altında birleştirebilmektir.

1-İşçi Sınıfının Düzeyi ve Komünist Örgütlenmede Yüzyüze Olduğumuz Sorunlar.

1-Komünist örgütlenmenin güçlükleriyle, daha açık ifadeyle ağır sorunlarıyla, sadece ülkemiz özgülünde değil, evrensel boyutuyla yüzyüzeyiz. Reel sosyalizmin içinde bulunduğu yıkım süreci, yıllardır yönetimde bulunan komünist parti iktidarlarının peş peşe yıkılması, bir çok sosyalist ülkede, komünist partilerin ciddi bir muhalefet partisi bile olamayacakları düzeyde etkisizleşmeleri...vb. gelişmeler komünizmin prestijini ciddi olarak sarsmıştır. Şu an , biz komünistlerin mücadelesine ışık tutacak, moral destek sağlayacak hiç bir uluslararası gelişme yok. Tersinden tüm gelişmeler (buna Latin Amerika'daki etkin gerilla örgütlerinin de peş peşe silahları bırakmalarını eklemek gerekiyor) komünizme gönül bağlamış ve kurtuluş bekleyen yığınların ve hatta kadroların üzerinde, moral bozucu, şevk kırıcı, inanç sarsıcı etkiler yaratmaktadır. Evrensel olarak, komünizmden bize kalan ve hâlâ yolumuzu aydınlatan tek şey marksist-leninist bilimdir.

Dünya çapında yaşanan ve daha bir süre de yaşayacak olan olumsuz gelişmelerin beraberinde doğurduğu tek olumluluk, her ülke komünist hareketinin kaçınılmaz olarak, kendi gücüyle ayakta durmayı başarması, çiğnenmiş yollardan ayrılarak kendi yolunu bulma zorunluluğuyla karşı karşıya kalmasıdır.

Artık, yönünü Moskova'ya, Pekin'e, Tiran'a ya da Havana'ya (Latin Amerika'ya) dönerek (ki herkes şu veya bu oranda bundan payını almıştır) ayakta durmak ve devrim mücadelesinde yol almak mümkün değildir. Marksizm-leninizm ve diyalektik materyalizmin ışığında kendi yolumuzu kendimiz bulmak zorundayız. Çiğnenmiş yollardan geçerek bir yere varamıyacağımız açığa çıkmıştır.

2- Gerek uluslararası olumsuz gelişmeler, gerekse 12 Eylül faşist darbesinin yığınların ve de kadroların üzerinde yarattığı ağır tahribatın halen devam eden etkileriyle, partili mücadeleye kayıtsızlık ve partisizlik (örgütsüzlük) sloganı günümüzde tamamıyla moda olmuştur. Bu konuda Lenin'in yıllar önce belirttikleri tam da şu anki durumumuzu izah etmektedir. *"Bu koşullar altında partisizlik düşüncesi, bazı belli, geçici başarılar kazanacaktır. Partisizlik sloganı moda bir slogan olacaktır; çünkü moda, çaresiz olarak yaşamın kuyruğunda sürüklenir ve politik yaşamın yüzeyinde görünen en 'yaygın' olgu 'partisiz' örgütlenmedir: Partisiz demokratlık, partisiz grevcilik, partisiz devrimciliktir."* (Marx, Engel, Lenin-Sendikalar üzerine s.265)

Kürdistan'da ve daha yaygın olarak Türkiye'de devrimci saflarda genel olarak yaygın bir örgütsüzlük eğilimi hakim. Partisiz, örgütsüz devrimcilik,'demokratlık, komünistlik yönelişi, bir salgın hastalık gibi örgütlü safları kemirmektedir. Örgütlü yapıların yüzyüze oldukları hacimli sorunlar, moda halini alan

partisiz devrimciliğin demokratlığın yalnızca gerekçesidir. Ve örgütsüzlüğe yönelenlerin, çaresizliklerinin, yılgınlıklarının, kendi özel yaşamlarına dönüşlerinin üstünü örten bir gerekçedir.

Tam da bir salgın moda halini alan partili mücadeleden kaçış, özünde sınıflar mücadelesinden kaçıştır, daha da önemlisi egemen ve dolayısıyla bugün güçlü olanın dolaylı desteklenmesidir. Sınıflar mücadelesnde tarafsızlık, kayıtsızlık mümkün değildir. Tarafsızlık veya kayıtsızlık, aslında bir taraf tutmadır, bir tutum almadır. Bu adı konulmamış olarak (kimi eski solcular açık açık adını da koyarlar) şu an güçlü görünen egemen güçlerin desteklenmesidir.

Kürdistan'da güçlü bir komünist partinin yaratılması kavgasında, komünistler en başta bu partisizlik-örgütsüzlük modasına karşı etkin bir tutum almalı ve ağır ağır örgütlü (partili) mücadeleye yönelişi, çekim merkezi haline getirmelidirler.

3- *"Hiç adam yok ama gene de yığınla adam var"* belirlemesi, yine şu an yüzüze olduğumuz, can alıcı bir sorunumuzu izah ediyor. Evet, bir yandan yığınla adam; çünkü TC'nin halklarımız üzerindeki süregen ulusal baskıları ve kapitalist sömürünün emekçi yığınlarda yarattığı ekonomik, sosyal yıkım süreci, her gün, her saat yığınla yeni insanı devrim davasına nesnel olarak yönlendirmektedir. Ekonomik ve siyasal baskı ortamı, devrim uğrunda mücadele etmeye potansiyel olarak hazır bir kesimi durmadan üretmektedir. Bu anlamda yığınla adam var. Ama diğer yandan hiç adam yok, çünkü bu potansiyel gücü eğitecek, örgütleyecek, saflarından en iyi propagandistleri, ajitatörleri, örgütçüleri çekip alacak, yetiştirecek, yeterli siyasal önderlerimiz, örgütçülerimiz yok. Bu durum şu an güçlü bir komünist örgütlenme yaratmanın önündeki bir başka engeldir. Aynı durum, genişleyen kendiliğinden harekete oranla, zayıf kalan politik mücadelemizin dar kapsamının da bir nedenidir. Sahip olduğumuz bir avuç kadroyla bir yandan kendiliğinden hareketi yönlendirerek, diğer yandan devrimci saflara yönelen potansiyelden yeni genç, dinamik, siyasal önderleri, örgütçüleri yetiştirerek şu anki durumu aşacağız.

4- Komünist örgütlenmenin nesnel temelini oluşturan Kürdistan işçi sınıfının nicel gücü küçümsenmeyecek bir potansiyeli barındırmaktadır. Gerçekten nicel olarak K.Kürdistan'da yaygın bir sanayi ve tarım proletaryası bulunmaktadır. İşçi hareketi yönünden sorunumuz, nicel değil nitelikle ilgilidir. **Elbette işçi sınıfının nicel gücü önemlidir ve her kavgada olduğu gibi, sınıflar mücadelesinde de sayı üstünlüğü başarının bir unsurudur. Ancak nicel üstünlük kendi içerisinde sağlam birliğe ulaştığında ve bilinçle donatıldığında başarının bir unsuru olabilir.**

İşçi sınıfı yönünden ciddi bir nitelik zayıflığıyla karşı karşıyayız. Başta, kültürü, sanatı ve edebiyatı emek-sermaye çelişkisi ekseninde ele alma uğraşında tam bir çoraklık hakim. Fakat içeriği ulusallık, yurtseverlik, hatta yer yer herşeyi Kürtlere mal eden bir aşırı milliyetçilik yüklü kültür ve sanatta yoğun bir üretkenlik yaşanıyor. Özellikle son yıllarda roman, şiir, tiyatro, devrimci deneyim ve kahramanlık destanları, aşk hikayeleri tüm Türkiye ve K.Kürdistan kitap piyasasında adeta dolup taştı ve bu halen devam ediyor. Azalan tonda da olsa devam edecektir. Elbette yüzyıllardır dili, kültürü, sanatı baskı altına alınmış, yasaklanmış, ulusal egemenlik hakkı zorla bastırılmış ezilen Kürt ulusu için bu gelişme kaçınılmazdır, ileriolumlu bir gelişmedir. Burda üzernde durduğumuz ve ciddi bir eksiklik olarak gördüğümüz yön ise, ulusal kültürün, edebiyatın, sanatın sınıf bakış açısı ile tamamlanması, işçi sınıfının eylemini, duygu ve eğilimlerini içeren bir kültürel gelişmenin yokluğudur.

Ulusal kurtuluş kavgasında , devrimci içerikli ulusal kültürün yaygın gelişimi ve önde gidişi doğaldır. Doğal olmayan ve mutlaka aşılması gereken sınıf çelişkilerini ve sınıfın kurtuluşunu eksen alan bir kültürel üretiminin yok denecek kadar cılız oluşudur. Bu cılızlıkta bir yanda işçi hareketimizin nitelik durumunun etkin payı vardır. Yani işçi sınfının ekonomik ve özellikle politik kavgası zayıftır. Diğer yandan sınıf çelişkilerini esas alan aydınlarımızın, sanatçılarımızın hemen hiç olmayışıdır. Son 70 yılda yeni bir Nazım Hikmet ne Türkiye'de ne de K.Kürdistan'da çıkmadı.

Kürdistan'da ulusal ve sınıfsal kurtuluşu hedefleyen komünist partinin bugünkünden çok daha etkin olması; toplumda ulusal olduğu kadar, sınıfsal olarak da yaygın bir devrimci kültürün mayalanmış olmasıyla doğrudan ilgilidir. Komünistler, bugün yaygın olan ve hızla yaygınlaşan ulusal kültüre sınıfsal içerik kazandıracak olan, emek-sermaye arasındaki çelişki ve çakışmalardan kan alarak gelişen, gelişmesi gereken sınıfsal bakışla yoğrulmuş sanat ve kültür çalışmaları yönünde, toplumumuzun oldukça çorak olmasının güçlükleriyle yüzyüzedirler. Bu çoraklığın, bugünden yarına bir çırpıda aşılacak olan bir güçlük olmadığının bilinciyle davranmalıyız. Şair, romancı, ressam, tiyatrocu vb. aydınlarımıza bu yönde ciddi görevler düştüğünü burda hatırlatalım.

K.Kürdistan işçi sınıfı, İngiltere, Fransa ve Almanya gibi Batı Avrupa'nın güçlü işçi sınıfları gibi geçmişi genel olarak politik devrimlere ve özgürlük mücadelesine yoğun katılımlarla yüklü değildir. Örneğin, ingiltere'deki Chartizm, 1848'de Fransa'da, Almanya-Avusturya'da devrim tarihleri ve nihayet Fransa işçilerinin önderlik etttiği 1870 Paris Komünü gibi... politik kavga deneyleriyle karşılaştırıldığında, işçi sınıfımızın politik mücadele deneyimi oldukça zayıfır. Bırakalım Batı Avrupa işçi sınıfını Türkiye'nin metropollerdeki işçi hareketiyle bile karışlaştırıldığında politik deneyimin hayli geri olduğunu görürüz. Bu güne kadar Kürdistan işçi sınıfı hep Türkiye metropol işçi hareketini geriden izlemiştir.

K.Kürdistan işçi sınıfı, kendisi için sınıf olma sürecinde çok az bir mesafe katetmiştir. Gerçi birleşen ve ortak davranan sermaye karşısında şekilsiz, dağınık bir kütle olmaktan önemli oranda kurtulmuştur. En azından, sendikal alanda sermaye karşısında birleşmiş ve ekonomik, sosyal hakları uğrunda kendi sınıf çıkarlarının bilinciyle davranabiliyor. Kendisi için sınıf olmak gibi uzun bir süreçte, bu bir düzeydir, ama yetersiz ve hızla aşılması gereken bir düzeydir. Sınıfın sınıfa karşı mücadelesinin esasının politik kavga olduğu gerçeği gözönüne olanırsa Kürdistan işçi sınıfının kendisi için sınıf olma sürecinin bilinçli politik mücadele düzeyine tırmandırılmasında daha çok yol katetmesi gerektiği görevi önümüze çıkar.

Bilinçten bilince fark vardır. Sendikal veya kendi-

liğindenci mücadele de bir bilinci (kendiliğndenci bilinci) içerir. Ve sendikal haklar uğrunda işçi sınıfının birleşik kagvası kendisi için sınıf olma sürecinin bir düzeyini (ilk basamağını) oluşturur. Kürdistan işçi sınıfının kavgasını belirleyen, bugün ağırlıklı olarak kendiliğindenci (sendikal) bilinçtir. İdeolojik bilinçten ve dolayısıyla bilinçli politik kavgadan hali hazırda belirleyici olarak yoksundur. Bu yoksunluk, yükselen ulusal kavganın sınıfsal içerik yönünden taşıdığı zayıflığın asıl nedenidir. Şöyle de diyebiliriz: İşçi sınıfının tek tek ekonomik, sosyal haklar uğruna kavgadan, politik hedefler uğruna kavgaya atılamamasının da genel belirleyici faktörüdür. Yazının önceki bölümünde, bütün gücümüzle ve bütün cephelerden, işçi sınıfına bilinç taşımalıyız şeklinde ısrarlı vurgumuz; işçi hareketini genel politik hedeflere (ulusal-toplumsal kurtuluş hedefine) yönlendirmede komünistlerin yoğun görevleri üzerinedir.

Salt ulusallığın hızla toplumumuz içinde güçlendiği, yeni yeni yığınları etkisi altına aldığı yaşadığımız şimdiki süreçte, işçi hareketinde belirttiğimiz kendiliğindenci düzey aşılmadan; ulusal hareketle sınıfsal hareket arasında devam eden kopukluk giderilemez. Şimdiki gibi, ulusal hareketle sınıfsal hareket ayrı ayrı kanallardan gelişmeye devam eder ve önemlisi, ulusal hareket sınıfsal zemine dayandırı-lamaz. Salt ulusal kurtuluşu hedefleyen milliyetçi akımların çıkışsızlığın karşısındaki tek güç işçi sınıfının politik hareketidir. Ve kapitalizm al-tında ulusal toplumsal kurtuluş mücadelesinde, proletarya tüm halk güçlerinin genel ortak politik çıkarlarını savunabilecek tek sınıftır. Proletarya ulusallığa hem sahip çıkan hem de ulusallığı aşabilen tek sınıftır. Ulusallığa sahip çıkıp, onu aşabilme ikili görevini yerine getirebilecek başka bir sınıf ya da katman yoktur.

Proletarya ulusallığa hem sahip çıkan hem de ulusallığı aşabilen tek sınıftır. Ulusallığa sahip çıkıp, onu aşabilme ikili görevini yerine getirebilecek başka bir sınıf ya da katman yoktur

Tüm sorunlarımızın çözümü gelip birbirleriyle bağlantılı iki olguda düğümlenmektedir. Bilinçli politik hedeflere yönelmiş işçi hareketinin yaratılması... ve tüm mülk sahiplerinin ortak iktidarına karşı kavga veren ve tüm mülk sahiplerinin partilerinden bağımsız örgütlenmiş etkin bir komünist partinin yaratılması. K.Kürdistanlı tüm komünistler olarak, önümüzde duran görev; bilinçli bir işçi hareketinin yaratılmasıyla at-başı giden ve halk yığınlarına, TC'ye ve sermayeye karşı başarı vaadeden saldırılar hazırlayabilecek güçlü bir proletarya partisinin yaratılmasıdır. Öyle bir parti ki; komünist niteliğini salt adıyla değil, esas olarak hedefler ve hedefleri uğrundaki eylemleriyle somutlaştırabilen, sınıfla bütünleşmiş bir komünist parti!

Komünist Birliği Zorunlu Kılan Olgular Ve Birliğin Hedefi

K.Kürdistan'da komünistlerin birliğini yaratmak, komünistim iddiasında olan her akımın, hatta her tekil unsurun önünde duran bir görevdir.

Dünyada yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen, K.Kürdistan'da halen komünizmi, başka bir ifadeyle marksizmi-leninizmi bir çok akım ve yerel küçük gruplar savunmaktadırlar. Bu bir olumluluğu ifade ediyor. Elbette sallanan her kırmızı kumaş işçi sınıfının mücadele bayrağı değildir. Marksizmi-leninizmi her savunur gözüken gerçekten marksist-leninist olmayabilir. Ancak öyle bir süreçten geçmekteyiz ki; marksizmleninizme görünürde bir sahiplenme bile şu an bir olumluluktur. Çünkü dün, marksizm-leninizme sahip çıkmada kimseye meydan vermeyen bazı Kürdistanlı akımların, bugün yayınlarında marksizm-leninizmi kavram olarak bile kullanmaktan itina ile kaçındıkları görülüyor.

Komünistlerin birliğinin sağlanmasında dayatıcı olarak şu olgular öne çıkmaktadır.

1-Başta, yukarıda üzerinde durduğumuz, komünist hareketle, işçi sınıfı hareketi arasındaki kopukluğu gidermek için birleşmek. Politik bir işçi hareketinin yaratılmasında tüm komünist güçlerin bir tek yapıda mevzilenmiş olarak tek kanaldan işçi hareketine yüklenmek ve sonuç almak.

2- Dünyada son yıllarda hızlanan olumsuz gelişme sürecinin beraberinde her ülkenin komünistlerinin önüne koyduğu yığınla teorik ideolojik sorunların altından kalkabilmek için, yeniden üretim potansiyelini yine tek bir kanalda merkezileştirilmesi için

3- Teorik-politk olmaktan çok duygusal günlük gereksinmelerinden, hareketin omuzlarına yüklediği güçlüklerden hareketle birlik isteyen ve öyle ki bu isteğini adeta buyurucu emredici bir istekle dile getiren yığınların eğilimiyle . Komünistler yığınların "birleşin" diye buyurucu dille getirdiği birlik istemlerine ilgisiz davranamazlar.

4- *Ve nihayet, düşmanı yenmek için, ama düşmanı yenmek için olduğu kadar, toplumumuzu yeniden kurabilmek için de bugünden birleşmek. Kısacası, bugün kazanmak, yarın iktidarı yeniden kurabilmek içir birlik, şu anda biz tüm komünistlere dayatıyor.*

Ama Nasıl ve Hangi Zeminlerde Birlik?

Komünistlerin birliğini, işçi hareketinden ve onun gelişme düzeyinden kopuk ele alamayız. Birindeki her ileriye gelişme diğerini doğrudan etkiler. İkisi elbette aynı olgular değillerdir, ama her ikisinin arasında daima genişleyen bir ortak alan vardır. Bu ortak alan ne kadar genişlerse ikisi arasındaki kopukluk da o oranda daralmış olacaktır.

İşçi hareketimizin belirtmiş olduğumuz zaafları, komünistlerin de şu anki dağınıklığının önemli nedenlerinden birisidir. Birleşmiş ve siyasal hedeflere yönelmiş bir işçi hareketi, bareberinde komünist odakların da ayrı ayrı gruplar olarak varlık zeminlerini kurutacak ve birliğe zorlayacaktır. Marx'ın belirlemesiyle *"Grupçuklar (tarihi olarak) varlıklarını haklı çıkarabiliyorlarsa, işçi sınıfı bağımsız tarihi eylemi için henüz olgunlaşmamış demektir. İşçi sınıfı bu olgunluğa ulaşır ulaşmaz bütün grupçuklar zorunlu olarak gerici olurlar. Yine de, tarihin her yerde kanıtladığı,*

Enternasyonal içinde tekrarlanmıştır. Eskinin kalıntıları yeni ulaşılan biçim içerisinde de kendilerini uydurup yaşamaya çalışırlar." (a.g.e. s:88)

Elbette, Marx'ın üzerinde durduğu grupçuklar şu veya bu oranda, doğrudan işçi sınıfından kaynaklanan ve işçi sınıfının farklı eğilimlerini yansıtan grupçuklardır. Bizdeki marksist grupların doğrudan işçi hareketi eylemi içerisinden çıkmış oldukları söylenemez ve bu diğer bir zaafımızdır. Zaten komünist gruplar başından doğrundan işçi hareketinden kaynaklanarak doğsalardı, bugün komünzmle işçi hareketi arasındaki kopukluğu gidermek diye ciddi bir görevimiz de bu denli ağır olmayacaktı.

Kürdistanlı tüm komünist odaklar, işçi sınıfını bağımsız tarihi eylemine hazırladıkları oranda, kendi ayrı grup varlılarının da zeminlerini ortadan kaldırmış olacaklardır. Dolayısıyla hangi zeminde birlik? sorusuna yanıtımız işçi hareketidir. Ve birliği dayatan nedenlerin başında, komünistler tek kanaldan işçi sınıfı hareketine yüklenmeli derken de vurgumuz, Marks'ın belirttiği, işçi sınıfını bağımsız tarihi eylemine hazırlamak üzerinedir.

Birliğe yönelirken, birliğe taraf olacak herkesin üzerinde titiz davranması gereken diğer bir konuda birliğin teorik zeminidir. Bu teorik zemin elbette marksizm-leninizmdir. Fakat birlik için, genel olarak, marksizm-leninizmin evrensel değerlerine evet demek önemlidir, ama yetersizdir. Evrensel değerlerin özgülümüzde yeniden üretimi gerekir ve asıl olan bu özgürlümüzdeki yeniden üretimde birliği sağlayabilmektir. Burda tüm komünistlere çağrımız: ***"Bu evrensel değerleri özgülümüzde diyalektik metodlarla yeniden birlikte üretelim"***

Elbette birliğe yönelirken teoride, ilkelerde ödün verilmez, bunlar üzerine pazarlık olamaz. Bu doğrudur. Ancak, bugüne kadar her birimizin *"doğrularımız, ödün verilmez ilkelerimizdir"* diye üzerinde ısrarlı olduğumuz bir çok değerimizle, yine biz başbaşa kaldık. Üzerinde görüş birliğine varacağımız evrensel değerlerin dışında, özgülümüzdeki ilkeler sorununda Engels'in şu yaklaşımının esas alınmasını öneriyoruz :***"İlkeler, araştırmanın çıkış noktası değil, sonucudur; doğaya ve insanların tarihine uygulanmazlar, bunlardan soyutlanırlar; doğa ve insan dünyası ilkelere uymaz, ilkeler ancak doğa ve tarihe uydukları ölçüde doğrudur. Sorunun tek materyalist anlayışı budur."*** (Anti-Duhring s:92)

Birliğe yönelirken, evrensel değerleri aşan, özgülümüze ilişkin olarak peşin peşin şu şu ilkelerimiz diye birliğin ön şartı olarak öne çıkarmayalım. Önce, devlet, ekonomi, ulus, halklar, sınıf, parti, grup, sendikalar, kitle örgütleri vb. kendi gerçekliğimizi birlikte irdeleyelim ve özgülümüzde birliğin ilkelerinin ne olması gerektiğini açığa çıkaralım. Böylece, en başta düşünce üretimi alanında çiğnenmiş (denenmiş) yollardan gücümüz oranında geçmeyelim.

Yine birliğe yönelirken bugünden üzerinde titiz durmamız gereken bir sorun olarak "...birinci şartı ayrılma olan ittifaklar; ilk kuralı kararsızlık olan mücadeleler..." den uzak durmalıyız. Peşinen, daha ilk adımında bağrında ayrılıkları taşıyan birliklere yönelmemeliyiz. Tekrar ayrılıkla sonuçlanan birlikler, hem yığınlardaki birlik eğilimini olumsuz etkiliyor, umut kırıyor, hem birliğe yönelen tarafların ilişkilerini birlik süreci öncesinden daha gerilere düşürebiliyor. Birlik sürecine yönelecek olan taraflar, yürünmesi gereken birlik merdiveninin basamaklarını atlamamalı, ama mümkün olduğunca hızlı tırmanmaya çalışmalıdırlar. Birliğe yönelecek olan komünist parti ve gruplar; işin başında, kendi aralarında insiyatifli bir eylem birliği süreciyle, mevcut ayrılıkları adım adım taşan kendi yolunu bularak kendi tarihini yaratan, mücadeleyi üst boyutlara tırmandıran bir dinamiği yakalayarak birliği derinleştirmelidirler.

Türkiye Komünist Hareketiyle Birlik

Türkiye Komünist harekiyle birlik, K.Kürdistan komünistlerinin önünde duran diğer bir görevdir. Bu birlik, tek tek bireylerin öznel istemlerinin ötesinde iki halkın, iki ulus proletaryasının içinde yaşadıkları, başka bir ifadeyle kendilerini çevreleyen koşulların toplamının bir talebidir.

Birincisi; iki ulus proletaryasının kurtuluş kavgasında her birinin özgün hedeflerinin yanısıra birliği dayatan ortak hedefleri de bulunmaktadır. Her iki ulus proletaryasının ekonomik sosyal hakları uğrundaki kavgası ortaktır. Ortak ekonomik, sosyal kavgadan kopuk politik kavga geliştirilemez.

İkincisi; komünizmin evrensel karekterlerinden birisi enternasyonalizmdir. Komünizm adına proletarya, adına, yola çıkan her akım er ya da geç çok uluslu devlet koşullarında enternasyonal birlikle yüzyüze gelir. Bugün bir çok gelişmenin ürünü olarak teğet geçilen, gölgelenen proletarya enternasyonalizmi hem özgülümüzde hem de evrensel olarak yeniden gündemimize girecektir.

Üçüncü olarak; ayrıca bugün salt ulusalcı kimi akımların bile zorunlu olarak öne çıkardıkları iki halkın ortak devrim mücadelesidir. Öyle ki, şimdi içinde bulunduğumuz süreçte Kürt-Türk halklarının mücadele birliği genel bir şiar olarak, ortak bir kabul görmektedir. 1980 öncesinde *"Yaşasın Kürt-Türk halklarının mücadele birliği"* şiarını bayraklaştıran bizleri neredeyse "ulusal hainlikle" suçlayan güçler bugün bizden daha fazla Kürt-Türk halklarının kardeşliği ve mücadele birliğini öne çıkarıyorlar. Bu olumlu bir gelişmedir. Her ortak mücadele beraberinde kaçınılmaz olarak bir örgütlenmeyi de getirecektir. Kürdistanlı akımlarca bugün ısrarla ileri sürülen ortak cephe hatta ortak cephe partisi birlikte örgütlenme değildir de nedir? Kısacası, iki halkın bugün dayatan birlikte mücadelesinin sağlıklı yürütülebilmesi için, iki ulustan komünistlerin birliği er ya da geç gündeme gelecektir.

Fakat iki ülke komünistlerinin birliği bugünden yarına hemen yaratılacak bir olgu değildir. Birlik öncesinde atılması zorunlu olan adımlar bulunmaktadır. Bu adımların başında, iki ülke komünist hareketinin netleşmesi, her birinin kendi ülkesinde kendi birliğini öncelikle gerçekleştirmesi görevi önümüzde durmaktadır. Bu adım atılmadan başta iki ulus komünist hareketinde birliğe taraf olacaklar net ve kalıcı olamazlar. Yine bu adım atılmadan, iki ülkenin komünist hareketinin birliği, eşit koşullarla ve karşılıklı değer ile birikimlerle yaratılamaz.

Aynı süreç belli farklılıklarla iki ülke proletaryasının mücadelesi yönünden de geçerlidir. Komünist hare-ketten farklılığı iki ulus prolataryasının birbirin-

den kopmaz bir ortak ekonomik sosyal haklar uğruna aynı sendikal yapılar içerisinde verdiği birlikte mücadeledir. Fakat işçi hareketi özde olmasa da biçimsel olarak ulusal bir karekter de taşır. Bu belirleme ezilen bir ulusun proletaryası olması nedeniyle Kürdistan proletaryası için daha da geçerlidir. Kürdistan ve Türkiye proletaryasının önünde herşeyden evvel kendi burjuvazisiyle kapışması ve bu süreçte politik bir düzey tutturması görevi öne çıkmaktadır. Ulusal özgürlük kavgasını omuzlayan, TC devletine karşı ulusal kurtuluş mücadelesini Kürdistan'da burjuvaziyle iç hesaplaşması temelinde bütünlükle sürdürebilen K.Kürdistan proletaryası, Türkiye prdoletaryası ile politik kavgayı birlikte sürdürmeye hazırlıklı olabilir. İşte her iki ulus komünist hareketinin sağlam ve kalıcı birlik zeminini burada aramalıyız ve bu anlamda iki ülke komünist hareketinin birliği ilk adım değil, ikinci adım olarak geleceğin sorunu olarak önümüzde duruyor.

Leninist Partinin Evrensel Normları

Tüm Komünist akımların tek bir merkezi parti çatısı altında birleştirilmesi tartışılırken, elbette nasıl bir parti? sorusu ele alınacaktır. Hele son yıllarda leninist tipte yeni parti yaklaşımının yoğun bir bombardıman altına alındığı bir süreçten geçtiğimiz dikkate alınırsa, nasıl bir parti? sorusu daha da anlam kazanacaktır.

Hemen belirteyim; nasıl bir partide birlik? Sorusuna yanıtım; marksist-leninist bir parti yapısında birliği gerçekleştirmeliyiz. Bu yanıt genel olup yetersizdir. Lenin'in kendinden önce I.Enternasyonalden (Marx,Engels'ten) devraldığı ve kendisinin katkılarıyla geliştirip zenginleştirdiği komünist parti anlayışının evrensel geçerliliğine bugün de inanıyoriz. Bizim ülkemizde de geçerliliğine inandığımız evrensel parti normlarını şöyle belirleyebiliriz:

1-Sürekli aşırı muhalefet partisi olmaktan çıkarılan, devrim ve iktidarı hedefleyen, buna ulaşmak için strateji ve taktik bütünlüğüne sahip bir parti

2- Ana çekirdeğini profesyonel devrimciler örgütüne dayandıran ve kalıcı olan bir parti yapısı.

3- Demokratik merkeziyetçi işleyişe sahip bir parti yapısı

4- Proletarya enternasyonalizmini temel alan bir parti.

Bugün evrensel olarak olduğu kadar, ülkemizde de geçerliliğine inandığımız leninist partinin temel normları bunlardır. Bunlara her ülkenin özgülünde vazgeçilmez kimi başka normların da eklenmesi sözkonusu olacaktır.

Bu evrensel normların dışında Lenin'in savunduğu diğer ilkeler evrensel değil Rusya'ya özgüdür. Ancak Rusya'ya özgü olan diğer bir ülkede de geçerli olmaz diye bir ön şart yoktur. Örneğin, komünist parti yasal mı yasa dışı mı örgütlenecektir? Biz de yasa-dışı temellerde örgütlenmesi gerektiğine inanıyoruz. Devrim ve iktidarı hedefleyen komünist parti barışçıl yoksa zora dayalı devrimi mi esas alacak? Biz de zora dayalı devrimin esas alınması gerektiğine inanıyoruz. İşte bu son belirttiğimiz, yasal-yasa dışılık, barışçı veya zora dayalı devrim evrensel olarak tüm ülkeler için geçerli olmayıp tek tek ülkelerin özgül durumuna ilişkindir, özgüdür. Belirttiğimiz gibi Rusya'ya özgü olan bir başka ülke için de geçerli olabilir.

H-PARTİ SENDİKA (KİTLE ÖRGÜTLERİ) İLİŞKİSİ

Yığınların, ekonomik, demokratik, akademik örgütlenmesi son yıllarda artan bir yoğunlukla gelişiyor. 12 Eylül faşizminin oluşturduğu baskı çemberi, korku ve yasaları adım adım aşılıyor, buna paralel örgütlenme eğilimi güçleniyor. Her gün merkezi ya da yerel yeni bir kitle örgütü kuruluyor. Toplumda, örgütlü kavga, örgütlü hak arayışı güç kazanıyor. Bu tırmanan bir kitle eğilimi olarak önümüzdeki süreçte devam edecektir.

Değişen dünya ve özgül koşullarımızda, ekonomik, demokratik, akademik kitle örgütlenmesinin yanı-sıra , yeni yeni örgütlenmeler de boy veriyor. Doğa, çevre koruma dernekleri, 12 Eylül faşizmi sonrası süreçte artan önemi nedeniyle kurulan İHD ve işkenceyi önleme ve rehabilitasyon merkezi olarak İnsan Hakları Vakfı, cins ayrımına ve baskısına karşı mücadele eden kadın hareketleri. Ve özellikle metropolleri tamamiyle dolduran, Kürdistanlı ve Türkiye'nin diğer alanlarından gelen yığınların kurduğu yüzlerce belki de binlerce mahalli dernekler. Son olarak da dini vakıf, dernek ve dergâhlar. Türkiye ve K.Kürdistan'ın her yanı adeta sendika, dernek ve vakıflarla dolup taşıyor.

Toplumumuzun ezici çoğunluğu örgütlü. Fakat aşağıdan bir kitle itilimi ile, devlet baskısının dalga kıranı olabilen bir kitle otoritesi, buna dayandırılan hak arayışı, büyük-küçük, politik-ekonomik herhangi bir soruda hızla organize olan ve yığın insiyatifiyle hak alabilen bir toplum düzeyinin çok uzağındayız.

Elbette bu örgütlenmelerin tümü ileri ve savunulması gereken kitle eğilimlerini içermiyor. Ve yine tümü kitlelerin aşağıdan gelen dinamiğinin zorunlu sonucu olarak kurulmuyor. Kimi, dini tacirlerin aleti olmuştur. Kimileri özellikle mahalli derneklerin bir kısmı mafyanın ve "zonta, maganda" denilen anti-sosyal güruhun çıkar aracı durumuna gelmiştir. En başta, mentopollerde her adımda kurulan örneğin, Artvinliler, Tokatlılar, Kayserililer, Malatyalılar, hatta illerin ötesinde nahiye ve köyün-Narmikanlılar derneği gibi-metropollerdeki insanlarının kurduğu bu derneklerin ilerici ve de savunulacak bir tarafları yoktur. Bunlar, farklı yörelerden ve farklı ulus ve dini azınlıklardan metropole gelip yerleşen emekçi yığınların, ekonomik, sosyal, kültürel, politik tek bir yaşam içerisinde kaynaşmalarının birer engeli durumundadırlar. Adeta yer yer gettolar halini almışlardır. Yine dini amaçlı vakıf, dernek ve dergâhların da halkların tarihsel ilerlemelerine hiç bir katkıları yoktur, tersine ciddi birer engel durumundadırlar. Bu sorun başlı başına bir araştırma ve ayrı yazı konusu olduğudan, asıl konumuza dönelim.

Toplum; dernek, birlik, kooperatif, odalar, kültür merkezleri, sendikalar vb. kitle örgütleriyle dolup taşıyor, yığınların önemli bir kesimi şu ya da bu kitle

örgütünde yer alıyor. Yani bir anlamda örgütlü! Ancak, buna rağmen yığınlarda, üzerlerinde yoğunlaşan baskılara, haksızlıklara, günlük yaşamı çekilmez hale getiren zamlara, günlük insan hakları ihlallerine karşı, örgütlü kitlesel tepki oldukça zayıf. Neden? Biçimsel olarak ve görünürde toplumumuzun ezici çoğunluğu örgütlü. Fakat aşağıdan bir kitle itilimi ile, devlet otoritesinin ve baskısının dalga kıranı olabilen bir kitle otoritesi, buna dayandırılan hak arayışı, büyük-küçük, politik-ekonomik herhangi bir sorunda hızla organize olan ve yığın insiyatifiyle hak alabilen bir toplum düzeyinin hâlâ çok uzağındayız. Bu konuda son yılların en önemli örneği, yığınların aktivitesiyle hükümete geri adım attırılan Gökova Termik Santralı eylemidir. Ve Kürdistan'da genel bir olumluluk olarak ise, yığınlarda ulusal haklara sahiplenme ve baskılara karşı direnmede ciddi bir gelişme görülüyor.

Hem Türkiye hem de Kürdistan'da, yığınları bunalıma sokan, çıldırtan, intiharları yoğunlaştıran, aile yaşamını alt üst eden vb. etkilerine karşın, zam fırtınasına yönelik, halktan hemen hemen hiç bir tepki yok. İnsanlar evlerinde, işyerlerinde, yolda, sokakta, karanlık güçlerce alınıp götürülüyor, işkencede öldürülüyor, buna karşı ciddi yığınsal bir tepki (V. Aydın olayı hariç) yok. Neden? Nedenleri özetle şöyle belirtebiliriz.

1- Faşizmin yarattığı korku çemberi, Türkiye'de ve K.Kürdistan'ın büyük çoğunluğunda hâlâ tam olarak aşılamamıştır. Faşizmin, yığınların hak arayışını anarşizmle özdeş saydığı demegojik propagandanın etkisiyle daha doğrusu korkunun etkisi, hâlâ tam aşılamamıştır. Ve şimdi yeni hükümet "şeffaflık, şefkat" vb. demogojilerin altında halklara tamamıyla bir polis devletini adım adım dayatmaktadır.

2- "Devlet baba gerektiğinde döver, gerektiğinde sever" geleneği, ancak son yıllarda kırılma sürecine girmiştir.

3- Zamanında burjuva demokratik devrimin gerçekleşmemiş olmasının toplumda yarattığı demokratik gelenek ve hak arayışındaki zayıflığın devam ediyor olması.

4- Siyasal yelpazede yer alan, başta sosyaldemokrat partiler olmak üzere burjuva partilerin, gericilikte, yobazlıkta, şovenizmde , siyasal baskıların devlet eliyle yoğunlaştırılmasında birbirleriyle yarışın dışında, burjuva parti işlevlerinde bile kendi boşluklarını dolduramamaları.

5- Kürt ulusunun, ulusal kültür alanında olumlu ilerici bir yoğunlaşmanın dışında, her iki ülkede de, genel olarak devrimci- demokratik, özel olarak emeksermaye çelişkisine dayanan sınıf bakışıyla sentezleşmiş kültürünün toplumun derinliklerine nüfuz eden bir mayalanmasının olmayışı.

6- İşçi sınıfının, 15-16 Haziran, DGM, Tariş direnişleri ve 1 Mayıs eylemleri dışında, ciddi ve kalıcı izler bırakan siyasal devrimlere kalkışma geleneğinin bulunmayışı.

7- Köylülük içerisinde (Ege bölgesi kısmen hariç) demokratik geleneklerin oldukça zayıf olması.

8- Ve önemlisi, yukardaki nedenlerin de büyük etkisiyle, genel olarak daevrimci akımların, özel olarakta komünistlerin yığınlar üzerindeki etkisinin zayıf kalması. Var olan sınırlı etkinliğinin ise, yığınları gerici değer ve önyargılardan kopartıcı, ilerletici bir derinlikte olmaması.

Elbette, daha bir çok neden belirtilebilir. Yazının akışı içerisinde biz burda sonuncu olarak belittiğimiz, komünistlerle kitle ve kile örgütleri arasındaki ilişkiler üzerinde duracağız.

Kitle örgütleri ve özel olarak da sendikalar, kurtuluş mücadelesinde, yığınların kitlesel kavga araçlarıdırlar. **Bu kitlesel araçlar gerçek işlevlerine kavuşturulmadan; ne bugün mevcut düzenin sınırları içerisinde "hak verilmez " kavgası verilebilir, ne geniş yığınlar düzenin sınırlarını aşacak bir siyasi kavgaya hazırlanabilir, ne de mücadelenin zaferiyle kurulacak halk iktidarı ayakta durabilir.**

Kimilerinde 40, kimisinde 70 yıl iktidarda kalan komünist parti iktidarlarının hızla peş peşe yıkılmalarında, sendikalar başta olmak üzere, kitle örgütlerinin komünist partiyle giderek bağlarının dejenere olması, partinin emir ve yönelişlerinin salt uygulayıcıları durumuna düşmeleri ve önemlisi, giderek birer iktidar odağı olmaktan çıkmış olmalarının büyük payları vardır. SSCB'de hem yürütme hem de yasama gücünü temsil eden Sovyetlerin (işçi, köylü, asker Sovyetlerinin) süreçte bu işlevlerini yitirip SBKP'nin yönelişlerinin salt uygulayıcıları konumuna düşmelerin, SSCB ve SBKP'nin bugünkü (ki şu anda ikisi de resmen yok) duruma düşmelerini belirleyici nedenlerinin başında gelmektedir. Lenin'in iki buçuk yıllık iktidar deneylerinden (1920') çıkardığı sonuç bu açıdan oldukça öğreticidir. *"Sendikalarla yakın ilişki olmadan ve onların enerjik destekleri ve adanmış çabaları olmadan, yalnız ekonomik işlerde değil, askeri işlerde de, bizim ülkeyi yönetmek ve iki buçuk yıl bir yana, iki buçuk ay bile diktatörlüğü yürütmek, tabii, olanaksız olurdu"* (Sendikalar üzerine s.363)

Kitle örgütlerinde çalışmalarımızı bu perspektifle sürdürmeli; bütün toplumsal sorunlarda, onları salt uygulayıcılar değil, aşağıdan gelen enerjik kitle katılımıyla, sorunların çözümünde rol alan örgütler durumuna getirmeyi hedeflemeliyiz.

Sendikaların Tarafsızlığına Hayır !

Devrim ve iktidar kavgasında böylesine tayin edici bir işleve sahip olan sendikalar ve kitle örgütlerine komünistler olarak nasıl yaklaşacağız, aramızda kopmaz bağları nasıl kuracağız?

Başta, sendikaların partiden farklı olarak oturdukları temel ideolojik değil, sınıfın ortak mesleki ve demokratik çıkırlarıdır. Bu ortak çıkarlardan dolayı sendikalar, en ileri işçilerle en geri işçilerin birlikte yer aldıkları kitlesel örgütlerdir. Ve en küçüğünden en büyüğüne kadar, ekonomik, toplumsal istemlerin savunulması zemininde en geniş işçi yığınlarını berleştirirler. Dolayısıyla burda bir başka noktanın altını çizmemiz gerekiyor: Sendikalar yine partiden farklı olarak oldukça geniş işçi kitlelerinin katılımıyla kurulmazlarsa, amaçlarına ulaşamazlar.

Sendikaların oturdukları temelin ideolojik olmadığını belirttik. Bu doğrudur. Peki ama sendikacılar, geniş sendika üyeleri işçiler, ideolojik tutum almazlar mı ya da almamalı mıdırlar? Hayır! Sendikacılar ve sendika üyeleri toplumsal ve siyasal gelişmeler karşısında ideolojik içerikli tutum alırlar, alıyorlar ve almalıdırlar. Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz ve diğer

yöneticiler, Hak-İş yönetecileri, bal gibi her siyasal ve toplumsal gelişme karşısında, TC'den, sermayeden yana ideolojik tutum alıyorlar. Sendikaların kitlesel örgüt olarak ideolojik temellerde kurulmaması ile, sendikacıların, üye işçilerin ideolojik tutum almaları birbirinden farklı şeylerdir ve sorunlamada bir çelişki bulunmuyor. Komünist içerikli ideolojik tutum alabilecek sendikacıların, işçi önderlerinin yetiştirilmesi, bu alanda önümüzde duran görevlerden birisidir. Sendikaların dayandıkları ortak ekonomik, demokratik çıkarları, ulusal ve sınıfsal savaşımın temelindeki ortak çıkarların savunulması düzeyine çıkarabilmek, yani sendikaları ilerletmek yine önümüzde görev olarak duruyor.

Sendikaların kaçınması gereken bir diğer sorun, felsefi sorunlarda (din, ateizm) örgütü bağlayan tutumlar almamasıdır. Bu, sendikaların kitlesel niteliği ile çelişir. Çünkü sendikalarda dini inancı olan-almayan, sunni-alevi, hıristiyan vb. farklı dini inançları paylaşan işçi yığınları bulunurlar.

Ulusal ve sınıfsal çelişkilerin uzlaşmaz niteliğinden dolayı, sendikaların ciddi her siyasal sorunda tarafsızlığı mümkün değildir. Bizdeki pratik de bunu kanıtlıyor. Türk-İş'in yıllardır ileri sürdüğü "partiler üstü politika" sadece bir demogojiden ibarettir. Politika yapmanın kendisi bir tarafgirliktir. Şevket Yılmaz'ın DYP'li olduğu herkesçe bilinir. Türk-İş'in 12 Eylül faşizmini desteklediği ve hatta genel sekreteri Sadık Şide'yi bakan olarak verdiği biliniyor. Yine Hak-İş'in RP çizgisine yakın olduğu ve bu doğrultuda politika yaptığı biliniyor.

Şu anda yaşanan kanlı, kavgalı ulusal mücadelede sendikalar özünde tarafsız değillerdir. Tarafsızlık maskesi altında, ezici çoğunluğu TC'den, mevcut düzenden yana tutum almaktadır. Kimileri sesli, kimileri sessiz bu tutumu alıyorlar. Bu gerçeklerden dolayı komünistler olarak sendikalardaki çalışmalarımızı; sendikaların tarafsızlığı veya "partiler üstü politika" gibi aldatmacalara göre değil, tersine tüm gücümüzle, sendikalarla, komünist parti arasında mümkün olan en yakın ilişkilerin kurulması temelinde yürütmemiz gerekiyor. Bu yakın ilişkilerin mümkün olduğunca derin ve kalıcı kurulması hedeflenirken her iki örgütün kendi bağımsız yapılarıyla belirlenmiş farklı işlevlerinin birbirine karıştırılmamasına ve birinin diğerinin yerine konulmamasına dikkat edilmelidir. Partinin sendikalarla mümkün olan en yakın ilişkiler kurabilmesi ve sendikalar içerisinde genişleyen bir etkinlik kurabilmesi, ne parti direktifleriyle, ne de parti etiketinin olur-olmaz öne çıkarılıp dayatılmasıyla sağlanamaz.,

Sendikalarla parti arasında mümkün olan en yakın bağların yaratılması, ancak ve ancak iki örgüt arasında durmadan genişleyen bir ortak alanın yaratılmasıyla olanaklı olur. Bu ortak alan komünistlerin parti programları doğrultusunda sendikalarda durmadan genişletmeleri gereken komünist propaganda ve ajitasyondur. Başka bir ifadeyle komünizmin sendikalar içerisinde durmadan genişletilmesi. Evet önümüzdeki görev; sendikalardaki komünist propoganda ve ajitasyonu ısrarla yürütmek ve sendikaları gelişen ulusal-sınfsal kavgaya aktif olarak çekebilmektir.

Komünistlerin önünde her alanda dev gibi ve kımıldatılması zor görünen sendikaların, mevcut konumlarından ileriye doğru, ulusal ve toplumsal kavgada aktif tutum almaya doğru ilerletilmeleri görevi durmaktadır. Bu görevin başarılması, ulusal kavganın sınıfsal temele oturtulmasıyla eş anlamlı zor bir görevdir. Ancak bu zor görevden kaçış, komünistlerin kendi varlık gerekçelerinden kaçıştır. Komünistler ağır ama ısrarla bu alanda yol almaya yönelmelidirler. Tarihin bu kesitinde ulusal ve sınıfsal mücadelenin komünistlere emredici temel görevlerinden birisi budur.

Sendikaları ilerletmeliyiz. Düzen sınırları içerisinde acil ekonomik, mesleki haklarla sınırlı sürdürülen kavganın çok ilerisine, sınıf savaşımını temel alan, ulusal özgürlüğün kazanılması ve sermayenin egemenliğinin aşılmasını hedefleyen örgütler durumuna getirmeliyiz.

Parti Dışı Kitle Örgütlerine Hangi Taktiklerle Yaklaşmalıyız ?

Aslında tüm yazı boyunca bu sorunun yanıtları üzerinde durduk. Fakat toparlarsak:

1- Komünistler, ekonomik, demokratik kavgaya aktif katılarak, gelişen kendiliğindenci mücadeleye önderlik etmeli,, politik kavgaya doğru geliştirmelidirler. Sendikalardaki tüm çalışmalarında, parti etiketiyle, ya da direktiflerle değil, doğrudan kendi eylem ve ikna güçlerinin ürünü olarak, kitle örgütlerinde insiyatif ve önderliği ele geçirebilmelidirler.

Bu gerçeklerden dolayı komünistler olarak sendikalardaki çalışmalarımızı; sendikaların tarafsızlığı veya "partiler üstü politika" gibi aldatmacalara göre değil, tersine tüm gücümüzle, sendikalarla, komünist parti arasında mümkün olan en yakın ilişkilerin kurulması temelinde yürütmemiz gerekiyor.

2- Kitle örgütlerindeki tüm çalışma süresince, komünistler; yığınlara ideolojik bilinç taşımalı ve kavganın asıl hedeflerini yığınlara gösterebilmeli, gerçek kurtuluşun ücretli emek sisteminin ortadan kaldırılması olduğunun üzerinde süregen propoganda yürütmelidirler.

3- İşçilerin örgütlenmesinde yol göstermek yardımcı olmak zorunludur. Özellikle K.Kürdistan'da milyonları bulan ve hiç bir örgütlenmeleri, sosyal güvenceleri bulunmayan tarım işçilerinin sendikalaşmalarında önderlik etmek yakıcı durumdadır.

4- Sendikalar ve diğer kitle örgütlerinde partinin temelini oluşturan hücreler ağının örülmesi komünist partinin, yığınlarla kalıcı ve derin kökleri bulunan bağların kurulabilmesi ve devrim mücadelesinde, kitle eylemlerinde militan yönlendiriciliğin sürdürülebilmesi, yığın örgütlerinde hücreler ağının sağlam ve yaygın yaratılmasıyla olanaklı olacaktır.

Not: Gelecek sayıda (yazının 4. ve son bölümünde) Türkiye ve K.Kürdistan'daki sendikal örgtülenmeye yaklaşımımız, sendikalar ve kitle örgütleri birlikte mi yoksa ayrı mı örgütleneceği sorunuyla birlikte, grev mücadelesine yaklaşımlarımızın üzerinde duracağız.

ŞEYH SAİT İSYANI

Lezgin BERAV

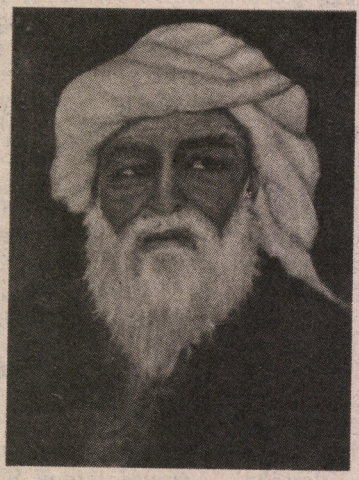

Şeyh Sait İsyanı, Ulusal Kurtuluş Mücadelesi tarihimizde önemli bir aşamayı temsil etmektedir. Türk egemen güçlerin içte ve dışta aleyhte sürdürdükleri bütün olumsuz kampanyalara rağmen, tarihin sayfalarını çevirdiğimizde, isyanın ulusal kurtuluş mücadelemizde kapsadığı büyük ve önemli yeri kolaylıkla görürüz.

Araştırmaların ortaya koyduğu veriler, isyanın kendiliğinden oluşmadığını ortaya koyuyor.

Osmanlı İmaparatorluğunun çöküşünden sonra, imparatorluktaki etkin etnik toplum Türkler dahil, sömürge halkların hemen tümü ulusal kurtuluş sorunuyla yüzyüze geldiler. Halkımız da bu süreçte yerini almaktaydı. Güneyde Şeyh Mehmûdê Berzencî önderliğindeki halkımız, İngiliz ve yerel Arap yönetiminin boyunduruğunu kabul etmeyişinin eylemliliği içindeydi. Doğuda, halkımız İsmail Ağa Simko önderliğinde İran yönetimine karşı çıkmaktaydı.

Kuzey -Batıdaki halkımız da, bir yandan Antep, Urfa, Maraş'ta olduğu gibi kendi gücüyle Fransız sömürgeciliğini kovma uğraşısı içersindeyken, bir yandan da Türk ulusal kurtuluş mücadelesiyle kendi özgürlüğü karşılığında ittifak içindeydi. Buna rağmen Koçgiri isyanında olduğu gibi, Osmanlının yerini doldurmaya çalışan Türk egemenliğine de karşı çıkmaktaydı.

Birçok aydın ve ileri gelenler, ulusal kurtuluş sürecinde daha aktif rol oynayabilmek için açık veya gizli cemiyetlerde biraraya geliyorlardı. 1920'lerde, Kuzey-Batı Kürdistan'da bu amaçla birçok cemiyet kurulmuştu. Bunlardan bazıları Mayıs 1923'te bir araya gelerek"Kürt İstiklala Cemiyeti"ni kurdular. Cemiyet kısaca "AZADI" olarak adlandırılmaktaydı. Azadî gizli bir örgüttü ve faaliyetlerini de gizli sürndürmekteydi. Amacı belli bir plan ve program dahilinde geniş çaplı ve iyi düşünülmüş bir silahlı başkaldırıyla BAĞIMSIZ KÜRDİSTAN hedefine varmaktı.

Azadî örgütünün lideri Miralay Cıbranlı Xalîd Beg idi. Xalîd Beg, Erzurum Kongresinde yeralan Kürt Heyeti üyesi ve Mutki Aşiret reisi Hacı Musa, Hesenan Aşiret reisi ve dört Hamidiye Alayının liderliğini yapmakta olan Hüsnü Beg'in Azadî Cemiyetiyle yakın ilişkilere girmesini sağlamıştı. Cemiyet başta aşiret liderleri ve ileri gelenleriyle güçlü dostluk ilişkileri kurmak için de çalışmaktaydı. Azadî örgütü orduda da bazı örgütlenmelere gitmeyi ve kimi subaylarla iyi ilişkiler geliştirmeyi başarmıştı. Ayrıca mümkün olduğunca mahalli idarecilerle de dostluk bağlarının gelişmesine çalışılıyordu ve bu alanda başarılar da elde ediyordu.

Şeyh Sait ise o dönemde varlıklı biri ve dini sıfatıyla toplumda etkin bir yere sahipti. Bitlis milletvekilliği yapan Yusuf Ziya, Xınıs'ta bulunan Şeyh Sait ile görüşmeler yaptı. Görüşmede, başkaldırının örgütlenmesi için alınması gereken tedbirler konusunda anlaşma sağlandı.

1923-24 Kışında Azadî örgütü liderleri ve diğer ileri gelenler Palo'da gizli bir toplantı düzenlediler. Toplantıda çalışmaların güçlendirilmesi ve diğer bazı tedbirlerin alınması kararlaştırıldı. Bir süre sonra Yusuf Ziya, Erzurum'da bulunan Xalîd Beg ile görüştüğünde, Doğu Kürdistan'da İsmail Ağa Simko ve Güney Kürdistan'da Şeyh Mehmûdê Berzencî ile görüşülerek ülkenin diğer parçalarıyla koordinasyon sağlanması ve Kuzey-Batı'daki aşiretlerin silahlandırılmasında anılan liderlerden yardım yapılmasının istenmesi doğrultusunda kararlar alındı. Ayrıca bir mektup ile Cemiyeti Akvam'ın da haberdar edilmesi kararlaştırılmıştı. Yusuf Ziya, Şeyh Sait ile görüşmek üzere Xınıs'a, oradan da Göksu, Gökoğlan, Karlıova, Varto'ya geçerek bazı aşiret ileri gelenlerinden destek istedi.

Örgütlenme ve başkaldırı hazırlıkları gizlilikle sürdürülmekteydi. Ancak birçok aşiret yetkilileriyle yapılan görüşmeler ve sürdürülen ilişkiler kimi sakıncaları da beraberinde getiriyordu. Nitekim, Xormik aşiretinin bazı ileri gelenleri, Ankara hütümetini sürdürülen çalışmalardan haberdar etti. Ne yazık ki bizzat Mustafa Kemal'in emriyle Azadî örgütünün en yetkin iki şahsiyeti Miralay Cıbranlı Xalîd Beg ve Yusuf Ziya, askeri mahkemede yargılanmak üzere sıkı güvenlik tedbirleri altında, Bitlis'e gönderilip cezaevine kondular.

Lidersiz kalan Azadî Cemiyeti, yaptığı ilk toplantıda Şeyh Sait'i liderliğe seçti. Toplantıda, isyanın başlatılması ve cezaevlerindeki siyasi liderlerin kurtarılması kararı alındı. Alınan kararlar doğrultusunda Şeyh Sait'in oğlu Ali Rıza Kasım 1924'te Diyarbakır'a gidip Dr. Fuat ve şehirdeki diğer ileri gelenlerle görüşmeler yaptı, oradan da Halep'e geçti. Halep'teki toplantıda çoğunluğu T.Kürdistan'ından olmak üzere Suriye ve Irak'tan da bazı yurtseverler hazır bulundular. Toplantıda Kuzey-Batı Kürdistan'ın durumu ayrıntılarıyla ele alındı. BAĞIMSIZ KÜRDİSTAN'ın ancak bir silahlı genel başkaldırı ile elde edilebileceği konusunda görüş birliğine varıldı. Başkaldırı tarihi, ulusal bayrama denk gelmesi itibarıyla 1925'in 21 MART'ı olarak saptanıp genel başkaldırının önderliği için SEÇİM yapıldı.

Halep toplantısında sonra Ali Rıza, 15 Kasım 1924'te İstanbul'a geçerek Kürt Teali Cemiyeti Başkanı Seyid Abdülkadir ile görüştü; onu durum ve alınan kararlar ve önemler konusunda bilgilendirip desteğini istedi. Sayid Abdülkadir, harekete dini bir görünüm verilmesi konusunda önerilerde bulundu, bunun sağlayacağı yararları dile getirdi, böylesi bir durumda hareketi tüm gücüyle destekleyeceğini bildirdi Ali Rıza'ya, kimi şahsiyetlere iletilmek üzere destek istemini içeren mek-

tuplar verdi.

1925 Ocak'ında Palo'nun Kırıkhan köyünde alevi ve sünni Kürt liderler arasında düzenlenen toplantıda Ali Rıza da hazır bulundu. Ayaklanma planıyla birlikte genel sorunlar ve alevi-sünni ihtilafları konusundaki düşüncelerini toplantıya sundu. Toplantıda Muş, Varto ve Xınıs'taki alevi aşiretlerin harekete katılmamalarının sakıncaları dile getirildi. Şeyh Sait Dersim, Muş, Varto ve Xınıs'taki alevi Kürt aşiretlerinin desteğini almak ve sünni Kürtlerle olan ihtilafları gidermek için çok çaba harcadıysa da başarılı olamadı. Alevi Kürt aşiret liderlerinin çoğu başkaldırıya katılmayı kabul etmemesine rağmen Kürt ulusunun kurtuluşunu genel bir silahlı mücadeleyle olanaklı gören Baytar Nuri ve Seyid Rıza gibi şahsiyetler de vardı. Ancak bu iki şahsiyet de Dersim aşiretlerinin başkaldırıya katılmalarını sağlayamadılar.

İSYAN BAŞLIYOR

Kürdistan vilayetlerinde ağır vergiler, askere alınmalar ve süregelen baskılar nedeniyle büyük bir hoşnutsuzluk vardı. Bu yüzden olsa gerek başkaldırı söylentileri hoşnutlukla karşılanıyor ve kitlelerde yeni umutların beslenmesine yolaçıyordu. Şeyh Sait'in ziyaretleri, ziyaret yerlerinde coşkulu kalabalıklar oluşturuyor, yüzlerce silahlı gönüllü peşinden gidiyordu.

5 Şubat 1925 günü Şeyh Sait yüz silahlı insan ve beraberindeki bir grup ileri gelenle Piran'daki kardeşi Abdürrahim'e misafir gitti. Aynı gece üsteğmen Hüsnü Efendi, teğmen Mustafa Casım ve beraberindeki onbeş jandarma ile birlikte Şeyh Sait'e başvurarak silahlı adamlarından cinayetle suçlanan on kişinin kendilerine teslim edilmesi gerektiğini iletti. Şeyh Sait, kendisi orada bulunduğu sürece anılan şahıslara dokunulmaması konusunda ricada bulundu. Ne var ki üstteğmen isteğinde ısrar etti ve iki-üç gün boyunca gidip geldi. Sonuçta istediği kişileri almaya kalkınca çatışma çıktı. 8 Şubat 1925'te çıkan bu çatışmada askerlerden bazıları öldürüldü diğerleri de esir alındı. Şeyh Sait genel ayaklanma için henüz hazır olmadıklarını biliyordu. Bu yüzden olayın başka yerlere sirayet etmesini önlemek için Piran'dan Genç'e geçti. Ancak kardeşi Şeyh Tahir, olayı duyar duymaz 10 Şubatta bulunduğu Lice'ye el koydu. Bu iki olay Türk yetkililerin harekete geçmesine ve dolayısıyla da ö teden beri hazırlıkları sürdürülen ancak tamamlanamayan başkaldırının erken başlamasına yolaçtı.

Durumu kavrayan Şeyh Sait insiyatifi ele almak için 14 Şubat 1925'te bulunduğu GENÇ ilçesine el koydu. Başkaldırı da böylece başlatılmış oldu. Genç'teki kaymakam ve memurlar esir alındı. Şeyh Sait, Mıstan aşiret reisi Faki Hasan'ı kaymakamlığa atadı. Genç ilçesi geçici Başkent ilan edildi. Bütün vergilerin ve esirlerin Genç'te toplanmasına ilişkin bir yasayı yürürlüğe koydu. Aşar vergisi kaldırıldı, bunun yerine başkaldırıya katılanlara yiyecek verilmesine ilişkin kararlar yürürlüğe kondu. İsyan kısa sürede Elazığ, Diyarbakır, Muş ve Bingöl yöresinde yayıldı. İsyana, az olmakla birlikte Çerkez, Ermeni, Asuri ve Araplar da katılıyorlardı.

Hani'li Salih Beg'in kuvvetleri Şeyh Sait'e katıldı. Oluşan kuvvetlerle Lice ve Hani ele geçirildi. Kuvvetler hızla Diyarbakır'a yöneldi. 28 Şubatta Şeyh Şemsettin'e bağlı kuvvetlerin önemli bir bölümü Şeyh Sait kuvvetlerine katıldı. Bu arada Şeyh Abdurrahim ise Maden'i ele geçirdi. Şeyh Eyüp de 500 savaşçısıyla birlikte Çermik'i ele geçirip Şeyh Abdurrahim'e katıldı. İkisi birlikte Ergani'ye yöneldiler. Ergani, Elazığ ve Palo'yu zaptettiler. Palo genel ordu karargâhı oldu.

Şeyh Sait kitlelere dini bir görünüm sunuyordu. O aslında önceden kararlaştırıldığı üzere Başkenti Diyarbakır olacak BAĞIMSIZ KÜRDİSTAN kurma amacını taktik olarak gizliyor bunu , Diyarbakır'ın ele geçirilmesinden sonraya bırakmayı tasarlıyordu. Oysa salt dinsel görünüm, kitleleri başkaldırıda yeterince motive edememekteydi. Diyarbakır'ın ele geçirilmesi geciktikçe de, başkaldırının temposu giderek düşüyordu. Şeyh Sait Mart ayı başında Diyarbakır'a saldırdı. 11 Martta savaşçılardan seçilmiş küçük bir kuvvet Mardin Kapıdan şehre girmeyi başardı ve şehirdeki taraftarlara katıldı. Neki bu küçük başarı sonucun değişmesine yetmedi. Şehirdeki askeri güç silah ve mevzi üstünlüğüne sahipti. Saldırıda 150 savaşçı şehid oldu. Kayıpların artacağını gören Şeyh Sait kuvvetlerine geri çekilme emri verdi. Savaşçıların morali bozulmuş ve durumları gün geçtikçe kötüleşmekteydi. Bu arada etrafları kuzeyden 40 bin, güneyden de 30 bir Türk askeriyle sarılmaktaydı. Durumun aleyhte geliştiğini gören Şeyh Sait Hani'ye doğru geri çekildi. Şeyh Abdurrahim de yenilmiş ve gerilemekte olan Şeyh Sait kuvvetlerine katılmak üzere geri çekilmekteydi.

İSYAN BASTIRILIYOR

Şeyh Sait ve Şeyh Abdurrahim kuvvetleri birleştikleri noktada kısa bir direniş göstermelerine rağmen Dara Hêni'ye doğru geri çekilmek zorunda kaldılar. Gruplara ayrılarak Genc, Palo ve Çapakçur ormanlarında dağıldılar. Şeyh Sait Çapakçur'a geçti, orada Varto, Kiği, Elazığ kuvvet komutanlarını beklemeye başladı.

26 Mart'ta Türk kuvvetleri Diyarbakır, Elazığ ve Varto yönlerinde ağır bir saldırıya geçti. Kimi aşiretlerin de yardımıyla Türk kuvvetleri hızla ilerlemekteydi. Türk kuvvetleri 6 Nisan'da Çaparçur'u ele geçerince Şeyh Sait Solhan'a çekildi. Ancak Türk kuvvetleri dört bir yandan ağır saldırılarını sürdürdüler. Türk kuvvetleri 2., 3., 8., 12., 17. piyade birlikleri, 1. ve 14. süvari birlikleri, 3. ve 4. sınır jandarma taburları, 7. kolordu, 7. piyade tümeninin bir bölümü, 9. Kolordu ve 12 uçak ve ağır silahlarla donatılmış olarak saldırmaktaydı. Ayrıca sonradan yapılan itiraflara göre 8.ve 9. tümenler de alarma geçirilmişti. Bu kuvvetlerle yapılan saldırılar sonucunda, Nisan ortalarında, Genç ovasında ayaklanmanın ana gücünün etrafı sarıldı. Şiddetli çarpışmalar sonucunda Şeyh Sait kuvvetleri dağıldı, Şeyh Sait, beraberindeki Şeyh Abdullah, Şeyh Ali, Şeyh Galib, Reşit Ağa, Temur Ağa ve 26 savaşçı Murat nehri üzerindeki köprüde yakalanıp Diyarbakır'a getirilip cezaevine kondular.

13 Nisan 1925'te de, İçişleri Bakanlığının emriyle Seyid Abdülkadir, oğlu Seyid Mehemed, Süleymaniyeli Nazif, Kör Abdullah ve Seyid Abdulkadir'in misafiri olan Xoşena aşireti reisi de tutuklandılar. Böylece başkaldırı üçüncü ayını dolduramadan bastırılmış oldu.

Başkaldırı sırasında Türkiye'de Başbakan Fethi Okyar'dı Okyar Hükümeti aldığı tüm tedbirlere rağmen ve "isyancı"lara verdirdiği büyük zararalara rağmen, yetersiz kalmakla suçlanıp istifaya zorlandı. Fethi Bey 2 Mart'ta istifa etmek zorunda kaldı ve ertesi gün 3 Mart'ta İsmet İnönü başbakanlığa atandı. İnönü Hükümeti Mart'ta ünlü Takrir-i Sükun yasasını ve İstiklal

Mahkemeleri kuruluş yasasını hızla meclisten geçirtip yürürlüğe koydu. Yeni hükümet işe hızlı başlamıştı. Aynı hızla Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını kapattırdı; Takrir-i Sükun yasasına dayanarak binlerce Kürt insanını cezaevlerine koydurdu ya da sürgüne gönderdi. Özellikle Kürdistan'daki İstiklal Mahkemesi sınırsız yetkilerle donatılmıştı. İdam kararlarını onaylama ve infaz görevi de bu mahkemeye verilmişti. Yönetim, isyan bölgesiyle sınırlı kalmayıp tüm Kürdistan'da "suçlu"avına çıktı, tarihte eşi görülmedik bir baskı furyası başlatıldı. O kadar ki keyfilik Türkiye kesiminde de sürdürüldü; basına sansür kondu, kimisi kapatıldı.

YARGILANMALAR

Tutuklanma ve yargılanmalar olağanüstü yetkilerle donatılmış sıkıyönetim komutanlarınca ve İstiklal Mahkemelerince sürdürülmekteydi. Başkaldırıya katılmamış olmak bile kimi zaman tutuklanmaktan kurtulmaya yetmemekteydi.

1925 Mayıs ayı sonunda Şeyh Sait ve arkadaşlarının yargılanmalarına başlandı. Şeyh Abdullah, Şeyh İsmail, Şeyh Abdullatif, emekli binbaşı Vartolu Kasım, Hacı Xalîd, Abdülhamit, Kamil Çerkez Reşit, emekli binbaşı İsmail, İmam Molla Emin, Şeyh Ali, Baba Bey, Reşit, Temur, Mehemed, Süleyman, Binbaşı Bahri, Emin Şevket, Maksut, Hamid, Malazgirt savcısı Abdülmecid, Şeyh Şerif, Çapakçurlu Süleyman, Ali, Yusuf, Hüseyin, Muallim Molla Cemal, Nimet, Ahmet, Jandarma Teğmen Mehmet Mihre, Niyazi, Hacı Sadık, Şeyh Sait ile yargılananlar arasındaydılar. Mahkeme 9 Haziran da Şeyh Sait ve 52 arkadaşını idam cezasına çarptırtı. Karar 4 Eylül 1925'te infaz edildi.

Şeyh Sait idam sehpasının önünde şunları söyledi: "Tabi hayat sona erdi. Kendimi milletimin yolunda feda ettiğime hiçbir şekilde pişman değilim. İlerde torunlarımızın bizden dolayı düşman önünde utanç duymamaları bizim için yeterlidir."

Basının verdiği bilgilere göre Eylül 1925 sonuna kadar, Kürdistan'daki İstiklal Mahkemeleri 1855 kişiyi kapsayan 379 dosyaya baktı. Bu sürede 690 kişilik 138 dosyayı karara bağladı. Bu kişilerden 120'si idam cezasına çarptırıldı. 116 kişi muhtelif hapis cezalarına çarptırıldı, 104 kişi başka mahkemelere devredildi. M.Nuri Dersimi'nin verdiği bilgilere göre ise Elazığ İstiklal Mahkemesi sadece Palo ve Çapakçur'da 400 genci idam etti.

YENİLGİNİN NEDENLERİ

Ulusal Kurtuluş Mücadelemizdeki bu önemli olay ne yazık ki yenilgiyle sonuçlandı. O günün verili koşulları gözönünde bulundurulduğunda yenilgide şu etmenlerin rol aldığı görülebilir:

1-Türk kuvvetleri mutlak bir askeri üstünlüğe sahiptiler. Yönetim, dönemin ağır silahlarıyla mücehhez düzenli orduya sahipti. 200 bin kişilik düzenli ordu birliklerine karşı, hepsi silah bile temin edemeyen 40 bin kişilik Kürt kuvvetiyle isyana girişilmişti.

2-Dersim, Muş, Siirt, Siverek ve diğer bölgelerdeki aşiretler başkaldırıya katılmamışlardı. Dolayısıyla hareketin bütünselliği sağlanamadı.

3-Başkaldırı erken başlama zorunluluğundan dalayı, İran-Irak ve Suriye'deki halkımızın fiili desteğinden yoksun kaldı. Bunun yanında, Cumhuriyetin ilanından sonra ve isyanın gündeme geldiği tarihte, eski işgalci devletlerin tümü Türk yönetiminin yanındaydı. Yönetim, isyanı, hilafeti geri getirmeyi amaçlayan irticai bir hareket olduğu konusunda diğer ülkeleri ikna etmeyi başarmıştı.

4-Teali Cemiyeti Reisi Seyid Abdülkadir'in inancının tersine, daha önce kararlaştırılmış olan BAĞIMSIZ KÜRDİSTAN hedefinin taktiksel gizlenmesi, katılımcıları amaç konusunda belirsizliğe ve kararsızlığa itti. Sanıldığının tersine dini görünüm, gerekli motivasyonu sağlayamadı..

5-Amaçları açıkça formüle edilmiş bir programa sahip; güçlü bir siyasal birliği temsil eden öncü bir örgüt yoktu. Azadî örgütü bu misyonu temsil düzeyinde değildi. Üstelik örgütün önderlerinden Miralay Cıbranlı Xalîd Beg ve Yusuf Ziya erkenden yakalanıp 1925 Martında idam edilmişlerdi.

6-Siyasal örgütlenmenin zayıflığı, başkaldırının, iç ve dış hazırlıklar henüz tamamlanmamışken basit bir olay nedeniyle erken başlayıp kendiliğinden gelişen bir mecraya sürükenmesinde rol oynadı

BAŞKALDIRININ NİTELİĞİ

Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin bu momenti, o zamandan bu yana hep küçük düşürülmeye çalışıldı. Başkaldırı, içte ve dışta "Genç cumhuriyete karşı irticai bir hareket" olarak gösterilmeye çalışıldı. Hareketin büyüklüğü ve kapsamı gizlenemedikçe bu kez de "İngiliz kışkırtması" sıfatıyla küçük düşürülmeye çalışıldı.

İstiklal Mahkemesi savcısının da kabul ettiğine göre, başkaldırı: "Bağımsız Kürdistan İdeali"nin gerçekleşmesi için planlanmış ve yürürlüğe konmuştu. Din ise kitlesel katılım için bir taktik olarak ele alınmıştı.

İsyan başladığında, Irak Kürdistanında Şeyh Mehmûdê Berzencî liderliğindeki halkımız İngiliz sömürgeciliğiyle amansız bir mücadele içindeydi. Aynı İngilizlerin Şeyh Sait isyanını desteklemiş olmasının mantıki bir izahı yoktur. Kaldı ki şimdiye değin bu konuda hiç bir somut bulguya da raslanmış değil.

Eylemi düzenleyenler birinci derecede şeyhler değildir. Birinci derecede Miralay Cıbranlı Xalîd Beg, Gazeteci Kemal Fevzi, Yusuf Ziya, Dr. Fuad gibi entellektüellerin yönetimindeki Azadî örgütü etkinlik göstermiştir. Yargılananların sosyal konumları incelendiğinde, isyanı hazırlayan ve başlatanların Türk ordusunda görevli subaylar, Şeyhler, toprak sahipleri, dönemin Osmanlı meclisinde temsilci olarak bulunanlar, tüccarlar, gazeteci, avukat, öğretmen, baytar, doktor, memur ve yeni yeni oluşmakta olan entellektüeller oldukları anlaşılır. Yargılanmalar,sayıları fazla olmamakla beraber isyanda Asuri, Ermeni, Çerkez, Arap kökenli azınlık temsilcilerinin de bulunduğunu gösteriyor. İsyandaki bu sosyal çeşitlilik ve azınlıkların katılmış olmaları, isyana atfedilen "gerici, irticai" yakıştırmasını geçersiz kılmaktadır. Bunun yegane mantıki ve gerçek açıklaması şöyle olmalı: Osmanlıdan kalma sömüngecilik mirasını devralmaya çalışan Türk yönetimine duyulan hoşnutsuzluk; yabancı boyunduruğundan kurtulup bağımsız yaşama arzu ve ideali kitlelerin isyana katılmasında birincil rol oynamıştır.

İsyan Ulusal Kurtuluş Mücadelesindeki önemini koruyor ve tarihe mal olmuştur.Yenildi ama, O'nun mücadele ve ideali halkımızın yiğit evlatlarınca devralınmıştır.

KÜRT BURJUVAZİSİNİN HİÇ Mİ GÜNAHI YOK?

H.MURAT

Kürt halkına yönelik baskılar her alanda yoğunlaşırken ve geleceğin ciddi katliam hazırlıkları yapılırken Kürt burjuvazisinin günahları üzerinde durmak doğru mudur? Ya da zamanlaması, taktik olarak uygun mudur?

Böylesi sorulara yanıtımız "evet"tir. Ulusal kavga ile birlikte sınıfsal kavga da kesintisiz sürdürülecekse ve sınıfsal kurtuluştan kopuk bir ulusal kurtuluş düşünülmüyorsa, Kürdistan işçi sınıfı, kendi burjuvazisine karşı sınıflar mücadelesini kesintisiz sürdürmelidir. Ayrıca, 92 yılının toplu sözleşmeler ve sendikal kongrelerin yoğun olarak yaşanacağı yıl olması nedeniyle, Kürt işbirlikçi burjuvazinin günahları üzerinde durmak daha da önem kazanıyor.

K.Kürdistan'la ilgili ekonomik-sosyal yapı tahlilleri yapılırken; ekonomik yapının Türkiye'ye oranla geriliğinin nedenleri irdelenirken ve Kürt halkının dil, kültür, sanat yönünden geri kalışının, asimilasyonun kanıtları vurgulanırken; eli kalem tutan ve yazan herkesin dile getirdiği gerçek şudur: TC devleti ve Türkiye burjuvazisi, Kürdistan'ın yer altı ve yer üstü zenginlik kaynaklarına el koyup batıya aktarıyor... Okullar asimilasyonun birer araçları olarak kullanılıyor... Yollar, metropol sanayisine pazar alanları açmak ve devletin denetim ağını güçlendirmek için yapılıyor... Tüm bunlar doğrudur ve gerçeği dile getiriyor. Gerçeğin dile getirilmesi doğrudur ama eksiklidir ya da gerçeğin bir yanının dile getirilmesidir.

Kürdistan'ın ekonomik yapı olarak ve Kürt ulusunun sosyal, kültürel olarak geri kalmasında, TC devleti ve Türk burjuvazisi birincil olarak sorumludur. İkincil olarak sorumluluğu bulunan ise Kürt burjuvazisidir. İşbirlikçi, ulusal kimlik ve değerlerini tamamıyla yitirmiş bulunan Kürt burjuva ve toprak beyleridir. Kürt işbirlikçi burjuva güçler, TC'nin ve Türk burjuvazisinin, Kürdistan ve Kürt ulusu sorunundaki tüm günahlarının ortağıdır. S. Demirel, E. İnönü, N. Erbakan vb. Türk politikacılar asıl sorumludurlar. Ama, K. İnan, Necmettin Cevheri, K. Kartal, H. Çetin vb. gibi yüzlerce Kürt kökenli politikacılar da sorumludurlar ve günahları birinciler kadardır. S. Sabancı, V. Koç, N. Eczacıbaşı vb. Türk sanayiciler olarak nasıl birincil derecede günah sahibi iseler, H. Toprak, Y. Erez, M. Sözer vb. Türkiye'nin metropollerine yerleşmiş ve büyük sermaye sahibi yüzlerce işbirlikçi Kürt kökenli burjuvazi de an az birincileri kadar sorumludurlar.

Ülkemizin zenginlik kaynaklarından bakırı, demiri, petrolü, elektrik enerjisini işleten ve batı metropollerine aktaran TC devletidir. Yine, TC'nin K.Kürdistan'ın ekonomik-sosyal olarak geri kalmasında bilinçli bir politika izlediği biliniyor. Fakat zayıfta olsa sanayi de ve önemlisi, tarım ticaret ve inşaat sektöründe elde edilen artı değer, artık ürün ve rantı batıya aktaran doğrudan doğruya Kürt burjuva güçlerdir. Yıllardan (en az 50 yıldan) beri Kürdistan'da Kürt işçisi, yoksul ve küçük köylüsünün sırtından elde ettikleri artı değer, artı ürünleri, TC'nin metropollerine taşıyan Kürt burjuva ve
dünün toprak ağalarıydı. Bunlar, İstanbul, İzmir, Ankara, Antalya, İzmit, Çukurova vb. metropollere Kürdistan'dan sürekli kaynak (sermaye) taşıdılar ve halen taşıyorlar. Şimdi de Akdeniz ve Ege'nin turizm yönündeki çekici sahillerini, Türk ve diğer azınlık burjuvalarıyla paylaşmada yarışanlar bunlardır.

Kürt Burjuvazisini Kürdistan'da Değil de Türkiye Metropollerine Yatırım Yapmaya Yönlendiren Nedir?

TC devleti, Kürt burjuva güçlerini metropollerde yatırım yapmaya silah soruyla yönlendirmedi. Bugün de yönlendirmiyor. Tersine son yıllarda bilinen kaygılarla, Kürdistan'a özel sektörü yönlendirme çabaları var. Yatırımları teşvik, yüksek oranlı (%50 gibi) kredi vb. özendirme tedbirleri alınmıştır. Buna rağmen Kürdistan'ın geniş bir kesimine özel sektörün yatırım yapma yönelişi halihazırda yok.

Türkiye'nin 5-6 büyük holdingi arasında yer alan ve Diyarbakır'lı olan Toprak'ların (Toprak Holding) İstanbul'un her semtinde bir işletmesine rastlamak mümkün ama Kürdistan'da ve ili Diyarbakır'da bir yatırımı yoktur. Bu sadece bir örnek. Neden?

Sermayenin vatanı, milliyeti ve de dini yoktur. Sermaye için, özellikle de günümüzde işbirlikçi sermaye için, yatırım yapmada belirleyici olan, vatan, millet, bayrak değil; daha yüksek kâr, daha iyi pazarlama imkanı, dah kısa sürede büyümek ve büyümektir... Bu özellikler yalnızca Kürt işbirlikçi sermayesi için geçerli olmayıp evrenseldir. Her ulustan burjuvaların gücü oranında yeraldığı uluslarası tekellerin varlığı da bunun izahıdır. Japon-Türk sermayesinin ortaklığını ifade eden TOYOTASA, özgül örneklerden sadece birisidir.

Kürt burjuvazisi, İstanbul'a, Çukurova'ya, İzmir'e, Antalya'ya ve hatta Ankara'ya sermaye yatırımı ve birikimi, kâr ve pazarlama olanakları bakımından Diyarbakır, Van, Kars, Mardin vb. den daha uygun gördükleri için yatırım yapıyorlar. Asıl neden budur.

Kimilerine ilginç gelebilir ama Kürdistan'ı az çok yaşayanlar bilir: Kimi Kürt burjuva ve toprak ağaları (özellikle toprak ağaları) Kürdistan'ın kentlerine fabrika yapmak bir yana, yapmak isteyenlere karşı çıkar ve uyarırlardı. Nedeni gayet açık, fabrikalar yapılırsa, insanlar özgür-modern ücretli durumuna gelecekler ve aydınlacaklar; sendika, grev, toplu sözleşme ile tanışacaklar; ağaların "tırşıkçılığını" yani tabak yalayıcılığını bırakacaklar; ağanın oy deposu olmaktan çıkıp inandıklarına oy verecekler. Toprak ağalarının asıl kaygıları bunlardı..

Daha da önemlisi Kürt egemen güçleri dün köylerde okulların açılmasına da karşı çıkıyorlardı. Bu çıkışları, Kürt ulusal kimliğini eriten asimilasyona karşı olmak gibi ilerici tutum içermiyordu. Tersinden "okurlar, uyanırlar, bize ve toplumdaki egemenliğimize karşı tavır alırlar" şeklinde gerici bir zihniyetle okulların açılmasına karşı çıkıyorlardı.

Özetle Türkiye metropollerine Kürdistan'dan sermaye ve kaynak aktarımı, TC'nin bilinçlice izlediği politikanın yanısıra, kapitalizmin genel bir yasası olarak, sermayenin aşırı kâr edinme hırsıdır. Bilinen bir deyim vardır; eğer insanların çıkarlarını ilgilendirseydi, geometrik aksiyonların yanlış olduğu kanıtlanırdı! İşte Kürt işbiklikçi burjuvazisini, metropollere yatırıma yönlendiren esas nedenler bunlardır.

Kapitalizm koşullarında vatanı bulunmayan iki karşıt sınıf oluşur. Burjuvazi ve proletarya. Proletaryanın da ülkesi yoktur. O nereye giderse gitsin işçidir, emeğini satarak geçimini sağlamakla yükümlüdür. Sermaye de nereye giderse gitsin sermayedir ve artı değerin üzerinde büyür.

Örneğin; son yıllarda artan bir yoğunlukla, Ege'nin ve Akdeniz'in sahillerini dolduran Kürt burjuvazisi ile aynı alanlarda sanayide ve yoğun olarak da inşaat ve tarım işçiliğini yapan Kürt işçileri fiilen aynı ulusun mensupları değil, her biri mensubu bulunduğu sınıfın konumuyla ekonomik, sosyal yaşamda yer alıyorlar. Kürt işbirlikçi burjuvazisi, Türk ve diğer ulus ve azınlıklardan burjuva güçlerle aynı yaşamı paylaşırken, Mardin'li, Diyarbakır'lı, Van'lı tarım ve inşaat işçileri de 15-25.000 TL arası değişen bir ücretle, Uşak'lı, Sinop'lu, Kastamonu'lu, Balıkesir'li işçilerle aynı yaşam koşullarını paylaşıyorlar.

Sonuç olarak; Kürdistan'ın geri ekonomik, sosyal konumda olmasında, işsizliğin yoğun olmasında, yaşam standardının düşük olmasında vb. Kürt burjuvazisinin de günahı çoktur.

Ulusal Burjuvaziyi Ne Yapacağız?

Burda yanıtlamamız gereken bir soru bulunmaktadır: Şu anda içinden geçtiğimiz süreçte hem metropollerde hem de Kürdistan'da ulusal sorunda ilerici tutum alan, ulusal haklara sahip çıkan, başka bir tabirle, ülke, ulus, bayrak gerçeğini savunarak TC'ye karşı pasifte olsa bir ulusal yurtsever tutum alan ve genel olarak daha çok orta burjuva denilebilecek burjuva kesimler vardır. İlerde (özellikle kavga salt ulusal içerikli olarak gelişirse) bu güçlerde yoğunlaşma olabilir.

Ülkenin ve ulusun adının bile inkar edildiği, ulusal hak arayışının korkunç baskı ve katliamlarla bastırıldığı bir politik ortamda, kimi burjuva güçlerin ulusal-yurtsever tutum alması doğaldır. Hatta doğal olmayan bu burjuva güçlerin kendi ulusal pazarlarına sahip çıkmanın da dürtüsüyle daha geniş ve daha etkin ulusal davaya sahip çıkmamasıdır. Bu daha etkin sahip çıkamamanın belirleyici nedeni: Kürt burjuva ve egemen güçlerinin yıllar öncesinde, Türkiye burjuvazisiyle girdikleri işbirliği sürecinin derinleşmesi ve ortak bir pazarda kendilerini üretebilmeleridir.

Elbette, yurtsever burjuvazi, TC'ye ve emperyalizme karşı ulusal bir tutum aldığında, kendisiyle ortak bir cephede birlikte kavga vermeliyiz. Fakat unutmamalıyız ki; her yurtsever burjuvazi gibi, Kürt yurtsever burjuvazisinin de uzun vadeli hedefinin melle ve hocalarla Kürdistan'ı yönetmek olduğunu bilmeliyiz. Yani uluscu burjuvazinin ulusal özgürlüğün daha ilk adımında burjuva, ordu-polis ve din üçgeninde Kürdistan'ı yönetmeyi hedefleyeceklerini, her sınıf bilinçli işçi ve yoksul köylü bugünden bilmeli ve ona göre davranmalıdır. Dolayısıyla uluscu burjuvaziye ve onun milliyetçiliğine karşı ideolojik mücadele asla elden bırakılmamalıdır.

KÜRTLERİN SAHİP OLDUĞU HOLDİNGLER

Holding ismi	Aile	Yönetim K.Bşk.
Kiska Holding	Gürsel	Oğuz Gürsel
Polat Holding	Polat	İbrahim Polat
Bitlis Holding	Bitlis	Necmettin Bitlis
Toprak Holding	Toprak	Halis Toprak
Kalsın Holding	Kalsın	Kalsın
Azizler Holding	Zapsu	Abdülaziz Zapsu
Süzer Holding	Süzer	Mustafa Süzer
Nişkoz Holding	Derinkök	M.Kemal Derinkök
Feniş Holding	Aloğlu	Sedat Aloğlu

KÜRT KADININ ÖZGÜRLÜĞÜ

Hepimizin bildiği gibi kadınlara devamlı ikinci sınıf gözüyle bakılmaktadır. Kadın deyince bir insan değil de sanki bir eşya imiş gibi davranılır. Ona ne denildiğinde yapmaya mecbur kılınmış ve hiç bir zaman kendi düşüncesini açıklayamaz hale getirilmiştir. Bir kadın herhangi bir işi yapmaya çalıştığında, 'sen kadınsın bir şey yapamazsın' diyerek O'nun düşünceleri hiçe sayılmıştır...

Yani biz kadınlara hiç bir şey layık görülmüyor. Her zaman dışta tutuluyoruz. Mesela aile içerisinde, herhangi bir konuşmada kadına söz hakkı tanınmıyor. Kendidüşüncemizi açıklamaya çalıştığımızda "sen bir kadınsın, elinin hamuruyla erkek işine karışma" gibi sözlerle karşılaşıyoruz. Bazı yerlerde görüyorum, "karısının sözünü dinleyen erkek midir be?" diyorlar. Hatta bazıları da hem kadını çalıştırıp kendisi oturuyor, kadının getirdiğini yiyor, hem de durmadan kadını dövüyor.

Kadınların bu tür sorunları iş yerlerinde de var. Kadınlara verilen ücretler devamlı erkeklerinkinden daha düşüktür. Halbuki kadın da aynı işi yapıyor. Fakat insanı yaptığı işe göre değil de kadın erkek ayrımı yaparak ücret ödeniyor. Burada, yine yukarıda belirttiğimiz gibi kadınların ikinci sınıf gözüyle görülmesi söz konusudur.

Görüyoruz, halen bazı yerlerde kız çocuklarının okumalarına karşı çıkılıyor.Yok efendim kızlar okumaz onların yeri mutfaktır, deniliyor. Böylelikle kızlarımız cahil kalıyor. İnsanlardan uzak yaşıyorlar. İnsanlardan uzak dedim çünkü, okumayan insanın çevresi olmuyor. Arkadaşlarıyla rahat gidip gezemiyor. Okusa belki onlara karşı çıkıp gerçeği savunur ve kendisinin böyle ezilmesine müsaade etmez.

Kürt kadınlarımız bu sınıfsal ezilmelerle birlikte ulusal olarakta çok ezilmektedirler. Kendi dilini rahatça konuşamıyor. Kendi tarlasında, bahçesinde serbest çalışamıyor. Çünkü Tim denilen canavarlar halkımıza hiç huzur vermiyorlar. Halkımız gidip tarlasında çalışmaktan korkuyor. Böylelikle kadınlar hiç bir işini yapamıyor. Kadınlar Kürtçe konuşmaktan çekiniyorlar. Öğrenci okulda ben Kürdüm demekten korkuyor. Mesala bir gün Pazarcık ortaokuluna gittim. Orada bir kız öğrenciye Kürt müsün diye sorduğumda korkarak "sus" dedi çünkü gözü korkmuş. "Kürt olduğumuzu anlarlarsa bize ellerinden gelen kötülüğü yaparlar" diyor.

Bu tür sorunlar bizim Ruvian (Tilkiler) köyünde de var. Bir kadın, asker veya tim dendiğinde Kürtçe konuşamıyor. Çünkü konuşsa yırtıcı hayvan gibi saldıracaklar. Bırak kızıp dayak atmalarını üstelik kadınlarımıza sövüyorlar. Bütün herkese diyorum ki; gelin analarımızın, bacılarımızın böyle ezilmelerine izin vermeyelim.

Kadın özgürlüğü olmayan toplumlarda, kadına özgürlük tanımayan erkekler de özgür olamaz.

F. Kolusarı

DİRENMEK YAŞAMAKTIR!.. (3)

TC'NİN ESARET KAMPLARI: CEZAEVLERİNDE YAŞAMAK

Cezaevinde yürütülen devrimci mücadelenin havasını yansıtmak ancak o yaşamı olanca sıcaklığı ve çok yönlülüğü ile yansıtacak; gerçeğe hem dıştan, cepheden kuşbakışı bakarak ve hem de içerden, onu sanatçı duyarlılığıyla işleyerek bütün yoğunluğuyla, gerçekliğiyle maddi ve duygusal yönleriyle yaklaşarak bir sanat yapıtı içerisinde yeniden üretecek bir çalışmayla, edebi yaratıcılıkla olanaklı. Ancak yine de kimi genellemeleri yapmak, tablonun ana çizgilerinin en göze batanlarını kaba taslak bir kez daha sunmak; yürütülen bu mücadelenin özünü, yani politik niteliğini, amaç, yön ve hedeflerini; biçim, yöntem, yol ve taktiklerini kavramak bakımından gerekli ve zorunludur. Çünkü hiç bir savaşı, içinde yürütüldüğü koşullardan soyutlayarak, güçlerin konumlarını, karşılıklı ilişkilerini, güç ve olanaklarını hesaba katmaksızın, yani cephenin genel manzarasını betimlemeksizin anlatmak olanaklı değildir.

Anadoluda yaşayan halklar ta eski çağlardan bu yana her türlü zorluğa, barbar istilalarına, zorba hükümdarın baskılarına, emperyalist işgallere karşı bitmez tükenmez bir savaşım yürüttüler. Bu savaşımların öyküleri çağları aşan sanat yapıtlarınada, söylencelerde (mitolojide) destanlarda, şiir ve türkülerde sonraki kuşaklara yüzyıllar boyu aktarıldı; ta günümze kadar capcanlı geldi,genç kuşakları eğitti, ruhlarını besledi, beçimlendirdi. Halkların acılarını, sevinçlerini, günlük yaşamlarını, küçük veya büyük sorunlarını, aşklarını, savaşlarını ve savaşımlarını anlatan dramlarla ilerleyen; tarih arabasının tekerlekleri, nice engellerri çiğneyerek, koca setleri, aşılmaz uçurumları aşarak yoluna devam etti.

Ancak ellerinde bulunan egemenliklerini ebedi ve ölümsüz kılmak düşlerinden vazgeçmeyen egemen sınıflar ve onların kapıkulları fatihler, despotlar, sultanlar, generaller kısacası cümle haşmetlûlar ve devletlûlar bu tekerlekleri durdurmak, ileri dönük yönünü saptırmak ve hatta geri çevirmek düşlerini sürdüregeldiler.

12 Eylül faşist darbesini yapanların nitelikleri öncellerinden hiç de değişik değildi. 12 Eylül öncesinde düzeni tehdit eden devrimin ayak seslerinin gümbürtüleri kulaklarında çın çın öterken dehşetle irkilen, her gece başkaldırmış "ayak takımı"nın dünyalarına hücum etmesi yüzünden uykuları kaçan burjuvazinin hizmetkârları generallar çetesi ve emirlerindeki güruh, sopa zoruyla, kan ve barutla, işkence ve ateşle rejimin selâmetini, devletin bekasını sağlamaya (öncellerinin aynı umutsuz ve boş çabaları gibi) giriştiler. Aynı tarihsel körlükle, aynı acınası, ahmakça ve bönce düşlerle çelik yeleklerini giyip, silahlarını kuşanarak tanklarına atlayan generaller çetesi, iktidara süngü ve dipçik zoruyla el koyarak tarihin akışını tersine çevirmek için "ayak takımı"nı susturup sindirmeye çalıştı.

Zindanların kapıları, kitle halinde tutsak alınmış işçi sınıif ordusunun erlerini, neferlerini istif istif yığmak için açılıverdi. Türkiye ve Kürdistan'da yaşayan uluslar ve halkların en bilinçli en özverili ve öncü çocukları TC'nin faşist yöneticileri tarafından gövermeden biçilmeye, yeşerip iyice boy atmadan ve kök salmadan kurutulmaya çalışıldı.

12 Eylül'den sonra TC cezaevlerinde gözü dönmüş Nazi canileri gibi vahşilere özgü bir gaddarlık ve canilikle devrimci ve yurtsever siyasi tutuklulara karşı faşizmin yürüttüğü yıldırma harekatı elbette geri tepmeye, sonuçsuz kalmaya ve tarih tarafından peşinen yargılı ve hükümlü olmaya mahkum bir girişimdi.

Faşizm tarihin hükmüne, tarih tarafından suçlu bulunup cezalandırılmasına rağmen halklara ve insanlığa karşı suç işleme alışkanlığını terk edecek değildi ve nitekim etmedi de. Kürt ve Türk uluslarının emekçi sınıflarına karşı açtığı cihatda (kutsal savaşta)kazandığı geçici zaferler ve elde ettiği üstünlük onun "ebedi hakimiyet" hülyasını daha da körükleyerek azgınlığını dizgin tanımaz ölçüde artırdı. Türkiye cezaevleri Nazilerin toplama kampları, Amerikalıların Vietnam'da kurduğu esir kampları, Şahın ve Humeyni'nin zindanları, İsrail'in esir kampları ve Latin Amerika faşist rejimlerinin işkencehaneleri ve zindanlarında yapılan baskı,

işkence ve aşağılamalardan geri kalmayacak uygulamalarıyla tam bir işkence deney labaratuarı olmuştur.

Bu labaratuardaki denekler üzerinde yapılan deneyler, Mengele'nin tıbbi deneylerinden geri kalmayan "fizyolojik incelemeleri" (!) olduğu kadar, Amerikan üniversitelerinde, CIA'nın "terör uzmanları"nın kargahlarında hazırlanan ve Turhan İtiller, Ayhan Songarlar," faşist generaller ve cezaevi komutanlıklarınca uygulanan "ilmi"(!) zeka testlerini, psikolojik ve sosyolojik araştırma ve deneyleri de kapsıyordu. Ve işkenceci faşistler elleri altındaki devrimcileri kendi usülleriyle, sopa ve talimle "ıslah ve terbiye"etmeye, "topluma kazandırmaya" çalışıyorlardı.

Ellerinde tamamen kendi kişiliksizlikleri göz önüne alınarak hazırlanmış olan herkesi kendileri gibi sandıklarından dolayı devrimcilere de uygulamakta usa aykırı bir yan görmedikleri ve uyğulandığı her insanı mutlaka kandırılmış, geri zekalı kompleksli ve cinsel bunalımlı bir kişi olarak gösterecek, insan değrelendirme ve sınıflandınma için şaşmaz bir ölçüt(!) olarak gördükleri test ve anketlerle, önce tutsaklarının sözüm ona bu niteliklerini kanıtlamaya giriştiler. Pişmanları ve hainleri TV, Radyo ve Gazetelerde konuşturarak, ciddi(!) proflara ve bilim adamlarına araştırmalar(!) yaptırarak, bulmak ve göstermek istediklerini bulmaya ve göstermeye çalıştılar. "Anana veya bacına cinsel istek duydun mu?, "niç bir hayvanla cinsel ilişkide bulundum mu?", "kadın donu görsen tahrik olurmusun?", "nasıl ve neden terörist oldun?", "pişmanmısın?", "uyuşturucu kullanırmısın?" vb. vb. türünden tamamen bilimsel(!) sorularla dolu ve tam bir kişiliksizlik sınavı testinin vardığı sonuçlar, onbaşı ve çavuşların ve T.İtil gibi profların daha önceki bulgularını, yani "teröristlerin %90'nının aptal, geri zekalı, güdülen ve cinsel bunalımlı insanlar olduğunu" kesin bir bilimsellikle kanıtlamıyor muydu?!

Devrimci ve komünist hareketin tarihinde 12 Eylül cezaevleri bir ilk deney, ilk tanışma değildir. Bu tarihin sayfaları devrimcilerin koğuşturulmaları, soruşturulmaları, işkence görmeleri, tevkifatları ve sürgünleriyle doludur. Ancak 12 Eylül çapında bir "savaş" ve 12 Eylül cezaevleri türüyle tanışma bir ilkti. Saptanbildiği kadarıyla (1987 itibarıyla) 240 bin insan gözaltını, 50 bir insan ceza ve tutuk evini yaşadı, 159 insan işkencehane, ceza ve tutuk evlerinde şehit düştü, kurşunlanarak öldürülenlerin ise hesabı yitik, sayısı bilnmiyor.

TC cezaevlerinde hiç bir dönem eksik olmayan falaka, hakaret ve her türlü insanlık dışı davranış 12 Eylül sonrasında cezaevlerinin karakteristik, kanıksanmış ve doğal sayılan olağan işleyiş ve yönetim tarzı haline geldi. 12 Eylül öncesinde toplumsal ve tarihsel birikimin sonucu, mevcut toplumsal muhalefetin etkisi ve devrimcilerin yıllar boyu yürüttükleri onurlu, kararlı ve dikbaşlı savaşımının zoruyla, cezaevlerinde "sol siyasi" denildiğinde gardiyanların toparlanıvermesini ve "sol siyasi"nin ziyaretçisine saygı gösterilmesini sağlayan bir hava esiyor ve aydınlar, devrimciler hapishanelerde bir ölçüde itibarlı, ayrıcalıklı ve saygın bir konumda bulunuyorlarken; 12 Eylülden sonra değişen iklimin sert rüğarları ve jandarma postallarının to puklarıyla bu havayı dağıtmaya ve bu konumu ezip çiğnemeye azimli insan döküntülerinin, sınır tanımaz eylemleri, cezaevleri sahnelerinin bütün perdelerinin değişmez oyunu oldu. Eskiden sempatizan girenin militan, bıçak girenin ustura çıktığı ve içinde yatmanın bir onur ve saygınlık kaynağı olduğu cezaevleri; bu kez içeri düşmenin ayıp sayıldığı, içerdekilerin ıslah edilip pişmanlaştırılmış, posası çıkarılmış bir halde dışarı çıktığı bir duruma getirilmek istendi.

Başarıldı mı? Hayır başarılamazdı zaten. Çünkü oralarda "biz hızımızı tarihin durdurulmaz akışından alan devrimcileriz, o duvarınız bize vız gelir" diyen ozanların izleyicileri; hücrelerinde buram buram terlerken, yıldızlı gecelerde gezinen ve reçine kokan çamları duyup, ıslık çalan rüzgarları dinleyen, "O büyük gün" geldiğinde aralarında olmayacağı kalabalığa mezarından kalkarak katılıp O sevinci paylaşacağını düşleyen idam mahkumu devrimciler; gögü fethetmeye kalkan kahramanlar ve "güneşi zapt edeceğiz" diyerek alev yeleli atlarına sıçrayan akıncılardan oluşan, yenilgi ve teslim olma sözcüklerin sözlüklerinden çıkanmış bir direniş ordusu savaş veriyordu. Böyle muazzam bir ordu karşısında kim dayanabilirdi ki? Devrimci hareketin bağrından çıkan bir kaç adet militanın eline hançer tutuşturup onu arkadan vurdurmaya çalışan ve bu bir avuç safrayı "ıslah edilmiş" olarak göstermekten öteye gidemeyen; gelip, ama asla muzaffer olmayan faşist işkencecilerin,

CELAD

Ey celad!
Tu ji pojinîyê
Hatî bê parkirın.
Bi dardakirina her ganî
Tu xwe tune dikî
Çi xerabîyek mezin e
Xwe bi xwe da darda kirin
Tu xwe bejmêrî dibînî
Ji xizmeta kuçikan re?
Ey celad!
Ji çavên ê tê darda kirin bi xwîne!
"Ne ji xwe re, herî pir bo te,
Bo te di şewitim!"
Tu çawa di qurmiçînî
Destê te çewa lê digere
Şitila ku dê fêkî bi de te.
Û tu ey reben!
Bi şevên xwe î bi kabûs
Çawa dijî, çawa!
Bê hemd ji xwe re dibî celad.
Ey celad!
Bi bihîze dengê me,
Em mizgînê didin ji sêdara dardakirinê!
Ji hat pojinandinê
Tê azad bibî.
Tê ji xewa mirinê şiyar bibî

Xelil
24.10.1991

ilkellik, vahşilik, insan dışılık ve hayvaniliğin insan onuru ve insanlık üstünde üstünlük kurması tarihin hangi döneminde ve nerede görülmüştü ki? İNSANLIK ile İNSAN-DIŞILIK kapışmasında her türlü erdemi, onuru, yüceliği, sevgiyi, güzelliği, özveriyi ve yigitliği temsil eden İNSANLIK, her koşul altında ve her zaman üstün gelmiştir. Tarihin bu yasası bizde de işledi. Ama zorlu, acılı ve yitikler, tahribatlar pahasına... Yaralar alındı, gerilemeler oldu. Yine de her olumsuzluğun kendi karşıtını da içinde taşıması nedeniyle devrimci hareketin, işçi ve emekçi halk hareketinin bu çapta kütlesel bir savaşa ilk kez katılması, ama "yenik" düşmesi, ardından kütle olarak bu kez bir direnme savaşı yürütmesi karşısında uğranan yitikler ve tahribatlar aynı zamanda kazanımlar da sağladı: Zorbalığa bağışıklık kazanıldı, çelik sertleşti, pekişti, savaşçılar pişti, olgunlaştı ve ak koyun kara koyun açık seçik belirir oldu.

12 Eylül cezaevlerinin kökü 1980 Temmuz ve Ağustosunda uygulamaya konan çeşitli denemelere dayanmakla, 12 Eylül'e çeyrek kala hava değişmeye, sert rüzgarlar esmeye, 12 Eylül'ün belirtileri cezaevlerinde yavaş yavaş gözlenmeye başlanmakla birlikte, cezaevi politikasının değişmesi, köklü yenilikler(!) esas olarak 12 Eylül sonrasında (daha kesin bir tarih verirsek 10 Kasım 1980'den sonra) başladı. Ondan önce cezaevlerinde tutuklularla yönetim arasında (zaman zaman bozulduğu olsa da) bir denge ve cezaevinde devrimcilerin sözü ve ağırlığı vardı. Ülke çapındaki politik ortama uygun ve sınıf mücadelesinde güçler arasındaki ilişkilerin durumuna denk olarak cezaevlerinde bugünküne kıyasla daha elverişli ve "insani" koşullar vardı.

Ancak 12 Eylül'den sonra cezaevlerinde önceleri ürkek ürkek, başaracaklarına kendilerinin de inanmadığı, sindirme ve teslim alma çabalarına yöneldiler. Adım adım ilerlediler; tutuklulardan küçük küçük tavizlerle, önce ellerini isteyip sonra kollarını kapma yoluyla her şeylerini; duygularını ve düşüncelerini zorla almaya çalıştılar.

Devrimci hareket ortaya çıkan yeni durum karşısında önce şaşırdı, ansızın karşısına çıkan gelişmelere uyum sağlayamadı, şoka uğradı. Birden bire dipsiz bir uçurumla kaşılaşan, kendisini faşist generallerin içine ittiği bir Gayya Kuyusu'nun dibinde bulan halk hareketi dağılıp duraklamaya, hatta gerilemeye başlarken kendisini amansız bir sürek avının karşısında bulan devrimci hareket ise bocalamaya, örgütlerin çoğu birer birer çökmeye, insanlar kitle halinde çözülmeye başladı, bir panik doğdu. Devrimci hareketlerin merkezleri, önderler yeni duruma uygun tutum gösteremedi; hareketin sürekliliğini, gereken dakikliği yığınlarla bağları sürdürme, onları harekete geçirme ve yönetmeyi yeteri ölçüde başaramayıp, gerek örgütsel ve gerekse politik önderlikte açısız, çapsız ve deneysiz oldukları gerçeğiyle yüzyüze kalınca onlar da gerekli cesareti takınamadı. Bir kısmı topyekûn apar topar ülke topraklarını terk ederken, bir kısmı pisi pisine, çatışmasız-direnmesiz apartman katlarında ele geçtiler. Başsız kalan geniş devrimci kitle daha da bocaladı; genel bir bozgun psikozu dalga dalga yayıldı. Subaylarını yitirmiş yenik ve kovalanan ordularda

CEZAEVİNE DÜŞECEKLERE BİRKAÇ NOT:

Cezaevlerinde yaşanan deneylerden çıkardığımız kimi sonuçları şöyle özetlemek mümkün.

1- Taviz tavizi doğurur. Bir cezaevi ilk açılırken nasıl şekillenirse uzun süre öyle gider. Onun için kişisel olsun, kitlesel olsun devrimciler ta ilk baştan kararlı tutum takınmak zorundadırlar.

2- Kendiliğinden, plansız ya da yersiz ve zamansız eylemlerle yapılan yanlışlıklar çok acı sonuçlara yol açar. Enerji kaybı, birbirine güvensizlik ve idarenin saldırısı karşısında çözülme başlar.

3- Girişilen eylemler çok iyi hesaplanmalı, güçler dengesi, kitlenin ruh hali , siyasal ortam, dış kamuoyunun desteği, düşmanın gücü gibi etkenler dikkate alınmalıdır. Bir kez eyleme girişildimi, eylem yanlışta olsa, "eylem içinde eylem tartışması" yapılmamalı, umutsuzluk ve güvensizlik yaratılmamalı, kararlı olunmalı, sonuna kadar gidilmelidir.

4- En büyük güç hazırlıklı olma ve örgütlülüktür. Kitle, eylemlere psikolojik olarak hazırlanmalı, dış destekler oluşturulmaya çalışılmalı (şart değil, olsa iyidir), ama esas olarak öz gücüne güven temel alınmalıdır.

5- Haberleşme, mahkumlar arası örgütlenme ve dayanışma çok önemlidir. Merkezi olarak örgütlenen, seri ve kararlı davranan cezaevleri başarılı olmuştur, direnme sembolü haline gelmiştir.

6- Grup ayrılıklarının öne çıktığı, her kafadan ayrı bir ses geldiği, siyasi grup ayrılıkları yüzünden toparlanılamadığı ve örgütlenilemediği yerlerde sonuç hüsran olmuş, bedel çok pahalıya ödenmiştir.

7- Bazen siyasi ayrılıklar yerine, örgütlenme ve mücadele biçimleri sorunları üzerindeki ayılıklar nedeniyle zaman yitirilmektedir. Böylece tartışmalar içinde boğulma sözkonusu olmakta, bir karara veya sonuca ulaşılamamakta yahut alınan kararlar bozulmakta, onlara uyulmamakta, ilkesizlik, tutarsızlık, kıvraklık ve oportünizm genel havaya egemen olmaktadır. Bu hallerde işler oluruna bırakılmakta, devrimci bir değişim, kapışa kapışa koşulları düzeltme değil, evrimci, reformist bir gelişim sözkonusu olmakta, insanlar hantallaşmakta, devrimci ruh bozulmakta, çürüme ve yozlaşma ortaya çıkmakta, eylemsizlik oluşmaktadır.

Bütün bu saydıklarımızın olması ve olmamasına göre cezaevlerinin durumu değişik olmaktadır. Tabii bu konuda cezaevleri idarelerinin politika, taktik ve uygulamaları da çok önemlidir. Ama devrimciler yukarıda sayılan noktalar üzerinde düşünüp eksiklikleri gidererek örgütlü, eylemci, etkin, kararlı, ilkeli, bilinçli ve hesaplı bir eylem ve mücadele çizgisi oluşturdukları zaman en koyu faşist zorbalıkları bile kırmakta ve düşmanı esaret koşullarında bile dize getirebilmektedirler.

görülebilecek bir başıbozukluk, yenilgi havası ve sürüsel bir kitle psikolojisi aldı yürüdü. Yüzbinlerce insan bir anda işkence ve gözetim altı evlerinin bodrumlarında o güne kadar yaşamadıkları bir vahşetle yüzyüze gelince, çözülmeler daha da kronik ve vahim bir hal aldı.

İşte "12 Eylül cezaevleri"ne gönderilen yüzlercebinlerce insan tam bu hava içinde; dışardaki paniği, gözetim ve işkence evlerindeki korku psikolojisini daha henüz üzerlerinden tam olarak atmadan askeri cezaevlerine ve derhal sopa, emir-komuta altına çekildi. Herşey bitti havasını yaratmak isteyen ve kaba kuvvet gösterilerine girişen devlet, merkezi ve eşgüdümlü çalışarak, bir cezaevinde giriştiği deneyden kazandığı dersleri diğer yerlere aktararak, tecrübeli işkenceci komutan ve yöneticileri cezaevi cezaevi dolaştırarak, onları merkezi kurslarda eğiterek ve aralarında bilgi alışverişi sağlayarak cezaevlerinde tam bir terör ve savaş havası estirdi. Uygulamalar bir-iki pilot yerde denendikten sonra genellikle eş zamanlı ve eşgüdümlü olarak heryerde aynı anda uygulandı. Örneğin 1980 ve 1981 Kasımlarında hemen bütün cezaevlerinde emirlere itaat ve zoraki spor, askeri kurallara uyma uygulamalarına girişildi. Cezaevlerine tek tip elbise dayatması hemen hemen her yerde aynı anda uygulandı.

Cezaevi yöneticileri bazı askeri tutuk evlerinde az sayıda pişman ve döneği, ihbarcıyı ve faşisti (sivil cezaevlerinde bunlara ek olarak bazı adi tutukluları), devrimci siyasi tutukluları ezme ve kontrol etme işinde kullandılar. "Mahkumu mahkuma kontrol ettirme, içerden denetim sağlama ve koğuşlara gardiyan sokma yollarına cezaevleri yöneticileri yer yer baş vurdular. Özellikle Diyarbakır ve Mamak askeri cezaevleri bu konuda tam bir tatbikat sahası, deney labaratuarı olarak kullanıldı.

Devrimci hareket faşizmin bu saldırısını geri püskürtmek, cezaevlerinde girişilen teslim alma çabasını boşa uğratmak için ta baştan direnme tutumu almasına, teslimiyeti reddetmesine rağmen bazı eksiklikler nedeniyle her yerde aynı düzey tutturamadı. Devrim savaşçılarının "ateşten ruhu, çelik iradesi, mücadele azmi ve zafer özlemi" karşısında hiç bir yerde, hiç bir zaman tutunamamış olan bir avuç ayak takımı çeteci generaller, daha henüz ilk şaşkınlıklarını üzerlerinden atarak toparlanamayan, nasıl bir çizgi izlemesi gerektiğini kestiremeyen, daha baştan yanlış adımlar atarak ya taviz veren ya da enerjisni anlamsız eylemlerde tüketerek takatsız kalan tutsaklar üzerlerinde, yer yer geçici üstünlükler kazandı.

Kuşkusuz bu durumun bir çok nedeni vardır. Her şeyden önce tutuklu kitlesinin bileşimi Vietnam'da ya da Bulgaristan'da devrimden öceki dönemde zindanlarda direnme savaşı yürüten tutsaklarınki gibi ya tamamen homojen ve ya da zaten aynı cephe içinde yer almış unsurlardan oluşan tek parçalı bir görünüm değil, çok parçalı, çok renkli bir tablo sunuyordur. Tutukluların çoğu devrimci ayaklanmalar içinden çıkıp gelmiş, nice deneylerin potasında pişip çelikleşmiş eski tüfeklerden değil, daha ziyade yakın zamanlarda, kabaran yığın eyleminin itmesiyle devrimci düşüncelere yeni yeni gözünü açmış ve devrimci eyleme balıklamasına dalmış genç, deneysiz kimselerden oluşuyordu. Ayrıca, büyük çoğunluğun sınıf kökeni ilk sert fırtınadan apar topar gemiyi ter edecek, kaypak ve kararsız ara tabakalara (küçük burjuvaziye, köylülüğe) dayanıyordu. Bunlar hesaba katılır ve bundan başka bir çoğunun siyasal bilincinin yeterince pekişmemiş, kanı ve inançlarının kökleşmemiş, kültürel düzeylerinin yetersiz ve her bakımdan ham oldukları gözönüne alınır ve bu insanların yığın yığın önce işkencehanelerden geçirildikleri, sonra cezaevlerine yollandıkları ve ilk kez karşılaştıkları planlı ve sistemli askeri faşist uygulamalar karşısında nasıl davranacaklarını ilk anlarda kestiremedikleri de düşünülürse, cezaevlerinde ta baştan sağlam bir "Bolşevik tutum"unun genel ve yaygın olarak neden tutturulamadığını ve kimi yerlerde faşizmin kural ve yaptırımlarına bir süre için boyun eğdiğini anlamak kolaylaşacaktır.

Yalnız bunlar da değil: 12 Eylül öncesi dönemdeki siyasi düşmanlıkların cezaevlerindede sürdürülmesi, bu durmun eylem birliğini, bir araya gelip ortak bir örgütlenme yartmayı engellemesi; tarihsel deneylerin yetersizliği; dışarı desteğinin ve toplumsal dayanışmanın eksikliği ve faşizmin toplumsal muhalefeti önemli ölçüde bastırmış olması nedeniyle bütün ağırlığını cezaevlerinde yoğunlaştırması da ilk zamanlar faşizmin işini kolaylaştırdı. Kısacası aleyhteki kimi nesnel nedenler ve bir çok subjektif olumsuzluklar yüzünden bazı cezaevlerinde utanç verici bir boyun eğme ve teslimiyet geneli kapsayarak bir süre için yaşanabildi (özellikle Mamak ve Diyarbakır Askeri Tutukevleri)

Ancak tüm olumsuzluklara rağmen olağandışı koşullarda, ağır baskılar ve zorluklar altında cezaevlerinde kitlesel bir direnme eyleminin yükseltilmesi, bir çok cezaevinde baştan sona boyun eğilmemesi, geçici olarak boyun eğilen yerlerde bile sınırları gerilere itilmiş olsa da mutlaka bir direnme çizgisinin korunmuş bulunması altı çizilecek bir durumdur.

Devrimciler tutukevlerinde başından başlayarak sonuna kadar direndi, savaş verdi, hiç kuşkusuz bu savaşım ayrı ayrı yerlerde her zaman aynı biçimlerde ve aynı koşullarda yürümedi; aksine , özgül koşullara göre farklılık ve çeşitlilik gösterdi. Ama mücadelenin genel çizgisi ortaktı: Faşizme karşı direnme, insanlık onurunu savunma.

Devrimci hareket, kral sopa hazretlerinin konuştuğu; ömründe bir baltaya sap olamadığı için işkenceciliği seçmiş süprüntülerin işkence türleri icat etmekte birbirleriyle yarıştığı; tıkabasa doldurulmuş, her tarafla ilişkisi kesilmiş ve dayanışmadan mahrum bırakılmış zindanlarda, 12 Eylül rejiminin getirdiği siyasal koşullar altında insanlık değerlerini korumak ve faşizmi durdurmak için direnme savaşını yükseltti.

TESLİM ALMA TAKTİKLERİ:

Burada yalnızca sıralamakla yetineceğimiz sindirme ve teslim alma politikalarının bellibaşlıları şunlardır:

1-Fiziki işkence ve zorbalık. Göz açtırmama ve yıldırma politikası. 2- Talimatlara ve askeri kurallara uymaya zorlama, psikolojik çökertme. 3- Önderleri tecrit etme ya da onları "kitle" ile karşı karşıya getirme. 4- Pişmanlığa zorlama, özel koğuşlar açma, az cezalı-çok cezalı, ıslah edilebilirler -edilemezler ayrımı. 5- Karıştırma -barışma. 6- Kaba propaganda ve ders. 7- Taviz vermeme, katı ve sert davranma "bizimle pazarlık yapamazsınız" tutumu. 8- Anlamsız yasaklar, keyfilik ve mantıksızlık; hak-hukuk tanımama. 9- Yaşam koşullarını kötüleştirme, kazanımları zorla gaspetme, mahkumları günlük küçük sorunlar içinde boğma ve onlara göz açtırmama. 10- Sağlık koşullarını bozma ve kötü beslenme. 12-Havalandırma, kantin, görüş, yemek, TV, infaz vb.leri tehdit ve şantaj için kullanma veya cazalandırma aracı yapma. 13- Tek tip deli giysileri giydirme ve İstiklal Marşı vb. gibi şoven ve militarist marşlar söyleme için zorlama. 14- Eylemler sırasında ziyaretçileri aldatarak evlatlarını mücadeleden vazgeçirtmeye çalışma vb. vb.

Burada bir iki önemli noktaya işaret gerekiyor.

Birinci nokta: "Kitle"nin parçalanması, örgütsüzleştirilmesidir. Bunun için uyguladıkları yöntem ilk önce çatlak ses çıkaranları , inat edenleri, "ıslah" olmayanları, kısacası kendi deyimleriyle "elebaşıları" ezme ya da topluluktan koparıp soyutlamadır. Topluluğa saldırmadan önce topluluğun içinde bireylere saldırarak dayanışma ruhunu kırmaya, bireyciliği özendirmeye çalışırlar.

Cezaevi yönetecileri en çok KİTLE'den, kitle eylemi ve örgütlenmesinden korktular. Tüm gayretlerini devrimcilerin toparlanmasını ve örgütlenmesini engellemeye; bu amaçla da her türlü iletişim kanallarını kesmeye ve kiteyi önderlerinden koparark başsız bırakmaya çalıştılar. Her eylemde, önce sivrilenleri, "elebaşları" ele aldılar, ezmeye çalıştılar ve kitleden yalıtladılar. Mantıkları çok yalındı: Kafayı ezersen gövdenin işi bitmiştir. "Liderler" birey olarak ezilirse hem otorite ve saygınlıkları sarsılır, hem herkese gözdağı verilmiş ve herkesin ayağını denk atmaları sağlanmış olur; hem de karşı çıkış ve tepkilerin kitlesel değil bireysel olması sağlanmış olur. Onlara göre eğer illede bir kollektivizm gerekliyse bu tam bir "sürü psikolojisi" içinde olan, bozguna uğramış, vurgun yemiş insanların emirlere hep birden otomatik olarak robot gibi uydukları ilkel ve güdümlü bir kollektivizm olmalıydı.

İkinci bir nokta: İdarecilerin tutuklular karşısında gerilemez ve ödün vermez tutum takınmalarıdır. Cezaevi yöneticileri sıkıştıkları zaman iki yola başvuruyorlar: Ya eylem gelmeden, daha henüz hazırlık ve birikim safhasındayken o zamana kadar en çok tepki çeken bir veya iki uygulamayı sanki babalarının hayrına, iyilikseverliklerinden yapıyorlarmış gibi düzeltiyorlar; böylelikle tutuklular arasında kararsızlık ve çelişki yaratarak eylemin daha doğmadan önlenmesini; kapsadığı hedef ve taleplerin genişlememesini sağlayarak onları caydırıyorlar, ya da eylem içindeyken onu kırmak için önce bazı ödünler veriyor, uzlaşma yolunu tutuyor, eylem bittikten bir süre sonra onlar içinden bir iki kırıntıyı babalarının hayrına lutfedip, uslu tutukluları ödüllendiriveriyorlar(!) Yani mantıkları her halükarda "siz almadınız, alamazsınız, verirsek hayrımıza biz veririz" tavrıdır.

Gerçekteyse devrimcilerin hiç bir kazanımı idarenin insafı ve bağışıyla olmamıştır. Bütün kazanımlar dişe diş kavgayla elde edilmiş, yöneticiler pazarlığa oturma, diyaloğa geçme ve ödün verme zorunda bırakılmış; ama arkasından tekrar bu kazanımları gaspetmeye, sözleşmeyi bozmaya yeltenen idarecilerin bu "ödünsüz" tutumları karşısında her zaman yeniden mücadele yükselmiş ve yeniden kazanım sağlanmıştır.

Devrimcilerin kavgada kazandıkları mevziler küçümsenmeyecek boyuttadır. Düşman püskürtülmüş, "ıslah" çabalarından vezgeçilmiş, "teröristleri topluma kazandıramayacağını" anlamıştır. Ancak tüm kazanımlara rağmen halen tutsaklık altında yaşayan binlerce devrimcinin önünde pek çok zorluk ve engel vardır. Her an topun ağzında olan tutsaklar düşmanın neler yapabileceğini bilmek, işleri nerelere kadar vardırabildiğini çok iyi anımsamak, uyanıklıktan vaz geçmeksizin, direnişi gevşetip işleri tavsatmaksızın yollarını yürümek zorundadırlar.

YÜZÜ ÖLÜM KAMPINA DÖNÜK

Bir çocuk ağlıyor
Kapı önünde
Yüzü ölüm kampına dönük!
Sarışın
Masum yüzlü
Gözbebeklerinde bir çift söz
Ağlamaklı bir edayla
"Babamı istiyorum" diyor.
Ve patlıyor yanaklarında
Zindancı kırbacı
Feryatlar
Çığlıklar karışıyor birbirine

Bir çocuk ağlıyor
Kapı önünde
Yüzü ölüm kampına
dönük
"Belki babamı görürüm"
diye
Açmış kollarını koşuyor
Ve ardından savaş alarmı
Dur
Dur
"Yoksa vururum!"

Bir çocuk yatıyor
Kapı önünde
Yüzü ölüm kampına
dönük
Uzanmış boylu boyunca
yerde
Yumrukları sımsıkı
Yüzü ölüm kampına
dönük!...

M.CanAZBAY
12 Kasım 1991
Eskişehir Cezaevi

ULUSAL SORUN, ULUSAL BAĞIMSIZLIK VE ÖRGÜTLENME -4-

Kemal BİLGET

Dizi yazımızın bu son bölümü. Konuyu farklı makalelerde ve farklı yönleriyle irdelemeye bundan sonra da devam edeceğiz.

4.Bölüme başlarken yeniden başa dönmek gerekiyor. Tekrarı göze alıp, bilineni bir kere daha yineleyelim. Nedir ulusal sorun? Ulusal sorunun varolduğu her koşulda bir egemen ulus ve o ulusun kendi devleti vardır. Bu bir. İki, egemen ulus devlet sınırları içerisinde bir başka ulus, uluslar, azınlıklar ya da azınlık halklar vardır. Ulus, uluslar veya ulusal azınlıklar ulusal egemenlik haklarını kullanamamaktadırlar. Egemen ulus tarafından ulusal egemenlik hakları ellerinden zorla alınmıştır. Toprakları zorla ilhak edilmiş ve egemen devlet sınırları içerisine katılmıştır. Azınlık halklar için de aynı durum geçerlidir. Azınlık halkların farklılığı devlet kurma haklarının değil, demokratik haklarının gasbedilmiş olmasıdır. Çünkü, azınlık halklar kendilerini devlet düzeyinde örgütleyebilecek özelliklere sahip değillerdir. Ulusal azınlıklar içinse genelleyerek devlet kuramazlar denemez. Ulusal azınlıkların durumu kendi gerçeklikleri içerisinde ele alınabilecek ayrı bir konudur. İki olasılığı hemen belirtelim: Devlet kurabilecek ulusal azınlıklar olabileceği gibi, kendi ulusu ile birleşmeyi gerçekleştirebilecekler de olabilecektir.

Bir başka gerçeğin altını daha çizelim. Ulusal sorunun varlığı, tarihsel bakımdan gecikmiş bir temel hakkın (ulusal egemenlik hakkının), hak sahibinin elinden zorla alınması demektir. Gecikmiş temel bir haktır ve çözümü geciktirilemez.Ulusal sorun, ulus için yaşamsaldır. Egemenlik hakkı, devredilemez ve paylaşılamaz. Hak sahibi, hakkını er geç kendi ellerine almak, onu kullanmak, tarihsel sürecin olağan-olması gereken seyrini yaşamak ve dünya uluslar ailesinin tam ve eşit bir üyesi olmak zorundadır.

Anlaşılacağı gibi, ulusal sorunun çözümü, ulusal egemenlik hakkının kayıtsız şartsız hak sahibi tarafından kullanılabilmesi demektir. Yani egemenlik hakkından yoksun olan ulusun, kendi kaderini özgürce belirlemesidir. "Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı"nın muğlak bir ifade olduğu belirlemesi Lenin'e aittir. Onun içindir ki, UKTH'nın gerçekleşebilirliği "binde bir ihtimal dahi olsa bağımsız devlet kurma hakkı olarak savunulma"sı gerektiğini ezen ulus komünistlerine salık veren de O'dur. Ulusal sorunun çözümünde, 'birleşik örgütlenme ve birleşik iktidar' görüşünün dünya komünistlerince esas alındığı bilinir. Ekim Devriminden bugüne ulusal sorunun çözümüne yönelik görüşler mutlak doğru olarak kabül edildiğinden,hiç tartışılmamıştır. 1800'lü ve 1900'lü yıllar içerisinde dünyadaki birçok ulus, ulusal egemenlik hakkını elde etmiş ve kendisini bağımsız devlet olarak örgütlemiştir. Ve bunların tümüne yakını ulusal devletlerine burjuvazinin öncülüğünde ulaşmışlardır. Dünyada, ulusal egemenlik hakkı zorla elinden alınmış ve çok uluslu devlet sınırları içerisinde yaşamış ya da yaşamakta olan hiç bir ulus, işçi sınıfı öncülüğünde ulusal mücadelesini bağımsız devlet olarak ifadelendirememiştir. Denizaşırı sömürge uluslar için de aynı şey söylenebilir. Denizaşırı sömürgeler içerisinde Vietnam bir istisnadır. Vietnam dışındaki sömürge ulusların ulusal kurtuluş mücadelelerinde proletaryanın direk öncülüğü yoktur.

Dünya görüşümüz, sınıfsal yapımız, adımımız ve iddiamız bakımından bizi esas olarak ilgilendiren: Ulusal sorunun işçi sınıfı öncülüğünde çözümüdür. Burjuva önderlikli çözümler, günümüz koşullarında olanaksız değilse de, çok çok zor bir ihtimaldir. İşçi sınıfı öncülüğünde ulusal sorunun çözümünün alternatifi, burjuvazi öncülüğünde çözüm değildir. Nesnel ve öznel nedenlerle güçler dengesinin proletarya aleyhine oluşması durumu ayrı bir konudur.

Ulusal sorunun işçi sınıfı öncülüğünde çözümünün dünyadaki tüm örnekleri ise federatif iktidarlar biçiminde olmuştur. Federatif çözüm de tarihsel zorunlulukların rolü vardır. İradi yönelişler ve çabalar hep federatif çözüm yönünde olmuş ve sonucu belirlemiştir. Doğmatik bakış açıları ulusal sorunun çözümünde de kendi ifadesini bulmuş ve federatif çözüm mutlaklaştırılmıştır. Eski SSCB, Yogoslavya, Çekoslovakya ve Çin'de ulusal sorunun çözümü birleşik iktidar şeklinde sonuçlanmıştır.

Oysa, uluslar, tarihsel süreçte oluşmuş sosyolojik birer olgulardır. Diyalektik ve tarihsel materyalizmin yasalarına uygun olarak doğmuşlar; yaşayıp olgunlaşacaklar ve bir dönem gelecek ki tarih sahnesinden silineceklerdir. Ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmişliklerini ulusal yokoluşa doğru geliştiren uluslar, kendileriyle aynı veya yakın düzeydeki uluslarla birleşeceklerdir. Birleşmelerde ulusal yakınlıklar, coğrafya vb. de rol oynayacaktır. Eşitsiz gelişim yasası işleyecek ve eşitsiz gelişim yasası gereği kimi uluslar birleşip erime sürecine girerken, kimileri de ayrı ayrı yaşamayı sürdüreceklerdir. Taki, tek devlete (devlet olmayan devlete), tek pazara, tek dile, ortak kültüre... ulaşıncaya kadar...

Yazdıklarımızdan anlaşılması gereken şudur: Uluslar, kendi ulusal devletlerini kurmak zorundadırlar. Bağımsız ulusal devlet, bir ulus için, ulusal gelişim sürecinde üzeri atlanamaz, vazgeçilemez bir momenti temsil eder. Ulusal devletin burjuvazi ya da proletarya öncülüğünde kurulması tarihsel koşulların bir sonucudur. Tarih içerisinde burjuvazi bu sorunu çözememişse, görev işçi sınıfınındır. Öyle ya da

böyle, ulus, kendi bağımsız devletini kuracaktır. Çünkü, tarihsel gelişiminin bir dönemini ancak bağımsız devlet düzeyinde örgütlenerek tamamlayabilir.

Dünyada bugüne kadar yaygın olarak savunulan düşüncenin tersine ulusal egemenlik hakkını elde edememiş, bağımsızlığını yaşayamamış, özgürlüğü tadamamış ve gelişimi önündeki ulusal baskı engellerini kaldıramamış bir ulus, gönüllü olarak, kendisini ezen, egemenlik hakkını çiğneyen ve bir çok bakımdan eşit olmadığı egemen ulusla birlik iktidarına evet demez. Derse -ki diyebilir- bu istemeye istemeye denmiş bir evettir, konjöktürel bir irade beyanıdır, geçicidir, güçler dengesi sonucudur. Ve bulduğu ilk fırsatta bağımsızlığına sarılacaktır.

Çünkü, ulusal sorunun çözümü aşamasındaki birleşik iktidarın her biçimi, ezilen ve sömürge uluslar a- leyhine, ezen ulus lehine bir sonuçtur. Çünkü, taraflar eşit değildir. Çünkü, birleşik iktidarın her biçimi ne kadar iyi niyetle ele alınırsa alınsın, ezilen ve sömürge ulusar için özerklik hakkından başka bir şey değildir. Hiç bir ulus, ulusal egemenlik hakkını özerklikle sınırlandırmak istemez. Tarihsel bakımdan ulusun niteliğine denk düşen örgütlenme düzeyi devlet örgütlenmesidir. Özerklik ise devlet örgütlenmesi olmadığı gibi, bağımsız devlet örgütlenmesi hiç değildir. Birleşik iktidar koşullarında uluslar için öngörülenin özerklik olmadığını iddia edebilecek sağduyu sahibi birisinin varlığını düşünemiyorum. Bilimsel olarak ise aksini açıklayabilmek olanaksız.

Ezen ulus emekçileriyle birleşik örgütlenmeyi ve birleşik iktidarı savunmak, sorunu, TC'nin bir iç sorunu olarak görmek demektir."Misak-ı Milliyi"yi savunmakla eş anlamlıdır.

Denebilir ki, birleşik iktidar koşullarında tüm uluslar, geçmişin ezen ulusu da dahil olmak üzere özerk bir yapılanma içerisindedirler. Bu, göreceli olarak doğrudur. Bizi asıl ilgilendiren ise olgunun özü. Olgunun özü bakımından sonuç, her yönüyle geçmişin ezen ulusu lehinedir. Onun devlet yönetme deneyi vardır; O siyaseti ve yönetme sanatını bilmektedir; O kültürel ve sanatsal avantajlara sahiptir; O tarihsel birikimler üzerinde birleşik iktidara ortak olmaktadır; O tarihsel sürecin elverdiği ölçüler içerisinde üretici güçlerini geliştirme ortamları yaşamıştır; O ekonomik ve toplumsal yaşamda örgütlenme birikimlerine sahiptir vb. vb. Ortağı ya da ortakları ise tüm bunlardan yoksundur. Nasıl olur da bu durumda gerçek eşitlik olabilir? Nasıl olur da bir ulusa özerklikle yetin denebilir? Ya da ulusların kaynaşması bu koşullarda nasıl mümkün olabilir?

Son bir noktayı belirtip özgüle geçelim. Ulusal sorun konusunda geçmişten bugüne kadar savunulan görüşleri esas alarak, ulusal sorunun çözümünde proletarya adına bağımsız örgütlenme ve bağımsız iktidar savunulamaz. Salt bir ulusal kurtuluş ise proletaryanın dünya görüşü değildir. Bizler, ulusal ve toplumsal kurtuluşu birlikte savunmak zorundayız. Bu, proletaryanın sınıfsal çıkarlarının, insanlığın çıkarlarının ve marksizm-leninizmin bir gereğidir. Marksizm-leninizm ise, kimilerinin sandığı gibi (Özgürlük Dünyası yazarı Menmet Cemal gibi) Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in her yazdığı cümleyi olduğu gibi alıp mutlak doğru diye savunmak değildir. O bir yöntem sorunudur; (diyalektik ve tarihsel materyalizmin yasallıklarıdır) artık değer teorisidir (kapitalizmin eleştirisidir); proletaryanın kendi- siyle birlikte insanlığı da kurtaracağı gerçeğidir; eşitsiz gelişim yasasıdır: Ve tüm bunları esas alan, gelişen ve değişen sürece göre gelişip değişen bir dünya görüşüne sahip olmaktır. Örgütlenmek, siyasi mücadele pratiği içerisinde olmak ve işçi sınıfının çıkarlarını ödünsüz savunmaktır. Marksizm-leninizm işte budur.

ULUSAL EGEMENLİK

Neden ulusal egemenlik? Sorunun yanıtına geçmeden kısa bir açıklama yapalım Kürt halkı dört parçada yaşayanların toplamıdır. Her bir parçada yaşayanlar, o bütünün azınlık bir bölümüdür. Parçanın birinin nüfus yoğunluğu veya toprak genişliği bu gerçekliği değiştirmez. K. Kürdistan Kürdistan'ın, bu topraklar üzerinde yaşayan halk da Kürt ulusunun bir parçasıdır.Yani,K.Kürdistan'da yaşayan Kürt halkı (tüm ulusun bir parçasını oluşturmaları anlamında) ulusal bir azınlıktır.

Bu girişe uygun olarak devam edersek; Kürt ulusal sorununun sorun olmaktan çıkması, ancak, onun ülke ve ulus olarak birliğinin sağlanmasıyla olanaklıdır. Ülke ve ulusun birliği sağlanmadıkça Kürt ulusal sorunu varolmaya devam edecektir. Birlik sağlanmadan Kürt halkının önünde ulusal sorunu tam olarak çözme görevi bitmemiş olacak, onun şu veya bu parçasını sömürge boyunduruğu altında tutan mekanizmayı lanetlemeyen ezen ulus emekçileri, bu utancı yaşamayı sürdürecek ve Kürt sorunu bölgenin kanayan yarası olmaya devam edecektir. Parçalardan birinin, ikisinin ve hatta üçünün ayrı ayrı kurtuluşunun gerçekleşmiş olması bile sorunun tam olarak çözümü anlamına gelmez. Şüphesiz tek parçanın kurtuluşu dahi, sorunun çözümü yönünde atılmış ileri bir adım olacaktır. Ama sadece ileri bir adım...

Kürt halkının, Kürt insanının ülke ve ulus olarak birlik diye bir sorununun olmadığını iddia etmek saçmalık olur. Bunu istemediğini söylemek de... Kürt halkı için yakıcı bir istektir bu. Tam kurtuluşun, ulusal birliğin gerçekleşmesiyle elde edileceğini ulusal bilinç taşıyan her Kürt bireyi bilir. Kürt halkının ulusal mufalefetini belirleyen temel etkenlerden birisi; ulusal birlik isteğidir. Bu, onun devrim dinamikleri arasında önemli bir yer tutar.

Sadece sağduyu sahibi olanların bile göreceği, bileceği ve kabül edeceği şu gerçekliğin altını çizelim:

Her bir parçada yaşayan Kürt halkı, egemenliği altında yaşamak zorunda bırakıldığı ulus emekçileriyle ortak bir iktidar yerine kendi ulusal birliğini amaçlar. Bu doğal, tarihsel ve haklı bir istektir; amaçtır. Sadece bu tarihsel gerçeklik nedeniyle bile Kürt halkının kendi birliği aleyhine irade beyan etmesi düşünülemez. Tersi hiç olmaz demiyoruz. Şu veya bu parçada ulusal irade sömürgeci ulus emekçileriyle birleşik iktidar yönünde kendisini ifade edebilir. Ne ki, böyle bir irade, beyanı gerçeği yansıtmaz. Bu, günün konjöktüründe güçler dengesinin elverişsizliği gibi zorunlulukların sonucu olan bir irade beyanı olur.

Kürt halkı ulusal sorununu çözmek ister. Bu onun temel ve yaşamsal sorunudur. Sorunun sorun olmaktan çıkma düzeyinde çözümü, ülkenin ve ulusun birliğinin sağlanmasından geçeceğinden, parçalardan herhangi birinde yaşayan Kürt halkının egemen ulus emekçileriyle ortak iktidar yolunu seçmesi, sorunun köklü çözümünün önüne yeni engeller çıkarcaktır. Çözümü geciktirecek, güçleştirecek ve belki de tümden çıkmaza sokacaktır. Onun için, ekonomik entegrasyon vb. gibi hiç bir sonuç, Kürt halkını, kendi ulusal sorununun köklü çözümünden vazgeçiremez. Hiç bir özel ve tüzel kişiliğin de Kürt halkına ulusal sorunun köklü çözümünden ödün ver demeye hakkı yoktur. Derse eğer, gerekçesi ne olursa olsun, böylelerini ulusal sorunun çözümünü istemeyenler olarak değerlendirmek haksızlık olmaz.

Anlaşılacağı gibi, Kürt ulusal sorununu tutarlı savunuyor olmanın önemli kriterlerinden biri: Ezen ulus emekçileriyle birlik yerine, Kürt ulusunun ve ülkesinin birliğini savunmaktır. Ezen ulus emekçileriyle birleşik örgütlenmeyi ve birleşik iktidarı savunmak, sorunu, TC'nin bir iç sorunu olarak görmek demektir. "Misak-ı Milliyi"yi savunmakla eş anlamlıdır. Oysa sorun yakıcı olarak bölge, daha genel de ise dünya ve dünya proletaryasının sorunudur. TC, kendi doğal sınırlarıyla sınırlıdır. Bu doğal sınırların ötesi TC burjuvazisini direk ilgilendirmediği gibi, Türk işçi ve emekçilerini de ilgilendirmez. Enternasyonal dayanışma ve ortak mücadele elbet şarttır. Bunun gerekleri karşılıklı olarak yerine getirilmek zorundadır. Bu ise sorunu doğrudan sahiplenme anlamına gelmez. Hiç bir halkın vasiye ihtiyacı yoktur. Vasilik yerine ülkenin bağımsızlığı, ülkenin ve ulusun birliği savunulmalıdır.

Ancak, dünyanın, bölgenin ve ülkenin içinde bulunduğu koşullar bilimsel yöntemlerle irdelendiğinde, ülkenin ve ulusun birliğinin pratik olarak gerçekleşmesinin günün sorunu olmadığı anlaşılır. Bu, tüm emperyalist saldırıların püskürtülmesini, dört bölge sömürgeci devletinin birleşik gücünün alt edilmesini gerektirir. Sorunun güçlüğü ve uzun vadeli olmasının birinci nedeni budur. İkinci neden; yapay da olsa parçalar arasında sınırların varolması, sömürgecilerin tüm ortak politik yönelişlerine rağmen, her bir parçada yaşayan Kürt halkının karşı karşıya bulunduğu, topraklarından kovmak zorunda olduğu karşı devrim gücünün ayrı olmasıdır.

İkinci neden parçalar arasındaki ortak örgütlenmeyi ve ortak düşmana karşı direk olarak ortak mücadele sürdürmeyi engellemektedir. Buna rağmen ve uzun vadeli düşünerek parçalar arasında ortak örgütlenme ve mücadele yönünde şimdiden yapılacak bir çok şeyin olduğunu belirtelim. Konumuz bu olmadığından detaya girmeden geçelim.

Özetle; ülkenin ve ulusun birliği gibi temel bir sorunun varlığı, her parçadaki ulusal mücadelenin önüne yakın politik hedef olarak ulusal egemenlik hedefini koymayı emreder.

Ulusal egemenlik kurmayı vazgeçilmez kılan temel sorunlardan bir diğeri; ulusal sorunun kendi doğasıdır. Bir başka ifadeyle, her bir parçanın karşı karşıya bırakıldığı sömürge koşullarıdır. Kısacası; ekonomik, sosyal, siyasal ve ulusal yaşamın kendisidir.

Yukarıdaki özet paragrafta yazdıklarımızı dizi yazının bundan önceki bölümlerinde, özellikle ikinci ve üçüncü bölümde detaylandırmaya çalıştık.Yazı boyunca sorunun ulusal yönüne ağırlıklı vurgu yapıldı. Vurgu bilinçliydi. Gerekliydi de. Gereklilik, hem konunun özü gereği, hem de kendi özgünlüğümüz gereğiydi. Konunun özü; ulusal sorundur. Kendi özgünlüğümüz ise geçmişte birleşik örgütlenme ve birleşik iktidarı savunmuş olmamız; sorunun ulusal boyutunu olması gereken düzeyde ele alamayışımız ve kurtuluşun sınıfsal yönünü hep öne çıkararak ulusal yönüyle bağını sağlıklı kuramayışımızdır. Yazıda, ulusal ve sınıfsal kurtuluşun tarihsel bağlarını ortaya koymayı hedefledik.

Asıl konuya dönüp belirtelim ki; ulusal kurtuluşun toplumsal devrim dinamiği, ulusal ve sınıfsal mücadelenin diyalektik ve tarihsel bütünlüğüdür. Biri diğerinin yerine konamaz. Hatta, biri diğerine göre öncelikli değildir. Çünkü, ulusal sorun tarihsel bakımdan gecikmiş bir sorundur; yakıcıdır; tüm toplum kesimlerini sarıp sarmalamakta, etkilemekte ve mücadeleye çekmektedir. Fakat, günümüz koşullarında sınıfsal bakış açısıyla ele alınıp değerlendirilmediğinde ve işçi sınıfının politik öncülüğü olmadığında sağlıklı olarak çözümlenemez. Ve önemlisi; birçok çevredeki yaygın anlayışın tersine, sınıfsal sorunun çözümü, ulusal sorunun sağlıklı çözümünden geçer. Yani, Bağımsız Halk Cumhuruyet'inden... Çünkü:

Ulusal sorunun bugünkü boyutu, yani sömürge koşulları işçi sınıfının nitel ve nicel gücünü beliryendir. Bu, niteliği düzey olarak düşürmekte, niceliğin artışını engellemektedir.

İşte bu nedenledir ki, Kürdistan komünistleri uzun vadeli düşünmek zorundadırlar. Sosyalizmin, özellikle nitel bakımdan güçlü işçi sınıfı zeminlerinde yükselebileceği gerçeğini dikkate almamızlık edemezler. Çünkü, yarının bugünden kurulacağını bilirler. Bugünün Kürdistan işçi sınıfı ulusal baskı koşullarının toplam olumsuz sonuçlarını en az toplumun diger kesimleri kadar yaşamakta ve benliğinde duymaktadır. Sömürgecilerin ekonomik politikaları sonucu nicelik gücü yavaş artmakta; ağır işsizlik baskısı altında yaşamaktadır. En başta ulusal inkar politikası, ulusal baskının diğer biçimlerin, asimilasy-

on ve dil yasağı nedenleriyle nitelik gücünü olması gereken düzeyde geliştirebilmesinin önünde engel durumundadır.

Dolayısıyla ulusal sorun, bizzat işçi sınıfının kendi sorunudur. Çözmek, çözümüne vargücüyle katılmak zorundadır. Bunu; kendisi ve ulusu için olduğu gibi insanlık için de yapmakla yükümlüdür.

Bu görev tarihseldir. Bugünü olduğu kadar gelecek yüzyılları da ilgilendirmektedir. Bugün ulusal kurtuluşa öncülük edip Demokratik Halk İktidarı'nı kuracak, yarın sosyalist sistemi inşa edecek olan işçi sınıfı, tüm yönleriyle gerekli donanımlara sahip olmak zorundadır. Daha ileri, daha iyi ve daha güzel olan, geri bir nitelik üzerine inşa edilemez.

Bu söylenenler işçi sınıfının Ulusal Demokratik Devrim'e öncülük edemeyeceği anlamına gelmemelidir. Çünkü, tüm olumsuz koşullara rağmen toplumun en ileri gücü yine de işçi sınıfıdır. Toplumun geniş katmanları içerisindeki ulusal duygu, bilinç ve hareket ile bütünleşmiş işçi sınıfı hareketi, bugünün görevlerini üstlenebilir. İşçi sınıfı; tarihsel rolü, ekonomik ve toplumsal yaşamdaki yeri bakımından gelecektir. O geleceğin en yakın halkası, ulusal kurtuluştur. Ulusal kurtuluşun toplumsal niteliğini güçlendirmek işçi sınıfı hareketinin görevidir. Sosyalizm bu zemin üzerinde boy verecektir.

Sürecin en önemli halkalarından biri, toplumsal içerikli ulusal kurtuluşun hemen sonrasıdır. O sonrada iki olasılık vardır. Yerel ve konjöktürel koşulların, güçler dengesinin belirleyiciliği; ya da olumsuz koşullarla sağlıksız önderliğin biraraya gelmesi sonucu ezen ulus emekçileriyle özerklik temelinde birlik iktidarı gündeme gelecektir;ya da bağımsızlık. Birinci olasılık elbet bugünden iyi olacaktır. Fakat yetersiz olacaktır, Çünkü özerklik koşullarında hem Kürt ulusu yüzyılı aşkın bir süredir tahrip edilen ulusal değerlerini özgürce geliştirme ortamına tam olarak ulaşamayacaktır, hem de işçi sınıfı... Çünkü ezen ulusun belirleyiciliği, hayatın her alanında devam edecektir. Ekonomik ve idari yapı, Kürt ulusu ve işçi sınıfına siyasal zor olmadan da kimi zorunlulukları dayatacaktı. Örneğin; ezen ulus dili egemen dil olmayı sürdürecektir. Ulusal kimliğin, tüm değerleriyle ve kendi özgücüne dayanarak gelişmesi ortamı yeterli olmayacaktır.

Tüm bunların işçi sınıfını doğrudan etkileyeceğini söylemeye gerek yok. Yani, Kürdistan işçi sınıfının nitel ve nicel gelişimini bugün belirleyenler, birlik iktidarı (özerklik) koşullarında da etkili olacaktır.. Ve bu etkileme olumsuz yönde olacaktır. Gelişimin hızını kesecektir.

Toplumsal yaşamı sade ekonomi gözlüğüyle görenler için belirtelim ki, işçi sınıfının tarihsel rolü üretimdeki yerinden ve sınıfsal konumu nedeniyle geleceği temsil etmesinden gelir. Ama işçi sınıfı üretimde birinci derecede rol oynayan makina da değildir. O toplumun bir parçasıdır. Dil, kültür, sanat, siyaset vd. alanlarda da kendini geliştirmek, toplumun önünde olmak ve tüm alanlarda giderek etkinlik kurup başa geçmek zorundadır. Burjuvaziyle ve diğer ara katmanlarla hayatın her alanında önce yarışmak, sonra da kazanmak zorundadır. Ki, tarihsel görevini başarabilsin. Şu veya bu nedenle kendi ulusal dilini ezen ulus dilinden daha iyi kullanamayan bir işçi sınıfı nasıl proleter bakışla kültürü, sanatı vb. yaratabilir ve bunları egemen kılar?

Sonuç olarak; ulusal gelişimin önündeki tüm engellerin kaldırılması, işçi sınıfının tarihsel görevlerini tam olarak üstlenebilmesi ve yaşamın her alanında egemen olabilmesi için: Bağımsız Demokratik Halk Cumhuriyeti bir zorunluluktur.

Bağımsızlığı zorunlu ve gerekli kılan nedenler sadece yazdıklarımız değildir. Belki de en başta üzerinde durulması gereken ulus- devlet ilişkisiydi.

Tarih içerisinde önce ulusların yerlerini aldıkları ulusal zeminlerin kendi niteliğine denk düşen örgütlenmeleri yarattıkları ve örgütlenmelerini ulusal devlet olarak bir üst düzeyde ürettikleri bilinir. Ha keza, ekonomik yaşamda olduğu gibi toplam tarihsel gelişim bakımından da (uluslaşma ve ulusal devlet düzeyinde örgütlenme vd.) halkların ve ulusların yaşamı eşitsizliklerle doludur; ve bu çıplak gözle bile izlenebilir. Tüm halklar, değişik tarih kesitlerinde uluslaşmayı tamamlamış, büyük çoğunluğu değişik tarihlerde ulusal devletini kurmuştur. Ulusal devlet örgütlenmesi 1789'dan günümüze kadar sürmüş, halen de sürmektedir.

Tüm alanlarda örgütlenmek, örgütlenmenin niteliğini yükseltmek, özellikle ulusal özle dolu örgütlenmeler yaratmak ve toplumsal yaşamın içerisine derinliğine ve genişliğine nüfuz ederek boşluk bırakmamak gerekiyor.

Tüm bu tarihsel gelişim gösteriyor ki, her ulus, tarihsel bakımdan ulusa denk düşen ulusal devletini er veya geç kuruyor. Çünkü bu, tarihsel bir zorunluluk ve üzeri atlanamıyor. Çünkü, her düzeydeki toplumsal gelişim kendi doğasına denk düşen bir örgütlenme ve yönetim biçimi yaratabiliyor. Bu, diyalektik bütünlüğün zorunlu bir sonucu.

Ulusların tarih içerisindeki ömrünün kısa olmadığı bilinen bir gerçek. Ulusların ömrünün kapitalist sistemden çok daha uzun olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu uzun tarihsel sürecin geçmişinde ulusların ulusal devlet mücadelesine burjuvazi öncülük etmiştir. Ulusal çitlerin zayıflaması ve proletaryanın etkinliğinin artmasına paralel olarak, daha önce burjuvazinin çözemediği ulusal sorun ve ulusal devletin kuruluşu işçi sınıfının omuzlarında kalmıştır. İster burjuvazi, ister proletarya öncülüğünde kurulmuş olsun, her iki halde de devletin bir neteliği ulusallıktır. Sınıfsal niteliği, ulusallığını ortadan kaldırmaz.

Kısaca, ulus-ulusal devlet ilişkisi tarihseldir; her ulus kelimenin gerçek anlamında kendi devletini kuracaktır.

Bu yazdıklarımız harfiyen Kürt halkı için de geçerlidir. Her ulus gibi onun da ulusal devleti tarihsel zorunluluktur. Er geç kuracaktır. Kurmalıdır ki:

- Ulusa denk gelen örgütlenmenin en üst biçimini kendi elleriyle yaratmış ve onun aracılığıyla yönetme sanatını öğrenmiş olsun.
- Üst yapının, üst yapı içerisinde de devlet örgütü ve yönetiminin toplumsal yaşamı ve gelişmeyi etkileme gücünden tam olarak yararlanabilinsin.
- Ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamını kendisi örgütleyip, tüm potansiyelini harekete geçirebilsin ve özgürce gelişimini sağlayabilsin.
- Tarihin gerçek sahibi olsun; kültürünü ve sanatını geliştirebilsin.
- Kendisine ve insanlığa her alanda katkısını arttırabilsin.
- Haketmediği tarihinin yarattığı zaafları aşabilsin, o tarihinin yarattığı sosyo-psikolojiyi aşıp özgüvenini, ulusal kimliğini tam olarak kazansın.
- Dünya uluslar ailesinin eşit ve özgür bir üyesi olabilsin.
- Ulus olmanın gerektirdiği tarihsel süreci eksiksiz olarak yaşamış, ulusal özlem ve açlığını doyurmuş olsun.
- Ve tüm bunların sonucu olarak, ulusların ve ulusal devletlerin erime ve tekleşme sürecine korkusuz ve çekincesiz olarak katılabilsin.

Sosyalizme ve oradan komünizme giden yol buradan geçer.

Son olarak iki noktayı kısaca hatırlatalım: Ekonomik entegrasyon, işçi sınıfının ortak çıkarları ve enternasyonalizm gerekçelerini ileri sürüp Kürt halkının ezen ulus işçi ve emekçileriyle birleşik iktidarını savunanlar bilirler ki, birlik, iki ve daha fazla taraf arasında olur. Ve eşit birlik, eşit taraflarla olanaklıdır. Kürt halkının hiç bir parçasının kendisini ezenle eşit olmadığını bilmemek mümkün değil. Bu bir. İki; birlik tarafları arasında güven şarttır. Şu an için güvenin toplumsal zeminlerinin varolduğunu iddia etmek ise olanaksızdır.

ÖRGÜTLENME

Yarının bugünden kurulacağını belirtmiştik. "Bugün; kendisini örgütlenme ve mücadelede ifade eder. Örgütlenme ve mücadeleyi geniş anlamında kullanıyoruz. Siyasi örgütlenmeden... en basit bir talep için geçici, en dar birimde ve an az katılımlı örgütlenmeye kadar... Siyasal mücadeleden... sokakta gezmekten korkmamaya kadar... Ve köleliği en çok yaşamış halklardan birisi olarak örgütsüzlüğün kölelik demek olduğunu, köleliğin daha uzun sürmesi demek olduğunu akıldan çıkarmadan... Ve aklımıza gelen en basit sorudan ulusal kurtuluşun nasıl sağlanacağına kadar kafamıza takılan her düzeydeki soru için ben ne yapabilirim? Ben kimlerle ne yapabilirim? Gibi soruları durmadan kendi kendimize ve çevremize sorup, yanlış yapmaktan korkmadan bulduğumuz yanıtları uygulamaya koymak... Sorularımızın, sorunlarımızın çözümü için birşeyler yapmak ve bunun düzeyini, katılımını giderek artırmak... Demokratik örgütlenmeleri, halk örgütlenmelerini yaygınlaştırmak... Siyasi örgütlenmeleri güçlendirmek... Mücadelenin her biçimi, yerine ve zamanına göre en geniş alanlara yaymak... Ve her alanda güçleri birleştirmek...

Her alanda güçlerimizi birleştirmemiz gerekiyor. Bu her ulus emekçileri için gereklidir ve geçerli. Fakat, Kürt halkının güçlerini birleştirmesinin zorunluluğu ve yakıcılığı kadar buna gereksinmesi olan dünyada çok az ulus vardır. Kürt halkı güçlerini dağıtma lüksüne sahip değil. Çünkü , ulusal mücadelenin demokratik ve siyasi örgütlenmede çok fazla yetişkin insan gücüne sahip olmadığı bir gerçek. Kürt ulusunun yaşadığı koşullarda bir başka ulus yaşasaydı da yetişkin insan bolluğu içinde olamazdı. Kısıtlı yetişkin insan gücünü şu ve ya bu nedenle harcamak, mücadelenin dışına itmek Kürt halkına zarar vermektir. Yanlış politik düşüncelere karşı kendi platformunda mücadele etmek elbet kaçınılmazdır. Ama yeniden bir devlet örgütleyeceğimiz gerçeği gözardı edilmemelidir. Her birikime, her yeteneğe her bireye orada ihtiyaç olacak, iş düşecektir. Milli eğitiminden ordusuna, maliyesinden diplomatına...kadar.

Örgütlenmeliyiz; her alanda örgütlenmeliyiz!

Örgütlenmeyi; şu şıklar altında özetleyebiliriz. a- Siyasi örgütlenme b- Demokratik kitle örgütlenmesi c- Kültür, sanat, tarih, dil, folklor gibi alanlarda bilimsel ve teknik araştırma kurumları d- Halk örgütlenmeleri ve Yerel yönetimler (belediyeler, il encümenleri, köy ve mahalle muhtarlıkları, özel idareler)

Tüm alanlarda örgütlenmek, örgütlenmenin niteliğini yükseltmek, özellikle ulusal özle dolu örgütlenmeler yaratmak ve toplumsal yaşamın içerisine derinliğine ve genişliğine nüfuz ederek boşluk bırakmamak gerekiyor. Çünkü başarı örgütlenmeden geçer. Örgütlenme bilinçlenmeyi ve deneyim kazanmayı sağlar. Fizik yasaları gibi toplum biliminin yasaları da boşluk tanımaz. Bizim olmadığımız yerde mutlaka başkaları olacaktır. Toplumun bilincini başkaları etkileyecektir. Toplumun enerjisini boşa veya kendi kanallarına akıtacaklardır. O zaman kitlelerin gücü kendilerine değil, düşmanlarına hizmet eder. Oysa ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin tüm insanlarımızın katkısına gereksinmesi var.

Her alanda ve her zaman sorunlara kuşbakışı bakabilecek bir düzey gereklidir. Genel bakışın somutta yeniden üretilmesi kaydıyla... Bunu, ancak gelişkin siyasi örgütlenmeler yapabilirler. Onun için, toplumsal yaşamın her alanındaki örgütlenmelerin ve mücadelelerin birlikteliğini sağlayacak, onları ortak hedeflere yöneltecek ve davranış birliği sağlayacak olan siyasi örgütlenmedir. Asıl anlamıyla bu bir öncülük sorunudur. Ulusal ve toplumsal kurtuluşun kendisi siyasi bir sorun olduğu için öncülük sorununa yanıt verebilecek örgütlenme siyasi parti örgütlenmesidir. Siyasi öncülüğün gereği olarak, toplumun en ileri unsurlarını parti yapısı içerisinde birleştirmek yaşamsaldır.

Toplumun ileri unsurları demek, genel teorik ve politik sorunlarda bilgi ve bilince sahip olan insan demek değildir. Bu gereklidir. Ama tek başına anlamsızdır. İleri unsurdan kasıt, toplumsal yaşamın neresinde yeralıyorsa o alanda yetkin, üretici, saygın, etkin, istikrarlı, azimli, kararlı, ödünsüz, çalışkan, kendi ekseni olan, örgütlü disipline uyan, ona bireysel değerleriyle katılım sağlayan, en az bulunduğu alanda kapitalizmin ve sömürgeciliğin işleyişini bilen, ona alternatif üretime katkıda bulunan, kapitalizme ve sömürgeciliğe karşı olan kini ve öfkesini insan sevgisiyle yoğurmuş, ulusuna ve işçi sınıfına karşı sorumluluk duyan yaşadığı ve çalıştığı alanda kitlelerin güvenini kazanmış , onlara öncülük edebileceği konusunda en azından alternatifler içerisinde olduğunu kanıtlamış, bilinçli, kültürlü, kelimenin gerçek anlamında bugünün insanı olan ve geleceğin insanı olmaya aday bir prototiptir. Bunlara alçak gönüllülük, özdenetim, yaratıcılık, fedakarlık, zaaflarını bilen ve aşmaya çalışan vb. vb. ekler de yapılabilir. Ve bu tanım, idealize bir tipleme değildir. Çünkü, tüm bu değerleri veya birçoğunu asgari düzeyde de olsa kişiliğinde toplamış insan sayısı az değildir. Görevimiz, böylelerini bulup, potansiyellerini harekete geçirmek ve örgütlü yapıya kazandırmaktır.

Örgütlenmede toplumun ileri unsurlarına yönelmek ve onları mücadeleye kazanmak gerekiyor. Fakat bu, tek tek insanlarla uğraşılmalı biçiminde anlaşılmamalı. Zaman zaman bunu da yapmak gerekir. Asıl olarak ise "orman"a yönelmek gerekiyor. Genel ve yerel politikalarımızla kitlelere seslenmeli, onlara sesimizi duyurmalı, onları harekete geçirmeli ve bu yolla ileri unsurların öne çıkmasını, belirlenmesini ve örgütlenmesini sağlamalıyız. Bundandır ki yönelişlerde genelle yetinilemez. Hep genel kalmak gücü dağıtır ve verimliliği düşürür. Hedefi daraltmak ve sonutlamak şarttır. Birey olacak toplumun ileri unsurlarını genel olarak toplumun ileri sınıf ve kesimleri üretir. Hem bu nedenle, hem de aşağıda değineceğimiz nedenle toplumun ileri sınıf ve kesimlerine özel bir ağırlık vermek zorunluluktur. Biliniyor olmasına rağmen toplumun ileri sınıf ve kesimleri ile ilgili de kısa hatırlatmalar yapalım.

Sınıfsal anlamda toplumun ileri, ileriyi temsil eden sınıfı işçi sınıfıdır. O, bugünün ve geleceğin motor gücüdür. Üreten ve yaratan odur. Toplumun ve sistemin can damarlarını o elinde tutmaktadır. Elinde, üretimdeki yerinden gelen güçlü silahları vardır. Bu silahlar siyasi bilinçle ve topluca kullandığında sömürgecilerin her türlü silahını etkisiz hale getirebilir. Mücadelede sonucu işçi sınıfının bu gücü tayin edecektir. Elektrik santrallerinin şartellerinin indiğini, petrol kuyularının durduğunu, maden ocaklarından cevherlerin akmadığını, fabrikaların çalışmadığını, hizmetlerin yerine getirilmediğini düşünün! Bu, burjuvaziyi telaşa düşüren o görkemli kepenk kapatma ve serhıldan eylemlerine göre onlarca kat daha fazla etki de bulunmaz mı? Stratejik iş kolları ve büyük işyerleri genel içerisinden özel olarak öneme sahiptir.

Gençlik, özellikle de öğrenci gençlik mücadelenin geleceği bakımından özel bir öneme sahiptir. Gençlik, toplumsal konumunun yanısıra bilgi, kültür, teknik vb. bakımlardan öğrenmeye ve kendisini geliştirmeye hep açıktır. O, kısmen bugünün, esas olarak geleceğin ileri niteliğidir. Geleceğin ileri bir nitelik düzey üzerine inşa edilebileceğini daha önce belirtmiştik.

Aydınlar, memurlar, teknik elemanlar, ögretmenler gibi kesimlerin ulusal kurtuluşa katacakları çok şeyleri vardır. Kültürel, sanatsal ve teknik birikimleri ile ulusal mücadeleye katkıları büyük olacaktır. Dar sınıf bakış açılarının ve asker zihniyetinin bu potansiyeli dışa itmesine izin verilmemelidir.

Yerleşim bakımından toplumun kültürlü ve ileriye açık olan kesimleri şehirlerde oturur. K.Kürdistan'da toplumun yarıya yakını şehirlerde oturmaktadır. Nüfusu ikiyüzbini aşan şehir sayısı ona yaklaşmıştır. Yüzbin dolayında nüfusa sahip şehir sayısı onbeş dolaylarındadır. Kasaba özelliklerinden sıyrılıp şehirleşen yerleşim birimleri kasabaların sayısını çoktan geçmiştir. Bu genel veriler, Kürt halkının modern bir toplum olduğunu gösterir. Ve bu çağdaş toplum kesimleri, örgütlenme ve mücadelenin asıl alanlarıdır.

Sözcüğün gerçek anlamında bunca ağır görevlerin üstesinden bir proletarya partisi gelebilir. Görevler kapsamlı... Birçok şeyin yeniden ve sıfırdan yaratılması veya düzeyinin yükseltilmesi gerekiyor.

Kırsal kesime de buralardan ulaşılır. Kırsal nüfus, hala toplumun çoğunluğudur. Tarım, ekonomi içerisindeki ağırlığını sürdürüyor. Köylülük nüfus olarak mücadelenin önemli bir gücü. Yoksul köylülük işçi sınıfının temel bağlaşığı. Önemsememek olmaz. Fakat, o gelecek değildir. Sosyal geriliği, sömürgeciliğin olduğu kadar, kendi doğasının da bir sonucudur.

Son beş kısa paragraf, örgütsel ve politik yönelişlerin çizilmesinde asıl olmalıdır. Nitelik düzeyi yüksek örgütlenme buralardan kan alacaktır.

Ve, geleceğin bugünden örülmesi gerçeğinin bir gereği olarak bağımsız örgütlenmek, örgütlenmenin bağımsızlığını onun alt türevlerine ve tüm ezen ulus devrimci hareketine karşı kıskançca korumak gerekiyor. Kendi ayakları üzerinde duran, kendi kendine yeten, görevlerini eksiksiz üstlenebilen, işçi sınıfının ve toplumun önünde yürüyen, çağdaş gelişimin hızına kendisini uyarlamış, eksikliklerini dostlarıyla dayanışma içerisinde gideren, dostlarına destek olan, sınıfsal değerleri ulusal değerlerle yoğurmuş, sosyal bilimin verilerini kendi toprağında yeniden üreten, ülkesini ve halkını iyi tanıyan bir örgütlü çalışma.

Yakın politik hedef bağımsız Halk Cumhuriyeti olan; orta vadede sosyalizmi sistem olarak kurmayı , ülkenin ve ulusun birliğini sağlamayı amaçlayan; uzun vadede sınıfsız ve sömürüsüz bir dünya düzeninin kurulmasını hedefleyen bir örgütlenme...

Politik eylem sürecinde sıkı merkeziyetçi, politika oluşturma ve karar alma aşamalarında tam demokratik, kişisel değerlerle kollektivitenin bütünlüğünü sağlamış, merkezi disiplinle yerel insiyatifi uyumlaştırmış, genel amaçlarda tek vücut olan birey ve azınlık gerçekliğini kabul edip bunlar için demokratik kanalları hep açık tutan bir örgütlenme...

Teori ve politika oluşturmada üretken, okumayazma alışkanlığı yeterli olan, kültürel düzeyi yüksek, sanat ve teknik gibi alanlarda çağın gelişmeleriyle uyumlu, ulusal tarih bilinciyle dolu, bugüne hakim, geleceği iyi gören bir örgütlenme...

Mücadelenin her biçimini yerine ve zamanına göre uygulayabilen , toplumun önünde yürüyüp onu harekete geçirebilen, kendi tarihsel degerlerine sahip, parçayı doldurmayı hedefleyen ve dolduran, ülke genelinde etkinliğe sahip, uluslararası alanlara kendi özgüllüğünden ulaşan ve katkıda bulunan enternasyonal bir örgütlenme...

Kimi demokratik hedeflerin ve karşı dervim gücünün ortaklığının bir gereği olarak, ezen ulus işçi sınıfı ve emekçilerinin devrimci mücadelesiyle sıkı dayanışma içerisinde olan, ortak mücadelede kendi görevlerini eksiksiz üstlenebilen bir örgütlenme...

Sistemin, burjuvazinin ve ara katmanların; işçi sınıfı ve bireylerin toplam düşünsel dünyalarına yaptığı olumsuz etkilerden kendi yapısını ve kadrolarını koruyan, düşünce ve davranış bozukluğu olan bireylerin tepkilerini boşaltma aracı olmayan bir örgütlenme...

Ulusunun ve işçi sınıfının kurtuluşu için, gelecek için bedel ödemekten çekinmeyen; düşüncenin, politikanın gizli olmayacağı, en geniş kitlelere ulaştırılmak ve onlara benimsetmek gerektiği bilinciyle hakli haklar için açık mücadeleden geri durmayan; sömürge bir ülkenin ve halkın kurtuluş mücadelesine öncülük ediyor olmanın zorunlu bir sonucu olarak kendi güvenliğini ve devamlılığını da hep gözeten bir örgütlenme...

Komünist olmanın, işçi sınıfının partisi olmanın bir gereği olarak küçük burjuva çekişme ve çatışmalarından, yani küçük hesaplarından uzak duran, onların üstünde yeralabilen ve ulusal birliğin işçi sınıfı ekseninde sağlanmasını adım adım ören bir örgütlenme...

Ulusal bir işçi sınıfı partisi...

Sözcüğün gerçek anlamında bunca ağır görevlerin üstesinden bir proletarya partisi gelebilir. Görevler kapsamlı...Birçok şeyin yeniden ve sıfırdan yaratılması veya düzeyinin yükseltilmesi gerekiyor.

Her bir parçada dahi ulusal birliğin güçlendirilmesi gibi görevler var. Ulusal bilinci, tarih bilincini en geniş kitlelere yaymadan, dili okuma-yazma dili olarak kullanma hakkını elde etmeden başarılamayacak görevler az değil. Tarihin, kültürün, dilin bilimsel çalışma konuları olması, bunları yapabilecek kurumların oluşturulması ve çalışmaların sonuçlarının topluma maledilmesi gerekiyor. Öncü, bunları kendisi yapamaz. Ama öncülük edebilir.

Başarının garantisi sadece nitelikli bir parti örgütlenmesi değildir. Milyonlarca kitlenin ve kendiliğinden mücadelelerin de örgütlü olması bir zorunluluktur. Demokratik ve kitlesel örgütlerin yaygınlığı ve güçlülüğü birçok bakımdan gerekli ve zorunlu. Kitleler demokratik ve ulusal bilinci bu örgütenmeler içerisinde kazanırlar. Ulusal kimlik buralarda güçlenir. Demokrasi bu örgütler içerisinde özümlenir. Siyasi bilinç, asgari düzeyde demokratik kitle örgütleri içerisinde kazanılır. Parti, buralardan beslenir.

Bilinmeli ki, çiddi bir demokrasi eğitiminden geçmemiş işçi sınıfı ve emekçi kitlelerle, sosyalist demokrasi yaratmak ve yaşatmak kolay değildir.

Yine bilinmeli ki, kitle örgütleri kitlelerindir, kitleseldir, demokratiktir. Kitle eğilimlerinin tüm çeşitliliği oralara yansır. Amaçları demokratik haklarla sınırlıdır. Tüm bunlar bilinmek ve kabul edilmek zorundadır. Onlar, partinin yan örgütleri değildir. Siyaset gömleği onlara dar gelir.

Gençlik, kadınlar, aydınlar gibi uygun alanlarda ulusal demokratik kitle örgütleri yaratılabilir. Bunlara bugünden başlamalıyız. Koşullar olgunlaştırıldıkça bu örgütlenmeleri diğer alanlara yaymak gündeme gelecektir.

Görevimiz yaşamın tüm alanlarında örgütlenmeye öncülük etmektir. Geçici ya da kalıcı halk örgütlenmeleri yaratmayı bugünkü ortamın kendisi dayatıyor. Demokratik kitle örgütlerinin biraraya getirilmesi, ortak yapılar oluşturmaları, birlikte eylemlilik içerisine girmeleri bir yoldur. Böylece, değişik kesimlerden bireylerin geçici veya kalıcı amaçlarla biraraya getirilmesi bir başka yoldur. Ve bu tip halk örgütlenmelerini gerekli kılan ortam fazlasıyla canlıdır.

Yönetmeyi, örgütlenmeyi ve toplumun sorunlarını çözmeyi öğrenmemizin bir başka yolu yerel yönetimlerdir. Yerel yönetimlere gerekli önemi vermek zorundayız. Çünkü, yönetmeyi ve toplumun sorunlarını çözmeyi öğrenmek zorundayız ve yerel yönetimler bu bakımdan ulaşılabilecek en yakın hedeflerdir. Oralar demokrasinin beşiğidir. Oralar, iktidar olmanın bugünüdür. Bugün değilse bile yarın için yerel yönetimlerde iktidar olmalıyız. Yoldaşlarımız ya da dostlarımız köy ve mahalle muhtarı, belediye başkanı, il encümen azası olmalılar. Oralarda, burjuvazinin temsilcilerinden daha iyi yönetici olduklarını, demokrasiyi daha iyi uyguladıklarını kitlelere göstermeli, onların güvenini kazanmalı ve geleceğin devletini de yönetebileceklerine kitleleri ikna etmelidirler.

Bir sonraki yerel seçimler için kolları şimdiden sıvamalıyız.

Gelecek için bugünden.. Güçlü proletarya partisi, örgütlü halk... Ulusal ve toplumsal kurtuluşa adım adım...

GENÇLİK MÜCADELESİNE BİR BAKIŞ

Beko ŞÊRÊZER

Mücadelenin genel gidişatı içinde, bir çok eksiklik ve zaafın mevcut olduğunun inancındayım, Yazımın genel amacı; gençlik mücadelesinin varolan genel perspektifi dışında, yeni bir yönelişi ve varolan mücadelenin ilerlemesi açısından yeni yeni halkaların elde edilebilmesi, yeni tasarım ve yöntemlerin elde edilmesine az da olsa katkıda bulunabilmektir.

Türkiye gençlik mücadelesi ve K.Kürdistan gençlik mücadelesi; çeşitli tarihsel dönemleri aşarak bugüne gelmiş bulunmaktadır. Ama, her iki mücadelenin de özü itibarıyla çıkış noktaları, gelişmesi ve yenilgisi aynı dönemin koşullarına rastlamıştır, dersek yanılmış sayılmayız herhalde. Bu açıdan her iki ulusun gençlik mücadelesi farklı zeminlerde ama aynı amaç hanesine hizmet etmiştir diyebiliriz. Nasıl ki Türkiye devrimci gençlik mücadelesi; akademik demokratik ve sosyalizm talepleriyle yola çıkmışsa, K.Kürdistan devrimci gençlik mücadelesi de akademik-demokratik, ulusal kurtuluş ve sosyalizm şiarlarıyla yola çıkmıştır. Her iki kesim de mücadelelerini toplumsal zeminlere kaydırma açısından övgüye değer çaba harcamışlardır. Çeşitli tarihsel dönemeçlerden sonra en son 12 eylül faşist darbeyle her devrimci halk kesimleri gibi gençlikte faşizmin en agır hışmına uğramıştır. Belli bir dönem susturulmuş fakat tekrar gençlik mücadelesi-özellikle de öğrenci gençlik mücadelesi-ideolojik, politik ve örgütsel çizgisi doğrultusunda mücadeleye başlanmıştır. Gelinen bu noktada, gençlik kitlesi ve genel olarak kitle üzerine birkaç söz etmek gerekecektir.

Kitle kavramı, mücadele biçimleri üzerine şöyle denilebilir: Sınıflar mücadelesinde kitle kavramının doğru anlaşılarak bilince çıkarılması yaşamsal önemdedir. Kitle kavramının marksist-leninist temelde kavranılmamaması,sağ ve "sol" revizyonist sapmaların da kaynağıdır.

Taktik, taktik çizgi, taktik önderlik, marksist-leninist siyasal önderlik sanatının temel bileşenlerindendir. Kitle kavramı doğru bir biçimde kavranmadan, başarılı bir taktık önderliğin de yapılması olanaklı değlidir.

Sağ oportünizm, kitlenin geri kesimlerini anlar. Taktiğini, kitlenin geri ögelerine, kitlenin geri biçimine oturtur. Böylece kitlenin "kendiliğinden" hareketlerinin ardından sürüklenir. Kendiliğinden sürece bilinçli, yöntemli müdahale ve onu yönlendirme şeklinde ortaya çıkan öncü rolü fonksiyonunu oynayamaz. Öncü değil ARTÇI rolünü oynar.

Felsefi olarak kaba materyalizmle,teoride kendiliğindencilikle karakterize olan sağ oportünizmin, politika ve taktikte KİTLE KUYRUKÇULUĞU kaçınılmaz bir olgudur.

"Sol" oportünizm ise, kitleden sadece kitlenin en ileri öğelerini anlar; hatta kendini kitlenin yerine koyar. Taktiğini de öncünün ruh haline, seviyesine ve kitleden kopuk olarak belirler biçimler. Böylece, sağ oportünizmden farklı olarak, ters uçta, aynı yerde(mola verir) konaklar: Kendiliğindenci sürece yeteneksizce boyun eğme ve süreci değerlendirmeme. Kitleden koparak kitleyi "kurtarma" darlığı...

Taktiklerdeki "sol" kendiliğindencilik, "sol" oportünizmin subjektif idealizme oturan felsefi temelinin berrak bir yansıyıcı ve tamamlayıcı bir bileşimidir.

Marksist-leninistler, kitle kavramından ULUSAL-SINIFSAL kavgaya katılan hareket halindeki kitleyi anlarlar. Taktiklerini; hareket halindeki kitlenin bilinç, örgütlülük ve politik deneyim düzeyine göre belirlerler.

Tanımdan da anlaşılacağı gibi, kitle kavramı değişkendir. Kitle kavramı kimi zaman, onbinlerle kimi zaman yüzbinlerle vb. dile getirilir. Sınıf mücadelesinin gerileyiş ve yükselişine göre, derinliğine, genişliğine, çapına göre bu kavramın değişir.

Şimdi, 12 Eylülden sonraki durumu ele alırsak; son yıllarda öğrenci gençliğin uyanışı, mücadelesi ve örgütlenişi giderek büyüdü, genişledi. Belli başlı metropollerdeki öğrenci hareketliliği taşraları da etkiledi, sardı. Adım adım kucaklamaya başladı. Bizler (Kürdistan gençliği, özellikle yüksek öğrenim gençliği) de taze bir güç olarak son yıllarda ulusal-demokratik kavgaya atıldık.

Bu bağlamda, yaşadığımız süreçte kitle kavramı, hareket halindeki kitle anlamında diyalektik (bir anlamda görece) zigzaglarla büyüdü, genişledi. 1984-85 yıllarında bu kitle onlarla, yüzlerle ifade edilirken, 1987 ve sonraları binlerle ifade edilir oldu.

1984-91 arası dönemde sağ oportünist akımların ve "sol" akımların taktikleri sınandı.

Pratiğin, yaşamın yeşilinin sergilediği net gerçek şuydu; sağ akımlar kitle kuyrukçuluğuna, sol oportünist akımlar ise, kitleden kopuk "kurtarıcılık" anlayışıyla taktiklerini inşa ettiler. Kitleyi temel alan, kitleselleşmeyi temel alan bir politika geliştiremediler. Yanlış politika ve taktiklerle geniş kitlelerden koptular. Dernekler yoluyla öğrenci kitlesini yalıttılar. Dar grup hesaplarıyla kısır, enerjiyi tüketen verimsiz alışkanlıklarla çıkmazlar yarattılar vs.

Leninist kitle kavramına dayanan kitle çizgisi, politik, taktik ve stratejiye hizmet eden önderlik sorununun, gençliğin mücadele pratiğinin eleştirisel çözümlenmesi çerçevesinde ayrıca alınıp incelenmesi gerekir. Yazının asıl amacı bu değildir. Örneğin gençliğin (özellikle öğrenci gençlik ve de özelde yüksek öğrenim gençliğinin) "genel boykot" sorununu ele alalım: "Genel boykot" çerçevesinde kitle kavramını inceleyelim. Evet arkadaşlar, gerek Türkiyeli

devrimci sosyalist gençlik olsun gerekse K.Kürdistanlı devrimci sosyalist gençlik olsun, bir mücadele biçimi olarak genel boykot silahının doğru anlaşılması, en geniş güçlerce bu mücadele biçimi üzerinde sağlam bir birliğin kurulabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu doğru anlama yeteneğinin gösterilebilmesi için ise kitle kavramını ve somut nesnel durumun doğru anlaşılması gerekir.

Son yıllarda anti-faşist öğrenci hareketi, akademik ve politik biçimler alarak ilerledi. Basit mücadele biçimlerinden daha yüksek mücadeleye doğru evrildi. Özellikle üniversite gençliğinin mücadelesi, imza kampanyası, açlık grevleri, yemek boykotları vb. gibi pasif biçimlerden forum ve korsan yürüyüşlere kadar, kısmi işgaller ve genel boykot gibi aktif ve daha yüksek şekillere geçti.

Üniversite gençliğinin kitlesel anti-faşist mücadelesi,çelişkilerin keskinleşmesine , bilinç, örgütlülük ve deneyimin artmasına paralel bir biçimde git gide basitten karmaşığa, alt biçimlerden üst biçimlere doğru evrildi. Bu olguya bağlı olarak, hem kitle kavramı genişledi, hem de daha ileri mücadele biçimleri doğdu, gelişti. Üniversitelerde durum böyleyken, liselerde bu derece bir gelişme olmamıştır denilebilir. Sadece K.Kürdistan'ın bazı yerlerinde, liseliler eylemler yapmışlardır.Özelde üniversitelerde başvurulan "gene boykot" eylemi yapılmıştır. Kullanıldığı oranda da asgari bir başarı da sağlanmıştır. Asgari anlamda da olsa faşizme devrimci sosyalist gençliğin olduğunu hissettirmiştir. Gençlik mücadelesinin ağır fiziksel müdahalelerle yok edilemeyeceği hatırlatılmıştır.

Bazı çevrelerde; gençliğin eylem yapmasından hoşnutsuz olup, sadece akademik talepleri doğrultusunda (aydın,kaypak, küçük burjuva demokratçılığı) bir gençlik mücadelesi peşindeler. Hatta ve hatta genel boykot gibi eylemlerin sözünü bile ağızlarına almazlar. Bu küçük burjuva sosyalistleri, genel boykota sağdan karşı çıkanlar,bir mücadele biçimi olarak, boykotun henüz bize ve üniversite gençliğinin gündemine girmediği, kitleden kopuk "sol" bir mücadele biçimi olduğu eleştirisini yapıyorlar.

Bu eleştiri nesnel değil, tamamen subjektiftir. Hem teorik ve hem de pratik olguların yadsınmasına dayanıyor.

Bu eleştiri bir kaç bakımdan yanıtlanmalıdır.

1-Eleştiriyi yapanlar kitle kavramından pek birşey anlayamamışlar.

Bugün, hareket halindeki kitlenin, yüksek öğrenim kitlesinin azınlığını oluşturmasından hareketle genel boykot çağrısına karşı çıkıyorlar. Bu eleştiriyi yöneltenler, kitlelerden esas olarak şu an hareketsiz olan kitleyi anlıyorlar.

Doğru bilince ulaşmak, gerçekler zeminine basabilmek için, öncelikle kitle kavramında açıklığa kavuşmak gerekir. Kitle, hareket halindeki kitledir. Bu bakımdan, genel boykot sorununu tartışırken, genel boykot önerirken çıkış noktamız, hareket helindeki kitlenin somut durumu olmalıdır.

2- Mücadele biçimleri, dört duvar arasında başbaşa masabaşı sohbetlerinde yaratılamaz. Mücadele şekillerinin kaynağı kitle pratiğidir. (örneğin: Anma törenlerinde veya 21 martta Newroz'dan Newroz'a fakülte kantinlerinde sadece afiş asmakla bu iş olmaz.)

Bu bağlamda dikkatleri kitle partiğine , somutumuzda üniversiteli gençliğin son yıllardaki kitlesel mücadelesinin pratiğine çekmek istiyorum.

Marksist-leninistler mücadele şeklini icat etmezler. Kitle pratiğini en büyük özenle izlerler, çözümlerler. Pratiğin yarattığı şekilleri çekip alırlar; örgütlü tutarlı bir biçime dönüştürülürler. (Ör: Bu işin özel çalışma biçimi komsomol tarzda politik-örgütsel perpesktiftir) Kitle, pratiğinin gücüyle daha etkinleştirilir. Bu biçimleri kudretli kitle silahlarına çevirmeye çalışırlar.

3- Kitle kavramının revizyonu, nesnel gerçeğe göz kapamanın yanı sıra,genel karmaşık eylem şekillerinin idealize edilişiyle gençliğin mücadele silahlarının reddine yol açar.

Evet, hepimizin bildiği gibi, öğrenci hareketi derin zaaflar taşıyor. Zaaflı gelişiyor. Anti-faşist öğrenci hareketi üniversite ve lise gençliğinin henüz azınlığını kapsıyor vb. Bu vaziyet, bazı mücadele biçimlerine getiriyor. (Ör: genel boykot) soğuk bakılmasını gerektiriyor. Karmaşık yüksek devrimci eylemlerin, kitlesel mücadelelerin daha ileri şekiller aldığı, daha kitlesel ve ileri evrelerde uygulanabilir bir mücadele şekli olacağı, sağ yoruma kaynaklık ediyor.

Oysa bu yaklaşım idealistçedir. Mücadele biçimi sorunlarına ve de bir mücadele biçimi olarak (Ör: Genel boykot) diyalektik bir yaklaşımın gösterilmemesini ifade ediyor.

Unutulmamalı ki, kitle kavramı, mücadelein alt şekillerin üst şekillere tırmanışı, evrilişi, sıçrayışıyla birlikte gelişir. Kitle hareketi, zayıf konumundan güçlü konumlara akar. Bu diyalektik akışa bağlı olarak, ilk evresindeki derin zaaflarını politik öncünün liderliğinde aşar. Kendini yeniler, üst düzeyde üretir.

Aynı olgu, mücadele biçimleri için geçerlidir. Herhangi bir mücadele biçimi, ilk doğuş koşullarında kitle hareketinin seviyesine, politik öncünün hazırlık ve yönlendirme gücüne , sınıflar arası güç dengesine vb. göre zayıf biçimlerde gündeme gelebilir. Hareketin zaaflarına ve güçlü yanlarına bağlı olarak güçlü ve zayıf yanlar taşır. Mücadelenin gelişimine alt evrelerden daha üst evrelere geçişe bağlı olarak giderek genelleşir. Etkili bir mücadele, daha kudretli bir biçime dönüşebilir veya dönüşür.

Kavganın ve kitle mücadelesinin diyalektiği yakalanmadığında, gözler, beyinler, daha güçlü evrelere yöneltilip ilk evreler es geçildiğinde, elbetteki idealist yaklaşımlara sapılır. Netice; gerçeğin yadsınması, sağ mevzide gerçeğe başkaldırıdır.

K.Kürdistanlı komünizanlar olarak; taktiklerimizi, hareket halindeki kitleye göne biçimlendirirken, hareketin dışındaki kitleyi de aydınlatmaya, kavgaya kazanmaya her zaman için önem vermeliyiz. Propaganda ajitasyon ve siyasi teşhir çalışması bu kitlenin en geniş kesimini de kapsaycak tarzda yürütülmelidir.

K.Kürdistan komünizan gençliği unutmamalı ki hareketsiz kitleyi harekete geçirmenin en önemli yanı da, kitlesel mücadeledir. Kitlesel mücadeleyi örgütlemektir.

Hele K.Kürdistan komünizan gençliği, bağımsız olarak doğarken; bütün bu politik-taktik stratejiyi iyi değerlendirmelidir. Kürdistan komsomolu önündeki sorunlar, Türkiye gençliğinin önündeki sorunlardan daha ağır ve daha detaylı araştırılmaya, yeni olgular, yönelişlerle de yeni yeni halkalar yakalama yönünde çok ciddi adımlar atmasını gerektiriyor.

Aktif, dinamik, üretken bir gençlik mücadelesini yaratmalıdır gençliğimiz. Kürdistan gençlik mücadelesini, ulusal-sınıfsal bazdaki temellere taşıyabilecek bir politik perspektifle Kürdistan gençliğinin kitleselliğini yaratmalıdır.

TC, yeni manevralarla, hem kendi gençliğini hem de Kürdistan gençliğini, YÖK'ten daha ağır daha gerici bir eğitim sistemi içine yerleştirmek istiyor. Bundan sonra da bu yöntemleriyle ulusal, sınıfsal tahribata daha ağır bir şekilde devam edecektir. Bilindiği üzere, liseler de Türk-İslam sentezi ideolojisinin güdümünde, medreselerinin eğitimini eksiksiz bir şekilde uygulamaya devam ediyor.

Vurgulamak gerekir ki, akademik-demokratik kazanımların korunabilmesi ve genişletilebilmesi, kavganın öncelikle siyasal alanda kazanılmasına bağlıdır. Çünkü 12 eylülcü faşist politik rejimin çerçevesinde kalarak, mutlak akademik cephede bir mücadeleyle yetinerek, akademik cephede bile ciddi iyileşmeler sağlanamz. Faşist rejim, bu tip iyileşmelerin kapısını hukuksal kurumsal örgülerle baştan kapatmıştır.

Bu bağlamda, akademik-demokratik mücadele,12 eylül öncesiyle kıyaslanmayacak kadar siyasal mücadeleye bağlanmıştır. Akademik-demokratik mevzilerin kazanılması ve genişletilmesi ile YÖK'ün tasfiyesi, öncelikle politik özgürlük sorunuyla, politik mücadeleyle, zaferin öncelikle politik olarak kazanılmasıyla koşulludur.

K.Kürdistan gençliği bilmelidir ki, akademik özgürlükler politik özgürlüklerin bir parçasıdır. Politik özgürlüklerin kazanılmasıyla, bir DEVRİM'le, anti-emperyalist ulusal demokratik halk devrimiyle, ulusal demokratik halk iktidarının zaferiyle, işçi sınıfının önderliğinde, halk iktidarının kurulmasıyla mümkündür. Türkiye gençliği içinde bu, kendi halk iktidarlarını kurmalarıyla mümkündür.

Gerek akademik özgürlük mevzilerinin yaratılması, gerekse de bir tüm olarak akademik özgürlüklerin kazanılması, her durumda öğrenci gençliğin kavgasıyla, ulusal demokratik halk hareketinin militan bir bileşiminin yaratmasıyla olanaklıdır.

Bu bilinç, geniş gençlik yığınlarına komsomol aracılığıyla ve onun ulusal-demokratik kitle araçlarıyla taşınmalıdır. Öğrenci gençliğe, (orta okul, lise, üniversiteli gençliğe) "akademik mücadele politik mücadeleye bağlı ele alınmalıdır" diyerek, taşınmalıdır.

GELECEK BİZİM ELLERİMİZDE VE YÜREKLERİMİZDE FİLİZLENECEK!

ÖRGÜTE KATILACAKSIN!

Ben bundan 4 ay evvel gözaltına alınıp savcılık tarafından serbest bırakıldım. Bırakıldıktan bir hafta sonra siyasi polis çalıştığım işyerine gelip beni aldı. Bana çalışıp salışmadığımı sordular. Ben çalıştığımı belirttim . Bana iyi bir iş ve para teklif ettiler. Ben bunlara ihtiyacım olmadığını söyleyince "sen bilirsin biz sana itimat ettik, sen de bize itimat et, yoksa senin için kötü olur" dediler ve çekip gittiler. Aradan 2 hafta geçtikten sonra komiser yardımcısı olarak bilinen (Nafiz) diye, uzun, boylu etine dolgun genç biri gelip ustama "ben Mustafa'nın arkadaşıyım, kendisiyle görüşmek istiyorum" diye yanıma geldi ve beni dükkandan aldı. Bana" senin gibi silah eğitimi gören biri böyle bir işte çalışır mı, gel biz sana silah verelim bizimle beraber çalış" tekliflerini süsleyerek yinelediler. Tabi ben bunu da reddedince "sen bilirsin sana şunu söylüyorum, bak oğlum örgütle polis karşı karşıya çatışıyorlar, ayağını denk at yoksa seni tararım" deyip gitti.

Aradan 2 hafta kadar geçmişti. Sıtkı diye bir polisin bindiği 27-NE-062 plakalı arabadan (kırmızı) iki kişi indi ve dükkana girdiler. Birini daha önce görmüştüm. Bani "biraz konuşabilirmiyiz" diyerek arabalarına götürdüler. Arabada iki kişi daha vardı. Onlardan biri bana "beni tanıyormusun" diye sordu. "Evet seni tanıdım "dedim. Sonra da "Mustafa sen iyi bir insansın bize yardım edeceksin, senin çevren geniş ve bundan sonra örgüte katılacaksın, örgütün bir elemanıymış gibi davranacaksın, olup biteni bize anlatacaksın ,seni saklarız kimse bilmez, istediğin yerde görüşelim, nereyi müsait görüyorsan oraya geliriz" dediler. Örgütle hiçbir ilişkimin olmadığını bana böyle şeyler teklif etmemelerini söyleyince "sen yalan söylüyorsun biz herşeyi biliyoruz ve seni adım adım takip ediyoruz, elimize düşersen seni yaşatmayız iyi düşün" dediler. İki hafta sonra yine geleceklerini belirterek gittiler. Üç hafta sonra bir iş için dükkandan çıkmıştım, beni yolda yakalayıp "konuşacaklarımız var" diyerek beni arabaya bindirdiler. Ben "konuşacak hiç bir şeyimizin olmadığını beni rahat bırakmalarını" söyledim. Ama onlar yine vazgeçmediler, en son 11.12.1991 tarihinde beyaz bir arabayla gelip dükkanın karşısında park ettiler. İki kişi inip bana doğru geldi. "Gel sana bir çay içirelim, biraz sohbet ederiz "dediler. "Sizinle hiç bir yere gitmiyorum" deyince, arabada müdürün beni beklediğini, görüşmem gerektiğini ısrarla yinelediler."Müdürle de onlarla da görüşmek istimediğimi belirtince sinirlenerek "bak Mustafa sana bir tebliğ kağıdı imzalatır ve alıp götürürüz"deyince ,"beni hiç bir yere götüremeyeceklerini, artık rahat bırakmalarını" söyleyince ayrıldılar.

Bu olaylara ustam ve iş arkadaşlarım da tanık oldular.

Ustam: **Ömer ÖZYER**
İş arkadaşım: **Abdullah ÖZTÜRK**

MUSTAFA DEMİRKAYA

BASIN AÇIKLAMALARI

"ASKERİ YIĞINAK DEVAM EDİYOR"

Bölgemizde karanlık güçlerce tertip edilen kundaklama, bombalama ve cinayetler dizisine her geçen gün yenileri eklenmektedir.

1991 genel seçimlerinden sonra iktidara gelen yeni hükümetin proğramının ana hedefi insan hakları, şeffaflaşma ve demokratikleşme idi. Bütün bu hedefler hükümet yetkililerince her gün kitle iletişim araçları ile halka anlatılmaktadır.

Ancak iktidarın tüm söylemine karşın, bu tür karanlık eylemlerin üzerine gidilmemesi düşündürücüdür.

Anayasa'nın kişinin hakları ve ödevleri, kişinin dokunulmazlığı, kişi hürriyeti ve güvenliği ile ilgili hükümleri çiğnenmekte, ayaklar altına alınmaktadır. Bölgemizde doğal insani yaşam dahi güvence altında bulunmamaktadır. Özellikle, bu tür cinayetlerin bölgemizde yoğunlaşması ve bölgemiz dışında bu tür olayların görülmemesi düşündürücüdür.

Bu tür cinayetlerin temel amaçlarından biri de ülke sorunlarına duyarlı olup, bu anlamda insan hak ve özgürlüklerini zedeleyen uygulamalar karşısında tavır almak olan MEMUR SENDİKALARI'nı da endişeye sevketmektir.

Ayrıca bölgemizde son günlerde artarak sürdürülen askeri yığınağın kaldırılması, aksi halde bunun halkı tahrik edici bir sonuç doğuracağı açıktır.

Açıklanan nedenlerle;

Karanlık güçlerce tertip edilen kundaklama, bombalama ve cinayetlerin faillerinin yakalanıp cezalandırılması,

Son günlerde bölgemizde yapılan askeri yığınağın kaldırılması,

Kişi hak ve özgürlüklerini zedeleyen olağanüstü yönetimlerin son bulması,

Halkı kendi kendine düşman eden, kardeşi kardeşe kırdırtan, can güvenliğini daha da tehlikeye düşüren koruculuk sisteminin kaldırılmasını talep ediyoruz.

DİYARBAKIR'DAN
TÜM-SAĞLIKSEN TÜM-BELSEN EĞİT-SEN

"DAHA FAZLA KAN VE GÖZYAŞI DÖKÜLMESİN"

Ülkemizin tarihsel kültür miraslarının tahrip edilip yağmalandığı, ormanlarının yakıldığ, insanlığın tarihsel süreci ile birlikte oluşan yerleşim alanların yakılıp boşaltıldığı, baskıların, işkencelerin yoğunlaştığı ve katilleri bir türlü bulunamayan cinayetlerin hızla tırmanışa geçtiği bir dönemin içinde bulunmaktayız.

Dünyada barışın, özgürlüğün ve demokrasinin yaşama biçimi olarak seçildiği 21.yüzyıl ile halkımızın içinde bulunduğu karanlık ve çağ dışı uygulamalar derin çelişki içermektedir. İnsanca yaşamaya ters düşen bu yaşam tarzı, bizim demokrasiye olan inancımızı güçlendirmekte ve onu yakalamadaki yürüyüşümüzü daha anlamlı ve onurlu kılmaktadır.

Yeni hükümetin büyük umutlarla ortaya çıkıp "İnsan Haklarından", "Şeffaf Devlet Anlayışından", "Şefkat Politikasından" ve "Kürt Realitesini" tanımasına rağmen bunların hiç birisinin henüz hayata geçirilmemiş olması ve bununla birlikte karanlık ve provakatif güçlerin eylemlerinin tırmanışa geçmesi, bu eylem sahiplerinin bir türlü yakalanamaması, bölge insanında kaygı verici bir durum yaratmış bulunmaktadır.

Hükümetin bölgemizde meydana gelen bu uygulamalarının sona ermesi için sivil otoriteyi kurumlaştırması, kendi başına hareket eden karanlık güçlerin bulunup yargılanması; demokrasiyi tüm birimleriyle bir an önce hayata geçirmesi gerekmektedir.

Aşağıda imzası bulunan bizler her insanının "Yaşama hakkı özgürlüğünün" güvence altına alınması, barış ve demokarasinin özlem olmaktan çıkıp bir gerçeklik haline dönüşülmesi ve daha fazla kan ve gözyaşının toprağa düşmemesini istiyoruz.

Fevzil VEZNADAROĞLU
D.Bakır İHD Başkanı

Fethi GÜMÜŞ
D.Bakır Baro Birliği Başkanı

Kemal ACİL
D.Bakır Mimarlar Odası Başkanı

Recep ÇETİN
D.Bakır İnş. Müh. Od. Şube Başkanı

Seyfettin KIZILKAN
D.Bakır Tabibler Od. Y.K.Ü

Refik KARAKOÇ
D.Bakır Ziraat Odası Y.K.Ü.

Halil TEMLİ
D.Bakır G.Doğu Yapı Koop Birliği Bşk.

Bilal YAZPEK
D.Bakır Esnaf ve Sanat Odası Bşk.

Fikret GÜNALP
D.Bakır Mali Müş.Odası Y.K.Ü

Yasemin AYDIN
D.Bakır Yurtsever Kadınlar Der. Bşk.

Mücahit CAN
D.Bakır Müt. Birliği Bşk.

Taner KESKİN
D.Bakır Elk.Müh.Od. Bşk.

Yusuf KARAHAN
D.Bakır Mak. Müh. Od.Y.K.Ü

D.Bakır Eczacılar Od. Y.K.Ü

BASINA VE KAMUOYUNA

Her yeni günde işsizler ordusuna yeni işsizler katılıyor. Sermaye kitlesel halde işçi kıyımını sürdürüyor. Hemen hergün bir işçi kıyımı haberi duyuyoruz. Yarın daha büyük kıyımlarla yüzyüze kalacağız.

Sermaye işçi sınıfına ve emkçilere saldırıda sınır tanımıyor. Pervasızca saldırılarında 91 yılında 500 bini aşkın işçi sokağa atılırken, 1992'nin daha ilk ayında 200 bin işçi kıyıma uğradı. Sermaye ve devlet işçi sınıfının yetersiz örgütlülüğünden, gerçek sınıf sendikacılığının azlığından, burjuva basınından, sendika bürokrasisinden, 82 Anayasası ve 2821-2822 sayılı işçi düşmanı yasalardan cesaret alarak, efendileri emperyalistlere, İMF, Dünya Bankası ve diğer tekellere hizmet sunuyor.

Kitlelerin ve özellikle işçi sınıfının örgütlülüğüne karşı saldırıda sendikasızlaştırma büyük bir hızla sürüyor. Kıyıma uğrayan işçiler sendikalı oldukları için atılıyorlar. "Demokrasi" rüzgarlarının estirildiği, işçi kıyımının önüne geçileceği, işsizlerin sayısının azaltılacağı, tüm çalışanlara özgürce sendikalaşma ve örgütlenme hakkının verileceği, insan hakları ihlallerine son verileceği ve karakolların "pembe" olacağını ilan eden "şeffaf" hükümetin icraatı, işçi kıyımı, zam, zulüm ve polis baskısıdır.

Sendikalaşmak ve sendikalı oldukları için "Yurt-İçi Kargo, İzmir Belediyesi işçileri, Toros Gübre, Kutlutaş, Eczacıbaşı ve Paşabahçe Şişe-Cam işçileri" '92 yılının kıyım kurbanlarındandırlar. Yurt-İçi Kargo, İzmir-Ankara "Ölüm yürüyüşü" işçileri ve Toros Gübre işçileri direniş simgesi haline geldiler.

Yurt-İçi Kargo'dan TÜMTİS'e üye oldukları için atılan 800 işçi "DİRENDİK, DİRENECEĞİZ, KAZANACAĞIZ" şiarıyla örnek bir direniş başlattılar. İşçilere verilmeyen paralarla boy boy paralı ilanlarla, yasalarla ve polisle bütünleşen "demokrat" işveren ve vekilleri İbrahim ARIKAN, Halil ÜNLÜ, Veysel SELEN, Aslan KUT işçilere saldırıya geçtiler. Polisle göğüs göğüse çatışan işçiler toplumun sesi ve simgesi oldular. Devlet-İşveren-Polis işbirliği ile işçilere saldırılar devam ediyor. Şanlı direnişleri "terörist sendika, terörist işçiler" gibi paralı ilanlarla yansıtarak gölgelemek istiyorlar. Hakları uğruna militanca eyleme geçen Yurt-İçi Kargo işçileri "terörist" olamazlar. İşçilerin hak alma mücadelesinde kararlı ve onurlu direnişlere hiç bir güç engel olamayacaktır. Eninde sonunda kazanan işçiler olacaktır.

Sosyal-Demokrat Belediye Başkanı Yüksel ÇAKMUR tarafından atılan 405 işçi "İzmir-Ankara Ölüm Yürüyüşü"ne başladılar. "İŞİMİZ, EKMEĞİMİZ VE ONURUMUZ İÇİN ANKARA'YA YÜRÜYORUZ." "KAR SOĞUK FIRTINA GELİYORUZ ANKARA" şiarıyla yeni bir Zonguldak başlattılar.

Onurları, işleri ve ekmekleri için Ankara yolunda bütünleşen Yurt-İçi Kargo, İzmir-Ankara "Ölüm Yürüyüşçü"leri ve Toros Gübre işçileri '92 yılının kavga gündemini belirlediler. İşçi kıyımına karşı mücadeleyi örgütlemeyi ve yükseltmeyi yakıcı bir görev olarak öğretiyorlar.

Biz aşağıda imzası olan taraflar olarak; burjuva basının, demokratik kurum ve sendikaların duyarsızlığını, işçileri terörist ilan eden işverenleri, işçilerin üzerinde terör estiren hükümeti protesto ediyoruz. Ve diyoruz ki : Yeter artık! Silkinin, üzerinizdeki ölüm ve korku toprağını atın! Yurt-İçi Kargo işçilerinin direnişi, "Ölüm Yürüyüşü", Toros Gübre ve diğer işçilerin onuru, ekmeği, sendikası ve işi için yürüttükleri kavgaya duyarlı olun, destek verin.

İşten atılmalara karşı çıkmayı insanlık görevi sayıyor ve tüm halkı İzmir Belediye, Yurt-İçi Kargo ve diğer direnişçi işçilerle dayanışmaya çağırıyoruz.

3.2.1992

İŞÇİ KIYIMINA SON!
İŞTEN ATILANLAR GERİ ALINSIN!

Eğit-Sen, Tüm-Bel-Sen, Tüm-Sağlık-Sen, Tarım-Sen, Tüm-Ray-Sen, Tüm-Haber-Sen, Tüm-Maliye-Sen, Emekçiler Derneği, Genç Emekçiler Derneği, İHD-Çalışma Komisyonu, İşsizler Der, Şişli Halkevi, Barikat, Deng, Devrimci Mücadele, Direniş, Emeğin Bayrağı, Halk Demokrasisi, Haziran, İşçi Bülteni, Komün, Newroz, Odak.

"KÜRT HALKI ONURSUZ BİR YAŞAMI BENİMSEMEYECEK"

Kürt Halkının Özgürlük ve Bağımsızlık temeline dayalı insanca yaşama talepleri, soruna muhatap sömürgeci güçler tarafından bugüne kadar hep kanla bastırılmıştır. Ve dünyada benzeri görülmemiş bir biçimde Kürtler, en temel insan hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmış köle bir ulus durumundadır.

Ancak, Kürt ulusu çağdaş dünya koşullarında köle kalmanın, kendisine ait olmayan bir kimliği zorla taşımanın onursuzluğuna dur demenin kutsal mücadelesini meşru ve haklı zeminlerde yükselterek, kendisini insanlık tarihinin gündemine soktuğu bir dönemden geçiyor. Kesin olarak bilinmelidir ki; bu dönemde Kürtler acı ve ızdırapların yaşanmasına, gözyaşı ve insan kanının akıtılmasına taraf değildirler, olamazlar da...Ve kesin olarak bilinmesi gereken bir şey daha, varsa o da, Kürt halkının onursuz ve şerefsizce bir yaşam tarzını benimsemeyeceğidir. Bu nedenle soruna taraf sömürgecilerin, ulusların kendi gelecekleri ni özgürce tayin etme ilkesi çerçevesinde Kürt meselesini ele almaları kendilerinin yararına ve Türkiye'nin çıkarlarının korunmasına katkı olacaktır. Ne var ki, Kürt halkının insanca var olma hakkı ve bu doğrultudaki istemlerine karşı halen şiddet ve terör politikaları en ilkel yöntemlerle devlet tarafından uygulanmaktadır. Kontrgerilla cinayetleri adeta günlük yaşamın bir parçası durumunda ve her gün birkaç cinayet işlenmektedir. Bütün savaş kuralları devre dışı bırakılarak, açıktan halk kitleleri taranmakta, kitlesel boyutlarda katliamlar yaşanmaktadır. İnsanlık açısından bir felaket düzeyinde gelişen bu korkunç durum karşısında, son derece tutarsız söylemlerle demokrasi şovayeleri kesilen Koalisyon Hükümetinin gediklileri, devam eden zulüm ve vahşetin, sömürgeci politik misyonunun sorumluları olduklarını unutmamalıdırlar. Ve kendisine Kürdüm diyen ilerici, devrimci, demokrat, yurtsever herkesin Kürdistan'ın sömürge stütüsünün idare çizgisinde bütünleşen ve merkezi otoriter yapıda temsil edilen sağ ile sol karşısındaki duruşları, anti-sömürgeci ulusal demokratik çizginin merkezinde buluşmaktır.

ALİ ÖNCÜ	**MEHMET YILDIZ**	**MUSA ÇELİK**	**VEZİR PERİŞAN**
TES-İŞ	PETROL -İŞ	YOL-İŞ	BELEDİYE-İŞ
1 Nolu Şb. Bşk.	Şb. Bşk.	1 Nolu Şb. Bşk.	Şb. Bşk.
DİYARBAKIR	DİYARBAKIR	DİYARBAKIR	DİYARBAKIR

SESLİ DÜŞÜNCELER

Z.ABİDİN

Telefondaki ses içten gelen bir kızgınlıkla bağırıyordu: *"Siz Kelime-i şahadet'e nasıl 'alçaltıcı söz' dersiniz?.. Halkımızın müslüman olduğunu bilmiyor musunuz?.. Bu tür yazılarla Kürt halkını davasına zarar veriyorsunuz"...*

Bu, konuyla ilgili en masum tepkiydi: Newroz'a ulaşan tepki telefonlarının ve mektuplarının çoğu küfürlerle başlıyor, küfürlerle bitiyordu.

Konu, Newroz'un Ocak sayısında yayınlanan **"Direnmek Yaşamaktır"** isimli, işkencede izlenecek tutumu anlatan dizi yazının ikinci bölümündeki bir cümleydi. Aynen şöyle:*"...İşkencecinin emirlerine uymayın... İstiklal marşı, yemek duası, kelime-i şahadet getirme türünden alçaltıcı sözleri okumayı reddedin."*

Daha dergi dağıtıma verileli bir kaç gün olmuştu ve yoğun bir tepki gelmeye başlamıştı. *"Yahudi uşağı komünistler... Sizin katliniz vaciptir..."* vb. vb...

Bir sohbette bu konuşuldu:

–Bana biraz haklı tepki gibi geliyor bunlar... Böyle yazılmamalıydı...

–Ne 'böyle' yazılmamalıydı?

–Yani, kelime-i şahadete 'aşağılayıcı söz' denilmemeliydi.

–Sen de anlamak istediğin gibi okumuşsun galiba. Oradaki mesaj o değil. Dikkatli oku...

–Olmaz olur mu? istiklal marşı, yemek duası ve kelime-i şahadet alçaltıcı sözlerdir, bunları okumayı reddedin diyor?

–Bak, birincisi; işkencecinin talep ve emirlerinin reddedilmesi gerektiği anlatılıyor: İşkence altında bir dindarın bile işkencecinin böyle bir isteği karşılanmasını kişiyi alçaltacağı anlatılmak isteniyor. İkincisi, yazı esas olarak Kürt devrimcilerine, komünistlerine hitap ediyor. O cümlenin hemen altında "Kürtlüğünüzle ve komünistliğinizle ilgili küçültücü, aşağılayıcı hareketlere karşı çıkın. 'Kürdüm, Komünistim' diye övünün" denilerek bu açıkca belirtiliyor. İşkencecinin, senin inanmadığın bir şeyi sana söyletmeye çalışması alçaltıcı değilmidir?Aynen, bir dindara "Yaşasın ateizm" dedirtmek gibi... Yani, burada alçaltıcı sözü edilen şey soyut bir şekilde kelime-i şahadetin ya da istiklal marşının olduğu değildir; ancak işkencecinin bir talebi, bir emiri haline gelmişlerse, bunlar ya da herhangi bir söz, artık bir alçaltma aracı durumundadırlar ve reddedilmelidirler... Anlatılan budur.

–O zaman, daha açık yazılsaydı... Anlamına uygun bir düzeltme falan yapılsaydı...

–Hangi endişelerle yapılsın? Komünistlerin dine bakışı bilinmiyormu ki? Komünistlerin "Dine savaş açmak" gibi soyut bir tutumlarının olmadığı; hiçbir dinin hiçbir kutsal sözüne cihat açmak gibi bir tavra girmedikleri bilinmiyor mu? Komünistlerin, din ve dindarlarla uğraşmak türünden amaçsız hedeflerle değil; insanları dine sarılmaya iten sosyo-ekonomik gerekçelerle, sınıf savaşımıyla ilgilendikleri bilinmiyor mu? Newroz'a tepkiyi yanlış ucundan ele alıyorsun. Oysa işin başka önemli cepheleri var...

–Nasıl yani?

–Evvela, ortaya çıkan organize tepki çok düşündürücü ve öğretici...

–Nedir düşündürücü olan?

–Düşündürücü olan, dinin üzerine tek bir cümlecik söylenmesine bile tahammülü olmayan derecede güç kazanmış, güven kazanmış bir dinsel atmosferin artışıdır. Öyle bir atmosfer ki, "Komünistim" diyenleri bile etkisi altına alabiliyor, elemine edebiliyor... Newroz'a gelen bir tepki mektubu, "Böyle bir dergi çıkaracağınıza, İslam'a değer veren.....ve.....gibi dergiler çıkarın" diyor. Bahsettiği bir dergi ile bir gazete, devrimci ve sosyalist iddiasında olan bir ulusal kurtuluş gücünün yayınları. O'nu daha yakın görebiliyor Newroz'a din yüzünden küfreden mektup...Bu da şunu gösteriyor: Devrimci güçlerde, dinsel gericiliğe karşı hayırhah bir tutum gelişiyor. Yani dinsel gericilik, devrimci güçleri revize edecek denli güçlü. Bir boyun eğiş sözkonusu devrimci cephede... Bu, ilerde çok sorun yaratacak. İran örneği ortada: Gericiliği pohpohlamanın sınırı yok... Tabii, bununla, "Din'e karşı olmak, onunla kavgaya tutuşmak" yanlışlığını ayırmak gerek.İhtiyaç dinle savaşmak değildir...Ama ihtiyaç siyasal hedeflerle yürüyen dine taviz vermek de değildir.... Kürdistan açısından, sorunu eğilip bükülmeden ortaya koymak yalnız ilerisi açısından değil; bugün için de hayatidir.

–Öğretici olan ne bu tepkilerde?

–Öğretici olan, şeriatçılarımızın, Kürt toplumunun her vakasıyla ilgilenme ve tepkilerini gösterme organizesidir...Newroz gibi, Kürdistan komünistlerinin görüşlerini yansıtan bir yayın organını da demek ki didik didik inceliyorlar, okuyorlar ve tepki konusunda üşengeç değiller. Bence bu, Kürdistan devrimcilerinin kuşanması gereken bir olumluluktur. "Çağdışı" dediklerimiz çağdaş her düşünceyi satır satır incelerken, asıl ve gerçek çağdaşlık taşıyıcısı devrimcilerimizin okuma tembelliği ve tepki konusundaki üşengeçlikleri büyük bir zaaftır *ve sözkonusu tepki bu yönüyle bence çok öğreticidir...*

ADI YASAK -DİLİ YASAK-KİM-LİĞİ YASAK BİR TİYATRO

DİYARBAKIR HALK TİYATROSU

Sıkıyönetimin olağanüstü hal adıyla olağanlaştığı bir bölgede bir avuç yurtsever gencin bir araya gelmesiyle 1 Mart 1991 tarihinde kurulan Diyarbakır Halk Tiyatrosu (DİHT), henüz ne Diyarbakır'da ne de ülke genelinde bir oyun sergileledi.

Neydi bir sanat kurumunun sanat yönünden bu kadar kısır bir ortama girmesine neden olan durum?

İlk hazırladığı oyun M.Sait Alpaslan'ın "Kanlı Yol " adlı oyunuydu, ancak daha çalışma (Prova) aşamasındayken çoğunluğu öğrenci olan oyuncularının polis tarafından rahatsız edilmesi, tehditler ve şantajlar yapılması üzerine daha oyun sergilenmeden kadro dağıldı. Bunun üzerine alternatif olarak yazılan ve sergilenme çalışmalarına başlanan "Çelişki" adlı oyun (konusu 12 Eylül öncesi ve sonrası işçi ve devrimci hareketi sorgulamak olan bu oyunu DİHT'in genel sanat yönetmeni M.Sait ALPASLAN yazdı) emniyetce sudan gerekçelerle yasaklandı. Bir halkın tiyatrosu olmayı temel amaç edinen ve bu uğurda yılmadan çalışan DİHT, bu yasaklama kararından yine yılmadı ve 33 masum insanın hunharca katledilmesini anlatan, M.Fatih KANAT'ın yazdığı "33 Kurşun" adlı oyunun çalışmalarına başladı. Ancak bu oyun da diğer tüm oyunlar gibi yasaklandı.

Politik bir halk tiyatrosu olma yolunda DİHT önüne çıkan bütün engellemelere rağmen halk ile bütünleşmenin değişik yollarını buldu. Bunlardan biri de 20 Ekim seçimlerinde hazırlanan ve sergilenen skeçlerdi. Bağımsız adayın mitinglerinde ve seçim bürolarında sergilenen bu oyunlar halktan tam puan aldı.

Bu kez sahnede Anadolunun isyanlarını anlatan ve yine M.Sait ALPASLAN'ın yazıp yönettiği "Anadolu" adlı oyun vardı. Ancak bu oyunun yasaklanma kararı o kadar komik ve acıydı ki dünyada benzeri görülmemiş bir uygulama olarak tarihe geçmeye hak kazanmıştır. Tiyatronun "kendine özel sahnesi" olmadığı ve sözleşmeli bulunduğu sinema sahnesinin "uygun olmadığına "karar veren emniyet yetkilileri bu oyuna da izin vermediler.

Bütün bu yasaklama kararları, tiyatroyu maddi yönden her geçen gün daha büyük zararların altına sokuyordu, ama bu yurtsever gençler bir hedef belirlemişti ve bu yolda, kurtuluşa dek hiç durmadan dinlenmeden çalışacaklardı.

Bunların soncunda (bu üç yasaklama kararının ardından) M.Sait ALPASLAN'ın yazdığı ve yönettiği "Kanlı Yol" adlı oyunun çalışmalarına tamamen yerleşik bir kadroyla yeniden başlandı.

Bu sezon oyun çizelgesiyse şöyle:

3-5-6 Şubat 1992 Tarihinde "Anadolu" oyunu istanbul'da

16-17-18 Şubat 1992 Tarihinde "Kanlı Yol "adlı oyun Diyarbakır'da

31 Mart 1992 Tarihinde "Direnmek Yaşamaktır" adlı oyun Diyarbakır'da sergilenecektir.

Tüm yasaklama ve engellemelere rağmen hala halkın tiyatrosu olma vasfını koruyan Diyarbakır Halk Tiyatrosu, bütün etkinliklerinde halk için, halkla beraber hareket etmek istiyor

DERS NOTLARINDAN TİYATRO

SANATTA POLİTİKA: (TİYATRO)

Sanat(Tiyatro eylemi) zorunlu olarak politiktir. Çünkü insanların bütün eylemleri politiktir ve tiyatro da bu eylemlerden yalnızca biridir. Tiyatroyu(sanatı) politikadan soyutlamaya çalışanlar bizi temel bir yanlışa sürüklemek istiyorlar ki, bu da politik bir tutumdur...

POLİTİK TİYATRO: (Sözlük anlamı) Alman rejisör (yönetmen) Erwin PİSCATOR'un kitabına bu başlığı vermekle ortaya attığı bir terimdir. Siyasal gelişmeleri konu yaparak insanların daha iyi yaşamalarını savunan, seyircinin duygusundan çok usuna yönelen bir tiyatro türüdür. Bu türde, film, projeksiyon, hareket eden sahne tabanı ya da şerit gibi araçlar kullanılır. Piscator'un "Politik Tiyatrosu" Brecht'in "Epik Tiyatrosu"nu etkilemiştir. Politik tiyatro, çağın gelişmelerinden daha iyi bir geleceği savunur.

Biz amatör oyuncular kime alternatif sanat yapmak zorundayız... Kime ve neye alternatif olacağımız hedef sapdırılmadan bilinmelidir...Biz, düzene ve düzenin yarattığı sanata alternatifiz. Düzen, kendi sanatında halkı toplumsallıktan çok, bireyselliğe iter. Bunun örneği çokça görülmüştür. O halde biz buna alternatif olmak ve düşüncemizi halka yaymak için şu işlevlerde bulunmalıyız.

1- PROLETERYA (İşçi) TIYATROSU: İş yerlerinde işçilerin veya sendikanın kurup, işçileri birliğe çağırıcı hakkını aramasını öğreten ve ögütleyen tiyatro. Örneğin, Internatıonal Theater (İngiltere) DİHT (Devrim İçin Hareket Tyatrosu -Türkiye-İstanbul 1968-)

Bunun yanında oynayacağımız oyunlar da amacımızı yansıtıcı oyunlar olmalıdır. Bunlara propaganda oyunu denir. **PROPAGANDA OYUNUNU:** Seyirciye belirli bir düşünceyi, siyasal, toplumsal ve ideolojik anlamdaki görüşleri benimsetmek amacıyla yazılmış oyun.

2- PROPAGANDA 'AJİT-PROP) TİYATRO: Yukarda yazılı oyunları oynayan tiyatro türü. Ki amatörlerde genel-geçer tiyatro kavramı budur.

Yazar Ahmet KAHRAMAN İle Kürt Kültürü Üzerine Söyleşi
(Röportaj: Edip Polat)

"KÜRT KÜLTÜRÜ EVRENSEL KÜLTÜRÜN BİR PARÇASIDIR."

Soru: Çağdaş evrensel kültür kavramının tanımlanması. Evrensel-ulusal kültür ilişkisinin tarifi nasıl yapılır?

A. KAHRAMAN: Kültürün en önemli unsuru bence spordur. Böyle bir örnekle açıklamak istiyorum. Örneğin Amerika'da BEYSBOLL hepimizin bildiği gibi gelişkin bir spordur. Kürtlerde buna HOLÊ (Holi) derler. Kürtlered topu at kılından veya keçi ve inek tüylerinden üretirler. . Tüy yada kılı sıkıştırır top haline getirirler. Genellikle bu tip toplarla oynanan bütün oyunlara gok denir. (Gok) top anlamındadır. Önceleri Beysbol denilen Holi Kürtlerde vardı. Kürtlerin coğrafi olarak Amerikalılırla temasları yoktur. Bilindiiği gibi Amerika'da önceleri Kızılderililer vardı. Kızılderililerin Beysboll'u yaygınlaştırdıkları söylenemiyeceğine göre bu spor Kürtlerden önce Avrupa'ya oradan da Amerika'ya ulaşarak yaygınlaşmıştır.

Soru: Ortak-çağdaş kültüre doğru olan gidişte Kürt kültürü nasıl tanımlanır ve değerlendirilir?

A. KAHRAMAN: Kürt kültürü evrensel kültürün bir parçasıdır. Tarihte evrensel kültürün ilk kaynaklarından biri de bu kültürdür. Barışı simgeleyen Zerdüşt yine o topraklardan doğmuştur. Kardeşliği, hayatın yeniden başlangıcını simgeleyen bu din aynı zamanda Newroz denilen çok güzel bir bayramı evrensel kültüre armağan etmiştir. Bayramlar kitlesel kutlamalardır. Newroz tarihteki ilk bayramlardan biridir. Coşku ile kutlanan, bir çok ulus tarafından benimsenen ilk bayramlardan biridir. Newroz evrensel ve yerel barışı izah eder.

Soru: Kürt kültürünün evrensel çağdaş kültüre olan katkıları nelerdir ve gelecekte neler olabilecektir?

A. KAHRAMAN: Kültür insanlığın ortak malıdır. Hapsetmek, yasaklamak bir sesi boğmak demektir. Bu olay insanlığa zararlıdır ve bir rengin idam edilmesidir. Sanat yapısı itibarıyla yerel değildir. Aslında sanatsal her şey evrenseldir. Sanat insan içindir, yani bütün insanlığın hizmetindedir. Siyah, sarı veya Kızılderili olmak bir şeyi değiştirmez bütün halklar, ortak bir şeyler mutlaka üretiyorlar. Örneğin Kürt kültürünün ürettiği önemli sanat değerlerinden biri Şair Cigerxwîn'dur.

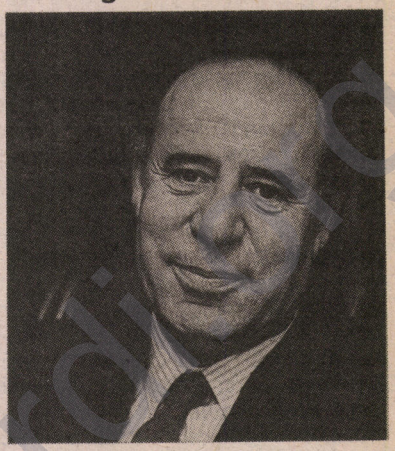

Cigerxwîn halkların ortak malıdır. Zaten bence bütün şairler evrenseldir (evrenselleşirler). Bugün Mozart bütün dünyanın malıdır. Evrenin ortak malı olarak Van Gogh ve Picasso'yu yine örnek verebiliriz. Beethowen artık Macar Markiz Kolombiyalı ve Hemin gway artık Amerikalı değildir. Cigerxwîn'da tıpkı bunlar gibidir.

Kültüre çekilen set, örülen duvar insanlığın önüne çekilmiş oluyor.

Ankara

WELATÊMİN

Roj hat
Azadî bû kulik
di çiyayên welatê min
xwîn
xwîn
xwîn
Tiving
û
ceng
Di hefsên welatê min
Barxwe dana xortên Kûrd
Agir
Agir
Agir
Bû agir
û
ket çiyayên welatê min

Verger: Murat Avcıl

NEWROZ'DAN

Değerli okurlarımız, adres ve telefonumuz değişti. Bu değişiklikleri aşağıda veriyoruz. Bizimle irtibatınızı yeni adresimizle sürdürebilirsiniz.

ADRES:
Kemalpaşa Mah. Defteremini Sk.
No: 2/4 Akkoyun Apt. Kat: 4 Daire: 10
Aksaray/ İSTANBUL

TEL: 511 96 56

DERSÊN ZMANÊ KURDÎ
-V-

ŞEVBİHÊRÊK MALÊ

Dara çû bajêr. Ji malîyan re sê kîlo sêv, du kîlo orinç û nîv kîlo mûz kirî. Êvarî vegerîya mal.

Jina wî Xecê bi xeyd gotê: Te hew vana tenê kirîne ? Min ew qas ji te re got, tew ne xema te ye jî! Salewext em û zarûkan bi xebatê me mala xwe xerakir kurê malê ji me re anî ye çendek fêkî!

Dara kir ku xwe bi parêze, Xecê ew firsend ne dayê û axaftin ji hev dirêj kir. Dara gotina xwe daqurtand û di ber xwe de got: Derdê wê ku jê re tiştên li xwê kirinê bi hata kirîn, lê na berisêne ku îcar jî ez destevala hatim ji derîyê xelkê.

Ji xwe zarûkan **hev û du** di xwar. Te dı got qey hevalbendî danîbûn li hemberî bavên xwe. Dı gotinê: Bavo, tenê ji me re sêv û orinc anîye, ji xwe re jî cil, qondere û her tişt kirîye. Bi vî awayî gotin **ji hev** di zêdandin. Neçar dev ji guh lê danê berda. Wî bi xwe zani bû ku ne wekî Xecû û zarûkan di zanin. Beyanî zû rabû bû, cil û sola ku ji cîranê wxe î Soro deyn kiri bû kesî ne dîti bû. Kesî nizani bû tiştên lê ne yê emanetin. Bo vê yekê wî tu gotin li xwe ne di girt û bi malîyan di kenîya di ber xwe de.

Dara derbasî serşokê bû **xwe** baş şûşt, ziwa kir û çû jûra rûniştinê ber sobê **xwe** germ kir, Cilê xwe î kevn li xwe kir, pal da balgîyê û lingan dirêj kir. Malî li bê xemîya Dara şaş ma bûn.

Li ser şîvê li hev hêwirîn. Dara ya rastî ji wan re got. Tev bi hev kenîyan û bi serfirazî kevçîyên xwe dirêjî tirşik û girarê kirin. Dara, li çûnek din soz da ji bo divîyahîyên wan bi cî bîne. Ew jî ku wekî vê carê bê dirav venegere û mafê tûtinê bistîne. Zarûk jî Xecê jî bêdeng man li hemberî vê sozdanê.

Kî zane cara çendemîn zarûkan bi serfirazî diviyahîyen xwe rêz kirin...

Zînê: Ji min re cotek sol, cotek gore, kiras û fanorîyek divê. Rohat: Ji min re jî qatek cil, cotek sol û gore û topa linga divê.

Dara xwe ne girt û gote Xecê:Bermaliya min ji te re çi divê? Xecê bersîvand: Hema çi wer heşê te!...

ZAMİRLER (CÎNAVAN)

KÜRTÇEDEKİ BELLİ BAŞLI ZAMİRLER ŞUNLARDIR:

I- ŞAHIS ZAMİRLERİ (CÎNAVÊN KESÎN)

Kürtçe'de:

a-Ez	Ben	**b-Min**
Tu	Sen	**Te**
Ew	O	**Wî,Wê**
Em	Biz	**Me**
Hûn	Siz	**We**
Ew	Onlar	**Wan**

Şeklinde iki grup şahıs zamiri olduğunu önceki derslerimizden hatırlatalım.

Birinci grup zamirlerle:

A-Olmak fiili ve B- geçişsiz fiillerin bütün zamanları ile C- geçişsiz fiillerin şimdiki ve gelecek zamanları çekilirler.

ÖRNEK:

a-Bûn-Olmak

Ez im, Tu yî, Ew e, Em in, Hûn in, Ew in

b-ÇÛN(gitmek)

Ez diçim	Biz gidiyoruz
Tu diçî	Siz gidiyorsunuz
Ew diçe	O gidiyor
Em diçin	Biz gidiyoruz
Hûn diçin	Siz gidiyorsunuz
Ew diçin	Onlar gidiyorlar

KETİN(Düşmek)

Ez ketim	Ben düştüm
Tu ketî	Sen düştün
Ew ket	O düştü
Em ketin	Biz düştük
Hûn ketin	Siz düştünüz
Ew ketin	Onlar düştüler

c-XWARİN (Yemek)

Ez dixwim	Ben yiyorum
Ez dê bixwim	Ben yiyeceğim

Tu dixwî	Sen yiyorsun	Tu dê bixwî	Sen yiyeceksin
Ew dixwe	O yiyor	Ew dê bixwe	O yiyecek
Em dixwin	Biz yiyoruz	Em dê bixwin	Bizyiyeceğiz
Hûn dixwin	Siz yiyorsunuz	Hûn dê bixwin	Siz yiyeceksiniz
Ew dixwin	Onlar yiyorlar	Ew dê bixwin	Onlar yiyecekler

İkinci grup zamirlerle de:
a-Malik olmak ile Gerekmek-İstemek fiillerinin bütün zamanları ile
b-Geçişli fiillerin geçmiş zamanları çekilir.

ÖRNEK:

a-HEBÛN (Malik olmak)		**VÎN (Gerekmek-İstemek)**	
Min heye	Benim var	Min divê	Bana gerekiyor
Te heye	Senin var	Te divê	Sana gerekiyor
Wî heye	Onun var (er.)	Wî divê	Ona gerekiyor
Wê heye	Onun var (di.)	Wê divê	Ona gerekiyor
Me heye	Bizim var	Me divê	Bize gerekiyor
We heye	Sizin var	We divê	Size gerekiyor
Wan heye	Onların var	Wan divê	Onlara gerekiyor

b-VEXWARİN (İçmek)			
Min vexwar	Ben içtim	Min vexarîye	Ben içmişim
Te vexwar	Sen içtin	Te vexwarîye	Sen içmişsin
Wî vexwar	O içti (er.)	Wî vexwarîye	O içmiş
Wê vexwar	O içti (di.)	Wê vexwarîye	O içmiş
Me vexwar	Biz içtik	Me vexwarîye	Biz içmişiz
We vexwar	Siz içtiniz	We vexwarîye	Siz içmişsiniz
Wan vexwar	Onlar içtiler	Wan vexwarîy	Onlar içmişler

ŞAHIS ZAMİRLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Şahıs zamirleri fiillerin öznesi olarak kullanıldıklarında yalın haldedirler?

ÖRNEK:

Ez rabûm	Ben kalktım	**Min** dît	Ben gördüm
Tu rabû	Sen kalktın	**Te** dît	Sen gördün
Ew rabû	O kalktı	**Wî**, Wê dît	O gördü
Em rabûn	Biz kalktık	**Me** dît	Biz gördük
Hûn rabûn	Siz kalktınız	**We** dît	Siz gördünüz
Ew rabûn	Onlar kalktılar	**Wan** dît	Onlar gördüler

Şahıs zamirleri nesne olarak kullanıldıklarında çekimli hal alırlar.

ÖRNEK:

Çeko **e**z dîtim	Çeko beni gördü	Rojda **min** dibîne	R.beni görüyor
Çeko **tu** dîti	Çeko seni gördü	Rojda **te** dibîne	R.seni görüyor
Çeko **e**w dît	Çeko onu gördü	Rojda **wî**, we dibîne	R.onu görüyor
Çeko **em** dîtin	Çeko bizi gördü	Rojda **me** dibîne	R.bizi görüyor
Çeko **hûn** dîtin	Çeko sizi gördü	Rojda **w**e dibîne	R.sizi görüyor
Çeko **e**w dîtin	Çeko onları gördü	Rojda **wan** dibîne	R.onları görüyor

Özne birinci grup şahıs zamirinden biri olursa ve nesne de zamirle ifade edilmek istenirse, bu durumda nesne ikinci grup şahıs zamirlerinden biriyle ifade edilir. Bunun tersi de olanaklıdır.

ÖRNEK:

Ew **w**ê dibî	O onu görüyor
Hûn **me** dibînin	Siz bizi görüyorsunuz
Min **we** dît	Ben sizi gördüm
Me **e**w anî	Biz onu getirdik

İkinci grup şahıs zamirleri aynı anda özne ve nesne olarak kullanılabilirler.

ÖRNEK:

Min **w**e dît	Ben sizi gördüm
Te **wan** dît	Sen onları gördün

Wî w ê dît	O onu gördü
Me te dit	Biz seni gördük
We **min** dît	Siz beni gördünüz
Wan w î dıt	Onlar onu gördüler

Bu durum yalnız ikinci grup şahıs zamirleri için sözkonusudur. Bu da ikinci grup şahıs zamirlerinin aslında birinci grup şahıs zamirlerinin çekimli hali olmasından kaynaklanmaktadır.

II- KISALMALI ŞAHIS ZAMİRLERİ (CÎNAVÊN KESÎN Î KURTBİRÎ)

Bu zamir **ê**ya da **y ê** şeklinde olup aslında "**ji wî re**", "**ji wê re**" bileşik zamirlerinin kısalmış halleridirler.

ÖRNEK:

Min **ji wî re** got	Min got **ê**	Ben ona söyledim.
Min **ji wê re** da	Min da **y ê**	Ben ona söyledim
Ez **ji wî re** dıbêjim	Ez dibêjim **ê**	Ben ona söylüyorum

III- BİLEŞİK ZAMİRLER (CÎNAVÊN HEVÛDUDANÎ)

İkinci grup zamirlerin tekil üçüncü şahısları **wî, we** kimi durumlarda bazı edatlarla bileşik halde kullanılırlar.

ÖRNEK:

Çek **bi wî re** ye	Silah ondadır. (er.)
Çek **bi wê re** ye	Silah ondadır. (di)
Ez **ji wî** hez dikim	Ben onu seviyorum (er.)
Ez **ji wê** hez dikim	Ben onu seviyorum (di.)
Min **ji wî re** anî	Ben ona getirdim (er)
Min **ji wê re** anî	Ben ona getirdim (di.)
Kevir **li wî** ket	Taş ona değdi (er.)
Kevir **li wê** ket	Taş ona değdi (di.)
Av **di wî de** ye	Su ondadır (er.)
Av **di wê de** ye	Su ondadır (di.)
Ez **di wî re** bihurîm	Ben onun (yanından) geçtim (er.)
Ez **di wê re** bihurîm	Ben onun (yanından) geçtim (di.)
Tu **bi wî** xwurtî	Sen onunla güçlüsün (er.)
Tu **bi wê** xwurtî	Sen onunla güçlüsün (di.)
Hûn **bi wî re** çûn	Siz onunla gittiniz (er)
Hûn **bi wê re** çûn	Siz onunla gittiniz (di.)

Kısalma ve kısalmada süreklilik eğilimi Kürtçe'nin önemli ve güzel bir özelliğidir. Bu özelliğe göre sözkonusu bileşik zamirler şu şekilde kısaltılabilir ve genellikle de bu kısalmalı halleri kullanılır:

Bi wî re	**pê re**	Di wî de	**tê de**
Bi wê re	**pê re**	Di wê de	**tê de**
ji wî	**jê**	Di wî re	**tê re**
Ji wê	**jê**	Di wê re	**tê re**
Ji wî re	**jê re**	Bi wî	**pê**
Je wê re	**Jê re**	Bi wê	**pê**
Li wî	**lê**	Bi wî re	**pê re**
Li wê	**lê**	Bi wê re	**pê re**

IV- ÖZNEYE DÖNÜŞLÜ ZAMİR (CÎNAVÊN VEGER KİRDE)

Özneye dönüşlü zamir Kürtçe'de **x w e** dir. Bu zamir dişi, erkek, tekil, çoğul durumlarda değişmez.

ÖRNEK:

Ez **x w e** dişom	Ben kendimi yıkıyorum (yıkanıyorum)
Min **x w e** dît	Ben kendimi gördüm.
Bala **x w e** bidin ê	(Ona) dikkat edin.
Hûn **xwe** têr dikin	Siz kendinizi doyuruyorsunuz.

Bu zamir de kimi edatlarla bileşik halde kullanılabilmektedir.

www.akurdi.org

ÖRNEK:

Ji xwe re sêv kirîn	Kendilerine elma aldılar
Ew yekcar **ji xwe de** ketîye	O (tümden) halden düşmüş
Ew **bi xwe re** heyîrîne	Onlar kendi kendilerine şaşırmışlar
Dijmin **bi xwe de** ketîye	Düşman kendine düşmüş
Zarûkan derzî **di xwe re** rakirine	Çocuklar kendilerine iğne batırmışlar.
Ew qet **di xwe** hay ne bû ye	O hiç kendinden haberdar değil
Ma qey spî **di xwe de** dîti ye?	Sanki kendinde bit mi görmüş?

V- MÜTEKABİLİYET (Karşılıklı olma durumu) BİLDİREN ZAMİRLER (CÎNAVÊN HEVHEMBERÎ DANEZAN)

Kürtçede mütekabiliyet bildiren zamirler **hev** ve **hev û du** dur. Bu iki zamir de kimi edatlarla kullanım olanağı tanımaktadır.

ÖRNEK:

a-**Hev**

Hûn **hev** baş nas bikin	Siz birbirinizi iyice tanıyın
Wan **ji hev** bi qetînin	Onları biribirinden ayırın
Çima ew **bi hev** ketine	Onlar neden biribirirlerine düşmüşler?
Wan îro baş **li hev** da	Onlar bugün biribirilerini iyice dövdüler
Tum **ji hev re** başbin	Biribirinize daima iyi olunu
Sêpê **ji hev de** ket	Sehpa biribirinden dağıldı
Tum **bi hev re** bin	Daima biribirinizle olun
Xencer **di hev re** rakirin	Birbirlerine hançer soktular
Ew ji beyanî ve **di hev de** lı spîya dıgerin.	Onlar sabahtan beri birbirlerinde bit arıyorlar,

b-**Hev û du**

Ew **hev û du** dibînin	Onlar birbirlerini görüyorlar
Tu car **ji hev û du** ne qetin	Hiçbir zaman birbirinizden ayrılmayın
Ew **bi hev û du** serfirazin	Onlar birbirleriyle mutludurlar
Her du **li hev û du** nakin	Onlar birbirleriyle geçinemiyorlar
Ji hev û du re xerabîyê ne xwazin	Birbirinize kötülük istemeyin
Ew tum **dı hev û du re** derbasdibin	Onlar birbirlerini geçiyorlar
Hûn çima **bi hev û du re** şer dikin?	Siz neden birbirinizle dögüşüyorsunuz?

FERHENGOK:

Bajar:	Şehir	Cil:	Elbise
Malî:	Ev halkı	Cîran:	Komşu
Sêv:	Elma	Serşok:	Banyo
Orinc:	Portakal	Xwe şûştin:	Yıkanmak
Kirîn:	Satınalmak	Jûr:	Oda
Zarûk:	Çocuk	Hêwirîn:	Toplaşmak, birikmek
Hember:	Karşı, karşıt	Diviyahî:	İhtiyaç, gereksinim
Zêdandin:	Uzatmak, artırmak	Dirav:	Para
Drûv:	Durum	Vegerîn:	Dönmek
Beyanî:	Sabah	Rêzkirin:	Sıralamak
Zû:	Erken	Cot:	Çitf
Sol:	Ayakkabı	Gore:	Çorap
Fanorî:	Kazak, bulüz	Bermalî:	Evin hanfendisi
Divêtin:	Gerekmek	Jin:	Kadın
Tenê:	Yalnız	Ew qas:	O kadar
Xem:	Gam	Salewext:	Yılboyunca
Çendek:	Birkaç	Fêkî:	Meyve
Parastin:	Koruma	Axaftin:	Konuşma
Daqurtandin:	Yutmak	Berisandin:	Hesaplamak
Destevala:	Eliboş	Xelk:	Halk, elalem
Hevalbendî:	İttifak	Awa:	Şekil, tarz
Neçar:	Çaresiz	Serfirazî:	Mutluluk
Heş:	Akıl	Girar:	Bulgur pilavı

www.arsiwkurdi.org

GOTİNÊN PÊŞÎYAN

- Agirê xweş kes kes jê narave.
- Agir li rêlê keve, tern û hişk bi teva dişewite.
- An mêrekî mêrxas be, an cindîkî libaz be, an bimre ji rihê xwe xelas be.
- Axe mêr e, gel şêr e.
- Axe li keyfê ye, xulam ber zikrê ye.
- Axe û dilê xwe.
- Aqilê sivik, barê giran.
- Aşê dîna bê av digere.
- Aşê nezana xwedê digerîne.
- Ava xurta serhevraz e.
- Barê ketîya kes ranake.
- Ber baranê revî, li zîpikê qelibî.
- Berê giran di cîyê xwe de qenc e.
- Berxê nêr ji bo kêr.
- Barê gul bû, baranê lêkir şil bû.
- Berdana jinê adeta dinê.
- Bê xwedêtî dibe, bê xweyîtî nabe.
- Biratî bi baran, hesab bi misqalan.
- Bi gulekîi buhar naye.
- Bi xwezîya, mirov nagîşe pizîya.
- Çav ji çava şerm dike, bertîl kevira nerm dike.
- (Çavê li derî ya), xwelî li serîya.
- Çav li rêya dûr be, bila ne li tirba kûr be.
- Çavê qelişî ji çavê kor rindtir e.
- Çend peyvê hirçê heye, her çend jî ser dara hirmî ye.
- Çeqçeqo li berê ro.
- Çêlekek rêxo, navê garanekê diherimîne.
- Çi tê serê quling ji waqîna qulıng e.
- Çîyayê bilind bê berf nabe.
- Çîyayê bilind jî hewcîy ê nizme, ê nizim jî hewcîy ê bilinde.
- Dar bi pelkê xwe geş e.
- Dara ku ji binî hiş be, feyda kezaxê nîne.
- Dara xwezîya hêşîn nebûye.
- Dewê ceribandî ji mastê neceribandî çêtire.

VATEY VERÊNAN

- Adirê gonco qir o.
- Adirdê girî vera çaw nê remeno.
- Arsiz arê xo paweno, bhe ar vano qay miro terseno.
- Ariş geyreno, çimedê ayrîro şono.
- Aluya ki kê hêdî tukê, erîş ro bena.
- Aşmi locin ra vîyarti, hêdî roşin nêdona mîyandê keyî.
- Aşikî va citi mi nîna.
- Asinê kerdî kerdî ra nê bo, kerdî nê biryena.
- Aqilo sivik baro giron.
- Ay ki dêza virazon, qulpan zê pa nono.
- Berxo ki beran bo, koz di beylî yo.
- Ber gîrê to gem nêtebîşo, meydon di kay me di.
- Berê xwi pêt ki, cîranê xwi dizd me ki.
- Bellî qulînçira kuwena, vona: qîya ja çendi hera ya.
- Bêhemt bo sek, kê yerdê marida xwi ravanê bawo.
- Bizi dizdikî kel wena, eşkera zîyena.
- Bira bira bo, cenîya biray nê gêno.
- Bizi bi lingba xwi leqyena, Meşna bi lihgba xwi leqyena.
- Carmêrd mireno nome moneno, Ga mireno poste moneno.
- Çenîya koçkarî timo warwa ya.
- Ciwên ki ome vay ver, her kes malêva xwi to dono.
- Cîrano xirab kê wayîrê hacida hewli keno.
- Çew dodê xwi ra nêvono tirş.
- Çew herdê xwi ra nê vono kirî.
- Çilaya yewî êrey ra siba panaye nê monena.
- Çimo pawite timo vetew.
- Çendi kê çuliki gi ra dê, boy tira vejyena.
- Dizd warişt wayîrê keyî tebişt.
- Dest destî şiweno, dest tadyeno rî şiweno.

- Newroz tê
- Cenga Welat
- Qêrinek Tê
- Roj Roja Me Ye
- Partizan

KOMA

- Sebra Min i
- Çaw Bella
- Hêvi
- Em Natırsın
- Dızanım
- Bımeşın
- Tew Gulê Narê

DENGÊ AZADİ

Yapım : STRAN Tel: 586 06 52
Dağıtım : SES Plak-Kaset Tel: 527 52 61 Fax: 513 50 87

Hêvi

ÖZEL SAVAŞIN YENİ BOYUTU

İçinde bulunduğumuz süreçte, Kürdistanve Türkiye'de yoğun ve önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Erken seçim taktiği ile tıkanan siyasal ve askeri, ekonomik durumuna çözüm arayan TC, çare olarak, ortaya en son DYP-SHP koalisyon hükümetini çıkarmıştır. Her ikisi de, diğerleri gibi azgın şoven ve ırkçı olan bu partiler, ulusal kurtuluş hareketini ezmeyi merkezine alan bir hükümet programı etrafında birleşmiştir. Düne kadar sivil örtü görevini ANAP'la yerine getiren özel savaş, özellikle TC ordusunun çıkmaza girmesi, ANAP'ın yoğun yıpranması ve TC'nin uluslararası alanda teşhirinin yoğunlaşması ile birlikte,örtü görevi bu sefer DYP-SHP'ye verilmiştir. DYP-SHP hükümetinin bol keseden insan hakları, demokrasi vs lafları ve demegojileri ile harekete geçmesine rağmen, asıl işlevi ile özel savaşın sivil örtüleri olduklarını daha ilk icraatlarıyla ortaya koymuşlardır. Bu terimlerin bol demogojisini yapan bu faşist ve şoven partilerin nasıl azgın insan hakları düşmanları olduklarını, mecliste birkaç cümle ile Kürtçe konuşan insanlara karşı geliştirdikleri ırkçı, faşist saldırıları ile tüm kamuoyu izlemiştir. "insan haklarından, demokrasiden" bolca bahsetmektedirler ama iş Kürt gerçekliği ve Kürt halkının ulusal ve insani demokratik haklarına geldiğinde hepsi birlikte hırlamakta ve gerçeklerin üzerine saldırmaktadırlar. Kısacası TC'nin, ilkesiz ve kuralsız özel savaşını yürütmede ısrarlı olduğu görülmektedir. Ordusu, özel timi, polisi, Kontragerillası, köy korucusu vs. güçleriyle ulusal kurtuluş mücadelemizle baş edemeyen TC, bu sefer özel savaşı tabana indirerek, Türkiye'de şovenizmi kitleselleştirerek, kitleselleşmiş bir özel savaş yöntemine baş vurmaktadır. Bunun için Türk halkının bilinçsiz ve öncüsüzlüğünden yararlanarak tarihsel ulusal gericiliğini ve anti demokratik duygularını kızıştırarak Türk ve Kürt emekçilerini karşı karşıya getirme gibi iblisce planların peşinde koşmaktadır.

Tüm bunlar, dünyanın açıkça görebildiği Kürt gerçekliğini ve onun ulusal demokratik haklarının varlığının TC'nin fanatik-inkarcı çizgisi ile görmek istemediğini; siyasal çözüm değil, inkarcı şoven dayatmada ısrarlı olduğunu bir kez daha gösteriyor. Bu ısrar, beline kadar batağa girmiş birinin çırpındıkça daha da batacağı gerçeğinden başka bir anlamı ifade etmemektedir.

Kızıltepe'den bir grup devrimci öğrenci

NEWROZ'A

Bir sonbahar mevsiminin ekim ayında İzmir'in Kemeraltı Çarşısını dolaşıyorduk. Günlerden pazardı. Esnafın kepengi kapalıydı. Sadece işportacı görmek mümkündü. Koca Kemeraltı Çarşısında, 812 sokağa dönüp doğuya yürüdüğümüzde, ufak bir gazete bayine rastladık. Gazete bayiinin dergiler kısmını gözle süzerken, tüm algılarımızı üzerine yoğunlaştıran (yeşil, kırmız, sarı renklerle süslü) Newroz başlıklı dergiyi görünce şaşırmıştık. Çünkü Newroz'un Ortadoğu halkları ve Kürt halkı için yeniden doğuş anlamına gelen bir ulusal bayram olduğunu biliyorduk. Bundan dolayı bu isimli derginin ilginç olduğunu ve Kürt halkının sesi olabileceğini tahmin ettik. Hemen satın aldık.

Bizler İzmir'de Sağlık Meslek Lisesi öğrencileriyiz. Sağlık Kolejini yatılı olarak okuyoruz. Sadece hafta sonu izne çıkabiliyoruz. Okul idaresi gerici bir idaredir. Öğretmenlerimizin çoğu idarenin faşizan yönetimine eksiksiz katkıda bulunuyorlar. İdarenin faşizan gençlik örgütlenmesinden cesaret alarak devrimci, demokrat, sosyalist gençliği imha etmeye sindirmeye çalışıyor. Her türlü faşist uygulamalarla karşılaşıyoruz. Devrimci düşünmenin ve Kürdistanlı olmanın bedelini en ağır baskı ve yöntemlerle ödüyoruz.

Newroz'u satın aldıktan sonra koğuşumuzda derginin yazılarını inceliyorduk. Elimizdeki Newroz dergisini gören faşist bir öğrenci hemen nöbetçi öğretmeni haberdar etti. Koğuşumuza nöbetçi öğretmen, elinde koca bir sopayla sorti yaptı. Hemen benim üzerime doğru yürüyüp elimdeki Newroz'u aldı. Baktı, inceledi. Her zaman söyledikleri gibi "ulan vatan haini, bölücü pis Kürt neden okuyorsun bunu" dedi ve odasına götürdü. Ve tehtitlerde bulundu. Ben ne kadar Newroz'un bir yasal yayın olduğunu, kültürel bir dergi olduğunu anlattıysam da bir türlü anlamak istemiyordu. Ondan sonra bizi okuldan atacağını söyledi. Bizler de halkımızın yayınını okuyacağımızı, halkımızın ulusal-sınıfsal mücadele verdiğini ve bütün bundan haberdar olmak istediğimizi söyledik. Halkımızın politik, kültürel durumundan haberdar olmak; okuldan atılmak pahasına olsa bile, buna hazır olduğumuzu söyledik. Faşist öğretmen söylediklerimizi duyunca sarardı, morardı. Ama tehditlerine devam etti. Bu dergiyi polise verceğini söyledi. Velhasıl şiddetini en yoğun biçimde sürdürüyordu.

Newroz'u okurken elimizden alan okul idaresine bu olaydan sonra Newroz'u daha ısrarlı bir biçimde takip edeceğimizi söyledik.

Kürdistan ve Türkiye'de uygulanmakta olan faşist anayasa ve yönetim; ve bunun sonucu olan eğitim sistemindeki gerici faşizan baskılar, terörler bizi yıldıramayacaktır. Aksine halkımızın yeni Kawalarla yeni Newroz'ları yaratacağına inanıyoruz. Çünkü çağdaş Dehak (emperaylizm, onun bekçisi TC faşizmi) can çekişiyor. Newroz dergisinin bile yasal olarak çıkıp, yayınlanıp okunmasından korkuyorlar. Faşizmin bu kaygısını boşa çıkarmayacağız.

İzmİr Sağlik Meslek Lİsesİnden BİR Grup Öğrencİ

Demokrasi Bir Yaşam Biçimidir

İnsan Hakları Savunucuları olarak biraz buruk, biraz mutlu merhaba diyoruz. Mutluyuz, çünkü şubemiz açıldı. Mutluluğumuz biraz buruk çünkü 14 aydan beri hukuka aykırı bir şekilde çalışmalarımızdan alıkonulduk.

Hakkımızda açılan son davada 30.12.1991 beraatle sonuçlandı. Şubemizin hukuka uygun çalıştığı üç ayrı yargı kararı ile kesinleşti.

Şimdi kaldığımız yerden, tüm demokrasi güçleri ile elele, omuz omuza İnsan Hakları ihâllerini önleme uğraşımıza daha bir kararlılıkla devam edeceğiz.

Tüm toplumumuzun çok iyi gözleyip, değerlendirdiği gibi, ülkemiz son derece hassas bir dönemi yaşıyor. Bir yanda siyasal iktidarın demokratikleşme söylem ve çabaları, diğer yanda en küçük demokratik açılımı bile proveke etmeye çalışan güçlerin anti-demokratik tavırları.

Bu tutumun en canlı örneği siyasal iktidarın hergün çalışan kitlelerin çağdaş sendikal haklarının olacağı söylemine karşın, ilimizde aylardır faaliyet sürdüren öğretmen sendikalarının kapatılmasıdır.

Yaşadığımız **"daha öz bir anlatımla 12 eylül faşizminin devamı özlemi İle tutuşanlarla demokrasi güçlerinin mücadelesidir."**

Bu dönem demokrasi güçlerine daha önemli görevler yüklüyor. Duygusallıktan ırak, alıcı ama ödün vermeyeceğimiz en temel hedefimiz: 12 Eylül'ün başta anayasası olmak üzere hukuka aykırı tüm anti demokratik yasalarının yeniden düzenlenmesi, hukuk dışı kurum ve kuruluşlarının ortadan kaldırılması olmalıdır.

İdarede artık kendisini hukukun üstünde görme alışkanlığındansıyrılıp, kuvvetler ayrılığı ilkesine saygıyı görev edinmelidir.

Demokratik bir toplum yaratma hedefi, batının finans güçleri istedi diye ya da siyasal iktidarın istenci olarak değil, toplumun özlemi ve en doğal hakkı diye algılanmalı, DEMOKRASİNİN BİR YAŞAM BİÇİMİ OLDUĞU gerçeği unutulmamalıdır.

Sonuç olarak ülkemiz insanlarının mutluluğu, daha çok baskıdan değil demokratik bir yapılanmadan geçmektedir.

Bu nedenle herkesi, insan haklarının ihlal edilmediği gerçekten demokrat bir toplumun yaratılması doğrultusunda çaba göstermeye çağırıyoruz.

Bayram ÇELİK
İHD G.Y Kurulu Üyesi
Gaziantep Şb. Başkanı

MERHABA!

Newroz Dergisini her ay takip ediyor ve de beğenerek okuyorum. Düşüncelerimi şiirleştirerek sizin aracılığınızla tüm arkadaş ve yoldaşlarıma iletmek istiyorum. Ben bu düşüncelerimi kendi dilimle yazmayı çok isterdim fakat sizin de bildiğiniz gibi yıllardan beri dilimiz dahil pek çok özvarlığımız, benliğimiz yok edilmeye çalışılıyor. Biz tüm bu baskılara rağmen yine de direniyor, kendi dilimizi ve benliğimizi Kürt gençleri olarak, Kürt ulusu olarak sonuna kadar savunmaya, öğrenmeye ve korumaya çalışıyoruz.

ÜLKE

Öyle bir ülke imgeliyoru ki
İnsanları mutlu ve eşit
İnsanları onurlu ve özgür
Öyle bir ülke imgeliyorum ki
Yeni, çağdaş ve ileri
İşçinin, köylünün ezilmediği
Öyle bir ülke imgeliyorum ki
İnsanı düşüncede özgür,
Eşit kadını erkeği
Öyle bir ülke emgeliyorum ki
Halkı bilinçli ve aydın
Öyle bir ülke ki...
Bayrağı sarı, yeşil ve kırmızı
Öyle bir ülke ki ...
KÜRDİSTAN!

Z.ALAGÖZ
MALATYA

TC'NİN OYUNLARI

Son günlerde gelişen Kürt emekçi halkının ulusal mücadelesi, TC'yi yeni yeni saldırganlıklara yöneltti. TC kurulalı beri Kürt halkını eritip yok etmek için çabalar sarfederken, askeri çözümün dışına yönelmedi. Her mücadelenin ardından sürgün ve yerinde temizlik yapıldı. Bu sürgünler köy, aşiret, bireylere yönelik olarak devam etti ve günümüzde de sürüyor. Tabi fiili etkinlik yanında dipten yani kökten yok etme politikası da sürdürülmektedir.

Kürt halkı kapitalizm ve onun yarattığı sosyal ilişkilerle tanıştığında, TC tarafından bilinçli olarak feodal -sosyal ilişkileri, dinsel etkinlikleri vb. gibi değer yargılarını koruması yönünde empozelerle yüzyüze kalmış ve deyim yerindeyse TC'nin yedek gücü haline getirilmek isteniyor. Kapitalizm tarımsal üretimde etkinleşirken, Kürt tarımında feodal üretim biçimini çözüp beraberinde Kürt halkının sosyal ve kültürel olarak gelişiminin önüne setler oluşturma çabasını sürdürmüştür.

Ulusal hareket boyutlandıkça TC'nin askeri baskıları da devam ediyor. Varılan bu noktada ülkemizde, TC'nin insiyatifi çözülmeye başlamış ve TC bir çıkışsızlıkla yüzyüzedir. Bunun sonucunda bazı imtiyazlar vermeye çalışsa da kaybettiği prestijini yeniden kazanması olanaksızdır. İnsiyatifi ele almak için DYP-SHP koalisyonu oluşturuldu. Amaç gittikçe Kürt halkından soyutlanan devletin yeniden itibar kazanmasıdır. Koalisyon hükümeti demokrasi demogojileriyle şirin gözükerek Kürt halkının desteğini almaya çalışmaktadır. Demirel Kürdistan gezisinde "Devlet size baskı yapmış, ama bundan sonra yapmayacak. Siz kendi dilinizi konuşacaksızın." demek zorunda kalmıştır. Ve "Kürt gerçeğinin anlaşıldığı"nı söylemiştir. Kürt ulusunun hiçbir TC hükümetinin vaadlerine kanmayacağı bir dönem boy vermektedir. Ülkemizde MİT ve Kontralarca yapılan infazlar sürerken ve yeni senaryolar hazırlanıp yeni oyunlar tezgahlanırken, halkımızın, boş vaadlere inanacağını beklemek abesle iştigâldir.

İşte, TC, ilimiz Malatya'da da yeni oyunlar oynamakta. Ulusal hareketin Malatya'ya yansımaması için gerekli "önlemleri" alma gayretini sürdürüyor. Köylere operasyonlar, emniyete alıp sorgulamalar, arama ve taramalar son hızla devam ediyor. Evi aranmayan öğrenci kalmadı. Öğrenciler gözaltına alınıp devlet terörü ile tanıştırılıyor.

TC suçlu arıyor. Ama tarihin en büyük suçunu işlemeye devam ediyor: Bir halkı yok sayma suçunu işlemeye devam ediyor!

Malatya'dan Bir Okur.

ŞİİR

DERSİM'DEN HALEPÇE'YE*

Hewal,
Sene 1938'in Mart'ı
Zulme başkaldırının tarihi
Dersim dağlarına ateş yağmakta
Munzur Suyu inler derinden oyyy
Kutu Dere'de adına Harçik dedikleri
Çay var ki,
Kan akmakta her damla
Harçik akmadı günlerce
Kan aktı, acı aktı, çığlık aktı
Ceset taşıdı on gün on gece
Beden taşıdı, gelin taşıdı, kız taşıdı
Oğul taşıdı, yiğit taşıdı, yar taşıdı
Gökten
Ateş, acı, kan
Ve
Zulüm yağıyordu
Ve neticede kırılan doksan bin bedendi
Ve kalanların yurtlarına "KALAN" denildi
Ve geride kalanlar kaldırtılıp göç ettirildi
Ve
Acı bir ağıt yükseldi yüreklerde
"Bizi niye öldürmediler!, bizi niye öldürmediler!"
diye

Hewal,
Elâziz'de darağaçları, idam mangaları
Dersimli kızın dilinde türkü
yüreğinde ağıt
"Ağam burdan gideli, bu yerler viran oldu"
Düşmüş yollara...
Düşmüş ki...
Gittiği yol belli değil

Hewal,
Yıl 1988'in Mart'ı
Bir el var ki...
Halepçe derler adına
İnsanı bel vermişti dağlara
Özgürlüğüm
Toprağım
Vatanım demiş
Bir yenginin arifesindeydiler
"Dağlarına bahar gelmiş"ti
Yaylalarına özgürlük
Bir şafak vakti
Ansızın
Ölüm yağdı üzerlerine
Bebeler kundaktayken henüz
Analar kan uykulardayken
İhanet mi etmişlerdi?
Bedel mi ödüyorlardı Faşizme?..

Başaşağı koşan bir acı
Zihinlere durgunluk veren
Tarihti 16 Mart 1988

Halepçe, Halepçe!
Doğdum
Yaşayamadan
Öldüm
Savaşamadan!..

Hüseyin ELÇİ

(*) Ozanın "Yüreğimin Ezgisine Çığlık Düşünce" isimli kitabından

NEWROZ

Ey Newrozê tu bi xêrhatî
Te ronahî da welatî
Roja Şehît û Şêranî
Her tuyî tu bûka xebatî

Newrozê cejna Şadîyê
Roja jîn û azadîyê
Bapîrê me kawe rabû
Têkdatextê bêdadîyê

Cejna meye ya pîroze
Nazdar û rinde Newrozê
Birhatine Kawey dilêr û...
Ya wan şehîdên dilsoze

Wan Şehîdên baxê jînê
Avdayî bi sore xwinê
Divêt evro bi wan bêjîn
Sirodên xebat û vînê

Rabin gelî keç û kura
Dest bigrin wek xuşk û bira
Serkevine serê çiya
Da pêk ve helkeyin agira

Bi dest û pên zincîr kirî
Dê cejnê keyîn nakin girî
Li zîndana û li tev çola
Em dê her helkeyin agirî

Soz û peyman me da te
Ku derneçîn ji riya te
Qeyid û zincîra bişkênin
Azad bibit iv wilate

Pêşmergên me îro dipirin
Li dûrên welati di zivirin
Her çiyê destî drêj ketê
Ewî destî ew dê birin

Doza meye evro welat
Rêka meye hewl û xabat
Karwanê me na rawestît
Heta dibin rizgaru felat

Newrozê em te ji bîr nakin
Navê te dê bilind nakin
Bi zend û baskên xweyên pîlay
Kurdistanê dê ava kin

19.3.1992
Duhok
RİZGAR KÊSTEY

www.arsivakurd.org

Titriyordu hayat
Ürkek bakıyordu düşman
Atıyordu yürek kocaman
Ve
Durmuştu yaşam
Yeniden doğacak güneş bekleniyordu.
Ölüm kalım savaşında...
İşkence,
Zindan derken
Yılmıştı cellatlar öldürmekten.
Sehpalar yetersiz
Tezgâhlar dar
Hücreler hiç
Tabutlar yetmez olmuştu
Devrim kervanına...
Zafer!
Affetmeyecek kadar hırçınlaşıyordu
Tırnak tırnak koparacaktı
EMEK ORDUSUNU SERMAYEDEN...

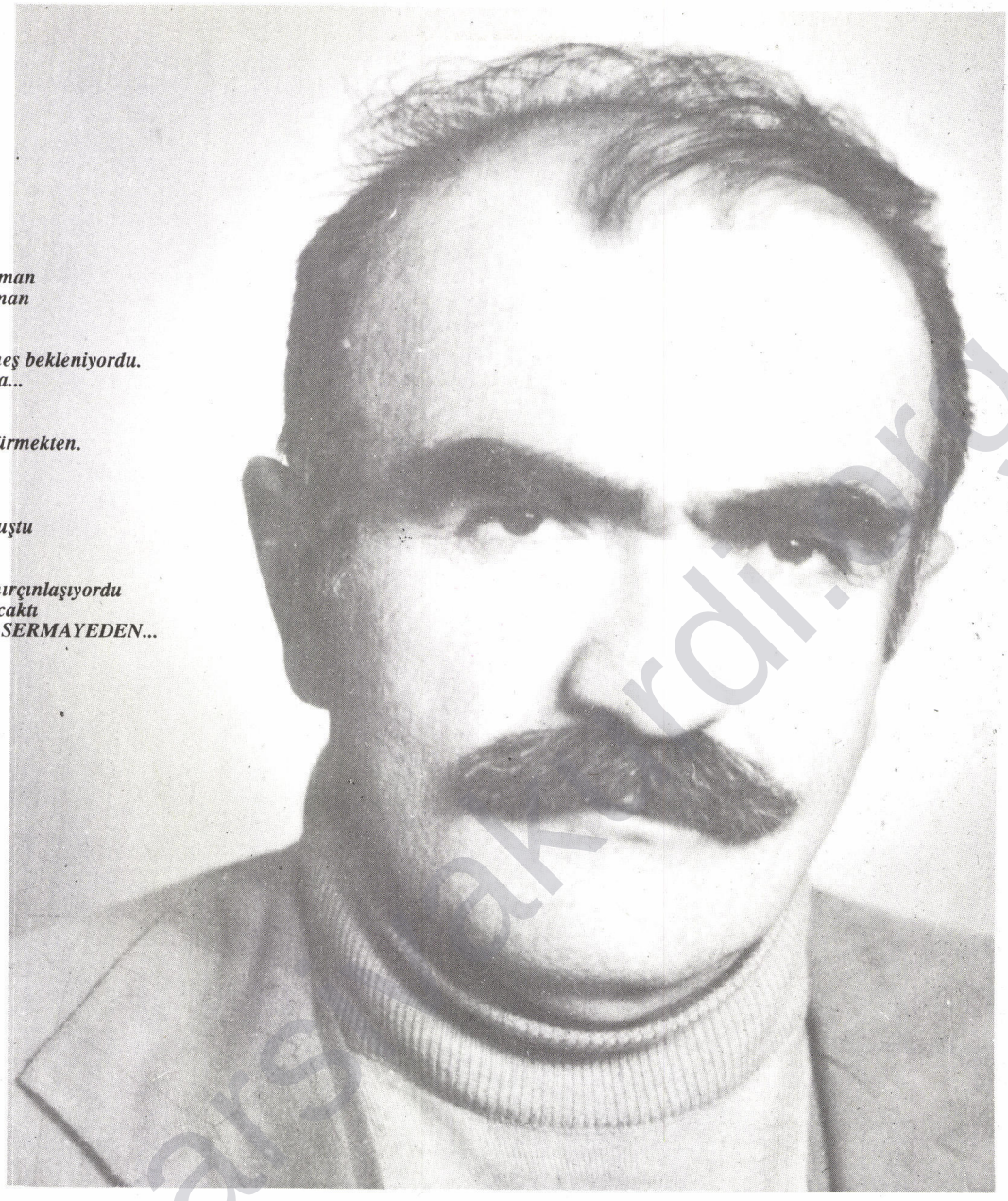

MUSTAFA AKDENİZ

Mustafa Akdeniz'i 2 Şubat 1989'da yitirdik. Mücadele arkadaşlarının büyük sevgi ve saygı duyduğu Akdeniz, yoksul bir Kürt ailesinin çocuğu olarak Yeşilyurt ilçesinin Kilise köyünde doğdu. 1960 yıllarında Şeker fabrikasında ve Sümerbankta önder işçi olarak çalıştı. 1965'lerde Malatya TİP örgütlenmesinde yer aldı. 1970'lerde THKO önderleri Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının Malatya'daki mücadele ve örgütlenmelerinde Mustafa Akdeniz'i yine mücadele içinde büyük işler yaparken görüyoruz. THKO'nun 1971'de yediği darbenin ardından 1972 faşist operasyonuyla Akdeniz yoldaş da yakalanır ve 3. THKO davasında idamla yargılanır.

1974 affıyla, 1975 yılı sonunda cezaevinden çıkar. Malatya'da TC'nin kara listesine alınır. Hiçbir fabrika ve işyerinde Akdeniz'e iş verilmez.

TC'nin nefretine karşın Akdeniz yoldaşı, Malatya'nın emekçi halkı büyük bir sevgiyle karşılamaktaydı. İşte Akdeniz, 25 Haziran 1978 Belediye Başkanlığı seçiminde sosyalist bağımsız aday. Faşist yönetime meydan okuyan Akdeniz'in seçimdeki tavrı devrimcilere güç vermiş, bu gücü anlayan devlet seçimleri iptal etmiştir.

1980 12 Eylül, Kürdistan'ın her yerinde olduğu gibi Malatya'da da büyük bir baskı uygulamıştır. Malatya'daki devrimciler içerisinde Akdeniz yoldaş da defalarca işkence tezgahlarından geçirildi. Kürdistan Komünist Partisi (KKP) operasyonlarında çeşitli kez gözaltına alındı. Ama Akdeniz yoldaş ülkesini terketmedi, direndi. Bizlere direniş sembolü oldu. Asimilasyon amacıyla oluşturulan Cumhuriyet Örnek Köyünde, köylülerin ısrarı üzerine yıllarca muhtarlık yaptı. İşkencenin yarattığı tahribatlar sonucu 1989 yılının Şubat ayında yaşama veda etti. O, "yolumuz direnişçilerin yoludur" şiarını halkımızın yüreklerine kazıyarak ölümsüzler diyarında taht kurdu.

www.akerdi.org

Herbî Arman
21 Çileyê navîn 1992
Ji alî Qontra ve hate kuştin!